POLIROM

Alai
Cântul regelui Gesar al Tibetului

BIBLIOTECA POLIROM

O fascinantă legendă tibetană,
la fel de seducătoare precum *Iliada*

Alai

Cântul regelui Gesar al Tibetului

Traducere din limba engleză şi note
de Mihaela Negrilă

POLIROM
2014

Alai, *The Song of King Gesar*
© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-4860-3
ISBN PDF: 978-973-46-4861-0
ISBN print: 978-973-46-4687-6

Coperta: Radu Răileanu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

Născut în 1959, poetul și romancierul de origine tibetană ALAI este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori din China. Absolvent al Liceului Pedagogic din Barkam, reședința prefecturii autonome a naționalității tibetane, el a fost învățător, apoi director al revistei *Science Fiction World*. Printre cele mai cunoscute opere ale sale se numără volumele de poezii *Rîul Lengmo* și *Argintarul în lumina lunii*, precum și romanele *Macii roșii*, *Muntele pustiu* și *Cîntul regelui Gesar al Tibetului*, care cuprind reflecții asupra schimbărilor istorice și culturale din Tibet. *Macii roșii*, publicat în 1998, a fost recompensat în anul 2000 cu importantul premiu literar Mao Dun și a fost tradus în 16 limbi.

Partea întâi

Nașterea

Povestea

Primul început

Era pe vremea când caii domestici s-au despărțit de cei sălbatici, iar zeii au urcat să locuiască în Cer, în timp ce demonii au rămas în această lume.

Zeii erau întristați să-i vadă pe oameni luptând cu demonii, însă simpatia lor nu mergea mai departe de trimiterea jos pe pământ a unuia dintre ei, ca să ajute. De fapt, adesea zeii înrăutățeau lucrurile. Vizitele lor s-au rărit. Însă odată ce zeii au încetat să se amestece, și demonii au părut să dispară. Poate că îi chinuiseră pe oameni doar ca să sfideze zeii și și-au pierdut interesul când au rămas doar inutilii de oameni. Dar se spune că demonii n-au părăsit niciodată această lume, că, în schimb, s-au preschimbat în altceva, poate într-o preafrumoasă fată ori într-un trunchi de copac din care emana un miros dulceag de putregai.

Apoi demonii au început să se întrebe de ce s-au preschimbat doar în personaje haine. De ce să nu ia formă de oameni de rând? Și așa au făcut, iar apoi nu au mai putut fi deosebiți de oamenii adevărați. Veacuri întregi, oamenii și zeii i-au vânat fără odihnă, până când demonii au găsit ascunzătoarea perfectă: inima omenească.

Să mergem în locul unde începe povestea.

Se numea Gling, Khampapa din zilele noastre. Ca să fim mai exacți, Glingul din trecut face parte acum din nemărginitul ținut numit Khampapa. Pășunile sale au forma unei tobe enorme, platoul înconjurând o mică ridicătură de pământ în mijloc. Uneori, aproape că poți auzi bătăi de tobe sau bătaia unei inimi răsunând dinăuntru. Munți acoperiți de zăpadă înconjoară câmpiile ca niște animale fioroase galopând la marginea cerului.

În vremurile acelea, oamenii credeau că pământul e suficient de mare pentru a găzdui multe lumi diferite. Nu țări diferite, ci lumi diferite. În ziua de azi, vorbim despre pământ ca despre un sat, dar pe atunci oamenii priveau spre marginea cerului și se întrebau dacă dincolo de orizont e cu putință să existe alte lumi, mai primejdioase decât a lor sau, poate, mai prospere.

Gling era o lume mică, ai cărei oameni erau împărțiți în clanuri. Când, recent, luminații locuitori din Gling au început să despartă caii domestici de cei sălbatici, alte lumi lăsaseră de mult în urmă epoca barbară. Acele neamuri cultivau semințele multor plante; topeau aur, argint, cupru, fier, mercurul și plumbul cel greu. Ridicau statui, țeseau cânepă și mătase, deveneau civilizate. Credeau că au distrus toți demonii – sau, cel puțin, dacă mai existau demoni, aceștia erau ascunși în inima oamenilor, gonind în sângele omenesc, râzând ca hienele.

Însă în Gling era pe cale să înceapă o bătălie între oameni, zei și demoni.

Oamenii din Gling au început să alerge după bogății – pășuni, palate, comori și, în cazul bărbaților, femei frumoase. Tiranii se luptau între ei pentru putere și viața în Gling s-a

transformat într-o luptă între nobili și oamenii de rând, între cei puternici și cei lipsiți de putere. O umbră nefericită le învăluia ochii în timp ce dorința le ardea în inimi, asemenea râurilor care, dând să se reverse din albii, se umplu de noroi când apele se năpustesc spre maluri. Oamenii din Gling credeau că un vânt malefic purtase demonii în lumea lor ca să distrugă pacea și liniștea ținutului Gling.

Cine ar fi putut sufla spre ei vântul cel rău? Nu trebuiau să întrebe – dacă ar fi făcut-o, înțelepții ar fi părut proști. Puteau să întrebe: „De unde au venit demonii?“. Iar răspunsul era: „Au venit purtați de vântul malefic“. Când a început să bată vântul malefic, nori negri au cotropit cerul senin. Iarba de pe pășuni s-a îngălbenit. Cel mai rău lucru a fost că oamenii buni fuseseră dați în vileag ca fiind răi și oamenilor din Gling le era cu neputință să trăiască în armonie. Goarne de război răsunau peste pășuni și printre munții cu piscurile acoperite de zăpadă.

Tocmai pe aceste pășuni străbătute de strigăte de luptă a coborât din Cer regele Gesar.

Povestea

Al doilea început

Într-o dimineață, zeii plecară în călătorie. Pe când pluteau în vidul nesfârșit, zăriră nori de jale înălțându-se deasupra Glingului. Animalele pe care le călăreau – lei, tigri, dragoni și cai – fremătară din nări simțind mirosul de nefericire. Un zeu oftă:

— Există atâtea feluri de a pune pe fugă demonii și totuși oamenii ăștia nu fac nimic.

— Am crezut că vor riposta, dar ei nu fac asta, i se alătură Zeul Suprem.

În Cer, toți zeii aveau o întrupare, în afară de Zeul Suprem, care era, într-un fel, cauza supremă a fiecărui efect. El era lipsit de formă, însă avea glas.

— Atunci, să-i ajutăm.

— Vom aștepta, zise Zeul Suprem. Nu au nici o soluție să scape de demoni căci nu doresc asta.

— De ce…

— Lasă-mă să termin. Speră că voi trimite pe cineva să-i salveze. Dacă vom aștepta, s-ar putea să-și găsească singuri calea.

Zeul Suprem împinse un nor pentru a privi un călugăr vestit care predica unei mulțimi îngrijorate. Călugărul călătorise mii de kilometri, traversase lanțuri muntoase și râuri învolburate pentru a-și răspândi credința în ținutul bântuit de demoni. „Dacă ne vom purifica inimile, demonii vor dispărea“, spunea el.

Cum se putea aștepta ca oamenii de rând să creadă că asemenea demoni nemiloși fuseseră eliberați în lume din inimile oamenilor pentru a provoca astfel de pagubă? Un vârtej negru venea în urma demonilor când aceștia apăreau – cum se putea ca energia aceea violentă, nestăpânită, să provină din ei înșiși? Mulțimea, care venise plină de speranță să-l asculte pe călugăr, plecă dezamăgită.

— Ai dreptate. Vor ca noi să distrugem demonii, zise o altă zeitate care privea din înalt.

Zeul Suprem oftă, apoi zise:

— Trebuie să trimitem pe cineva priceput la ținerea în frâu a demonilor, ca să cumpănească lucrurile.

Așa că veni un alt călugăr, care avea puteri magice. Primul, care preferase contemplarea în locul magiei, mersese pe jos tot drumul și asta îi luase trei ani. Însă Maestrul Lotus era altfel. Putea prinde o rază de lumină de parcă ar fi luat apă în căușul palmei, putea să o fluture de parcă ar fi fost o ramură de salcie și să zboare călare pe lumină. Când ajunse pe maiestuosul podiș, se îndrăgosti de priveliștea care i se înfățișa înaintea ochilor: culmi ondulate, semănând cu lei care alergau, păreau să se întindă la nesfârșit, râuri cu apă limpede curgeau cu zgomot și câmpia era presărată cu lacuri, ca o tablă de șah, apa lor liniștită sclipind precum nestematele. Era ciudat că într-un loc atât de frumos oamenii erau atât de nefericiți.

Maestrul Lotus cercetă cele patru râuri și cele șase culmi din Gling. Numărul mare de demoni și puterea acestora depășeau cu mult ceea ce își închipuise. Demonii nu mai puteau fi deosebiți de oameni. În unele părți, câte un rege fusese ademenit să se convertească la religia Tao a demonilor; în altele, demonii se infiltraseră în palate și deveniseră dregători puternici. Maestrul Lotus se putea lupta cu demonii doar pe rând, unul câte unul, dar nu putea lupta cu o țară întreagă de demoni. Din fericire, fusese trimis numai să-i cerceteze, nu să-i nimicească.

Oamenii își spuneau unii altora că Cerul le va veni în ajutor, însă o bătrână supărată suspină:

— Blestemați să fie! Ne-au uitat.

— Pe cine afurisești?

— De bună seamă, nu pe soțul meu, care a devenit un mărunt supus al demonilor. Îi blestem pe zeii care i-au uitat pe

cei care suferă în lumea noastră.

— Nu trebuie să fii necuviincioasă față de zei!

— Atunci de ce nu vin să ne salveze?

Cu toții începură să se vaiete.

*

Între timp, demonii se prăpădeau de râs ospătându-se cu carne de om. Primii mâncați erau cei care răspândiseră zvonuri. Li se tăia limba, apoi sângele lor era turnat în ulcioare și pus pe altar ca jertfă pentru zeii răi. Demonii consumau unele dintre aceste biete suflete, însă erau mai multe decât puteau ei să mănânce, așa că restul erau lăsate fără limbă, plângând amarnic de remușcare și durere. Vaietele lor curgeau prin inimile oamenilor, asemenea unui întunecat râu de jale.

Deasupra, cerul era de un albastru gol, care amesteca suferința și disperarea cu frumusețea. Unii dintre cei care auziseră vaietele cântau imnuri de laudă acestei culori, dar nu puteau fi siguri de cântau despre albastru sau despre disperarea din inima lor. Părea că pe măsură ce cântau, suferința lor devenea suportabilă, iar disperarea lor, mai mică. Însă demonii nu le îngăduiau să cânte mult timp: se temeau că sunetul va ajunge la ceruri. Demonii au făcut incantații vaporoase de un gri invizibil care saturară aerul, pătrunzând în nasul și gâtul cântăreților. Cei care le inhalau erau blestemați, corzile lor vocale paralizau și nu mai puteau să scoată decât un sunet, cel al unui miel temător.

Behehe!

Behehe, behehe!

Fără să bage de seamă acest lucru, ei continuau să cânte. Behăind, cutreierau țara ca niște somnambuli. Când oboseau, rumegau iarbă otrăvitoare, pe care până și oile o ocoleau. Apoi, tușind o spumă gri-verzuie, mureau lângă râu și pe marginea drumului. În acest fel își arătară puterea demonii.

Oamenii din Gling se cufundară în indiferență. Chipurile lor, de obicei animate, deveniră lipsite de expresie. Nu se mai uitau la cer – ce se puteau aștepta să vadă? Nu venise nici un zeu. Se răspândi zvonul că ar fi venit unul, dar nimeni nu recunoștea că l-ar fi văzut. E adevărat că nici demoni nu văzuseră, dar asta era altceva: oricine văzuse un demon fusese devorat de acesta.

În acele vremuri triste, înțelepții își lăsau părul să crească și meditau în peșteri. Ei hotărâră că sigur existau vieți trecute și viitoare, lumi mai multe și mai mari decât cea în care trăiau. Se întrebau cum arătau acele lumi și dacă erau despărțite de munți înalți ori de oceane întinse. Și dădură un nume spaimei, suferinței și disperării aduse de demoni: Soartă.

În aceste împrejurări porni Maestrul Lotus în călătoria sa înapoi spre Cer, cu intenția de a da seamă despre rezultatele inspecției sale. Pe drum întâlni țărani, tâmplari și olari care treceau grăbiți pe lângă el. După zâmbetele lor forțate și mersul înțepenit, știu că aceștia fuseseră chemați de demoni. Îi luă de umeri și îi scutură, implorându-i să se întoarcă la casele lor, dar nici unul nu-i dădu ascultare. Deși ar fi putut lupta împotriva demonilor, știa că nu îi putea înfrânge pe toți. În plus, avertismentele sale nu îi făcuseră pe oameni să-și bage mințile în cap, astfel că se alină cu o frază pe care o mai auzim și azi, după o mie de ani: „Ce nu pot vedea nu mă poate tulbura“.

De fapt, ceea ce își spunea în sinea sa era: „Ceea ce nu pot vedea nu mă poate tulbura, așa că trebuie să evit drumurile principale“.

Își croi drum prin desișuri de muri pentru a ajunge pe cărări ferite. Din cauza oboselii, uită că o simplă vrajă îl putea proteja, astfel că brațele îi fură zgâriate de țepi, ceea ce îl mânie. Forța mâniei sale făcu rugii să i se plece la picioare.

Nici cărările nu fură cu mult mai bune, căci păstorii, care își abandonaseră turmele pe pășuni, și șamanii, care strângeau plante medicinale prin tufișuri, se îndreptau zoriți spre demonii care îi chemau, îmbrâncindu-l când treceau iute pe lângă el. Maestrul se întrebă ce magie putea fi atât de puternică. Oboseala îl părăsi și se ținu după ei până la o trecătoare din munți, unde vântul dezgolise de mușchi suprafața stâncoasă. În hăul de jos văzu un lac limpede, albastru, și își aduse aminte că mai trecuse cândva prin acel loc și învinsese acolo trei demoni care puteau să intre și să iasă din pământ, precum dragonii care se înalță deasupra apei, dar care sunt ca la ei acasă în ea. Își folosise puterile magice pentru a ridica bolovani mari de pe malul lacului, pe care apoi îi aruncase unul câte unul la picioarele munților: impactul le venise demonilor de hac – unul murise sub pământ, iar ceilalți doi fuseseră îngropați sub o stâncă enormă. Chiar și în prezent, malurile șerpuite ale lacului sunt presărate cu acești bolovani mari; cândva negri ca smoala, din cauza vitregiilor vremii, au căpătat o nuanță de un purpuriu întunecat, lipsit de luciu.

Maestrul Lotus își dădu seama că petrecuse mult timp în Gling. Un an? Doi? Poate mai mult. Pe locul unde îi învinsese cândva pe cei trei demoni apăruse un demon nou, un șarpe uriaș care își ascundea trupul în apă, în vreme ce limba-i lungă

arăta ca o peninsulă plină cu ademenitoare flori roșii. Deasupra acesteia plutea o femeie ispititoare, o vrăjitoare care-și ținea sânii în căușul palmelor. Cânta și oamenii erau fermecați. Puțina voință care le rămăsese îi mâna spre ea, de-a lungul limbii demonului, ca să pășească drept în gura acestuia.

Maestrul Lotus zbură pe vârful unui bolovan și le porunci oamenilor să fie surzi la chemările demonului. Însă nici unul nu se opri, nici măcar cât îi ia unui fir de nisip să se scurgă într-o clepsidră, iar vrăjitoarea despuiată își făcu vocea și mai atrăgătoare. Apoi își ridică din lac coada de șarpe și o undui provocator, trimițând spre maestru o pală de aer cu iz de putreziciune. Înfuriat, Maestrul zbură și ateriză în gura șarpelui, transformată în intrarea în palatul unui dragon. Își liniști mintea, se ținu bine pe picioare și recită o incantație care-i umplu trupul cu aer. Deveni din ce în ce mai mare în gura șarpelui, până când creatura care se zvârcolea iscă valuri mari în lac. Florile și iarba bogată dispărură. Limba lungă a șarpelui răsturnă oamenii în apă, iar capul i se despică în jurul trupului gigantic al Maestrului Lotus. Acesta azvârli leșul șarpelui pe malul lacului, unde fu transformat într-un șir de dealuri domoale. Însă lacul înghițise oamenii.

— Ridicați-vă! strigă el.

Înecații se ridicară din apă și fură aruncați pe mal.

Vraja puternică a Maestrului Lotus îi readuse pe mulți la viață. Când se ridicară încet în picioare, știau că trebuie să fugă, însă nu-i țineau picioarele. Se așezară și plânseră cu lacrimi curgând ca grindina în lacul întinat de demonul șarpe. Sarea din lacrimile lor curăță murdăria și se răspândi o ceață albastră de tristețe, absorbind cruzimea care se adăpostise în apă.

Atunci Maestrul Lotus chemă păsări cu cânt dulce să se adune în copaci, care îi înveseliră pe oameni. Aceștia se ridicară, se întinseră și o porniră spre casă, spre pășunile și satele lor, unde creșteau orz și varză. Olarii se întoarseră la cuptoarele lor, pietrarii la carierele lor; tăbăcarii strângeau cristale de mirabilit[1] de pe marginea drumului pentru a înmuia pielea. Maestrul Lotus știa că era posibil ca oamenii să întâlnească bandiți sau spirite malefice și să nu-și găsească niciodată căminul, însă le oferi binecuvântarea sa cu vorbe purtătoare de noroc.

Maestrul Lotus nu era un zeu, ci un viitor zeu. Își dobândise puterea prin devotamentul și ascetismul său și purta cu el lucruri magice care îi garantau victoria asupra demonilor. Capul lui era plin de incantații puternice. Deși nu putea să călătorească liber în Cer, putea să zboare până la poarta acestuia, unde Bodhisattva[2] Guanyin, mântuitorul tuturor celor care suferă, îi aștepta relatarea despre ce văzuse în cursul deplasărilor sale prin Gling. Bodhisattva avea să spună mai departe povestea lui celor de sus.

Maestrul Lotus zbură din Gling la Cer pe spinarea unei păsări Roc[3], ținându-se de penele ei pentru a-și păstra echilibrul. Amețit, speriat de prăbușirea în marele vid, el își aduse aminte că putea să se înalțe pe o rază de lumină solară. Și atunci, de ce îi era frică? De bună seamă că oamenii pe care îi salvase îi zdruncinaseră liniștea lăuntrică.

Stătea pe spatele păsării Roc, cu părul lung fluturând în urma sa, cu vântul șuierându-i pe la urechi. Întinzând mâna, stoarse apa din norii care pluteau în derivă, răsucindu-i în noduri aducătoare de noroc și apoi azvârlindu-i la pământ. Mai

târziu, după ce a devenit o zeitate, pe locurile în care au căzut nodurile din nori au apărut semne sacre.

— După asta, oamenii se vor gândi la tine oriunde ar fi, zise o voce care răsuna de râs.

Maestrul Lotus înfrână pasărea Roc și cu ochii plecați și mâinile pe lângă corp, își îndreptă spatele, după care spuse:

— A fost capriciul unui umil călugăr...

Deasupra lui, totul era tăcut.

— Voi coborî să strâng nodurile.

— Nu e nevoie, zise vocea. Mă bucur că te-ai întors din lumea oamenilor în toane atât de bune.

Maestrul Lotus scoase un oftat de ușurare.

— Descalecă și vom sta de vorbă, îl pofti Bodhisattva.

Cum să descalece în gol?

— Pur și simplu dă-te jos de pe spinarea păsării Roc.

Bodhisattva zâmbi și flutură din mână, transformând vidul într-o apă albastră, cu valuri mici, din care se iviră nuferi enormi, unul după altul, până când alcătuiră o potecă la picioarele călugărului. Maestrul Lotus păși înainte, copleșit de parfumul lor puternic. Se simțea de parcă florile îl purtau în sus, până la Bodhisattva.

— Ai avut parte de o perioadă dificilă, zise blând Bodhisattva. Spiritele malefice au fost pe măsura ta.

— Bodhisattva, n-ar trebui să obosesc atât de ușor.

Bodhisattva râse.

— Asta pentru că muritorii neștiutori nu au putut deosebi răul de bine.

„Așadar, totul era vizibil de aici de sus“, se gândi Maestrul Lotus. „Atunci de ce m-au trimis acolo?“

Bodhisattva își flutură mâna durdulie și moale și zise:

— Nu încerca să ghicești intențiile divine. Vei înțelege când vei trăi aici.

— Pricep. Trebuie să adun îndeajuns de multe virtuți karmice.

În acest punct, Bodhisattva vorbi răspicat:

— Într-adevăr. Un om trebuie să acumuleze suficientă experiență pentru a deveni zeu. Apoi adăugă:

— Nu e nevoie să descrii ce ai văzut și ce ai auzit în Gling. Noi vedem totul limpede de aici, nu doar ceea ce s-a petrecut deja, ci și ce va să vină.

— Atunci de ce nu ușurați suferința celor de jos? întrebă Maestrul Lotus.

Pe chipul lui Bodhisattva apăru o expresie aspră.

— Tot ce putem face e să oferim ajutor și îndrumare.

— Atunci îngăduie-mi să mă întorc să lupt.

— Ți-ai îndeplinit misiunea, iar acum virtuțile tale karmice te lasă să te eliberezi de *samsara*, roata reîncarnărilor. Vei deveni zeu și îți vei ocupa locul la Curtea cerească. De acum încolo, îți vei folosi puterile magice pentru a-i proteja pe oamenii de rând cu părul negru, care locuiesc între munții înzăpeziți. Nu vei mai apărea niciodată în persoană să te lupți cu demonii.

Bodhisattva se întoarse și trecu pe poarta celestă pe un nor roz, de bun augur. Maestrul Lotus așteptă mult timp, îndeajuns de mult cât să ardă mai multe bețișoare de tămâie, dar Bodhisattva nu apăru din nou. Maestrul nu știa dacă putea intra acum în Curtea cerească, așa că deveni nerăbdător și agitat. Dacă ar fi fost după firea sa nerăbdătoare, de dinainte de transformare, ar fi sărit înapoi pe spinarea păsării Roc și s-ar fi întors în munții unde se pregătise să fie călugăr.

Povestitorul

Visul păstorului

Da, tulburat și nerăbdător.

Norii aceia plutind la întâmplare. Nerăbdător și tulburat.

Păstorul avusese de multe ori același vis. Și întotdeauna se termina când cel mai venerat Bodhisattva intra pe poarta celestă. Până și în vis se simțea agitat, avea impresia că nu omul care se plimba de colo până colo prin fața porții, ci el însuși era nerăbdător, pentru că voia să știe ce se va întâmpla în continuare.

În visul său, privise departe în curtea celestă și văzuse o scară sclipitoare din jad. Treptele cele mai apropiate de el păreau solide, cele aflate mai departe păreau moi, dar capătul scării nu dispărea în nor, ci, de parcă scara nu ar fi putut să-și susțină propria greutate, se apleca în partea de sus… dar el nu putea să vadă mai departe. Odată, la marginea unei pășuni de vară, urcase un munte sacru, de 5.000 de metri înălțime, care purta o cușmă de zăpadă și gheață. Și acolo muntele păruse să se prăvălească în norii care se învârtejeau sub stâncile sale. Dincolo se întindea o altă lume, dar el nu avea să afle niciodată cum arăta lumea aceea, nu în această viață.

Visa cum cealaltă lume se va deschide înaintea sa, asemenea unei peșteri – acele cuvinte îi apăreau în cap. Deși era un păstor analfabet, în visele sale devenise mai înțelept. Ciudat că o sintagmă atât de literară i se ivea în minte exact când aștepta nerăbdător să vadă ce se va mai întâmpla. Auzi un vuiet, asemenea unor torenți de apă care curg repezi pe suprafața stâncoasă a dealurilor abrupte când râurile înghețate se topesc

într-o zi de vară. Zgomotul îl trezi. Deschise ochii și descoperi că dormise pe un deal apărat de vânt de niște chiparoși siberieni. Oile erau împrăștiate pe lunca înierbată, păscând iarba fragedă, fremătând din nări și adulmecând parfumurile purtate de briză. Când îl văzură, își înălțară fețele triste și îl strigară.

Behehe!

Pe jumătate adormit, fu cuprins de compasiune: îi aduceau aminte de oamenii care fuseseră stăpâniți de demoni.

Se uită la cer, iar vuietul pe care îl auzise în vis izbucni din nou, ca mii de călăreți care galopau spre el. Deasupra lui, o crevasă imensă se căscase sub stratul gros de zăpadă de pe pantele muntelui sacru, între gheață și roca gri ca oțelul. Cu un vuiet surd, zăpada alunecă încet până când la coama fracturată, unde se transformă în avalanșă, ridicând în aer pulbere de gheață. Vântul îi biciuia fața, puritatea rece a aerului alungându-i ultimele rămășițe de somn. Se aștepta la o avalanșă, semn limpede că venise vara. Gențiene liliachii înfloreau în jurul lui pe pășune, iar pe tijele păroase ale lotușilor de zăpadă apăruseră muguri uriași.

Însă el nu acorda atenție florilor: se gândea doar la cum avea să își ducă a doua zi oile mai aproape de poalele muntelui, pentru că iarba era verde și bogată, iar pericolul de avalanșă trecuse. Zgomotul speriase oile și îi șterse din minte ultimele rămășițe ale visului, dar agitația nu îl părăsi, ca un nor întunecat la orizont. Apoi visul îi reveni clar în minte și văzu povestea care se desfășurase chiar în acel ținut. Mii de ani, barzii spuseseră povestea, pe pășuni și în sate. El însuși auzise de multe ori povestea unui erou, regele Gesar, dar de la povestitori nepricepuți, care reușeau să își aducă aminte doar

frânturi. Acum, în timp ce își rememora visul, își dădu seama că văzuse începutul poveștii.

Domnea liniștea, însă putu auzi tunete în munți. Se cutremură ca lovit de fulger, iar din trup i se revărsară șiroaie de transpirație. Ce putere îl lăsase să fie martor la scenele de început, care le scăpaseră atâtora? Fără să știe începutul, alții nu puteau să spună întreaga poveste – începutul, mijlocul și sfârșitul.

Unchiul păstorului făcea parte dintre acei barzi. Era fermier într-un sat situat la 200 de li[4] depărtare de casa păstorului, iar în timpul liber se ocupa cu xilogravura, sculptând din lemn moale de păr matrițe pentru imprimarea sutrelor. Se așeza în lotus la umbra unui prun, în mijlocul curții, și dintre degete i se strecurau fâșii ondulate, care cădeau pe jos. Ridurile îi erau gravate adânc pe chip. Uneori, bea ceva tare și cânta fragmente din povestea Regelui Gesar. Cântecul lui nu avea început sau sfârșit, căci știa doar cum să descrie calul eroului, armele pe care le avea, coiful de luptă pe care îl purta și magia puternică prin care reușea să omoare oamenii ca pe muște.

— Ce se întâmplă mai departe? își întrebase de multe ori păstorul unchiul.

— Asta e tot ce mi-a spus maestrul meu.

— Pe maestrul tău cine l-a învățat?

— Nimeni. A văzut povestea în vis. Era bolnav, cu febră mare, și aiura când a visat-o.

— Nu cumva a visat și restul poveștii?

— Jigmed, dragul meu nepot, ai bătut atâta drum, mai să ologești măgărușul, doar ca să îmi pui întrebări prostești?

Jigmed se mulțumea să zâmbească.

În curtea din satul de agricultori, cu numeroșii săi pruni, își privea unchiul cum așeza o bucată lungă de lemn de păr pe genunchi și începea să graveze cuvintele, recitând în timp ce lucra. Jigmed nu voise să rămână în casă, cu verișorii săi. Cel mic, care mergea la școală, îi spusese că mirosul puternic de animale pe care-l adusese de pe câmpuri era dezgustător. Jigmed fu contrariat: el nu mirosea urât când era pe pășune, dar în acest sat foarte cald, duhnea a oi și vaci.

— Nu te necăji în legătură cu mirosul, Jigmed. O să dispară în câteva zile, îi zise unchiul său.

— Vreau să merg acasă.

— Ești dezamăgit de povestea mea. Dar asta e vina maestrului meu. El a spus ca a visat-o pe toată, dar nu a reușit să-și aducă aminte prea multe când s-a trezit. Mi-a zis că nu putea să repovestească nici măcar jumătate din ce visase.

Jigmed vru să-i spună unchiului că avusese și el un vis asemănător, nu o dată; că și el îl uitase întotdeauna la trezire, dar că de astă dată, speriat de avalanșă, putea să-l repovestească în întregime. Mai era până să apară eroul, așa că știa că văzuse începutul unei povești lungi. Nevoia lui de a ști ce se întâmpla în continuare îl îmboldise să călătorească cei 200 de li cu un măgar împovărat de daruri, ca să-și viziteze unchiul.

— Te neliniștește ceva, Jigmed, zise unchiul.

Jigmed își ținu gura, simțind că trebuia să păstreze secret visul, că acesta fusese o revelație divină.

— Vino, așază-te aici, zise unchiul mutându-se mai într-o parte, ca să-i ofere nepotului jumătate din umbra aruncată de prun.

Păstorul se așează și unchiul îi puse lemnul pe genunchi.

— Ține cuțitul așa. Nu, e prea drept, apleacă-l nițel. Acum gravează… cu mai multă forță. Bine… foarte bine. Continuă… mai mult. Vezi? Uite așa, și apare o silabă.

Jigmed știa silaba: era prima din lista de combinații, una pe care până și neștiutorii de carte o cunoșteau. Lumea zicea că ea era originea conștiinței omenești, mama poeziei, asemenea primului vânt care suflase prin lume, a primei picături de apă din gheața râului care se topește, o fabulă pentru toate profețiile și, desigur, profeția tuturor fabulelor.

— Dragă nepoate, cu atât de mulți oameni pe lume, zeii nu pot să aibă grijă de noi toți și de asta nu ești în apele tale. Ori de câte ori te simți așa, gândește-te la silaba asta.

— Nu știu să gravez.

— Atunci, tratează-ți inima ca și cum ar fi cel mai bun lemn de păr. Imaginează-ți că ții un cuțit și gravezi silaba asta, literă cu literă. În timp ce te gândești la ea și o rostești, doar această silabă va pâlpâi în conștiința ta. Îți va aduce liniște.

În drum spre casă, Jigmed îi spuse măgărușului:

— Mă gândesc la silabă.

Se pronunța *Om*. Când se rostește acest sunet, roțile morilor de apă, roțile morilor de vânt, roțile fusurilor și cele de rugăciune încep să se învârtă. Iar când totul se învârte, lumea se învârte la rândul ei.

Măgărușul nu pricepu, însă continuă să meargă încet, cu capul plecat și cu ochii în pământ. Drumul cotea brusc pe lângă o dumbravă rară cu pini. Legănându-și șoldurile înguste, măgărușul dispăru din raza privirii lui Jigmed atunci când coti după cum ducea drumul. Jigmed ridică vocea și le vorbi celor doi papagali cocoțați într-un cireș sălbatic:

— Gândiți-vă la silabă.

Speriate, păsările își luară zborul bătând iute din aripi și scoțând sunete ascuțite:

— Silaba! Silaba!

Apoi se îndepărtară în zbor.

Păstorul grăbi pasul și își găsi măgărușul așteptându-l la marginea drumului. Animalul îi aruncă o privire apatică, apoi o luă din nou din loc, cu talanga de la gât zdrăngănind în timp ce înainta cu mers greoi.

Multă vreme după aceasta, Jigmed le vorbi tuturor formelor de viață întâlnite pe drum, spunându-le mai în glumă, mai în serios, despre cum se concentra el asupra silabei: vorbesc serios, pentru că spera că asta îl va ajuta să se întoarcă în lumea din visul lui și să nu îl uite la trezire, și vorbea în glumă ca să-l ajute să se pregătească pentru inevitabila dezamăgire. În adâncul sufletului, spera că silaba va face minuni.

I-o spuse unei șopârle care se încălzea la soare pe o piatră, pe când traversau o vale.

I-o spuse unei marmote care, cu labele din față împreunate, stătea ridicată pe labele din spate pe o pășune de munte, privind cu atenție în zare.

I-o spuse unui cerb care părea mândru de coarnele sale mari.

Însă toți îl ignorau sau o luau la fugă, ca și cum s-ar fi temut de murmurele lui.

Își petrecu noaptea într-o peșteră din munți, în timp ce măgărușul păștea în apropiere de intrare. Razele lunii se revărsau pe pământ, ca o apă; în depărtare, semănau cu o ceață. Părea o noapte făcută pentru vise. Recită silaba înainte

de a adormi, dar de îndată ce se trezi știu că visul nu venise la el.

Pe măsură ce drumul urca, cerul devenea mai senin. Păstorul plănuise să petreacă a doua noapte într-un oraș, la hotel, însă acesta nu avea un grajd pentru măgărușul lui. Directorul îl conduse afară, în curtea din spatele clădirii, unde pe asfalt erau parcate mașini mari și mici.

Directorul era nedumerit:

— Pari să fi bătut cale îndelungată, dar de obicei oamenii iau autobuzul. Avem stație de autobuz în oraș. Pot să-ți arăt cum să ajungi acolo.

— Autobuzul nu are locuri pentru măgărușul meu, clătină din cap păstorul.

Jigmed căută un loc pe un deal de lângă oraș, unde să poată să petreacă noaptea. Era un teren viran, așa că dormi sub un stâlp de oțel a cărui bază îl feri de vânt. Făcu un foc ca să alunge frigul nopții, pregăti un ceai și fripse un pic de carne, dorindu-și să fi cumpărat o băutură tare din oraș. Nu intenționa să viseze acolo, căci nu arăta ca un loc pentru visat. De pe dealul golaș vedea strălucirea pâlpâitoare a orașului de dedesubt, iar când bătea vântul, stâlpul de oțel murmura: *Om, om*.

Ghemuit sub pătura din lână, se uită lung la turnul care se înălța spre cerul înstelat. Cu ajutorul acestuia, oamenii din orășel puteau să asculte radioul și să se uite la televizor. Puteau telefona de la oficiul poștal, cu numeroasele sale cabine mici, în care stăteau cu receptorul la ureche, dând din mâini de parcă ar fi dansat, vorbind animat, deși nu puteau să vadă persoana cu care discutau. Pe când asculta neîncetatul *Om* al turnului, zgomotul deveni asemenea unei multitudini de voci; cuvintele se amestecau într-un zumzet care-l ameți. Încercă să recite

silaba, primul sunet dintre toate, dar aceasta se contopi cu *Om*-ul care venea de la turn. Își trase pătura peste cap, alungând lumina stelelor și sunetul.

Spre uimirea lui, își regăsi visul, dar de astă dată era nefamiliar. Văzu o lumină misterioasă, limpede precum cristalul, în vârful turnului. Lumina devenea tot mai puternică.

Nu era turnul de oțel. Era un turn de cristal, în Curtea celestă.

Jigmed era încă îngrijorat și nerăbdător.

Însă de data asta era îngrijorat să nu se trezească brusc.

Povestea

Dorința fiului zeilor

Bodhisattva, care fusese plecat pentru ceea ce părea a fi o eternitate, apăru de după turnul de cristal și sosi la poarta Cerului.

— Unde s-a dus?

Însă Bodhisattva era, la urma urmei, Bodhisattva, și înțelegea absolut totul. Expresia sa surprinsă și nedumerită se transformă într-un zâmbet care i se întinse pe chip.

— A fost prea nerăbdător. Prea nerăbdător ca să aștepte. A pierdut ocazia de a-l întâlni pe Zeul Suprem. Ei bine, poate că încă nu a venit vremea.

Bodhisattva se întoarse la Zeul Suprem, care doar zâmbi.

— M-am gândi cândva să-l las să devină conducător în lumea oamenilor. Să ajute la nimicirea demonilor și la aducerea

păcii în lume. Poate că atunci oamenii ar fi fost în stare să își construiască propriul Cer pe Pământ. Dar acum se pare că a fost doar o dorință iluzorie.

Bodhisattva sugeră că nu Zeul Suprem ar trebui să fie dezamăgit, ci locul infestat cu demoni, numit Gling. Din cauza nenumăratelor păcate comise în decursul vieților anterioare, locuitorii din Gling își pierduseră șansa de a construi un Rai pe Pământ. Și, în plus, lumea de dedesubt era nemărginită, deci trebuia să existe un alt loc unde Zeul Suprem putea să desfășoare un experiment asemănător.

Om! Sunetul tuturor laudelor și condamnărilor ieși din gura Zeului Suprem și zdruncină profund mintea lui Bodhisattva.

Era o convocare. Imediat, zeii din Curtea celestă se adunară în jurul Zeului Suprem. Valurile mici din aer confirmau existența Zeului Suprem, iar norii de bun augur de sub picioarele zeilor se îndepărtară plutind. Sub ei se învârtejeau și mai mulți nori, devenind de un gri posac și de un negru foarte trist. Zeul Suprem se mișcă din nou pentru a da la iveală lumea de dedesubt: în toate cele patru direcții apărură suprafețe de uscat mici și mari, continentele Pământului. Pe un continent, zeci de mii de oameni adunați în formație de luptă se omorau între ei; pe alt continent, oamenii erau biciuiți în timp ce săpau un canal. Pe un altul, meșteri pricepuți se adunaseră pentru a construi un mausoleu colosal pentru împăratul lor aflat încă în viață. În jurul șantierului, mormintele meșterilor care muriseră de foame sau de boală ocupau mari porțiuni de pământ fertil. În adâncul codrului de pe un alt continent, un grup de oameni vâna un alt grup, iar cei rămași în urmă erau fripți și mâncați. Carnea rămasă era pusă la uscat pentru a fi mâncată de cei care continuau urmărirea. Iar alții păreau să fi încercat să fugă de

pe continentul lor, dar corăbiile le erau răsturnate de furtuni. Pești mai mari decât corăbiile săreau din apă și înfulecau oamenii în timp ce aceștia se chinuiau să rămână la suprafața apei.

Zeul Suprem spuse:

— Au fost create națiuni după națiuni. Priviți cum se războiesc unele împotriva altora și cum își tratează propriii oameni.

— Zeu Suprem, așa va fi și în ținutul Gling?

— Poate că la asta năzuiesc oamenii de acolo, dar încă nu au o națiune adevărată. S-ar putea să le ofer șansa de a încerca să creeze un alt fel de națiune.

Zeul Suprem făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

— Mi se pare că oamenii au doar un singur fel de istorie și nu pot urma o altă cale. Când domnesc demonii, oamenii au nevoie de protecția și ajutorul nostru, dar odată ce scapă de demoni și își creează patria, pleacă din nou la război.

Zeul Suprem se dădu la o parte încă odată, pentru a le arăta ce se petrecea în Gling; nenorocirea și haosul de acolo stârniră suspine adânci. Pe chipul Zeului Suprem se citea reproșul:

— Nu cred că aveți nevoie să vă arăt ce se petrece.

Ca răspuns la dojana sa blândă, pe chipul zeilor apăru o expresie de nesfârșită milă. Însă un zeu tânăr părea indignat. Zeul Suprem îl chemă în față și, întorcându-se spre ceilalți zei, le zise:

— Mila voastră față de mulțimile suferinde de jos nu e la fel de sinceră ca a lui.

Părinții tânărului zeu și sora lui mai mare alergară la treptele de jad, pentru a-și apăra fiul și fratele.

— Tinerelul ăsta prostuț nu are stăpânire de sine și sentimentele i se pot citi pe față, ziseră ei.

— Înapoi! porunci Zeul Suprem, întunecându-se la față.

Apoi, expresia lui se schimbă:

— Vino aici, tinere!

Zeul cel tânăr veni din spatele părinților săi și se apropie de Zeul Suprem.

— Eu, Thosba Gawa, sunt supusul Zeului Suprem.

— Suferințe de jos…

— Inima umilului tău slujitor este alături de oameni.

— Inima ta este alături de ei. Bine spus. Acum, dacă ar fi să te trimit jos să-i scapi pe oameni de demonii lor și să-i salvezi de la suferință, te-ai duce?

Thosba Gawa nu răspunse, dar hotărârea de pe chipul său vorbea în locul lui.

— Bine. Dar trebuie să te gândești bine. Dacă te duci, nu vei mai fi o zeitate. Vei fi un muritor care vei îndura nenorociri și greutăți încă de la naștere. Ți-e frică?

— Nu.

— S-ar putea să-ți pierzi trăsăturile divine și să te afunzi în obiceiuri rele, la fel ca muritorii. Atunci nu te vei putea întoarce niciodată în lumea cerească.

Mama și sora tânărului zeu plângeau.

— Și vei pierde toate amintirile despre viața ta de aici.

Tânărul șterse lacrimile de pe fața mamei sale și își cuprinse sora în brațe, șoptindu-i:

— Nu-ți fie teamă.

Tatăl lui îl îmbrățișă.

— Fiule, n-am fost niciodată atât de mândru, însă mi-ai înfipt un pumnal în inimă.

— Tată, roagă-te pentru muritorii care suferă în amarnica mare din Gling.

— Mă voi ruga pentru viitorii tăi supuși. Îmi voi folosi toate puterile ca să te ajut să-ți îndeplinești misiunea. Iar dacă vei da de necaz și vei dori să pleci din Gling, te voi ajuta să te întorci la Curtea celestă.

Intendentul Curții celeste zise:

— După ce Thosba Gawa va pleca în lumea oamenilor, toți zeii îl vor ruga pe Zeul Suprem, în numele lui Thosba Gawa, să îi acorde tatălui său un alt fiu, la fel de curajos ca el.

Cu soția alături, tatăl tânărului zeu răspunse:

— Nu. Pentru ca fiul nostru să se poată întoarce în Curtea noastră celestă, jurăm să nu folosim mai multă energie și vitalitate pentru a crea o altă viață.

Povestitorul

Lumină în ochiul orb

În vis, păstorul Jigmed era emoționat până la lacrimi.

Se trezi și văzu chiciura strălucind ca niște ace sclipitoare pe iarba lipsită de viață din jurul lui. Lângă obrazul său, pe pătura din lână se formaseră mărgeluțe lucitoare de gheață. Vârî una în gură. Nu simți pe dinți răceala gheții, însă pe limbă simți gustul sării.

Rememorându-și visul, își dădu seama că mărgelușele erau lacrimile lui. Își mai puse una pe limbă; avea gustul apei care se strânge între pietre sau pe pământ. Oile lui își băgau adesea

botul în crăpăturile din stâncă, pentru a linge cristalele de sare. În fiecare an, oamenii călătoreau spre lacurile din nord în căutarea cristalelor sclipitoare, al căror gust, odată ce le pătrundea în corp, îi umplea de vigoare.

Aerul dimineții era rece pe podiș și, tremurând, Jigmed se gândi la șamanul din sat. Ori de câte ori cineva avea un necaz, fie că pierduse o vacă sau propriul suflet și nu știa dacă acesta avea să se întoarcă vreodată, omul cu pricina îl invita pe șaman în casa sa. După ce mânca, acesta micșora lumina din odaie și intona o incantație, după care tremura din tot trupul. Ăsta era semnul că era posedat de o zeitate atotștiutoare, care avea să-i ofere muritorului îndrumare folositoare prin gura șamanului. Cu trupul înțepenit legănându-se, șamanul vorbea cu glas înăbușit, ce părea să vină din altă lume: „Vaca nu se va întoarce deoarece a fost mâncată de trei lupi“; „Cutare și-a pierdut sufletul fiindcă a jignit un spirit malefic mergând pe lângă râu, dar își poate redobândi vitalitatea dacă aduce jertfe și rostește cuvinte de admirație“. După ce zeul îi părăsea trupul, șamanul se prăbușea nesimțitor la pământ, ca un buștean.

Însă acesta era un alt fel de posedare. În ținutul pășunilor, cei care află despre fapte eroice sunt numiți mesageri divini, căci zeii sunt cele care le spun poveștile, în vis. În tinerețea lui Jigmed, un povestitor orb vizitase satul. Povestitorul visase că Gesar, un zeu înveșmântat în aur, îi tăiase burta cu un pumnal și îndesase acolo manuscrise făcute sul. Povestitorul orb nu-și mai aducea aminte dacă zeitatea îi cususe burta la loc, iar când se trezise, din cauza zgomotului unei mori de apă, nu avea nici o cicatrice. Știa că nu putea citi nici măcar un cuvințel din acele scrieri, dar capul îi bubuia de parcă o turmă de cai alerga în galop înăuntrul lui.

Jigmed voia să se întoarcă în lumea visului, gândindu-se că poate zeul care îi dăruise această poveste avea să apară. Însă măgărușul adulmeca acum pe lângă pătura lui, trăgându-i-o de pe față. Scoase niște răgete, iar Jigmed, drept răspuns, mormăi:

— Lasă-mă să mai dorm un pic.

Măgărușul scoase un alt răget.

— Nu vreau să mă scol încă. Înțelegi, prietene?

Măgărușul nu se mai oprea cu răgetele.

— Ce zgomot groaznic! Zeilor n-o să le placă.

Măgărușul trase de pătură până când aceasta alunecă de tot de pe Jigmed.

— Bine, bine.

Jigmed și măgărușul merseră pe drum înapoi spre sat. Nu reușea să vadă cu ochiul stâng, cel care îi lăcrima întotdeauna când era vânt. Măgărușul, drumul și munții dispăreau când își acoperea ochiul drept și nu vedea nimic altceva decât raze de lumină venind spre el din direcția soarelui. Când își descoperea ochiul drept, totul era clar ca lumina zilei.

După acea călătorie, își duse oile la munte în fiecare zi. Linia zăpezii de pe munte se ridica pe măsură ce gheața de pe porțiunile de mai jos se topea, alimentând lacul tot mai întins de dedesubt. Totuși, ușa către lumea visului refuza să se deschidă. Jigmed își închidea ochiul drept și intona silaba învățată de la unchiul său, sunetul tuturor sunetelor, și întâmpina cu ochiul stâng, cel orb, lumina care se revărsa dinspre est. Uitându-se neclintit în culorile orbitoare, recita: *Om*. Își călăuzea conștiința să contureze silabe în inima lui: *Om*. Însă din razele de lumină rotitoare nu își făcea apariția nici o înfățișare divină.

Trebuia să se mulțumească doar cu îngrijirea oilor sale. Noaptea, când cobora în sat de pe munte, pășea de-a lungul drumului puțin folosit, care trecea pe lângă un magazin unde se vindeau băuturi tari și bere. În serile de la începutul verii, bărbații din sat se strângeau pe iarba din fața prăvăliei și beau până când începeau să cânte – în general melodii populare învățate de la radio. Însă unii cântau fragmente din povestea eroului.

„Lu-ah-la-la mu-ah-la,
Lu-ta-la-la mu-ta-la!
La începutul verii, în anul Ding-you,
Dis-de-dimineață, în cea de-a opta zi a ultimului pătrar al lunii,
Un semn de bun augur va apărea în Gling;
Cei din străvechea și nobila rasă a păsării pheonix,
Cei din cea de-a doua rasă, faimoasă, a dragonului,
Cei din clasa mai tânără a șoimului, a vulturului și leului,
Din cei mai nobili dintre cei nobili,
Pentru cei mai de rând dintre cei mai de rând,
Toți se vor aduna ca s-aștepte vestea cea bună,
Cum că un semn de bun augur va apărea în Gling!“

Povestea

Coborârea fiului zeilor

Maestrul Lotus începuse să fie măcinat de regret. Nu era vorba că demonii din Gling îl înspăimântaseră, ci că oamenii barbari îl epuizaseră. Întorcându-se acasă de la poarta Curții celeste, auzi de coborârea lui Thosba Gawa în lumea oamenilor. Îi fu limpede că pierduse ocazia de a se întoarce în Gling și de a săvârși ceva remarcabil. Pe de altă parte, lumea încă vorbea despre faptele lui mărețe, ceea ce – Maestrul știa – era modalitatea oamenilor de a-și arăta remușcarea pentru că nu îi urmaseră nesmintit învățăturile și pentru că nu încercaseră îndeajuns de mult să-l oprească la ei atunci când îi anunțase că pleacă.

— Am format o legătură indisolubilă cu Glingul, zise el cu voce tare.

— Cum adică indisolubilă? întrebă o un glas.

Maestrul zâmbi. Putea să vadă o sută de ani în viitor, să vadă temple impunătoare înălțate pe malurile lacurilor indigo de la poalele munților cu vârfuri înzăpezite din Gling. Propriile lui întruchipări din argilă aurită tronau în holurile centrale, încărcate cu jertfe somptuoase. Însă nu răspunse imediat. Persoana care pusese întrebarea era Maestrul Thangtong Gyalpo, care își începuse propria căutare spirituală alături de el. În cele din urmă, Maestrul Lotus răspunse:

— Se pare că trebuie să te rog să le spui oamenilor din Gling că fiul zeilor se va naște în curând în lumea lor.

— De ce nu le spui chiar tu?

— Pentru că regret că m-am întors aici.

Zâmbind, Thangtong Gyalpo acceptă să îndeplinească rugămintea prietenului său.

Trupul lui Thangtong Gyalpo rămase nemișcat, dar gândurile sale călătoreau până la Gling și oamenii îi simțiră sosirea.

Conducătorul unuia dintre multele triburi din Gling era un bătrân intendent, Rongtsa Khragan, care se bucura de un înalt prestigiu și de încrederea poporului său. Deși nu era considerat cel mai de seamă conducător, membrii tribului său știau că se preocupa neobosit de ei. În acea zi, se duse la culcare îndată după apusul soarelui și nu reuși să adoarmă, deși era obosit. Încleștările dintre triburi și luptele pentru putere din familia lui iscară în el o nouă voință de a lupta. Regretul provocat de plecarea puternicului Maestru Lotus îl împiedica să se înece în băutură. În ultima vreme se întreba: „Va fi condamnat pe veci Glingul la suferință și la pedepsele karmei, astfel încât să nu se bucure niciodată de razele luminii celeste?“.

În vreme ce soarele cobora în spatele cețurilor de la orizont, își îngădui să adoarmă. Câteva clipe mai târziu se trezi din pricina unei lumini orbitoare. Soarele, care abia apusese, se înălța la est într-o splendoare radioasă, de parcă pe cer s-ar fi învârtit o roată de aur. Din roată țâșni un fulger care lovi Muntele Jijiedari, din inima ținutului Gling. Soarele era sus, însă luna se înălța în mijlocul cerului, ca un platou de argint. Înconjurată de stele, ea reflecta strălucirea soarelui, iar lumina puternică sporea pe cer. Intendentului îi apăru în vis fratele său mai mic, Senglon, ținând o umbrelă enormă a cărei umbră acoperea un teritoriu mult mai vast decât Glingul, la est până la Muntele Zhanting de la granița cu China, la vest până la

Muntele Banghe de lângă Dashi, la sud până în nordul Indiei, iar în nord, până la sud de malurile lacurilor sărate din țara lui Hor. Apoi se apropie un nor pe care stătea Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo.

— Trezește-te! îi zise el bătrânului intendent. Dacă dorești ca soarele să strălucească peste Gling, ascultă povestea pe care ți-o voi spune.

Înainte ca bătrânul intendent să poată vorbi, Maestrul Suprem se și instalase pe muntele sacru Machen Bomra, la marginea dinspre est a ținutului pășunilor.

Rongtsa Khragan se trezi din vis înviorat, cu îngrijorarea alungată. Dădu porunci ca Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo să fie întâmpinat cum se cuvine la muntele sacru.

— Dar Maestrul Suprem se îndeletnicește cu arta budismului în vest, i se răspunse.

Intendentul nu avu încotro, așa că povesti:

— Am avut un vis, unul care a fost de neînchipuit pentru trei generații de strămoși din Gling și care va fi oprit pentru trei generații viitoare. Nu sunt sigur că noi, tibetanii cu părul negru, îl putem aprecia. Maestrul Suprem mi-a apărut în vis. Trebuie să-l invităm aici, să facem ca visul să devină realitate.

— Chiar vine Maestrul Suprem?

— Este deja aici! S-a oprit pe Muntele Machen Bomra. Luați cei mai buni cai și cel mai confortabil palanchin ca să-l întâmpinați. Dați zor!

Pe urmă, bătrânul intendent trimise soli la tribul bătrân, la cel mijlociu și la cel mezin, solicitându-le prezența la castelul lui în cea de-a cincisprezecea zi a lunii, când soarele și luna apar împreună pe cer și munții cu creste înzăpezite poartă o coroană aurie.

Între timp, Thangtong Gyalpo sosi la castelul intendentului ținând un toiag din lemn de ratan. Începu să cânte. Dar când caii frumoși și palanchinul goniră pe lângă el spre munți, el fu acoperit de praful ridicat în urma lor. Când praful se așeză la loc, procesiunea era hăt departe, așa că el începu să cânte din nou, atrăgând atenția bătrânului intendent.

Acesta băgă de seamă înfățișarea neobișnuită a bărbatului și văzu că toiagul lui din ratan provenea de pe un munte magic. Se duse la el și îl întrebă dacă e Thangtong Gyalpo, înțeleptul Maestru Suprem.

Maestrul Suprem se ridică în picioare și se întoarse cu spatele la castel, ca și cum s-ar fi pregătit să plece.

În loc să se țină după el, bătrânul intendent recită un străvechi cântec de slavă:

„Soarele este un oaspete nechemat.
Ce rost are întoarcerea sa, dacă nu poate încălzi viața de dedesubt?
Blânda ploaie este un oaspete nechemat.
Ce rost are călătoria pe nori, dacă ea nu hrănește câmpurile vaste?“

Maestrul Suprem se întoarse spre bătrânul intendent, care stătea lângă intrarea maiestuoasă. Râse.

— A sosit timpul.

Glasul lui, deși nu foarte sonor, pluti până la Curtea celestă, iar Zeul Suprem știu că destinul lui Thosba Gawa era pe cale să se împlinească. Strânse zeii, pentru ca ei să-i ofere acestuia o

ultimă binecuvântare, ce ajunse în urechile Maestrului Lotus, care se așezase să se roage pentru viitorul Glingului.

Pe vremea aceea, Curtea celestă avea multe căi de a-i ajuta pe muritori. Zeul Suprem spuse:

— De vreme ce secta budistă Lotus a închegat o legătură în spiritul karmei cu poporul din Gling, de ce să nu lăsăm budismul să devină credința lor de căpătâi?

Și chemă toți zeii care aveau credințe budiste.

Între timp, în lumea oamenilor bătrânul intendent îl invită pe Thangtong Gyalpo în castel, unde, în sala de consfătuiri, îngenunche cu respect în fața lui.

— Maestrul Suprem a trecut azi-noapte prin lumea viselor mele, zise el. Așa că astăzi l-aș ruga pe Maestrul Suprem să tălmăcească visul pentru mine și pentru oamenii suferinzi din Gling.

— Prea bine, încuviință râzând Thangtong Gyalpo. Cine e de vină pentru nechibzuința mea în trecerea prin lumea viselor tale, dacă nu eu? Totuși, deși am ceva puteri magice, nu-ți pot tălmăci visul când mi-e sete și am gura uscată.

Bătrânul intendent își dădu o palmă.

— Aduceți apă, porunci el.

I se aduse apă rece și limpede de izvor.

— Nu, lapte! flutură el din mână.

Maestrul Suprem bău din apa dulce de izvor, apoi dădu repede pe gât un castron cu lapte.

— Călătoresc de departe și, deși nu am mers nici măcar un pas, burta mea e goală.

— Încă un castron cu lapte?

— Nu. Hai să vorbim despre visul tău.

— Umilul și neștiutorul tău slujitor te roagă să-l luminezi, zise bătrânul intendent, așezându-se la picioarele Maestrului Suprem și plecându-și capul.

Maestrul Suprem începu:

— *Om*! Nu există viață sau moarte pe tărâmul Dharma.

Ah! Însă milă mi-e de oamenii care îndură cele pricinuite de viață și moarte!

Hum! Am venit să-ți tălmăcesc minunatul vis,

Așa că, bătrâne intendent, te rog să asculți cu băgare de seamă!

Soarele care se ridica deasupra munților de la răsărit în visul bătrânului intendent era un semn că lumina compasiunii și înțelepciunii va străluci puternic în Gling; fulgerul reprezenta un războinic care va coborî din Cer și se va naște în ținutul aflat în grija bătrânului intendent. Războinicul avea să întemeieze o țară puternică, numită Gling. Senglon apăruse în vis purtând o umbrelă enormă: el avea să fie tatăl războinicului din Cer. Pământul acoperit de umbrelă urma să fie teritoriul pe care avea să-l revendice fiul lui.

După ce ascultă tălmăcirea visului, norii din ochii bătrânului intendent fură înlocuiți de seninătate.

În timp ce ei stăteau de vorbă, conducătorii tuturor triburilor din Gling se strângeau la castelul bătrânului intendent, ce se înălța pe cocoașa unui lanț muntos având formă de arc. Apele fluviului Yarlung curgeau repede dinspre nord-vest, apoi coteau și treceau pe lângă cocoașa unui lanț muntos, care semăna cu un arc. Între arc și coarda acestuia, o câmpie înierbată era acoperită cu flori și acolo se strânseră

oamenii triburilor, cu caii nechezând, înconjurați de steguleț fluturând din corturi. Oamenii erau îmbrăcați în cele mai bune haine ale lor. Corturile erau cu fața spre fluviu, într-un semicerc larg, iar în mijloc se afla un cort mare pentru întruniri, care se înălța ca o creastă strălucitoare pe un munte înzăpezit, domul său auriu fiind la fel de sclipitor ca soarele dimineții. Înăuntru erau înșiruite rânduri de scaune aurii și argintii, iar cele ale războinicilor erau acoperite cu blănuri de tigru și leopard.

Unul dintre membrii tribului urcă în vârful castelului și suflă dintr-o cochilie mare, chemându-i pe conducători la o întrunire. Aceștia își ocupară locurile în cort. Bătrânii tribului, care se bucurau de mare faimă și respect, se așezară pe locurile de onoare, în timp ce tinerii și bravii războinici erau mai jos de ei. După cum spune proverbul, oamenii au cap, gât și umeri; taurii au coarne, spinare și coadă; pământul are munți, râuri și văi.

După ce se așezară, intendentul începu să le povestească despre semnele de bun augur din visul lui și despre tălmăcirea Maestrului Suprem Thangtong Gyalpo. Ca un fulger, vestea cea bună ajunse până la oamenii din Glingkar, cum își numeau ei uneori ținutul natal, iar aceștia chiuiră de bucurie.

Pe când ochii lui strălucitori se plimbau peste chipurile celor din cort, bătrânul intendent căzu pe gânduri.

— Ați auzit cu toții că neamurile de dincolo de Glinkar, de la nord, sud, est și vest, și-au întemeiat propriile țări, cu palate magnifice și o viață bine organizată, cu înțelepți care răspândesc semințele meditației lor în rândul învățăceilor, unde pe câmpuri cresc din belșug fructe și legume, iar laptele curge peste pășuni, în veșnice izvoare dulci. Însă aici, în Glingkar, oamenii se hrănesc cu carnea crudă a animalelor și beau

sângele acestora. Ne chinuim sub vrăjile malefice ale demonilor și suferim pentru că faptele noastre nu merită atenția zeilor. Astăzi, oamenii din Glingkar, mai ales noi, cei așezați aici, trebuie să ne cercetăm cu atenție.

Toți cei prezenți încuviințară din cap, după care își plecară capetele pentru a-și începe meditația. Însă unii, precum Khrothung din tribul Tagrong, nu erau de acord.

— Atunci, conducătorul șefilor de triburi ar trebui să poarte principala răspundere, bombăni el. Dacă aș fi *eu* intendentul din Glingkar…

— Ssst! îl țistuiră ceilalți.

— Nu-mi vorbiți mie așa, că nu sunt un animal de povară.

— Da, ești om, așa că ar trebui să urmezi sfatul bătrânului intendent și să reflectezi asupra ta.

Membrii triburilor, neștiind nimic despre sfatul tot mai aprins din cort, ovaționară la vestea că zeii aveau să-i ajute, în sfârșit să pună capăt haosului și suferinței din viața lor. Corul de ovații nestăpânite ale zecilor de mii de oameni se auzi până și în Curtea celestă, suflul lor dând la o parte cortina de nori de la intrare.

— E timpul ca Thosba Gawa să coboare pe Pământ, zise Zeul Suprem.

Trimise un mesager să-l cheme, ca să poată fi martor la sărbătoarea din Glingkar.

— Tinere fiu al zeilor, oamenii suferinzi de jos ți-au trezit mila. În curând te vei naște în mijlocul lor și le vei deveni rege.

— Înțeleg, spuse Thosba Gawa, mișcat până la lacrimi când privi în jos.

— Poate că înțelegi doar exteriorul, nu și interiorul, zise Zeul Suprem, cu o expresie gravă.

— Interiorul? Zeul Suprem vorbește despre la spiritele malefice și demonii care se ascund în peșteri și locuri întunecoase?

— Nu doar la ei. Sunt și mai mulți demoni în cortul de întrunire, în inimile șefilor de triburi.

Thosba Gawa nu simțise niciodată greutatea propriului său corp atunci când plutea în lumea celestă. Durerea lui se născuse la vederea suferinzilor din altă lume, iar acum vorbele Zeului Suprem plantară în inima lui sămânța îndoielii.

— Poate că n-ar fi trebuit să-ți spun. Ar trebui doar să-i rog pe cei cu puteri mai mari să te binecuvânteze, astfel încât să fii pregătit să înfrunți încercările din lumea oamenilor. Fiule, când există o boală în lumea oamenilor, plantele de leac n-au voie să lenevească. Stai liniștit, închide ochii și nu privi în jos. Imaginează-ți că ești un recipient în care sunt turnate puteri magice.

Înainte de a închide ochii, Thosba Gawa văzu că în jurul său se adunaseră toți buddha din vest.

O lumină din fruntea lui Vairocana coborî strălucind în toate colțurile lumii, transformând originea tuturor gândurilor – *Om* – într-o roată de aur cu opt spițe, care se roti deasupra lui Thosba Gawa, apoi îi pătrunse în corp, prin frunte. Cu această binecuvântare, indiferent cât de mizere sau de urâte ar fi fost împrejurările, el avea să rămână pur la minte și trup. Asta era esențial pentru orice zeu care cobora în lumea oamenilor.

Apoi păși în față Buddha cel Vesel, cu o lumină puternică ieșindu-i din pieptul dezgolit. Pentru o clipă, lumina rămase suspendată în aer, apoi se transformă într-un fulger care străpunse pieptul fiului zeilor. Mici zâne veniră în zbor să-i

spele trupul cu rouă cerească, pentru a-l feri de răul din lumea de jos.

Veni rândul lui Buddha al Binecuvântărilor și Demnelor Comori. Acesta, cu lumina ce i se revărsa din buric, trimise binecuvântări în buricul fiului zeilor; acestea aveau să-l conducă la comorile ascunse din lumea oamenilor și îl înzestrau cu puterea de a le folosi pentru a făuri o țară prosperă, în care oamenii să trăiască în pace. Întocmai cele ce-i trebuiau, în calitate de viitor rege.

Amitabha, Buddha Calităților Infinite, îi trimise o lumină strălucitoare din gât, care avea darul de a transforma energia tuturor limbilor vorbite într-un crin roșu. Iar cel care accepta lumina aceasta dobândea dreptul de a folosi cele șaizeci de tonuri muzicale ale lumii. Apoi puse în mâna dreaptă a fiului zeilor un fulger care păstra promisiunile pentru viitor ale tuturor zeilor.

— Ia acest fulger, dragă tinere, căci reprezintă jurământul tău că nu vei uita să salvezi oamenii care suferă.

— Cum aș putea să uit?

— Odată ajuns acolo jos…

Apoi Amoghasiddhi, Buddha Performanțelor Fără Greș, veni la el și spuse:

— Dacă acest tânăr își va aminti jurământul și va face fapte mărețe, atunci oameni plini de deșertăciune și ambiție îl vor invidia.

Zeul – un personaj cu înfățișare ciudată – trimise o lumină din vintre care pătrunse în vintrele fiul zeilor.

— Aceasta, fiule, este o putere care îți va fi pavăză împotriva focului geloziei și te va inspira în munca ta.

Om! Acum, trupul fiului zeilor acumulase toate felurile de binecuvântări, virtuți și puteri magice. Se ridică în picioare, așteptându-se să se simtă greoi din pricina celor care fuseseră revărsate în el, însă nu fu așa: se simți ușor și vioi, iar picioarele mai că-i zburau de pe treapta de jad pe care se afla. Nu putu să nu simtă o urmă de regret că primise binecuvântări de la budiști doar când Curtea celestă era plină cu nemuritori cu nenumărate abililități și de nenumărate credințe. Însă, uitându-se la Zeul Suprem, păstră pentru el ceea ce era pe cale să spună. Zeul Suprem zâmbi și îi spuse:

— Până și zeii își au domeniile lor. Glingkar e sortit să se scalde în lumina budismului.

— Dar…

— Spune-mi.

— Mă gândeam că ceilalți zei ar putea să-mi dăruiască mai multă veselie, răspunse fiul zeilor, cu glas scăzut.

Zeul Suprem râse și, întorcându-se spre buddha care stăteau pe treptele de jad, le spuse:

— A zis că sunteți prea serioși.

Buddha își lipiră palmele și, fără să miște buzele, rostiră cu o voce profundă:

— *Om*…

Zeul Suprem i se adresă din nou tânărului fiu al zeilor:

— Acum întoarce-te la părinții tăi și la sora ta mai mare. Va fi o despărțire lungă și mai avem de lucru. Trebuie să-ți găsim o familie bună în Glingkar.

— Poate că ar trebui să-l întrebăm pe Maestrul Lotus, propuse unul dintre buddha.

Ideea fu transmisă imediat în peștera din munte, unde medita Maestrul Lotus. Acesta ieși din peșteră, se așeză cu

picioarele încrucișate pe o stâncă și privi cu atenție în zare. Închizând ochii, își concentră gândurile și își uni două degete pentru a crea o legătură, aducându-și în fața ochilor întregul Glingkar. Alese un loc pentru nașterea lui Thosba Gawa, unde cerul era precum un baldachin cu opt laturi și pământul, ca opt crini de bun augur. Valurile râului se loveau ușor de malurile stâncoase, părând să rostească zi și noapte cele șase silabe prețioase.

Apoi Maestrul căută în minte o familie. Se gândi la clanurile mai vechi, dar le respinse repede. Apoi trecu în revistă cele nouă cele mai faimoase clanuri din ținut și descoperi că unul dintre ele, familia Mu, trăia în Glingkar. Aveau trei fiice, dintre care mezina, Rkayngmusar, era măritată și avea un fiu numit Senglon. Acesta era cumsecade și generos, potrivit să devină tatăl fiului zeilor. Folosindu-și degetele pentru a face o alegere, Maestrul Lotus înțelese că, dacă tatăl era din clanul Mu, atunci mama trebuia să fie din nobilul clan Dragon.

Metog Lhartse, mezina și fiica preferată a Regelui Dragon, trăia în Palatul Dragon, iar ca fiica Dragon să părăsească palatul era ceva comparabil cu coborârea fiului zeilor în lumea oamenilor. De dragul oamenilor din Glingkar, Regele Dragon i-o dădu pe fiica sa preferată lui Senglon, împreună cu o zestre mare.

Totul era pregătit. Thosba Gawa își încheie viața pe tărâmul celest și se pregăti să coboare în lumea oamenilor, un loc al nefericirii și suferinței.

Povestea

Primul semn de magie

În cea de-a șasea lună, când toate florile erau înflorite, fiica clanului Dragon, Metog Lhartse, se mărită cu Senglon.

În drum spre Glingkar, Metog Lhartse zări un nor alb spre sud-vest, pe care stătea Maestrul Lotus.

— Femeie virtuoasă și binecuvântată, grăi el, Cerul ar vrea să-ți împrumute trupul pentru ca tu să poți da naștere unui erou care va salva Glingkarul. Indiferent ce greutăți vei întâlni în viitor, trebuie să te ții tare și să crezi că fiul tău va fi regele din Glingkar. Poate că va fi o zeitate aspră cu demonii, dar pentru tibetanii cu părul negru, el va fi un rege curajos și înțelept.

— Maestre, dacă fiul meu va coborî din tărâmul cerurilor și e sortit să fie rege, de ce vorbești despre greutăți? întrebă temătoare fiica neamului Dragon.

Maestrul Lotus își plecă ochii și, după o scurtă ezitare, zise:

— Pentru că unii dintre acei demoni trăiesc în inima oamenilor.

Fiica Dragon, care dusese un trai ferit de primejdii și greutăți, plânse cu lacrimi amare auzind asta. Când fata ridică din nou privirea, Maestrul se îndepărtase deja, plutind pe norul lui.

După nuntă, ea se bucură de dragostea lui Senglon și de respectul poporului și părea cu neputință ca asupra lor să se abată vreo nenorocire atunci când se născu fiul lor. Metog Lhartse privea adesea zâmbind spre nori, sigură că Maestrul Lotus glumise cu ea. Totuși, era cuprinsă de o groază fără nume.

Senglon avea o primă soție, o consoartă din îndepărtatul trib Han, și împreună aveau un fiu pe nume Gyatsa Zhakar, cu câțiva ani mai vârstnic decât Metog Lhartse. Era un tânăr deștept și curajos, prețui de slujitorii apropiați ai bătrânului intendent. El o trata pe Metog Lhartse cu respectul datorat propriei sale mame. Uneori, unchiul său, Khrothung, îl necăjea spunându-i: „Dragă nepoate, un erou ar trebui să aibă drept pereche o femeie frumoasă. Dacă aș fi în locul tău, m-aș îndrăgosti de tânăra mea mamă“.

Gyatsa Zhakar se prefăcea că nu-l aude. Însă când unchiul său nu voia să înceteze cu asta, tânărul războinic, nespus de rușinat, îndesa un ghemotoc de iarbă proaspătă în gura bărbatului mai în vârstă. Ochii lui oglindeau adesea o tristețe atât de adâncă, încât până și un șoim își pierdea aripile puternice dacă nimerea într-o asemenea lumină.

Văzându-l, Metog Lhartse simțea pentru el o dragoste tandră, maternă.

— Gyatsa Zhakar, de ce pari mereu atât de trist? întreba ea.

— Tânăra mea mamă, sunt trist pentru că mi s-a adus aminte de cât de mult îi e dor mamei mele de sânge de țara ei natală.

— Și tu?

— Glingkar este țara mea natală. Însă, deși am învins mulți dușmani puternici, nu o pot ajuta cu nimic pe mama mea în suferința ei nemărginită.

Vorbele lui îi aduceau lui Metog Lhartse lacrimi în ochi, iar el adăuga:

— Dar nu mă lăsa să te întristez.

— Dacă îți voi dărui un frățior, îl vei lăsa să îndure o soartă potrivnică?

— Cum ar putea mama să se îngrijoreze pentru asta? râdea Gyatsa Zhakar. Jur pe viața mea…

Și Metog Lhartse râdea alături de el.

În mijlocul fortăreței era un izvor cu apă dulce care îngheța iarna. În cea de-a opta zi a celei de-a treia luni, apăru un semn de bun augur. În zăpada care se topea se deschiseră flori și izvorul țâșni din nou, făcându-și loc de sub straturile de gheață, hrănind și împrospătând aerul înțepător. Nori grei de ploaie văratică se adunară pe cerul ce răsuna de tunete. Lui Metog Lhartse i se părea că semănau cu cântecele de dragon din palatul tatălui ei.

În cursul iernii, Gyatsa Zhakar își condusese oștenii în luptă împotriva tribului invadator God. Fiecare cal iute care apărea la fortăreață aducea vești despre victorii, iar ziua aceea nu fu diferită. Trupele din Glingkar ocupaseră toate castelele din munți ale tribului God. Șamanii care îi ajutaseră pe dușmani fuseseră scurtați de capete, iar pământul, animalele, oamenii și bogățiile tribului God se aflau acum sub aripa tribului Gling. Oștile victorioase urmau să se întoarcă peste câteva zile.

În noaptea aceea, zgomotoasa sărbătoare a victoriei îi tinu treji pe Senglon și Metog Lhartse.

— Sper că fiul nostru va fi la fel de drept și de curajos ca fiul cel mare, zise Metog Lhartse, întorcându-se spre soțul ei.

Când o cuprinse somnul în cele din urmă, ea visă un zeu în armură de aur învârtindu-se pe lângă ea, în timp ce deasupra ei o spărtură în nori îi dezvălui fugar imaginea Curții celeste. Un fulger de foc coborî cu viteză, explodându-i în cap și pătrunzând adânc înăuntrul ei. Dimineața, când se trezi, se

simțea liniștită și ușoară și un gând îi înfioră ușor inima. Sfioasă, îi spuse soțului ei că fiul lor fusese conceput.

Cei doi soți ieșiră pe balcon. În soarele dimineții, în jurul cotului fluviului, oștenii victorioși își făcură apariția într-un nor de praf, cu steaguri și flamuri, cu arme și coifuri sclipind în lumină.

Sub protecția Cerului, nouă luni și opt zile trecură repede și era de-acum a cincisprezecea zi din cea de-a douăsprezecea lună. Trupul lui Metog Lhartse era moale ca lâna fină, iar mintea îi era la fel de limpede ca cel mai bun jad. Auzise, desigur, de durerea nașterii, văzuse multe femei murind în chinurile facerii. „Mi-e teamă“, șoptea ea pentru sine.

Însă nu simți nici o durere când se născu fiul ei, iar inima i se umplu de bucurie. Încă și mai minunat: pruncul avea înălțimea și greutatea unui copilaș de trei ani. Deși era iarnă, cerul răsuna de tunete, trimițând pe pământ o ploaie torențială de flori. Nori multicolori înconjurau cortul pregătit pentru naștere.

Maestrul Suprem Thangtong Gyalpo veni să felicite clanul Mu și îi dădu copilului un nume: Gesar, Eroul Victorios și Perla Prețioasă.

La banchet, toată lumea o imploră pe Metog Lhartse să le arate pruncul fără asemănare. Gyatsa Zhakar ridică în brațe copilul, care se uita la fratele său mai mare cu ochi strălucitori. Adânc mișcat, Gyatsa Zhakar își lipi obrazul de fața frățiorului său. Văzând aceasta, Maestrul Suprem zise:

— Unirea a doi cai iuți este temelia înfrângerii dușmanului. Legăturile strânse dintre doi frați sunt un semn de prosperitate.

Gyatsa Zhakar vru să-și strige fratele pe nume, dar nu reuși.

— Numele dat de Maestrul Suprem este prea complicat, zise el.

— Atunci, să-i zicem Gesar.

Maestrul Suprem se întoarse spre intendent și îi spuse:

— Trebuie să-l hrăniți cu lapte, brânză și miere.

Metog Lhartse se umplu de fericire la vederea gurii cărnoase, a ochilor senini și a sprâncenelor bine conturate ale fiului ei. Cu toate acestea, zise:

— E urâțel. Îi vom spune Joru.

Și Joru deveni numele lui din copilărie.

Numai Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, se ținu deoparte de aceste festivități. După părerea lui, clanul Mu din Glingkar provenise dintr-un singur strămoș, dar mai apoi se împărțise în trei ramuri – cea bătrână, cea mijlocie și cea tânără – deși multă vreme nu existase nici o diferență între ele. După ce Senglon s-a însurat cu soția sa din tribul Han, care l-a născut pe Gyatsa Zhakar, un fiu lăudat de toată lumea din Glingkar, ramura mai tânără se bucurase de favoruri. Bătrânul intendent se născuse în ramura mai tânără, așa că bogatul trib Tagrong se afla sub cârmuirea lui. Teoretic, când bătrânul intendent avea să se dea la o parte, Khrothung era cel care ar fi trebuit să-i ia locul. Cine putea să prevadă că Senglon se va casători cu o fiică a tribului Dragon, care va da naștere unui fiu atât de neobișnuit?

La acest gând, în mintea lui Khrothung se închegă un plan malefic, iar el știu că trebuia să acționeze repede, așa că porni spre casă. Când ajuse pe creasta dealului, privi în jos la mulțimea adunată lângă fluviu și își simți inima ca și cum ar fi mișunat de insecte otrăvitoare. Fu copleșit de singurătate și știu

că planul său netrebnic împotriva copilului nou-născut era plin de lașitate. În tinerețe, fusese întotdeauna gata de luptă. Înspăimântată de neînfricarea lui, mama sa căutase secretul de a face un om mai timid: șamanul îi spusese că tânărul trebuia să bea sângele unei vulpi, un animal sfios, fricos. Ea îi urmase instrucțiunile, însă șamanul nu îi spusese că acela care va bea sângele va moșteni și firea șireată, înșelătoare a vulpii.

Așezat în șaua calului, pe vârful culmii, Khrothung își reaminti de mărinimia pe care o văzuse în ochii bebelușului și în cei ai lui Gyatsa Zhakar și asta îi aduse aminte de propriii săi ochi. Știa că în acea clipă erau ochii șireți ai unei vulpi și brusc îi fu rușine. Și el avusese cândva o inimă mare, până să intervină Soarta.

Peste trei zile, Khrothung reapăru zâmbind, aducând brânză și miere.

— Nepotul meu nou-născut a crescut deja cât un copilaș de trei ani. Cu siguranță va crește și mai repede când va mânca din mâncarea pe care i-o dăruiesc eu.

Vorbele sale erau dulci ca mierea, însă mâncarea era presărată cu o otravă îndeajuns de puternică să omoare un iac. Luând pruncul în brațe, Khrothung începu să-și hrănească nepotul.

Joru îl privi cu ochii săi limpezi și surâse, apoi ridică mâinile pentru a arăta fuioarele de fum negru care se ridicau dintre degetele sale. Puterile cu care-l dăruise Cerul scoseseră otrava din corpul lui. Nedumerit, Khrothung linse o bucățică de brânză proaspătă care-i rămăsese lipită pe vârful degetului. Într-o clipă, se simți ca biciuit de fulgere, i se păru că i se înnoadă măruntaiele și știu că se otrăvise. Limba care-l ardea nu-i dădu

voie să rostească un sunet clar. Tot ce auziră ceilalți în timp ce el ieșea valvârtej din cort fu un urlet sălbatic.

Khrothung se împletici până la fluviu, unde își lipi limba de gheață pentru o bună bucată de vreme. Când reuși, în sfârșit, să vorbească, rosti o incantație pentru a-l chema pe prietenul său Mgonpo Redag, un vrăjitor pe jumătate om, pe jumătate demon, și care putea fura un suflet viu și se înstăpânea asupra trupului. În curând își făcu apariția un corb imens, ale cărui aripi aruncau o umbră mare. Acesta îi azvârli antidotul otrăvii lui Khrothung, care se ridică în picioare clătinându-se în timp ce corbul se îndepărta în zbor.

Cât timp îi luase unchiului său să alerge până la fluviu, Joru începuse să vorbească.

— Ce-l necăjește pe unchiul tău? îl întrebă mama lui.

— S-a dus la fluviu ca să-și răcorească limba, zise Joru, fără să răspundă la întrebarea mamei sale.

— Dar nu e lângă fluviu.

— Unchiul a trimis spre noi un vânt negru, așa că hai să fie acest demon de vânt negru primul pe care-l înfrâng, îi zise Joru mamei sale.

Deși trupul său omenesc stătea lângă mama sa, făptura lui celestă zbura deja spre vântul cel negru. Mgonpo Redag zbură pe lângă trei trecători din munți până să întâlnească trupul celest al lui Joru, înălțându-se între Cer și Pământ, cu nouă sute de soldați cerești în armuri de argint la porunca sa. Joru rămase nemișcat, așteptând ca vrăjitorul să-și arate farmecele. Demonul de vânt negru văzu că acela nu era corpul adevărat al lui Joru, așa că zbură pe lângă soldați spre următoare trecătoare din munți. Se întâlni iar cu Joru, care păzea Cerul și

Pământul, de astă dată înconjurat de nouă sute de soldați cerești în armuri din aur.

De încă două ori se întâlni cu Joru, însoțit de soldați înveșmântați în oțel și apoi în piele. Apoi văzu forma omenească a lui Joru așezată în fața unui cort. Joru mișcă iute din mână și azvârli în aer patru pietricele colorate, chemând soldații cerești să-l înconjoare ca un zid de fier. Vrăjitorul Mgonpo Redag iscă repede o coloană de fum negru și dispăru, dar Joru urmări demonul de vânt negru până în peștera sa și astupă intrarea cu o stâncă uriașă. Mgonpo Redag își adună toate puterile magice pentru a despica stânca, dar prin crăpătură pătrunse un fulger trimis de Joru, care-l făcu bucățele.

Pe urmă, bunul Joru luă forma vrăjitorului și se duse să-l vadă pe Khrothung. Îi spuse că i-a învins pe soldații cerești ai lui Joru și că a ucis pruncul, iar drept răsplată voia toiagul lui Khrothung. Ei, toiagul ăsta nu era unul obișnuit, ci o comoară pe care Khrothung o primise de la vrăjitorul de vânt negru. Cu acest toiag, un om putea merge prin aer ca și cum ar fi avut aripi. Joru cel deghizat îl amenință pe Khrothung că, dacă nu renunța la comoara lui, îi va spune bătrânului intendent și lui Gyatsa Zhakar despre cum complotase el să-l omoare pe Joru. Fără tragere de inimă, Khrothung îi dădu toiagul.

Joru fâlfâi din mantie și își luă zborul, însă în loc de vânt negru, în urma sa era lumina unui curcubeu. Bănuitor, Khrothung fugi iute la peștera vrăjitorului, unde găsi bolovanul uriaș care astupa intrarea. Uitându-se printr-o gaură, văzu rămășițele lui din Mgonpo Redag: capul desprins de trup. Mâna vrăjitorului, și ea desprinsă de trup, părea să strângă bine toiagul, iar Khrothung, deloc mișcat de moartea prietenului său,

se preschimbă într-un șoarece îndeajuns de mic încât să se strecoare prin gaura din bolovan. Chițăind, se zvârcoli pentru a intra în peșteră, dar când se apropie de demon, toiagul dispăru. Când își dădu seama că nu putea vedea bine cu ochii lui micuți de șoarece, încercă să redevină om rostind o incantație. Rămase tot șoarece. Înspăimântat, repetă incantația și de data asta, se petrecu ceva. Capul lui își recăpătă forma și mărimea omenească, dar trupul îi rămase de șoarece. Se chinui să ajungă la gura peșterii unde, spre groaza lui, descoperi că avea capul prea mare pentru a trece pe unde intrase.

Joru apăru la intrarea în peșteră și, prefăcându-se mirat, zise:

— Ce e monstruozitatea asta? Ar trebui să o omor. Sigur e o transformare demonică.

— Nepoate, strigă Khrothung, sunt unchiul tău și am căzut sub vraja demonilor!

Joru se plesni peste cap, zicând:

— Se pare că suferă de propria-i magie. Așadar, de ce spune că a fost lovit de vraja rea a altcuiva?

În timp ce se întreba astfel, puterea magică a lui Joru se micșoră, dându-i lui Khrothung ocazia de a se transforma pe deplin și de a se strecura afară. Văzând uimirea de pe chipul copilului, Khrothung se scutură de praf și zise:

— Băieței nu ar trebui să se joace atât de departe de casă.

Apoi merse țanțoș prin trecătoare, se făcu nevăzut și se depărtă în zbor.

După ce se întoarse acasă, la mulți kilometri depărtare, Khrothung se întrebă dacă Joru venise cu adevărat din tărâmul celest, de vreme ce copilul îi dejucase cu atâta ușurință planurile malefice. Dacă era așa, atunci el, Khrothung cel isteț,

avea să rămână doar căpetenia tribului Tagrong, fără un viitor prea strălucit. Acest gând îl posomorî atât de tare, că nu mai putu nici să mănânce, nici să bea timp de o zi, iar suspinele îi fură însoțite de chiorăiturile provocate de foame.

Povestitorul

Învățătorul

În dimineața aceea, iarba era acoperită de multă rouă. Prea multă iarbă udă le făcea rău oilor, așa că Jigmed plecă târziu cu ele la păscut. Soarele era pe cer când își mână turma pe munte. Sturzii, obosiți de cântat, se odihneau, iar șopârlele, după ce-și încălziseră la soare sângele rece, căutau insecte.

De departe, de jos de pe drum, în spatele unei cascade de lumină strălucitoare create de soare, venea un povestitor. Mai întâi, Jigmed zări la orizont o flamură ridicată, apoi un bătrân adus de spate care venea spre el.

După ce-l salută pe Jigmed, bătrânul zâmbi.

— De ce mi-e sete încă dinainte de a începe să cânt? zise el.

Jigmed îi turnă o ceașcă de ceai din sticla lui încălzită.

— E un fragment care mă nedumerește. Vrei să mi-l cânți? îl rugă el pe bătrân.

— Tânărul vrea să învețe să cânte?

— Am vise, dar ceea ce visez nu e niciodată complet.

— Ce fragment dorești să auzi?

— Cel despre familia în care s-a născut fiul zeilor. E o poveste la fel de încurcată ca un ghem de lână sau ca ramurile dintr-un

crâng de azalee bătrâne.

Bătrânul se așează și privi oile de pe pajiște. Însă, în loc să cânte, vorbi. Îi spuse lui Jigmed că asta l-ar putea ajuta cu partea dificilă.

— Atunci, dumneata ești învățătorul meu.

— Voi fi învățătorul tău.

Și cu asta, bătrânul începu.

Povestea

Ce a fost la început

Cum Glingul făcea parte din Tibet, haideți să vorbim despre Tibet.

Cele mai vechi șase clanuri din Tibet erau: Jure din Drikung, Gasi din Taglung, Khon din Sakya, Chos din Lang, Gya din Khyungpo și Lha din Nedong. Însă aceste vechi clanuri au îmbătrânit și astfel, cu timpul, nouă clanuri noi au ajuns să domine Tibetul. Deși temătoare la început, până la urmă clanurile vechi au îngăduit numelor celor nouă clanuri respectate să se reverse ca apa de izvor: Ga, Dro și Tong dintr-un neam; Se, Mu și Dong din al doilea; Ban, Tag și Dra din al treilea.

Numeroasele triburi din Tibet erau împrăștiate pe cuprinsul podișului și dacă priveai din Cer, părea că munți înzăpeziți, țărmuri stâncoase și lumini sclipitoare înconjurau Pureng, Guge și Mangyul în zona Ngaraus a triburilor Tazik de la vest. În centru erau cele patru triburi Wetsang: Yulru, Weru, Yasru și

Yonru. Lângă ele erau cele șase triburi din Dokham, care erau conduse de șase munți magici, denumiți Marza, Pobor, Tsawa, Selmo, Markham și Minyag. Fluviul Galben și fluviile Jinsha, Nu și Lancang curgeau domol la poalele munților, mărginite de pășuni și pământ agricol, iar numeroasele sate răsfirate printre munți și fluvii se aflau sub oblăduirea castelelor impunătoare.

„Împrăștiate în toate colțurile precum perlele dintr-un șirag rupt,
Suflate de vânt pe cuprinsul pământului precum semințele de iarbă.“

Povestea nu s-a încheiat încă. *Om*!

Bătrânul înțelept avea un adagiu: Cum poți vedea un copac foarte înalt dacă te uiți doar la trunchi? Trebuie să te descalți și să te urci în el, atingând fiecare crenguță. *Om*…

Îmi voi pune pălăria de povestitor. *Om*! Hai să-ți povestesc despre pălăria aceea. Seamănă cu un munte cu fire de aur și argint… O, prea bine. Voi vorbi mâine despre pălăria mea. Ce zici? Că m-am abătut de la genealogie la geografie? Vai, oamenii din ziua de azi nu au răbdare deloc!

Acum vom vorbi despre nobilul clan Mu, care cârmuia toate triburile din Glingkar. Familia Mu se bucurase de o poziție de frunte în Glingkar de mai mult de o sută de ani când Qupan Nabu a devenit conducătorul ei. Tatăl bătrânului intendent Rongtsa Khragan avea trei consoarte, dintre care una era mama lui Rongtsa Khragan, Consoarta Rong. Pe fiul Consoartei Ge îl chema Yukye, un războinic care a căzut în mâinile tribului Hor în timpul unei bătălii în nord. Fiul Consoartei Mu era Senglon, ales să fie tatăl fiului zeilor. Rongtsa Khragan era căsătorit de

multă vreme și avea copii – trei fii și o fiică de la soția sa, Metog Lhartse. Înainte de a respecta voința Cerului, de a se însura cu fiica Dragon, Metog Lhartse, Senglon se căsătorise cu o femeie Han din China de răsărit. Aveau un fiu, pe Gyatsa Zhakar. Gyatsa Zhakar avea un unchi, Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, care era adeptul magiei și preschimbării. Se zicea că Gyatsa Zhakar s-a născut cu înfățișarea bravă și dreaptă a unui personaj eroic, iar la vârsta de o lună fusese mai înalt decât un copil de un an din ținutul pășunilor.

Ah! Tinere, acum că înțelegi, povestea poate să înceapă.

Povestitorul

Șansa

— Tinere, zise bătrânul, la cotitura fluviului. Apa se lovește încet de malurile stâncoase, dar nu scoate un sunet spart. Întâlnirea noastră aici trebuie considerată extraordinară. Așa că dă-mi voie să te ajut să înțelegi genealogia eroului nostru, Gesar.

— Ce să fac după aceea?

— Nu știu. Poate ar trebui să te gândești la fiecare ocazie din trecut când ai întâlnit această poveste nemaipomenită.

— Când am întâlnit-o? Am văzut-o în vise.

— Visele sunt întâlniri, zise bătrânul, zâmbind ușor.

Ciupi corzile lăutei și sunetul clar al metalului care vibra îl făcu pe păstor să se simtă de parcă pământul i s-ar fi rotit sub tălpi, iar norii ar fi alergat pe bolta cerească și intrarea în Cer ar

fi fost pe cale să se deschidă pentru a lăsa zeii să coboare. Însă când bătrânul își luă degetele de pe corzi, totul reveni la normal, ca și cum o draperie grea ar fi blocat lumina strălucitoare a înțelegerii.

— Sunetul lăutei… unde s-a dus? murmură Jigmed visător.

Bătrânul își strecură instrumentul în traistă.

— Dacă acesta e satul tău, îmi voi petrece noaptea aici. Le voi cânta oamenilor la intrarea în sat, unde crengile bătrânului chiparos au forma unor gheare de dragon.

Jigmed știa că bătrânul nu va primi destui bani pentru cântat într-un sat atât de mic, așa că hotărî să îi taie o oaie.

— Un păstor bun nu-și taie niciodată oile primăvara, zise bătrânul. Tot ce trebuie să faci, dacă vrei să cânți despre eroi, e să mă asculți cântând din lăută.

Jigmed se întinse la poalele unui deal presărat cu azalee înflorite și se uită în sus, la munții cu creste acoperite de zăpadă, așteptând revelația. Adormi repede în lumina caldă a soarelui, dar nu visă nimic, deși fu cuprins de familiara senzație de agitație. Așa că se ridică și se îndreptă către lacul din vale. În timp ce mergea, zări un cort lângă mal. Materialul și modelul cortului aparțineau unui trecut îndepărtat; era genul de cort folosit când lumea abia începuse. Atunci îi apăru în față băiatul.

— Tu ești…

— Nu, nu sunt.

Era pe cale să spună „Tu ești fiul zeilor“, iar răspunsul prompt al băiatului îi dovedise contrariul. Altfel, cum ar fi putut tăgădui înainte de a auzi întrebarea? Totuși, băiatul era murdar pe față și sclipirea de nestemate din ochii lui de o inteligență supranaturală se umbri, înlocuită de o căutătură

mânioasă și aprigă. Băiatul porni pe urmele unei vulpi care ieșise din vizuina ei. Vulpea chemă mai multe vulpi, care la rândul lor îl făcură pe băiat să invoce un număr egal de versiuni ale lui însuși, fiecare urmărind o vulpe. Tot ce mai putea să vadă Jigmed acum fu un deal pe care alergau vulpi și mulți Joru. Când toate vulpile fură sub picioarele numeroșilor Joru, dealul se acoperi de șiroaie de sânge, căci fiecare Joru își sfâșie vulpea, aruncând peste tot picioare, organe, carne. Însă un Joru, cu o vulpe sub picioare, stătea nemișcat pe coama dealului. Acela era sinele adevărat al lui Joru. Părea uluit în timp ce privea la ceilalți Joru, aflați în toiul unui măcel.

— Fiu al zeilor! strigă Jigmed.

Băiatul păru să audă strigătul și Jigmed îl văzu uitându-se încremenit în sus, la cer. Apoi, privind încă o dată măruntaiele însângerate împrăștiate pe deal, pe chipul băiatului apăru mila și într-o clipă numeroșii Joru și vulpile dispărură; se făcu nevăzut și băiatul, care trăgea după el vulpea moartă.

Lumea visului își are rostul și libertatea ei, așa că atunci când fiul zeilor dispăru, Jigmed se răsuci spre cortul turtit de lângă apă, unde o femeie cu chip îngrijorat stătea la intrare și privea cu atenție în zare. Era mama lui Joru, fiica neamului Dragon, Metog Lhartse. Dar Senglon, soțul ei, nu era lângă ea.

De ce nu se afla în palatul soțului ei? De ce era îngrijorată?

În vis, Jigmed rosti aceste întrebări cu glas tare, dar femeia, aflată la o depărtare de o mie de ani, nu-l auzi. Visele sunt pline de amăgire: deodată apăru un copac, din care un sturz ciripea fără oprire. Jigmed își dădu seamă că nu era sturzul, ci femeia care se lamenta: fiul ei își uitase originile cerești și, folosindu-și puterile magice pentru a omorî animale, îi înfuriase pe oameni.

— Dar animalele nu erau, de fapt, demoni și spirite rele? încercă Jigmed să-l apere pe fiu.

— Asta zicea și el, dar nimeni nu-l credea.

— Vulpea aia trebuie să fi fost un demon deghizat – dar ești sigur că toate viețuitoarele pe care le-a omorât erau spirite rele?

Sturzul își luă iute zborul de pe creangă, întrebând:

— Îmi ceri să-l vorbesc de rău pe sărmanul băiat?

— Îmi pare rău pentru mama lui.

— Oh… Nu ești atât de prostănac cum crede lumea, zise sturzul fluturând din aripi și, cu un strigăt ascuțit, își luă zborul.

Joru venise la cort cărând leșurile vulpilor. Azvârli la pământ carnea însângerată, măruntaiele murdărite și creierii împrăștiați, apoi legă măruntaiele verzi cu noduri meșteșugite și le agăță de ramuri, chiar la intrarea în cort. Duhoarea sângelui era copleșitoare. Păsările din aer, animalele de pe pământ, până și mulți șoareci din peșteri subterane fugiră de ea. Joru, care-și pierduse aproape toate calitățile cerești, rânji amenințător la Jigmed – Jigmed, cel care într-o zi avea să cânte despre faptele lui mărețe de vitejie, dar care acum era atât de înspăimântat, încât voia să evadeze din visul său.

Așa că o luă la fugă, travesând deal după deal, însă dealurile păreau să nu aibă sfârșit. Încercă să strige după ajutor, dar se chiui în zadar să scoată un sunet. Brusc, în fața lui apăru Rhongtsa Khragan, bătrânul intendent. Cu barba-i albă tremurând, bătrânul zise:

— Nu mai alerga și nu-ți fie teamă.

La aceste cuvinte, Jigmed simți cum norii cenușii ai supărării și ceața tristeții, care se țineau după el, se risipiră, dezvăluind un cer senin cu nori albi și pufoși. Totuși, sprâncenele bătrânului intendent erau încruntate de îngrijorare.

— Te-a speriat? întrebă intendentul.

Jigmed aprobă din cap și apoi izbucni într-un șir de întrebări:

— Cum a ajuns așa? De ce el și mama lui nu locuiesc în palat?

Bătrânul îl privi lung și clătină din cap.

— Am avut un vis care mi-a spus că tu poți primi vești de pe tărâmul celest. Zicea că poți să-mi spui de ce.

— Visul meu nu s-a terminat încă. Am ajuns la poartă, dar n-am zărit chipurile zeilor.

— Așa credeam și eu. Nu zăresc lumină celestă în ochii tăi.

Cu aceste cuvinte, bătrânul dispăru și Jigmed se trezi. Spre mirarea lui, înaintea sa se afla exact ce văzuse în vis: dealurile, lacul și fluviul. La asfințit, în timp ce-și ducea turma înapoi în sat, se gândea încă, nedumerit, la vis. De ce era diferit acesta de ce auzise în vechile povești?

În seara aceea, lângă foc, după o cină simplă, păstorul moțăia când sunetele clare ale lăutei îl treziră, amintindu-i de povestitorul întâlnit dimineață. Bătrânul abia apucă să îmbrace o robă lungă din satin, de felul celor purtate de comedieni, că oamenii așezați mai jos îl îndemnară să înceapă. Însă el își ținea capul plecat, trecându-și degetele peste corzi. Abia când apăru și Jigmed, bătrânul sări în picioare și începu să cânte cu o voce tare și clară:

— Lu-ah-la-la mu-ah-la, lu-ta-la-la mu-ta-la!

Cel sortit a sosit.

Neștiutor păstor, ce parte a poveștii dorești să auzi?

Jigmed răspunse nerăbdător:

— Fiul zeilor încă nu a împlinit cinci ani, dar și-a pierdut firea cerească.

Oamenii, care cunoșteau povestea, auziră aceste cuvinte și strigară nemulțumiți. Fluturând din mână, bătrânul îi potoli.

În tăcerea care se lăsă, mai exista doar sunetul lăutei, asemenea razelor lunii, care luminează pământul cu strălucirea lor.

Povestea

Exilul

La puțin timp după ce se născu fiul zeilor, acesta se duse să trăiască în lunca Ashug, între fluviile Yalong și Jinsha, unde un ghețar sclipitor cobora până la malul unui lac.

Oamenii fuseseră martori la puterile magice ale lui Joru; văzuseră, de asemenea, cum acesta își folosise puterile cu care îl înzestrase Cerul pentru a omorî fără rost. Însă ei nu reușiră să înțeleagă că majoritatea vieților pe care le curmase aparțineau unor demoni și năluci. Și nu ar fi putut să-l vadă nimicind numeroșii demoni fără formă și spiritele rele din ținutul dintre apă și munți. Unchiul lui, Khrothung, era singurul care ar fi putut vedea faptele bune ale lui Joru, dar inima lui fusesese ocupată de demoni, așa că tăcea când oamenii își exprimau dezamăgirea cu privire la băiatul despre care se zvonea că era fiul zeilor.

— Este posibil ca Cerul doar să se joace cu noi? se întrebau ei.

Doar fiul zeilor știa ce urma să se întâmple: Maestrul Lotus îi spusese în vis că fâșia lungă și îngustă de pământ unde trăia atunci tribul Gling era prea mică. Pentru ca țara să fie puternică, trebuia să se întindă la vest și la nord de fluviul Jinsha, pentru a ocupa lunca mai lată și îndepărtată din părțile de sus ale fluviului Galben.Trebuiau să meargă spre nord, până când ajungeau într-un ținut unde exista sare din belșug și unde, în anotimpul uscat, de sub copitele cămilelor care alergau țâșneau scântei. Viitoarele turme din Gling aveau nevoie de toată iarba fragedă pe care o puteau găsi, iar războinicii din Gling aveau nevoie de întinderi mari de pământ pe care să alerge în galop cu caii lor de luptă.

Joru, care la vremea aceea avea doar cinci ani, era deja la fel de înalt ca un tânăr de douăzeci de ani și îi plăcea să arunce priviri furișe celei mai frumoase fete din tribul Gling, Brugmo, care prefera să se joace cu războinici de vârsta ei; îi plăcea să cresteze o durere subtilă în inimile bărbaților.

— Fiule, s-ar putea ca fata sortită ție abia să fi venit pe lume, îi spunea mama lui, îngrijorată când îl auzea rostind în somn numele lui Brugmo.

Lumina lunii pâlpâia pe lac. Noaptea era rece, asemenea apei, iar constelațiile se roteau încet pe cer. Mama lui Joru, care era de viță nobilă, nu se putea opri din plâns. Voia să-și trezească fiul, să suspine la pieptul lui, dar Maestrul Lotus, care venise în visul lui Joru, suflă spre ea o pală de aer și femeia se ghemui sub pături și se cufundă într-un somn fără vise, răsuflarea ei transformându-se în chiciură la marginea cuverturii.

Deasupra cheilor stâncoase de pe fluviu se înălța o fortăreață impunătoare, puternic luminată. De la nașterea

fiului zeilor, Glingkar se scălda în lumina păcii: grânele cele mai bune erau transformate în băuturi tari, din laptele cel mai gustos se făcea brânză. Din adierea vântului dispăruseră sunetele de rău augur iscate de mantiile întunecate ale demonilor care călătoreau noaptea. Acum, în lumina înserării, poeții se delectau cu rime și artizanii își rafinau meșteșugul. Nimeni nu se gândi să ofere jertfe pentru focul care transforma lutul în vase sau pietrele în cupru și fier. Chiar și Senglon uită de fiul său și de soția sa din nobilul neam al Dragonului, care trăia, înfrigurată și înfometată, pe câmpia înierbată. Trupul lui era înfierbântat de băutură și de femei. Cu o fluturare a brațului, le porunci slujitorilor să cânte mai tare.

Numai lui Gyatsa Zhakar îi era dor de iubitul său frate mai mic. Când dorul pentru băiat deveni insuportabil, sări pe cal și ieși călare din fortăreață ca să se ducă să-l vadă, însă când mantia sa începu să fluture în vântul nopții, Maestrul Lotus, care intrase în visul lui Joru, simți vibrația în aer.

— Noaptea aceasta nu vă aparține vouă, celor doi frați, zise el și înălță un zid negru invizibil.

Acesta cedă când Gyatsa Zhakar îl lovi cu sabia, dar se închise la loc în tăcere. Nu-i rămase de ales decât să-și întoarcă din drum calul și să plece înapoi. Se întâlni pe culme cu bătrânul intendent, care privea spre locul unde pământul cobora pe partea îndepărtată a cotiturii fluviului, până când nici măcar lumina lunii nu mai ajungea la el.

— Mi-e dor de fratele meu, zise Gyatsa Zhakar.

— Mă tem pentru Glingkar, însă fratele tău nu-mi îngăduie să văd ce ne pregătește Cerul, răspunse bătrânul intendent.

Joru dormea în continuare. În vis, îl întrebă pe Maestrul Lotus:

— Voi fi rege?

Maestrul scutură din cap:

— Încă nu. Trebuie să mai suferi.

— Dacă nu voi fi rege, doresc să mă întorc în Cer.

— S-ar putea să fiu tot aici când te vei întoarce în Cer, zise Maestrul oftând.

— Tu nu ești un zeu?

— Sunt un viitor zeu.

— Atunci pleacă din cortul meu.

— Fiu al zeilor, plec din visul tău, se supuse Maestrul, ridicându-se și zâmbind.

Când Joru se trezi, soarele care răsărea topise deja chiciura de pe iarbă. Încălecă pe toiagul fermecat luat de la unchiul său și îi spuse mamei sale, care țesea, că dorea să meargă înapoi la fortăreață. Ea îl rugă să-i promită că va înceta cu omorurile și că se va feri să-i înfurie pe oameni. Crezând că i-a eliminat pe demoni și aducându-și aminte, cu un fior de tristețe, cum fratele său, Gyatsa Zhakar, îl ridica fără efort pe spinarea calului său și cum zăboveau mereu asupră-i ochii plini de speranță ai bătrânului intendent, băiatul promise.

— Du-te înapoi și cere-ți iertare de la tatăl tău și de la bătrânul intendent, îi zise mama sa. Spune-le ce mi-ai spus mie. Te vor ierta.

Între timp, toiagul de sub el începu să scoată un zgomot strident, semn că în apropiere erau demoni. Joru abandonă toiagul și își continuă drumul spre fortăreață. În vârful acesteia se zăreau două siluete care priveau în direcția lui – bătrânul intendent și fratele lui, Gyatsa Zhakar. Voiau ca băiatul să se

întoarcă ascultător și purificat, ceea ce ar fi dat oamenilor prilejul să-l ierte. El merse mai departe.

De astă dată însă, era ceva în apă. Doi monștri pe jumătate dragoni, pe jumătate șerpi se târau pe mal. Apa șiroia de pe ei, dar din gurile lor țâșneau flăcări. Cu un oftat adânc, Joru aruncă o privire spre fortăreață, se duse înapoi să-și ia toiagul și se năpusti spre monștrii acvatici, care tuturor celorlați oameni din Gling, inclusiv mamei lui, le păreau două fete frumoase care ieșeau la plimbare pe poarta de cristal a Palatului Dragon.

Monștrii se luptară cu el pe mal, apoi se cufundară într-un bazin unde fluviul Yalong se unea cu un afluent învolburat și unde fiecare vârtej părea să aibă destulă putere pentru a secătui lumea. Fundul vâltorii era ca mijlocul unei clepsidre. Joru se strecură prin micuța deschizătură și în fața ochilor săi apăru o altă lume. Liberi în mișcări, monștrii zburară din apă în nori când văzură că Joru era prins într-un vârtej. Zgomotul râsului lor limpezi mintea lui Joru. Ridicând toiagul cu vârful în față, el opri curgerea apei în vârtej.

Monștrii și Joru se luptară în timp ce-și croiau drum spre ghețar, izvorul fluviilor. Ultimul șiretlic la care apelară monștrii era vechi: invocară multe vietăți drăgălașe, care alergau toate spre Joru, și care pieriră sub toiagul lui. Pentru toți cei din Glingkar, Joru părea de o cruzime de nedescris. Când Joru desfăcu vraja prin care monștrii acvatici creaseră acele fantasme, leșurile zăgăzuiră cursul limpede al apei și mirosul de sânge ajunse atât de puternic, că până și florile de pe maluri își închiseră corolele și se întoarseră cu spatele la fluviu. Însă când Joru doborî monștrii, trupurile lor plutiră, murdărind doar o mică porțiune din apă. În clipa când demonii muriră,

mormanele de leșuri dispărură și fluviul deveni la fel de limpede ca înainte. Florile se deschiseră din nou.

Deși le dovedise oamenilor că se luptase cu vrăjile de preschimbare ale demonilor, aceștia refuzară să-l ierte. Un om isteț spuse că vraja crease o iluzie, dar că răutatea și cruzimea nu erau mai puțin reale. Mai mult, adăugă omul, când oamenii îi dăduseră ocazia să se căiască, băiatul nu arătase nici o dorință de a face asta. Cuvintele acelui om atraseră ovații din partea oamenilor încă neșcoliți din Glingkar. Nici măcar curajosul și inteligentul Gyatsa Zhakar nu reuși să găsească vorbele potrivite pentru a contrazice această părere, deși știa că îi defăima fratele. Nici bătrânul intendent nu putu. Cine rostise acele cuvinte? Khrothung, unchiul lui Joru.

În timp ce mulțimea privea, o bucată din ghețar se desprinse cu un bubuit puternic și trupul lui Joru fu înghițit de zloata albă. Mulțimea aclamă și mai tare.

Însă mama lui Joru, Metog Lhartse, care cosea o robă din blană la intrarea în cort, se încovoie și își duse mâna la inimă, de parcă i-ar fi fost înjunghiată.

Când norii se risipiră și soarele strălucea cu putere, Joru se înălță din cioburile de gheață și se lăsă pe pământ, în fața mulțimii. Ghețarul se spărsese în bucăți întâlnind vraja care îl proteja pe băiat. Le spuse oamenilor că demonii captivi sub pământ creaseră o poartă prin apă, dar că el o astupase sub ghețar.

— Mincinosule, șuieră spre el Khrothung.

— Mincinosule! Mincinosule! Mincinosule! Mincinosule! Mincinosule! i se alăturară alte voci.

— Dragă nepoate, mârâi Khrothung, nu încerca să ne păcălești cu amăgirile tale.

— Amăgiri! Amăgiri! auziră oamenii strigând în cor de pe dealuri și văi.

Strigătele furioase erau copleșitoare, iar chipul frumos al fiului zeilor se urâți. Până și statura sa impozantă se micșoră, până când Joru deveni o creatură amărâtă, la mila gloatei care câștigase, forțându-l pe impostor să-și dea arama pe față. Acum, aceasta striga:

— Adevărul! Adevărul!

Acest moment marca al șaselea an de când fiul zeilor coborâse în lumea oamenilor.

Mama lui Joru, Metog Lhartse, privi în albastrul gol al cerului, sub care se întindeau, până la orizont, dealurile verzi ca smaraldul. Vru să strige, dar sunetul i se ridică din măruntaie și i se opri în gât. Tuși, scoțând afară nu un sunet, ci un cheag de sânge. Săpă în pământ, dând iarba la o parte, și îl îngropă adânc. Nu voia ca cineva, nici măcar Cerul, să vadă durerea unei mame pentru fiul ei.

— Ucigașule! Ucigașule! strigau oamenii.

— Ce să facem cu el? întrebă Khrothung, care voia să-l omoare, dar știa că nimeni nu putea să facă asta.

În tăcerea stânjenitoare care se lăsă peste mulțime, el continuă:

— E doar un copil, așa că trebuie să-l învățăm să se căiască pentru faptele lui, alungându-l într-un loc barbar și pustiu.

Pribegie. Surghiun.

Băiatul avea să trăiască sau să moară singur în sălbăticie. În felul acesta, nimeni nu avea să fie vinovat pentru moartea lui.

Deosebit de ușurați, oamenii strigară din nou și de data asta, cuvântul care întristă Cerul fu:

— Surghiun!

— Surghiun? întrebă Gyatsa Zhakar.

— Surghiun? repetă întrebarea bătrânul și înțeleptul intendent.

— Surghiun! răsunară ecourile de pe coamele stâncoase.

Tot ce putea să facă bătrânul intendent era să-i convoace pe nobilii din Glingkar pentru a cere lămuriri Cerului. Adunați la fortăreața lui, nobilii ascultară nerăbdători răspunsul.

Perla prețioasă de pe capul șarpelui veninos este acum în mâinile celor sărmani, dar cum îi vor recunoaște ei valoarea, dacă încă nu a sosit momentul potrivit?

Cerul le pusese oamenilor din Glingkar o întrebare la care cei mai mulți dintre ei nu se gândiseră și la care nici nu voiau să se gândească.

— Asta înseamnă că Glingkar nu-l merită pe fiul zeilor? Bătrânul intendent nu era sigur ce să facă.

Khrothung avu un răspuns:

— Să-l trimitem singur în nord, de-a lungul Fluviului Galben. Atunci vom vedea ce farmece poate să facă băiatul.

Nobilii aprobară din cap, așa că intendentul rămase tăcut.

— Aș vrea să plec în exil cu fratele meu, zise Gyatsa Zhakar.

— Ce prostie e asta? Tu ești comandantul războinicilor din Glingkar. Ce s-ar întâmpla cu Glingkarul și cu poporul său dacă ar apărea din nou demonii sau dacă ne-ar ataca vreun dușman?

— Atunci o să-i aduc eu la cunoștință această hotărâre, zise Gyatsa Zhakar oftând.

Însă Danma, un războinic din Glingkar, se întristă la gândul că Gyatsa Zhakar trebuia să-și ia adio de la fratele său mai mic.

— Nobile Gyatsa Zhakar, te rog să rămâi în jilțul tău de aur. Voi face eu asta în locul tău, se oferi el și, îndemnându-și calul, porni în galop spre tabăra lui Joru.

Cum mama sa îi interzisese să se întoarcă la fortăreața tatălui său după acea teribilă bătălie cu demonii, Joru, de supărare, își ridicase un cort făcut din piele de om. Intestinele, așezate drepte și rigide, slujeau drept stâlpi de susținere, iar oasele omenești alcătuiau un gard înspăimântător. Alte oase erau îngrămădite într-un morman înalt, dincolo de gard. Deși scârbit, Danma își dădu seama că Joru nu ar fi avut cum să strângă atâtea oase, chiar de-ar fi omorât toți oamenii din Glingkar. Cu siguranță, se gândi el, în furia lui copilărească, băiatul le crease invocând o vrajă; în clipa în care gândi asta, pielea și oasele dispărură, dezvăluind privirii un cort obișnuit.

Dându-și jos cușma, Danma intră în cort, unde aerul era înmiresmat de un parfum puternic, deși nu se zărea nici o floare. Joru nu vorbi, doar zâmbi. Luminat prin voința Cerului, Danma căzu în genunchi, jurându-i băiatului credință veșnică. Astfel, Danma deveni primul vasal al regelui Gesar, cu mulți ani înainte ca Joru să ajungă rege.

— Barbarii își vor băga mințile în cap, zise Joru. Ca ei să ajungă să creadă în iluminarea lor, trebuie să îi facem să regrete ce mi-au făcut azi.

Îi făcu semn cu mâna lui Danma să se apropie și îi șopti ce avea de făcut.

Danma se întoarse la fortăreața intendentului. Respectând instrucțiunile lui Joru, le spuse tuturor că băiatul era un *yaksha* încarnat, un spirit al naturii.

Khrothung le porunci trupelor din tribul său să-l silească pe băiat să plece în exil.

— Nu e nevoie să folosiți forța, zise bătrânul intendent. Trimiteți o sută de femei, fiecare cu mâinile pline de cenușă, care să recite incantații și să împrăștie cenușa. Băiatul va trebui să plece spre locul de exil.

Gyatsa Zhakar, știind că acesta era un blestem groaznic și foarte puternic, îi imploră:

— Joru este un descendent al tribului meu, nepotul tribului Dragon. Vă rog, folosiți o sută de mâini de făină arsă în loc de cenușă.

Joru și mama lui se pregătiseră. Purtând roba hidoasă din piele făcută de mama lui, Joru se așeză pe toiag, ca un prostănac, rânjind cu subînțeles la frumoasa Brugmo. Ea îi aruncă în față făina prăjită, de un alb murdar. Spre deosebire de fiul ei urât, Metog Lhartse era deosebit de frumoasă în ziua aceea. Le întrecea pe celelalte fete, făcându-le de rușine. Giuvaierele din fortăreața Dragonului păreau și mai sclipitoare lângă ea. Stând dreaptă în șa, pe calul ei alb ca zăpada, strălucea precum soarele în zori.

Oamenii se minunau de frumusețea ei, de parcă ar fi văzut-o pentru prima oară, iar la vederea chipului ei blând, ochii li se umpleau de lacrimi fierbinți.

— Glingkar este atât de întins și totuși nu e loc pentru această mamă și fiul ei, se lamentau ei. Cât de amărâți par!

Și dădeau vina pe alții pentru soarta băiatului.

Gyatsa Zhakar se întorsese acasă după provizii, pe care le încărcă pe calul său. Luându-și de mână fratele mai mic, zise:

— Să mergem.

Mama și fiul își încălecară caii.

Suspinele provocate de soarta lor păliră înainte ca pribegii să facă o sută de pași, iar femeile începură să împrăștie din nou făina și să rostească blesteme atât de grele spre cei trei călători, că zeii zburară din Cer ca să le zădărnicească. În cele din urmă, Joru îi spuse fratelui său să se întoarcă. Plânse în timp ce-l privea îndepărtându-se.

Joru se simțea foarte singur. Zeitățile și zeii muntelui primiseră poruncă să-l protejeze, însă el nu putea să-i vadă.

Povestea

Frunzele de ceai

Joru și mama lui merseră călare până când ajunseră la malurile late ale șerpuitorului Fluviu Galben, unde în lunca inundabilă nu creștea nimic în afară de multă trestie, atât de înaltă, încât nu se mai vedeau decât umerii puternici și urechile ciulite ale cailor. Joru îi spuse mamei sale că acolo ar trebui să-și clădească noul cămin. Când ea se plânse că locul nu avea nume, zeul muntelui răspunse cu un bubuit de tunet că pe vremuri se numise Yulung Kulha Sumdo, dar că demonii lăsaseră în libertate cârtițe care săpaseră pământul, împânzind solul cu tuneluri. Când iarba de pășune își înfigea rădăcinile, nu întâlnea nimic altceva decât un gol negru. În acea toamnă, cum

cârtițele distruseseră legătura dintre pământ și vegetație, smocurile de iarbă rămase hotărâseră să nu mai crească în anul următor. Și-au încredințat semințele vântului, care avea să le poarte într-un loc îndepărtat, unde ele să poată să prindă rădăcini.

Astfel, vântul de toamnă a luat semințele de păiuș, cepșoară sălbatică, susai și crin sălbatic, cu promisiunea că într-o bună zi va aduce semințele înapoi.

Iarba plecase, și oamenii la fel.

La vremea când au ajuns acolo Joru și mama sa, cârtițele își construiseră un regat, cu doi regi și aproape o sută de dregători. Când Joru hotărî să distrugă regatul, mama lui se îngrijoră.

— Pentru că aici suntem doar noi doi, oamenii din Glingkar nu pot să te condamne că omori din nou, dar zeii din Cer văd tot, fiule.

Privind spre cer, Joru cugetă că, dacă Cerul ar fi putut să vadă tot, oamenii din Glingkar nu s-ar fi purtat așa de rău cu el, iar mama lui n-ar fi suferit din cauză că el era fiul ei. Așa că îi zise:

— Mamă, de multă vreme gust din amărăciunea pribegiei. Acum vreau să-i ajut pe cei care au fost alungați de demonii-cârtiță să se întoarcă pe meleagurile lor.

Cuvintele lui încă pluteau în aer când el se transformă într-un șoim și zbură spre cerul albastru. Sub el se întindea o vale mare, deschisă, și un râu cu destulă apă cu vârtejuri pentru a alcătui o cotitură frumoasă. O duzină de vârfuri impunătoare înconjurau valea care, așa cum prezisese Maestrul Lotus, era locul unde tribul Gling avea să se ridice pentru a forma un popor.

Când șoimul se înălță, regatul cârtițelor fu cuprins de panică. Regii trimiseră după miniștrii și sfetnicii lor, pentru a pune la cale un plan. Unul dintre sfetnici descoperise deja că șoimul era Joru, cel surghiunit din Glingkar.

— Băiatul are puteri magice, dar a fost izgonit aici pentru că ucidea ca un smintit, zise sfetnicul.

— Nu mă frământă cum a ajuns aici, zise nerăbdător unul dintre regi. Mă gândesc la o cale să scăpăm de această nenorocire.

— Regele trebuie să poruncească tuturor cârtițelor să se întoarcă din tunelurile lor. Suntem zeci de mii, ocupăm toate dealurile din jurul palatului subteran, și sunt sigur că nu va îndrăzni să ne omoare pe toți.

Însă șoimul le auzi vorbele și, trăgându-și aripile spre spate, se transformă într-un războinic uriaș, care ridică un deal și-l azvârli deasupra palatului, zdrobind regii și dregătorii și îngropând cârtițele în tunelurile lor de sub pământ.

Atunci vântul suflă înapoi semințele de iarbă, azalee, chiparos uriaș și mesteacăn. Erau și semințe de rozmarin, cu florile lui de un albastru șters. Fu nevoie de o singură noapte și de o ploaie ușoară ca semințele să încolțească și în a treia zi, înainte ca palisada din fața cortului să fie terminată, florile se deschiseră pe toată pășunea. Oameni care plecaseră, dar nu-și făcuseră încă sălaș în altă parte, se întoarseră cu vitele și oile din toate colțurile ținutului.

Pentru aceștia Joru era rege, însă el voia ca ei să simtă asta în inimile lor, nu să-l numească rege sau să facă plecăciuni ceremonioase.

— Sunt mai degrabă un dar din partea cerului, nu un rege, le spuse el. Și vreau să vă dăruiesc și altele din partea Cerului.

Credea că vorbește ca un rege.

Oamenii ridicară privirile spre el și ziseră:

— Mărite rege, ce-ar putea fi mai minunat decât ceea ce ne-ai oferit deja?

— Yulung Kulha Sumdo va deveni centrul unei lumi, iar drumurile care sunt închise vor face legătura cu toate celelalte locuri din lume.

Un bătrân înțelept puse o întrebare care se afla în mintea tuturor:

— Mărite rege, de ce centrul *unei* lumi și nu centrul *tuturor* lumilor?

Joru vru să le spună că locul unde trăiau tibetanii cu părul negru nu era singura lume, că mai existau și alte lumi sub Ceruri. Însă nu vru să-i zăpăcească, așa că se plecă să cerceteze pământurile spre est, vest, nord și sud, găsind repede cărările care aveau să conducă alte lumi spre lumea lui. Vârfurile înzăpezite din sud erau prea apropiate, așa că îi chemă pe zeii munților și le ceru să își mute rădăcinile, pentru a deschide o trecătoare largă între ei.

Unul câte unul, negustorii care urmau Alizeul o apucară pe acel drum. Dinspre sud, vânturi calde aduseră ploaia, insuflând viață câmpurilor sălbatice. În zonele joase se formară lacuri, dând apă pentru boii și oile nepăzite. Tigri, leoparzi, șacali și lupi se amestecară printre ele, astfel că sfioasele căprioare erau nevoite să doarmă iepurește. La est, torenții vuiau în albii, împiedicând oameni și caii să traverseze. Doar maimuțele de tot felul erau în stare să se deplaseze nestânjenite pe lianele care se întindeau de pe un mal pe celălalt. Joru conduse un grup de oameni până la marginea apei, unde maimuțele se legănau peste apă până pe celălalt mal. În loc să împingă înapoi lianele,

el le legă de o stâncă bine înfiptă în pământ. Așa au învățat oameni să facă poduri din liane, care au deschis drum caravanelor dinspre est, trimise de împăratul unui ținut îndepărtat.

Străinii foloseau cuprul pentru a făuri monede și urne deosebit de frumoase, și veneau în vest pentru a strânge izvorul fulgerului, minereul de sub pământ și visarea oferită de ierburile lotusului de zăpadă. Ei credeau că aceste ingrediente puteau fi amestecate cu altele, de la Marea Chinei de Est, pentru a obține pentru împăratul lor o poțiune a nemuririi.

Purtau pandantive delicat sculptate, făurite dintr-o piatră nespus de frumoasă, căreia îi spuneau jad, iar când au sosit pe meleagurile barbarilor, apuseni i-au întrebat fluturându-le pandantivele sub nas:

— Aveți piatra asta?

Când au văzut armăsarii magnifici pe care îi călăreau barbarii, au spus:

— Dorim să cumpărăm mulți cai de soi de-ai voștri.

Le trebuiau multe lucruri, așa că s-au construit tot mai multe poduri, unul mai lat ca altul. Pe fluviul cel mare apărură plute și bărci. Încetul cu încetul, Yulung Kulha Sumdo deveni un centru al comerțului, atrăgând șiruri de caravane care veneau tocmai de la vest, din Persia și din India, de la nord. Indienii nu erau comunicativi, dar în anumite momente ale zilei persanii descălecau și întindeau pe jos covorașe viu colorate pe care se rugau cu fața spre direcția din care veniseră.

Totuși, cu toții împărtășeau o teamă față de nord, unde trăia tribul Hor. Oamenii din neamul Hor erau călăreți și arcași foarte pricepuți. Cu o singură ciupitură a corzii arcului, cel mai iscusit arcaș al lor făcea negustorii înspăimântați să cadă morți

de pe cai. Așa că, de vreme ce negustorilor le era frică să călătorească spre nord, tribul Hor veni în sud. Își instalară corturile la trecătoarea din munți, de lângă Yulung Kulha Sumdo, unde jefuiau caravanele care veneau din Persia, India și Imperiul Răsăritean.

Joru știa că era timpul să deschidă o cale spre nord.

Merse călare, singur, până în tabăra bine păzită a tribului Hor, unde trecu de nouă vămi și descăpățână optsprezece paznici. Căpetenia bandiților privi în jos spre el, din turnul de pază. Era arcașul în stare să ucidă doar cu șuieratul arcului.

— Pe tine o să te omor primul, îi strigă Joru.

Bărbatul râse zgomotos, căci Joru nu avea altă armă decât toiagul pe care călărea. Mai mult, arcașul era un bărbat chipeș, cu o statură impresionantă, pe când Joru, deși nu urât, era comic cu toiagul lui încovoiat, cu roba ponosită și cu perechea de coarne strâmbe de pe glugă.

Însă chipul surâzător al arcașului înlemni când îl zări pe Joru arătând spre cer pentru a chema fulgerul, pe care îl luă în mână și îl transformă în arc. Pocnetul îl făcu pe arcaș să se rostogolească din turnul său, iar când atinse pământul era deja mort. Supușii săi, cuprinși de panică, fugiră în dezordine spre nord, pentru a scăpa cu viață.

Oamenii care însoțeau caravanele îi dăruiră lui Joru comori rare pentru a-i mulțumi că îi salvase. Însă Joru le refuză.

— Trebuie să facem ceva pentru tine, ziseră ei.

Deși negustorii vorbeau limbi diferite, Joru îi înțelegea.

— Dacă doriți să ajutați, încărcați bolovani mari pe animalele voastre de povară și cărați fiecare câte un bolovan, ca să faceți o movilă la cotitura Fluviului Galben.

— Luptătorule, tu, care ai puteri magice, pentru ce îți trebuie bolovanii aceia?

— Doresc să construiesc o fortăreață magnifică.

— Dar ai puterea de a muta un munte întreg. Ce trebuință ai de noi?

— Munca voastră va fi taxa pe care o veți plăti pentru profiturile făcute aici.

Negustorii nu-și mai încăpeau în piele de bucurie. Fuseseră în multe țări, dar era prima oară când li se cerea să plătească taxe doar mutând câteva pietroaie la cotitura unui fluviu. Și astfel se răspândiră legendele despre micul popor cu un rege foarte tânăr, care avea mari puteri, dar se purta neobișnuit. Regi ambițioși trimiseră soli și caravane în căutarea poporului cu aur și jad și a poțiunilor care dădeau nemurirea.

Când Rongtsa Khragan, bătrânul intendent din Glingkar, auzi aceste povești, își dădu seama că era posibil ca Joru să fie cu adevărat un fiu al zeilor, și că acesta se folosea de mijloace neobișnuite pentru a-și demonstra puterile.

— Mă simt nespus de vinovat când ascult toate cele povestite, i se confesă el lui Gyatsa Zhakar.

Gyatsa Zhakar îl visa adesea pe fratele său și în fiecare vis îi spusese lui Joru: „Gling este țara ta și într-o zi, oamenii din Glingkar vor fi supușii tăi. Nu te lepăda de ei pentru că te-au surghiunit“.

*

În curând veni toamna, cu vânturile ei repezi și zile mai scurte; ninse. Privind peisajul mohorât, mama lui Joru zise că îi

era dor de Glingkar, iar vorbele ei stârniră în Joru o boală ciudată. I se spusese că venea dintr-un regat ceresc, dar nu-și putea aduce aminte cum arăta acesta. Când tânjea după țara natală, Glingkar era cel care îi apărea în fața ochilor.

În visul său, în noaptea aceea, fratele lui părea tulburat.

— De ce ești necăjit, frate? întrebă Joru.

— Mama mea cea vârstnică este bolnavă.

— Vracii i-au dat medicamente? Vrăjitorii și-au folosit magia?

Gyatsa Zhakar clătină din cap:

— Mama tânjește după țara ei de baștină, dar aceasta e foarte departe, peste mulți munți înzăpeziți și peste multe râuri.

— Nu există nimic ce-i poate ușura suferința?

— Ba da, dar nu a ajutat.

— Ce anume?

— Metog Lhartse, mama ta, știe.

Dimineața, când se trezi, Joru îi povesti mamei sale visul. Metog Lhartse își aminti că la fortăreața lui Senglon, într-o zi, venise în zbor o pasăre pe care n-o mai văzuse nimeni până atunci și care se așezase la fereastra camerei în care bolea mama lui Gyatsa Zhakar. Femeia se plânsese, deoarece auzise în ciripitul păsării accentul din țara ei natală. Pasărea a lăsat pe pervaz o ramură înainte de a se îndepărta în zbor. Avea multe frunze verzi ca smaraldul. Doctorul din neamul Han îi spusese slujitorului femeii să ia o frunză și să o fiarbă. După o oră, femeia își părăsise patul și stătea în cel mai înalt punct al fortăreței privind spre est, direcția în care era țara ei. Leacul, ramura verde cu frunze de smarald care provenea din țara ei, se numea *cha*.

— *Cha?* zise Joru.

— Da.

— Ce sunet ciudat! râse el.

— Ar fi plăcut auzului dacă ai ști cum să-l folosești, spuse Metog Lhartse.

— Cum așa?

— Mulți bolnavi își revin după ce îl infuzează în apă fiertă și apoi o beau. Se prea poate că fratele tău ți-a trimis mesajul într-un vis căci consoarta din neamul Han a folosit toate frunzele de *cha* pe care le avea.

— O să găsesc eu niște *cha* pentru consoarta Han, zise Joru și chemă un șoim călător.

Tot ce îi aduse pasărea fu o creangă fără frunze. Joru arătă crenguța unei caravane din est.

— Aduceți-mi cât puteți găsi din ăsta, le ceru el.

— Ceai? întrebară aceștia, folosind cuvântul străin.

— *Cha!*

El folosi cuvântul locului.

Conducătorul caravanei zise:

— Vestea va ajunge în țara mea încă înainte să sosesc acolo. Când voi fi gata de întoarcere, frunzele de ceai vor fi pe drum încoace. Prima caravană va fi un dar pentru tine, dar după aceea, când oamenii tăi nu vor putea trăi fără el, va trebui să-l plătiți cu lucrurile bune de pe melagurile voastre.

— De ce aveți nevoie?

— Îmblânziți-i…

Și conducătorul caravanei arătă spre caii sălbatici care galopau pe pășuni.

— Așa să fie.

Apoi conducătorul caravanei întoarse privirea spre pâraiele vijelioase de munte, în ale căror aluviuni era îngropat aur

prețios.

— Aur, zise el.

Apoi conducătorul caravanei privi florile și ierburile rare de pe pășuni, care erau, toate, leacuri folositoare pentru vindecarea bolilor.

Joru se supără.

— Destul! Eu am cerut un singur lucru, dar tu ești lacom.

— Toată lumea spune asta, râse negustorul, dar pe măsură ce trece timpul, oamenilor li se pare tot mai greu să trăiască fără noi. Așa că poți să ne refuzi cererile, dar atunci noi nu-ți vom da ce avem.

— Vreau ce aveți voi.

— Drumul pe care l-ai deschis nu a atras doar pe cei lacomi. Mulți oameni fără căpătâi au venit să-ți fie supuși, mărite rege.

— Eu nu sunt rege.

— Într-o bună zi vei fi regele unei națiuni, asta dacă nu astupi trecătorile dintre munții înzăpeziți și nu arzi podurile de liane și plutele de pe fluviu.

Joru știa că nu putea să facă asta acum și simți părere de rău. Când deschisese drumurile, adusese pace și bogăție într-un ținut barbar și pustiu. Fusese puternic. Însă acum simțea că se afla în puterea a ceva și mai puternic – nu demoni, nu ceva ce putea să vadă și să ucidă, dar care se apropia din ce în ce mai mult.

— Bea niște ceai, zise negustorul, întinzându-i o cupă din jad plină cu un lichid de un cafeniu limpede.

— Ceaiul nu e o frunză? întrebă Joru.

— Această licoare e fiartă din frunzele magice.

Joru sorbi un pic și i se păru amar, dar apoi în gură i se răspândi o aromă stăruitoare. Se simți brusc înviorat.

Negustorul îi dădu un săculeț cu frunze uscate din copacul magic, iar Joru trimise șoimul călător să ducă săculețul în Glingkar.

De curând, Khrothung făurise un vultur dintr-un lemn ușor și îl călărea zilnic în înaltul cerului, plin de trufie, pentru a-și demonstra puterile în fața întregului Glingkar. Când zări șoimul, strigă:

— Câine al cerului, unde te duci?

— Urmez porunca lui Joru și zbor la fratele său mai mare, Gyatsa Zhakar, răspunse șoimul.

— Ce ai în cioc? Lasă-mă să văd.

— Tu nu ești Gyatsa Zhakar, i-o întoarse șoimul.

Khrothung rosti o vrajă pentru a-și îndemna vulturul să înhațe săculețul. Însă Gyatsa Zhakar văzuse asta, așa că potrivi o săgeată în arc pentru a doborî vulturul de lemn al unchiului său.

— Ceai! Ceai! strigă șoimul oprindu-se pe umărul său, apoi bătu din aripi și își luă din nou zborul.

Gyatsa Zhakar se uită în săculeț. Nu era *cha* proaspăt de pe o creangă verde, așa că nu zise nimic când se întoarse la fortăreață. Însă când consoarta Han simți minunata aromă, durerea de cap îi dispăru.

— Ce noroc pe mine să simt parfumul de *cha*!

Gyatsa Zhakar fu cuprins de o bucurie peste poate, căci până la urmă, avea frunzele trebuitoare. Îi dădu săculețul mamei lui.

După ce bătrânul intendent gustă ceaiul făcut de soția sa, anunță:

— De acum înainte, mintea îmi va fi limpede și ochii senini. Nu voi mai fi niciodată înșelat de iluzii și inima mi se va îndrepta întotdeauna în direcția potrivită.

Oamenii începură să murmure:

— Joru se află la mii de kilometri depărtare, dar a preschimbat frunzele în leac pentru a-l trimite în Glingkar, al cărui popor l-a alungat cu cruzime.

Și bunul renume al fiului zeilor începu să se răspândească din nou printre locuitorii din Glingkar.

În acea seară, în gura lui Khrothung se sparse o aftă și durerea îl ținu treaz.

— Asta e pedeapsa lui pentru că a răspândit zvonuri, zise generalul Danma.

Khrothung trimise pe cineva la consoarta Han, după niște *cha*. Însă când slujnica acesteia îi aduse un vas cu fiertura aromată, el fu bănuitor.

— Acesta poate fi un vicleșug al lui Joru. Dacă poate preschimba o frunză în leac, poate să preschimbe și acest vas cu *cha* într-o licoare magică, pentru a-mi fura puterile.

Așa că slujnicele lui băură fiertura și, în curând, un parfum exotic le ieși prin pori. Scrâșnind din dinți, Khrothung se răsti la ele:

— Aș putea să vă omor pe toate!

În aceeași noapte, Gyatsa Zhakar visă o lume în alb, acoperită de zăpadă. Vacile și oile nu reușeau să găsească iarbă de mâncat, oamenii care tremurau nu găseau lemne de aprins focul, iar călătorii nu-și puteau găsi drumul. Când se trezi, conduse un grup de oameni pe vârful muntelui ca să se roage la un altar făcut din nouă straturi de piatră. Jertfiră un animal, dar șamanii spuseră că nu au văzut nici un semn din partea Cerului.

Povestitorul

Soarta

Cei care-l ascultau ridicară ochii spre ceruri. Pe cerul pe care oamenii îl priveau de mii de ani nu se zărea nimic altceva decât pâlpâirea rece a stelelor. Așteptau de atâta vreme un miracol, încât simțeau că acolo, sus, trebuia să existe cineva care să anunțe un miracol. Adevărat, uneori aveau loc miracole, dar numai pentru o mână de oameni.

Povestitorului îi luă mult timp să se uite în sus, ca și cum s-ar fi trezit încet din propria-i povestire. Oamenii se apropiară în tăcere și așezară daruri pe pătura din fața lui: monede, carne uscată, prăjiturele, mere uscate, brânză, sare și tutun de prizat. Apoi se îndepărtară, însoțiți de umbrele lor alungite de lumina lunii.

Doar Jigmed mai ședea acolo. Umbra și corpul lui rămaseră laolaltă, o formă compactă întunecată. Îl privi pe bătrân cum își pune lăuta deoparte, adună banii și îi pune bine. Apoi, respirând greu, bătrânul făcu pătura sul, strângând-o într-o boccea, ca să poată lua cu el și celelalte daruri.

— Pleci acum? întrebă Jigmed disperat. Credeam că o să vii cu mine. Cântecul tău a fost altfel decât ceea ce am văzut eu în vis.

În ochii bătrânului părea să ardă o lumină strălucitoare.

— Poate Cerul a vrut să schimbe povestea și te-a lăsat să vezi asta în vis. Așa că spune-mi, tinere, în ce fel sunt poveștile diferite?

— Sunt diferite încă de la început. Fiul zeilor nu s-a lăsat surghiunit. Oamenii l-au alungat pentru că nu știau cine e.

— Cine ți-a spus asta în visul tău?

— Nu știu.

— Atunci spune-mi cum arăta el.

— Nu mi-a spus o persoană. Era ca atunci când vezi ceva într-un film.

— Spune-mi exact în ce fel diferă.

— Ți-am zis. Erau diferite încă la început.

— Totul era la fel după aceea?

— După aceea… N-am visat ce s-a întâmplat după aceea. Dumneata ai cântat atât de mult într-o singură seară, că ești deja cu mult înaintea mea.

Bătrânul își aruncă bocceaua pe umăr și luă cu grijă lăuta în brațe.

— Povestea va face să încolțească noi ramuri, tinere. Mă voi întoarce să-ți ascult versiunea, dacă nu voi muri de foame sau de frig pe drum.

Spunând acestea, o luă încet din loc în lumina lunii și, chiar înainte ca umbra lui să dispară, Jigmed îl auzi spunând:

— De ce nu se termină povestea asta? Atunci, oameni bătuți de soartă ca mine nu ar trebui să o răspândească la nesfârșit.

Umbra i se destrămă în bucăți și dispăru.

Vorbele bătrânului străpunseră inima lui Jigmed, asemenea unei pale rece de vânt. „De ce a fost ales cineva ca el ca povestitor pentru o astfel de istorie?“ Vântul începu să bată, iar pe Jigmed îl apucă tremuratul. „Povestitor.“ Cuvântul îi apăru în cap și îl făcu să tresară. Avea să fie și el ca bătrânul acela, colindând prin țară, împovărat cu povestea străveche a unui războinic din Cer?

Când ajunse acasă, se uită la lună de la fereastră.

— Povestitor.

„Sunt un prost. Zeitățile au făcut o greșeală alegându-mă pe mine, iar acum, că ele știu cât sunt de prost, nu mă vor mai lăsa niciodată să văd în vis toate acele lucruri extraordinare.“

Privea luna, încercând să rămână treaz. Însă în acest timp, luna se schimbă, iar cioburile de lumină deveniră mai solide decât razele lunii și mai albe ca zăpada, plutind și căzând din cele mai profunde unghere ale cerului. Și atunci auzi un glas:

— Povestea, direcția ei principală au fost stabilite, dar vor exista diferențe.

— De ce?

Hohote de râs făcură fulgii să se rotească, de parcă ar fi fost agitați de vânt.

— Oamenii văd întotdeauna lucrurile în mod diferit, veni răspunsul.

Povestea

Viscolul

Fiul zeilor visă și el zăpadă. Nu era prima oară.

Îmbrăcă o robă și ieși din cort. Pe jos nu era zăpadă – era vară, iar lumina lunii se prelingea pe pământ ca laptele. Se întrebă dacă aceasta era o manifestare a voinței zeilor, un semn că, într-o zi, acela ar putea fi un loc binecuvântat, unde animalele domestice să crească în belșug.

Dar ce era cu vârtejurile de zăpadă din visul lui? Nu primi nici un răspuns din ceruri. Soldații cerești, care îl protejau în

tainã, se pitirã în norii cenușii împreunã cu luna, temându-se sã rãspundã la o astfel de întrebare.

Pãsãri migratoare gãlãgioase se opriră în mlaștinile de la cotitura Fluviului Galben, în drumul lor spre nord. Vântul nu-și schimbã direcția, dar vânturile de la sud-est, de obicei calde și umede, aduserã frigul vânturilor de la nord-vest. Auzind țipetele speriate ale pãsãrilor, mama lui Joru își puse roba și ieși sã stea lângã el. Joru începea sã înțeleagã.

— Cerul are de gând sã pedepsească Glingkarul, zise el.

— Asta va atrage și mai multã mânie față de fiul meu? întrebã mama sa oftând.

— Nu, mamã.

— Cine m-a pus sã vin pe lume pentru a-ți da naștere și a te face sã suferi atât de mult?

— Dragã mamã, eu nu mai vãd așa lucrurile. Iar eu chiar te iubesc.

— Aceasta pare sã fie singura binecuvântare pe care mi-a oferit-o Cerul.

Fiul zeilor înțelese.

— Mamã, ninge în Gling, zise el trist. Se pare cã trebuie sã ne pregãtim sã-i primim pe cei care fug din calea urgiei din Gling.

Într-adevãr, în Gling ningea. Danma se duse sã-i spunã lui Gyatsa Zhakar, iar acesta merse apoi la bãtrânul intendent.

— Ninsoare vara. Un semn nemaivãzut, zise bãtrânul. Știu cã e o pedeapsã pentru crima de a-l fi alungat pe fiul zeilor, o crimã comisã de toatã suflarea din Glingkar.

Ieșirã afarã, în câmp deschis, unde zãpada se învârtejea în aer, îngãlbenind iarba verde a verii. Seara viscolul se potoli

nițel, în timp ce la vest, pe cer se zărea un apus palid.

— Ninsoarea se oprește, ziseră oamenii.

Însă bătrânul intendent încruntă din sprâncene, spunând:

— Da, ninsoarea se oprește. Dar chiar și așa, oameni neștiutori, trebuie să cugetăm la fărădelegea noastră. Acesta e o avertizare din Ceruri.

— Bătrâne intendent, nu te încrunta așa. O să sperii poporul.

Apăruse Khrothund și, în timp ce descăleca, spuse tare:

— Nu vă temeți, cetățeni din Gling. Când vă veți trezi mâine, veți vedea că insectele care se luptă cu vacile și oile pentru iarbă vor fi murit înghețate. Eu am trimis zăpada, cu magia mea.

— Nu cred că vrăjile tale pot face așa ceva. În orice caz, vom trata zăpada ca pe un dar din partea Cerului, se răsti bătrânul intendent.

— Atunci, de ce ni s-a dat o asemenea binecuvântare? întrebă Gyatsa Zhakar.

Incapabil să răspundă, bătrânul intendent se întoarse în fortăreață cu mâinile împreunate la spate.

— Zăpada a încetat să cadă! strigă Khrothung.

Într-adevăr, așa era, iar la vest se deschisese o spărtură mare între norii groși, îngăduind soarelui muribund să-și trimită în jos lumina cea mai strălucitoare.

— Zăpada a încetat să cadă, continuă Khrothung, cu mâinile ridicate. Acum sunteți încredințați de puterile mele? Ninsoarea a omorât insectele, iar acestea nu mai pot lua iarba de la vaci și oi.

Păstorii aclamară. După ei, acest om era mai potrivit să conducă Glingkarul decât bătrânul intendent arțăgos.

Țăranii însă erau îngrijorați.

— Recoltele noastre au degerat odată cu insectele.

— Își vor reveni la viață mâine.

Văzând cât de calm și de hotărât era Khrothung, oamenii din Glingkar ziseră:

— Am auzit că Cerul ne va trimite un rege. Poate că el este acela.

Dar spărtura dinspre vest se închise și nori grei întunecară cerul. Khrothung dădu fuga înapoi la trib, pe calul său zburător. Știa că oamenii se puteau întoarce împotriva lui într-o clipită. Vorba proverbului: „Oamenii buni cred că în inimile oamenilor sunt semănate semințe bune, pe când cei răi văd doar lăstari răi“. Pentru un om asemenea lui Khrothung, oamenii erau oi în clipa asta și lupi în clipa următoare.

Începu o nouă ninsoare, care ținu nouă zile și nouă nopți. Apoi cerul se lumină din nou.

Bătrânul intendent îi spuse lui Gyatsa Zhakar:

— Vreau să mă rog la altarul din vârful muntelui, căci cred că Cerul o să ne trimită un semn. Însă drumurile sunt acoperite de zăpadă mare, iar pentru cai ar fi ca și cum s-ar prăbuși în prăpastie.

Gyatsa Zhakar scoase o săgeată din tolbă, luă arcul și trase. Săgeata își croi drum prin zăpada de pe jos, împingând-o la o parte. Făcu asta iar și iar, dând zăpada de o parte și de alta în valuri uriașe, pentru a face o potecă. Bătrânul intendent luă un pâlc de preoți și urcară la altar.

— Zei ai Cerului, zise el, ar fi trebuit să aduc o jertfă umană, dar poporul meu a suferit prea mult. Voi fi fericit să vă ofer trupul meu bătrân. Puteți să-mi spintecați pieptul cu un pumnal ascuțit. Unii oameni din Gling mă numesc rege, dar eu știu că

nu sunt. Vă rog să mă trimiteți pe lumea cealaltă și să le dați un rege care să-i scoată din prăpastia nenorocirii.

Lumina se reflecta în omăt cu o strălucire orbitoare, astfel încât cei rămași jos nu puteau vedea ce se petrecea.

Zeii trimiseră jos un Buddha, odată cu lumina strălucitoare. Era Avalokitesvara, Buddha Milei și Compasiunii.

— Cerul v-a trimis un rege, iar el s-a aflat printre voi, însă l-ați trădat și l-ați părăsit. Acum, tot Glingul trebuie să plece din acest loc pentru a-l urma, le zise Buddha, apoi dispăru împreună cu lumina.

— Pot să-i vestesc pe oameni? strigă bătrânul intendent spre cer.

— Oamenii trebuie să-și vină în fire singuri. Trebuie să se trezească.

Era un glas puternic, răsunător, pe care doar bătrânul intendent putea să-l audă. Nici măcar Gyatsa Zhakar, care era în apropiere și-l văzu pe Buddha, nu auzi nici un cuvânt, darămite preoții, care nici nu văzură, nici nu auziră nimic.

Toate căpeteniile din satele din Glingkar se adunară la fortăreața bătrânului intendent. Khrothung veni călare pe vulturul de lemn. Dădu ocol fortăreței de trei ori înainte de a se opri pe pământ și, făcând o incantație, se încredință că toată lumea îi vede vulturul cu aripile frumos strânse pe lângă corp. Apoi îl întrebă pe bătrânul intendent dacă primise vreun semn la altar.

— Joru, fiul zeilor, ne-a găsit un loc nou, răspunse intendentul.

— Stâncile de pe munte ți-au zis asta? întrebă Khrothung rânjind.

— Putem porni la drum când zăpada va începe să se topească.

Apoi, întorcându-se spre mulțimea adunată lângă fortăreață, strigă:

— Întorceți-vă în satele voastre și pregătiți-vă oamenii să vă urmeze.

La aceste cuvinte, până și oamenii intendentului începură să se tânguiască, fiindcă iubeau acel loc pe care îl numeau acasă. Da, era adevărat că, deși erau în toiul verii, ninsese; dar acum, că ninsoarea se oprise, iarba avea să răsară din nou în curând. Multe vaci și oi muriseră de foame, dar nu toate. La venirea primăverii, cele care supraviețuiseră aveau să dea naștere altora. Numai Gyatsa Zhakar și marele general Danma sprijineau planul lui Rongtsa Khragan; ceilalți rămaseră tăcuți, ca niște statui de lut. Printre ei era și Khrothung, dar el nu consideră că era nevoie să vorbească, de vreme ce mulțimea tăcută făcuse asta în locul lui.

Bătrânul intendent își dădu seama că trebuie să descrie ce îi arătase Buddha, dar chiar atunci îi răsună în urechi un glas bubuitor: „Cerul poate să ajute, dar oamenii trebuie să-și vină în fire singuri“. Cu un oftat, îi îndemnă:

— Duceți-vă acasă și stați de vorbă cu oamenii voștri. Știți că Joru a întemeiat o așezare nouă de-a lungul unei cotituri a Fluviului Galben, în nord.

Auziseră multe despre surghiunitul Joru de la caravanele care aduceau ceai. Acum, toată lumea din Glingkar bea ceai; nu mai sufereau de afte în gură și mădularele lor se înzdrăveniseră. Mai mult, erau plini de energie și cu capul limpede întreaga zi. În călătoriile de întoarcere ale caravanelor, nu toți caii cărau piei, blănuri și plante medicinale, precum

florile albastre de rozmarin. Unii erau încărcați cu bucăți de șist argilos desprinse din stânci, pentru a plăti taxa în piatră impusă de Joru la întoarcerea lor pe lângă cotitura fluviului. Negustorii le spuseseră că Joru construise o fortăreață în trei culori din pietrele pe care le adunase până atunci.

— Trei culori?

— Pietrele aduse de negustorii din sud sunt roșii, cele aduse de negustorii apuseni sunt de culoarea aramei, iar cele de la răsărit, albe.

— Ce culoare au pietrele din nord?

Negustorii clătinară din cap, răspunzând:

— Nordul se află încă sub stăpânirea crudului conducător al tribului Hor, Regele Padrang, și a demonului Lutsan, care a devorat nenumărați oameni. Nu știm când plănuiește Regele Joru să-i aducă sub stăpânirea sa.

— Asta nu se va întâmpla niciodată. Va pretinde că a subjugat deja nordul, folosind pietrele verzi din Glingkar.

— Nu e adevărat. Regele a zis că pe acestea le va folosi pentru acoperișul fortăreței, ca semn că nu-și va uita niciodată meleagurile natale.

Fetele, conduse de Brugmo, cea mai frumoasă dintre ele, aveau altceva în minte:

— Se dedică treburilor războinice, deci trebuie să fi devenit un tânăr chipeș.

Negustorii clătinară încet din cap și ziseră, ca pentru a veni în apărarea lui Joru:

— Cei mai mari războinici sunt aceia care nu par războinici.

Aceste cuvinte fură întâmpinate cu oftaturi de dezamăgire.

— Dar era atât de isteț și de chipeș când s-a născut, zise Brugmo.

— Însă nu s-a transformat el într-un monstru? jubilă Khrothung.

Da, făcuse o impresie frumoasă când se născuse, dar la vârsta de trei sau patru ani începuse să se îmbrace în zdrențele lui ciudate și, în final, înfățișarea lui se schimbase, potrivindu-se cu veșmintele lui bizare și cu porecla sa, Joru. Oamenii uitaseră că numele lui adevărat era Gesar, deși mulți erau siguri că, într-o bună zi, își va recăpăta înfățișarea de dinainte.

— Cândva, fratele meu va arăta ca un războinic, le zise Gyatsa Zhakar fetelor care chicoteau.

Cele douăsprezece cele mai frumoase fete din Glingkar, printre care și Brugmo, ziseră:

— Dacă așa vor sta lucrurile, noi douăsprezece am fi bucuroase să-i fim consoarte.

— Nu așteptați după el, zise Khrothung, mângâindu-și barba de un negru lucios. Noi, bărbații, n-am putea suporta să vă vedem irosindu-vă frumusețea și tinerețea și ofilindu-vă ca niște flori. De ce nu vă măritați toate cu mine? Vă veți bucura de o viață plină de belșug și glorie, veți mânca numai mâncăruri alese și vă veți îmbrăca în cele mai frumoase haine.

Fetele o luară la fugă asemenea peștișorilor care zăresc umbra unui șoim.

Caravanele plecară cu poverile lor grele de piatră. Privindu-le cum dispăreau în zare, bătrânul intendent zise încet:

— Fiu al zeilor, de ce nu vrei să-ți arăți adevărata față?

Cuprins de un sentiment de slăbiciune, repetă întrebarea:

— Fiu al zeilor, de ce nu vrei să-ți arăți adevărata față?

Venind la bătrânul intendent, Khrothung îi spuse:

— Nu te ascultă nimeni pentru că nu ești adevăratul rege.

— Nu sunt rege. Sunt doar un intendent ales de triburile din Gling. Așteptăm să apară regele.

— Dacă vei înceta să-ți mai spui „intendent“ și vei înlocui acest cuvânt cu „rege“, atunci tu vei fi adevăratul rege.

— Du-te înapoi la așezarea ta. Sunt obosit. Vino mâine, după ce vei fi în stare să gândești.

— Ești mai vârstnic decât mine, așa că tu vei fi regele, iar eu îți voi fi intendent. Cu bunătatea ta și cu puterile mele, cu siguranță că Glingkarul va prospera și va deveni puternic.

— De ce nu te numești chiar tu rege?

— Chiar așa, de ce? Glingkarul nu mai poate sta fără un rege.

— Vom aștepta să vedem ce ne-a pregătit Cerul, zise bătrânul intendent, fluturând din mână.

Khrothung încălecă pe vulturul de lemn și plecă în zbor să le spună căpeteniilor de triburi, care călătoreau în diverse direcții:

— Veniți mâine înapoi la fortăreață. Nu vom vorbi despre mutare. În schimb, vom alege un rege pentru Glingkar.

Înaintând cu greu prin zăpadă, căpeteniile urmăriră vulturul cu privirea, zicând:

— Poate că el *este* regele, cel care ne va conduce în vremurile grele care ne așteaptă.

A doua zi, cerul era senin când bătrânul intendent urcă pe o stradă în fața fortăreței. Troienele de zăpadă se prăbușeau încet în arșița soarelui, iar sub pătura albă bolborosea apa. Era aproape ora prânzului, dar nu se zărea țipenie de om pe drumurile care duceau spre pământurile triburilor. Bătrânul intendent trimise oșteni să-i caute, iar el se așeză pe meterezul

cel mai de sus al fortăreței, fără să bea ceai sau să se atingă de brânza ce-i fusese adusă. Cu ochii închiși, auzea zăpada topindu-se, iar când deschise ochii, văzu aburii care se ridicau sub razele soarelui. Tot nu venea nimeni. Căldura soarelui se domoli și, bătuți de un vânt înghețat dinspre apus, aburii se transformară în ceață cenușie. Intendentul fu cuprins de o adâncă deznădejde. Poate că trăise mai mult decât trebuia și devenise nefolositor. Poate că merita să fie părăsit de popor.

Brusc, pe drum apărură niște umbre – Danma și Gyatsa Zhakar, care fuseseră orbiți de zăpadă în călătoria lor de întoarcere, cu o zi înainte, și rătăciseră drumul. Apoi oștenii se întoarseră cu șefii de triburi, care și ei rătăciseră drumul după ce fuseseră orbiți de zăpadă. Ultimul care apăru fu Khrothung, care, zburând cu vulturul, se izbise de un munte și fusese nevoit să vină îndărăt șchiopătând. În clipa în care intră în fortăreață, începu din nou să ningă.

Oamenii, însetați după drumul lung, băură ceai pe nerăsuflate.

— Caravanele nu pot să treacă, iar eu nu mai am ceai pentru voi, zise bătrânul intendent.

— Vrei să spui că acela care are cel mai mult ceai poate deveni rege? întrebă Khrothung, pe jumătate în glumă.

— Nu pricepi, se răsti bătrânul intendent. Uite… ninge din nou. Am pierdut încă o șansă dată de Cer.

Ninsoarea se înteți, iar greutatea ei stranie părea să se aștearnă acum nu pe sol, ci în inimile oamenilor. În cele din urmă, îl implorară pe intendent:

— Bătrâne intendent, hai să mergem în locul cel nou.

Căzând în genunchi, bătrânul intendent înălță o rugăciune:

— Bodhisattva, și-au venit în sfârșit în fire.

În cea de-a patra zi, viscolul se opri și locuitorii din Gling își părăsiră câmpurile și satele acoperite de omăt, luând cu ei puținele bunuri, laolaltă cu oile și vitele care supraviețuiseră ninsorii. Plângeau și mergeau, până când glasurile lor ajunseră la cer și schimbară direcția vântului.

Era spre sfârșitul primăverii la cotitura Fluviului Galben. Mieii zburdau, iar la marginea drumului se așternea un covor de flori de căpșuni sălbatici. Bătrânul intendent se așeză în genunchi cu fața spre meleagurile natale, care se aflau undeva departe în urma lor, sub zăpadă, și ridică privirea spre cer:

— Neamul din Gling a sosit în noul lui cămin. L-am adus la cel pe care l-ați ales. Șovăi, întorcându-se spre oamenii săi:

— Însă va trebui să mergeți singuri mai departe. Mi-e rușine să dau ochii cu Joru.

Povestea

Cotitura Fluviului Galben

Mai merseră trei zile până să le apară în fața ochilor fortăreața din piatră, cu acoperișul sclipind datorită pietrelor de un verde întunecat din Gling, aranjate precum solzii unui dragon.

Joru veni în fața oamenilor, care-și atinseră fruntea în semn de admirație și respect. Nu era călare pe toiagul lui, așa cum făcea ghiduș pe vremuri, și nici nu purta roba cu acele bizare coarne pe glugă. Ochii lui străluceau limpezi și senini pe chipul

fără pată. După ce o sărută pe frunte pe consoarta Han, el și fratele lui se îmbrățișară, cu lacrimile șiroindu-le pe obraji. Apoi aruncă o privire mulțumită spre cele douăsprezece frumuseți din Glingkar.

— Joru! strigară ele.

— Nu Joru, ci Gesar.

— Nu contează numele lui, zise Khrothung. Amintiți-vă că e doar un băiat de opt ani.

— Dar este deja mai înalt și mai voinic decât dumneata, i-o întoarseră fetele.

— Privirea lui ne face deja să ne îmbujorăm.

— Ne-a dăruit un cămin nou în care să trăim.

Danma îl conduse pe Joru prin mulțime până la bătrânul intendent, care se ascundea, plin de rușine. După ce se asigură că oamenii au primit de mâncare, Joru îi luă de mână pe fratele său și pe bătrânul intendent și chemă în cortul său pe căpeteniile de trib, chiar și pe tatăl său, Senglon, eroii războinici, preoții, vrăjitorii și călugării budiști care propovăduiau, de curând, învățătura budistă în Glingkar. Era cortul care îl însoțise pe Joru când fusese alungat din Glingkar, iar la vederea acestuia, pe Gyatsa Zhakar îl năpădi din nou remușcarea.

— Cum se poate ca într-un cort atât de mic să încapă atâția oaspeți de seamă? se îngrijoră Gyatsa Zhakar.

— Fortăreața este mult mai mare și mai impresionantă, zise bătrânul intendent.

De parcă nu i-ar fi auzit, Joru dădu la o parte cele două bucăți de pânză de la intrarea în cort, dând la iveală o priveliște încântătoare. Cortul era încăpător și aerisit, cu un parfum plăcut. Tuturor li se oferi un loc pe un covor persan, dinaintea

căruia se afla o masă făurită din pietre prețioase și lemn de santal, pe care erau așezate pocale de aur, cupe de argint și pahare cu picior înalt, de un roșu translucid, pline cu fructe. Oamenii din Glingkar nu mai mâncaseră niciodată asemenea fructe de pe meleaguri îndepărtate.

Luându-și paharul cu vin, Joru zise:

— Îi mulțumesc Cerului că mi-a adus familia și semenii. Aceasta este cea mai fericită zi din viața mea. Beți cu toții!

Băură toți, în afară de bătrânul intendent, care se apropie de el spunând:

— Vreau să-ți cer ceva în numele neamului din Gling și nu voi bea până nu vei fi de acord.

— Grăiește, rogu-te.

— O mare năpastă s-a abătut asupra ținuturilor noastre frumoase, din cauza multelor noastre fărădelegi, dintre care alungarea ta și a mamei tale a fost cea mai rea. Te implor, pentru binele oamenilor din Glingkar, lasă-i să stea trei ani pe pământul pe care l-ai deschis.

— De ce trei ani și nu trei zile? întrebă Joru, cu chef de glumă.

Bătrânul intendent se înclină adânc, spunând:

— Greutatea fărădelegii noastre a fost la fel de mare ca zăpada de acasă. Va dura trei ani ca omătul să se topească pentru ca acele meleaguri să poată reveni la viață.

O durere ascuțită ca o împunsătură de ac străpunse inima lui Joru când îl auzi pe bătrânul intendent luând asupra sa vinovăția. Îl conduse la locul de cinste și îi întinse paharul lui cu vin.

— Bătrâne intendent și căpetenii de trib, eu, Joru, am clădit acest loc căci doresc să ajut Glingkarul să prospere timp de

milenii.

În timp ce vorbea, partea de sus a cortului dispăru, iar jilțurile lor păreau să se înalțe. Auziră glasul tunător al lui Joru:

— Priviți! Această porține lată și frumoasă a Fluviului Galben se încovoaie asemena unei săbii prețioase, cu lama spre India la sud și cu vârful spre China, sabia înfigându-se în Muntele Nyenchenthanglha. Am construit fortăreața aici deoarece Yulung Kulha Sumdo este viitorul centru al Glingului. După ce poporul nostru va înfăptui lucruri mărețe, vom trimite o parte dintre ai noștri înapoi în țara noastră natală.

Peste poate de bucuros, bătrânul intendent luă paharul și îl goli de trei ori. Urmă un banchet și, după ce mâncară, oamenii începură să cânte și să danseze. Toată noaptea, miile de focuri aprinse lângă corturi arseră cu atâta intensitate, că strălucirea lor o întrecu pe cea a stelelor.

A doua zi de dimineață, Joru conduse căpeteniile triburilor pe un deal, de unde le arătă împrejurimile.

— Priviți fluviul, le zise el. Războinicii au spații deschise unde pot călări în galop, oamenii au o piață pentru negoț, iar păstorii au câmpii înierbate unde să-și ducă turmele la păscut. Fortăreața clădită din taxa în piatră i-o dăruiesc iubitului nostru intendent. Are o sală de întruniri încăpătoare. Când ne vei convoca, iubite intendent, sunetul se va auzi până departe din turnul înalt.

— Este fortăreața ta și tu ești regele nostru, zise bătrânul intendent.

— Regele Joru! Regele Joru! aclamară oamenii.

— El nu e Joru, e Gesar! strigă tatăl lui.

Joru își folosi puterea magică pentru a pune capăt ovațiilor mulțimii, după care îl duse pe bătrânul intendent în fortăreață

și îl așează pe un tron acoperit cu blană de tigru și cu brațe din aur, sculptate cu capete de dragon.

— Așază-te aici, bătrâne intendent!

— Cerul și-a arătat voia. Tu ești regele, zise intendentul chinuindu-se în zadar să se ridice.

— Are dreptate, spuse Khrothung, apropiindu-se de ei. Numai tu ești potrivit să fii regele nostru. De ce nu te așezi pe tron să dai fiecărui trib un loc nou în care să trăiască? Nu ne simțim în largul nostru să pierdem timpul în fortăreața ta și să-ți mâncăm bunătățile.

— Știu că unchiul Khrothung vrea să găsească un loc unde agricultorii să lucreze pământul și păstorii să-și pască oile și vacile, fu Joru de acord.

— Ei, asta înseamnă să fii un bun nepot! N-o să-ți umplu urechile cu politețuri, precum bătrânul intendent. Dragă nepoate, sunt locuri joase și locuri înalte. Solul poate fi roditor sau sterp. Știi că în Glingkar tribul meu, Tagrong, ocupa un loc aflat lângă un râu bun.

— Nu toată lumea poate simți rușine și nu toată lumea se poate schimba din rău în bine, zise bătrânul intendent, oftând la auzul cuvintelor lui Khrothung.

— Bătrâne Intendent, tu zici asta fiindcă ești așezat pe tron. Eu însă trebuie să mă gândesc la mijloacele de trai și fericirea oamenilor mei. Nu am de ales, trebuie să fiu sincer și fără ocolișuri.

Luându-l pe Joru de-o parte, îi zise:

— Oamenii din Glingkar nu-l mai pot îngădui pe acest intendent. De vreme ce ne-ai făcut asemenea favoruri, de ce să nu fii tu regele nostru? Dragă nepoate, continuă el, trăgându-l

pe Joru de mânecă, eu cred că nu dorești să fii rege din cauză că ți-e frică.

— Nu mi-e frică, unchiule.

— Băiete, s-ar putea să nu o știi, dar ți-e frică. Te temi că, având mintea unui copil, nu vei fi în stare să te descurci cu oameni ale căror șiretlicuri sunt la fel de mari precum oceanul.

— Destul, unchiule.

— De ce ți-e frică? Nu-ți fie teamă.

— Nu mi-e teamă. Sunt doar frânt de oboseală.

— Asta e frică!

— Da, e așa cum zici. Dragă unchiule, mi-e foarte teamă că, din cauza minții mele de copil, nu mă pot pune cu un om mai în vârstă, ale cărui șiretlicuri sunt la fel de mari precum oceanul.

Khrothung își dădu seama, desigur, că vorba înțepătoare a nepotului său era îndreptată spre el, dar refuză să se dea bătut:

— Înlătură-l de la tron pe bătrânul intendent și voi fi eu intendentul tău. Tu vei nimici demonii și spiritele rele, iar eu voi dezlega neajunsurile oamenilor.

Toată lumea îl auzi, iar bătrânul intendent răspunse cu glas tare:

— Eu voi fi intendentul, dacă Joru va fi rege.

Oamenii din tribul Tagrong îi țineau partea lui Khrothung, însă celelalte triburi îl sprijineau pe bătrânul intendent. Pe măsură ce gâlceava lor devenea tot mai aprinsă, ei uitară de Joru.

— Nu vă certați, zise Joru încet.

Îi duceau cu gândul la un stol gălăgios de păsări migratoare atunci când se oprește prima oară pe un lac. Ieși din fortăreață.

Când mama lui îl văzu, tristețea de pe chipul băiatului o făcu să simtă junghiuri ascuțite în inimă.

— Vor să-ți ia fortăreața?

— O, mamă. De ce a trebuit să părăsești fortăreața tribului Dragon ca să-mi dai naștere între oamenii ăștia?

Ea vru să-i spună că vor trebui să întrebe Cerul, dar se opri de la cuvinte care ar fi putut să mărească și mai mult supărarea fiului ei.

Strigătele deveniră atât de puternice, încât plăcile grele din piatră de pe acoperiș începură să vibreze, iar păsările de apă care se hrăneau pe malul liniștit al fluviului își luară zborul, speriate. Gyatsa Zhakar și generalul Danma veniră afară, după el.

— Unde e tata? întrebă Joru.

— Este cu bătrânul intendent.

— De ce nu vine la mama? Cu ce îl poate ajuta pe intendent?

— Dar tu?

— De ce nu vrei să fii rege?

— De ce aș vrea?

— Pentru a făuri un popor adevărat. În acest moment, toate triburile, care vin din aceiași strămoși, nu sunt decât nisip în vânt, zise Gyatsa Zhakar.

— Toată lumea știe că ai fost trimis de Cer pentru a fi regele Glingkarului, interveni Danma.

— Nimeni nu mi-a spus niciodată asta, zise Joru, privind spre cer. Știu doar că această ceartă e obositoare.

Chiar atunci auziră doi călugări drumeți care spuneau că Glingul trebuia să aștepte un cuvânt din partea Cerului pentru a stabili cine ar trebui să fie rege. Ei spuseră că, dacă cele două tabere nu ajungeau la un acord, călugării înșiși trebuiau să preia puterea. Fără un rege trimis de Cer, doar ei puteau conduce drept și nepărtinitor. Călugării le oferiră o explicație

amănunțită. Tot ce exista sub Cer fusese împărțit în lumi separate, fiecare aflată sub învățăturile unei religii diferite. Glingkarul era așezat pe tărâmul luminii budiste. Fiul zeilor, care trebuia să fie rege, primise binecuvântările budiștilor desăvârșiți din vest, acesta fiind motivul pentru care Joru avea puteri magice și o minte limpede. Toate acestea fuseseră descoperite în urma revelației trăite de Maestrul Lotus și de Buddha Marii Compasiuni.

— Călugări? făcu Joru, expresia lui trecând de la solemnitate la dezamăgire și de la uimire la ghidușie.

Își recăpătă forma de clovn pe care o adoptase prima oară când fusese alungat din Glingkar. Încălecă pe toiag și urcă în vârful unui munte. Gyatsa Zhakar încercă să se țină după el, dar nu-l putu ajunge din urmă, așa că se întoarse la fortăreață. Crezând că le aducea un mesaj de la Joru, peste mulțime se lăsă tăcerea. Gyatsa Zhakar dădu să spună ceva, dar nu reuși să scoată nici un sunet. Încercă din nou și de data asta izbuti, dar oamenii erau nerăbdători:

— Mai tare!

Așa că ridică vocea:

— Cum Joru nu vrea să ne fie rege, pe cine așază el pe tron, acela va fi conducătorul nostru.

La aceste cuvinte, auzi sunetul săbiilor băgate înapoi în teacă. Gyatsa Zhakar își zise în sinea lui: „Dacă ar auzi Joru asta, ar fi foarte dezamăgit“.

Mulțimea se risipi încet.

— Abia ce-am scăpat de dezastru, zise bătrânul intendent, cocârjându-se pe tron. Cum s-a ajuns la asta?

Gyatsa Zhakar păstră tăcerea, însă generalul Danma, care era mai rău de gură, își dădu glas supărării:

— Bătrânul intendent ar trebui să răspundă la această întrebare.

— Cum îndrăznești? tună Senglon.

— Taci, tată, șopti Gyatsa Zhakar. Ar trebui să mergi la mama noastră, Metog Lhartse.

Între timp, consoarta Han se dusese deja să o caute pe Metog Lhartse, dar în zadar. O căută și Senglon, dar nici el nu reuși să o găsească. Tot restul zilei, oamenii, care se simțeau din nou vinovați, îl căutară pe Joru, dar nimeni nu-i văzu nici pe mamă, nici pe fiu. Cortul de lângă fortăreață dispăruse; până și gardul din căpițe de fân din jurul acestuia fusese măturat de o rafală de vânt, de parcă nici nu ar fi existat ceva pe acel petic de iarbă.

Joru dispăruse din nou.

După două zile, Joru își făcu apariția. Purta roba din piele de căprioară, cu acele coarne strâmbe pe glugă. Era murdar pe față. Cocoțat pe toiagul lui răsucit, vrăjit, coborî din înaltul cerului prin fața acoperișului fortăreței și ateriză înaintea tronului, unde se odihnea bătrânul intendent. Acesta ținea ochii închiși, dar suspina întruna. Joru îl scutură de umeri și, cu un zâmbet larg, îi zise:

— Ți-au dat dureri de cap?

— Joru s-a întors! exclamă bătrânul intendent, mai să sară de pe tron. Veniți toți înapoi, s-a întors Joru! strigă el.

— Încetează, îi ceru Joru, agitându-și toiagul. N-o să-i las să mă vadă.

— Îți vei folosi puterile cerești?

— Nu știu, dar ei nu mă pot auzi, dacă eu nu doresc asta.

— Ești fiul zeilor.

O adiere de vânt pătrunse pe fereastră, răsfirând perii din blana veșmintelor lui Joru și trimițând duhoarea acestuia până la bătrânul intendent, care-și duse mâna la nas; acest fapt stârni râsul lui Joru, care întrebă:

— Așa miroase fiul zeilor?

Bătrânul îl apucă de umeri și îl zgâlțâi zdravăn, zicând:

— Din Cer a venit la mine un Bodhisattva, ca să-mi dea un semn. Voia ca toate triburile din Glingkar să te urmeze, așa că i-am adus aici.

— Bodhisattva?

— Bodhisattva Guanyin al Compasiunii.

Preț de o clipă, prin mintea lui Joru trecu o imagine, precum umbra undelor pe apă.

— Ce e un Bodhisattva? întrebă el.

— Sunt călugării rași în cap care au venit cu noi. I-ai văzut, nu-i așa?

— I-am văzut, într-adevăr. Și ei voiau să fie regi.

— Sunt adepți ai lui Bodhisattva și au venit să răspândească învățăturile lui Buddha.

— Învățături?

— Ne învață să nu ne războim și să fim buni.

Joru era mai nedumerit ca oricând, așa că zise:

— Acum plec.

— Nu poți pleca.

— Dacă rămân, vei continua să mă zăpăcești până când o să-mi explodeze capul.

— Nu poți pleca, fiu al zeilor.

Însă Joru plutise pe toiagul lui magic până la cer, unde luă o hartă desenată pe un pergament și o aruncă jos, zicând:

— Cunosc locurile din jurul cotiturii fluviului. V-am împărțit pământul.

Apoi se îndepărtă în zbor. Mulțimea rămase cu gura căscată când el se preschimbă într-o pasăre Roc, apoi își întinse aripile și zbură spre munți.

Intendentul luă pergamentul cu harta, spunându-le oamenilor:

— Să ne lăsăm inimile să sufere de rușine până noaptea târziu. Cel care ne-a arătat înfățișarea sa măreață, cel pe care noi l-am poreclit Joru, fiindcă am crezut că e urât, a dezlegat totul pentru noi.

Împărțirea făcută de Joru pentru așezările menite fiecărui trib era bine ticluită: Tse Lhase Khado era potrivit pentru dregători, așa că avea să fie teritoriul celor opt frați din ramura vârstnică; Padma Rangshar, cel mai frumos canion, era cel mai bun loc pentru bărbații curajoși, așa că fu dat celor șase triburi din ramura tânără. Canionul Dradokyu, la sud de Fluviul Galben, fu repartizat tatălui lui Joru, Senglon; iar Yulung Kulha Sumdo, unde se afla fortăreața în trei culori, avea să aparțină bătrânului intendent Rongtsa Khragan.

— Dar cu noi, cei din tribul Tagrong, cum rămâne? întrebă Khrothung, supărat că toate celelalte triburi aveau un loc al lor.

În aval de Fluviul Galben, deasupra lui Lugu, era un defileu îngust, în formă de gâtlej, cu versanți ca un lotus înflorit, însă nu era un loc liniștit. Dacă strigai după un om, îți răspundea o femeie-demon, iar când chemai un câine, îți răspundea o vulpe. Era locul perfect pentru un om neînfricat, așa că le reveni, firește, lui Khrothung și tribului său, Tagrong.

În afară de Khrothung, care era necăjit că nu i se dăduse fortăreața cu tronul de aur, triburile și căpeteniile lor se

rușinară din nou că-l alungaseră pe Joru.

Povestea

Bodhisattva

Joru plecă în parte fiindcă era sătul de certurile fără sfârșit, dar mai mult pentru că dorea să mărească teritoriile Glingului, al cărui singur vecin mai apropiat era tribul Hor, așezat la nord. Un vast spațiu al nimănui se întindea între Glingkar și ceilalți vecini ai săi: India la sud, Persia la vest și Imperiul Chinez, condus de Dinastia Han, la est. Joru o luă acum în amonte, de-a lungul Fluviului Galben, până la un loc numit Mamed Yulung Sumdo. Ca toate celelalte pustietăți, acest pământ era cotropit de demoni și spirite rele, așa că Joru se făcu pe sine mai mulți Joru și urmări demonii de-a lungul fluviului și în munți, până când aceștia nu mai avură unde să se ascundă. Când fugeau, demonii se transformau în animale. Dacă Joru ar fi fost ceva mai vârstnic, poate că ar fi simțit un pic de milă, dar era încă un copil, și încă unul care fusese alungat din Glingkar la vârsta de cinci ani, iar apoi se autoexilase din Yulung Kulha Sumdo când avea doar opt ani. Pentru un băiețel, era mare distracție să vadă în ce se transformau demonii după o înfrângere sau cum își foloseau dublurile lui toiagele pentru a ucide creaturile cuprinse de teamă, care doar se prefăceau neajutorate. Se simțea bine. La început, toiagul lui fermecat vătăma animale adevărate doar din greșeală – dacă un demon care fugea se transforma într-un grup de marmote, una sau două dintre ele

se poate să fi fost marmote adevărate, ieșite din vizuinile lor pentru a sta la soare. Însă în scurt timp, toiagul lui era în stare să deosebească animalele adevărate de cele false. Când vedeau umbra toiagului îndreptându-se spre ele, marmotele adevărate se uitau fix, cu ochii larg deschiși și tăcute, pe când cele false scoteau din gâtlej un țipăt strident, deznădăjduit.

Drumeții se adunau peste tot pe unde Joru nimicise demonii, iar pe drumurile abia construite de el printre munții înzăpeziți și mlaștinile joase își făceau apariția caravanele. Negustorii, care-i cunoșteau isprăvile la Yulung Kulha Sumdo, nu se temeau să înainteze. Când apărură în Mamed Yulung Sumdo, îl întrebară pe Joru:

— Rege al Mamedului, vei cere tot o taxă din pietre când vom trece pe teritoriul tău?

— Nu mai am nevoie de piatră pentru a construi o fortăreață.

— Atunci de ce anume ai nevoie?

— O să mă gândesc.

Încălecând pe toiag, zbură la un lac îndepărtat, în care trăia un dragon ce devora caii caravanelor și cerea corali din ocean, de parcă ar fi vrut să-și transforme bârlogul de sub ape într-un palat. Plutind deasupra lacului, Joru îi porunci dragonului să rămână în apă și să nu mai amenințe caravanele. Cu un hohot puternic de râs, dragonul scuipă o trombă uriașă de apă, zicând:

— Toiagul tău e bun doar să omori vulpi și cârtițe în vizuinile lor.

— Atunci, astăzi îți voi lua viața fără să-mi folosesc toiagul.

— Mai vedem noi! spuse dragonul, sărind în aer.

În cer, Joru se răsuci iute de trei ori, apoi azvârli trei fulgere din palme. Dragonul căzu mort în lac.

— De ce nu vrea să ne fie rege? se întrebară oamenii și negustorii care fuseseră martori.

Însă Joru plecase deja în zbor pe toiagul lui. Așa că oamenii se duseră să stea de vorbă cu mama lui, care învăța un grup de femei să brodeze.

— Poate că preferă să fie un rege fără tron, le zise ea.

Când împlini unsprezece ani, Joru coborî de pe munte târând toiagul în urma sa, într-un potop de sânge de la trei demoni-șopârlă uriași pe care-i căsăpise. Fu nevoit să grăbească pasul pentru a-și feri picioarele de sângele închegat, ceea ce oferea o priveliște jalnică. Însă știa că puterea slabă pe care o mai avea sângele urma să piară cu totul după ce ajungea pe celălalt mal al lacului.

Deodată, între Joru și sângele care se revărsa în șuvoaie se lăsă un zid de lumină, iar în această lumină apăru Bodhisattva Guanyin, așezată pe o floare de lotus. Joru credea că știe cine era, și totuși întrebă:

— Cine ești?

— Vin de departe ca să te văd.

Fără să vrea, Joru arătă spre cer. Bodhisattva surâse, apoi zise:

— Ai curmat prea multe vieți.

— Viețile unor demoni.

— Nu e vorba că ar fi trebuit să-i cruți, ci că ar fi trebuit ca acest lucru să nu-ți placă atât de mult. Erai precum un negustor încântat la vederea aurului.

— Ce vrei să spui?

— Este greu să omori demoni, dar să simți în același timp compasiune față de ei.

— La ce ar folosi asta?

— I-ar îmboldi pe oameni să facă bine.

— Vorbești precum călugării din preajma bătrânului intendent, râse Joru. Sunt discipolii tăi?

— Oricine poate fi discipolul lui Buddha și să devină iluminat.

— Atunci, ar trebui să pleci acum. Nu-mi plac cei doi discipoli ai tăi, care se țin întruna după bătrânul intendent.

— De ce nu-ți plac?

— I-ai trimis aici să conducă Glingkarul?

— Au venit să sădească semințele compasiunii, asemenea țăranilor care ară ogoarele.

— Și totuși, doresc să fie regi.

Când Bodhisattva atinse pământul, Joru simți pe față o adiere înmiresmată.

— De aceea mă aflu aici, zise Bodhisattva, oftând. Apropie-te. Trebuie să stau de vorbă cu tine.

Cei doi călugări, care juraseră să răspândească învățăturile budiste în rândul oamenilor din Glingkar, își întorseseră ochii spre tron căci fuseseră primiți cu mult respect și venerație. Planul de la început al zeilor fusese ca fiul lor să trăiască printre oameni și, cu puterea dăruită lui de zeii budiști, să nimicească demonii. După ce s-ar fi potolit valul de omoruri, călugării urmau să fie trimiși pentru a semăna semințele bunătății. Acum, se părea că aceștia fuseseră trimiși prea curând și, cum trăiau pe un pământ sterp, semințele pe care le semănau nu crescuseră; în schimb, în inimile oamenilor răsăriseră buruieni.

— Trebuie să strângi în continuare taxele în piatră de la caravane, zise Bodhisattva.

— N-am nevoie de o altă fortăreață.

— Piatra va fi pentru un templu.

— Un templu?

— Pentru Buddha și pentru călugării care îi răspândesc învățăturile. Aceștia n-ar trebui să trăiască printre oamenii obișnuiți, deoarece și ei sunt născuți din trup omenesc. Iar templul ar trebui să fie departe de zarva vieții de zi cu zi. Să nu-l construiești lângă un drum foarte circulat sau în fortăreața regelui.

— De ce?

Bodhisattva nu-i răspunse, căci era greu de explicat de ce era nevoie să duci o viață de pustnic în munți atunci când aveai misiunea să cultivi inimile oamenilor și să le transformi în câmpuri binecuvântate. În timp ce pleca, Bodhisatva îi spuse:

— De obicei, oamenii înțeleg ceva când mă văd. Sper să fie așa și în cazul tău.

— Am crezut că mi-am amintit ceva din trecut, dar era neclar.

— Ai atins iluminarea?

— Adică dacă înțeleg ce mi-ai zis? Tu…

— Poți să-mi spui Bodhisattva.

— Pricep înțelesul lui Bodhisattva. Pe viitor, când voi măcelări demoni, n-o să mai râd, ci o să plâng.

— Vei vărsa lacrimi într-o bună zi, într-adevăr.

Joru râse și răspunse:

— Mi s-a spus că a existat un maestru puternic, Lotus, care a coborât din Cer pentru a omorî demoni, dar într-o zi a plecat. I-ai zis și lui ceva?

Bodhisattva simțea că întâlnise un adversar ager la minte, dar încăpățânat. Nu avea rost să se contrazică în continuare cu el. Așa că se întoarse pe lotus și se înălță în nori. Ultimele sale cuvinte răsunară în urechile lui Joru:

— Mai e până la momentul potrivit. Ne vom întâlni iar când karma ne va prilejui.

Bodhisattva se estompă încet, până când în urma sa rămase doar un curcubeu deasupra lacului.

Pe când se uita la curcubeu, Joru știu că fusese mișcat lăuntric de ceea ce-i spusese Bodhisattva. Brusc, împrejurimile i se părură cunoscute. „S-au împlinit doisprezece ani de când am venit în Glingkar“, se gândi el. „*De ce am spus «am venit aici», nu «m-oi fi născut aici»?*“

— Ar trebui să cugeți adânc la această întrebare, se auzi din cer glasul lui Bodhisattva.

Povestitorul

Templul

În visele lui Jigmed se petreceau lucruri stranii.

Până atunci, fusese de fiecare dată spectator. Ar fi zis că se uita la un film. Însă când visă apariția lui Bodhisattva Guanyin, se văzu pe sine însuși în vis. Încă și mai uimitor, alergă la Joru și strigă:

— Nu o recunoști? E Bodhisattva Guanyin.

Joru se holba în gol la lac. Chipul lui Buddha îi fusese familiar, deși nu putea să-și aducă aminte unde-l mai văzuse.

Stătea nemișcat. Însă nerăbdătorul Jigmed zbură în Cer și ajunse pe Bodhisattva din urmă, într-o zonă cu nori. Gărzile celeste îl opriră.

— Lăsați-l să vină să vorbească, le zise Bodhisattva.

Jigmed fu atât de surprins, încât se prosternă pe norii pufoși, ce păreau să se lase sub greutatea lui.

— N-o să cazi, îl liniști Bodhisattva.

Norii îi susținură greutatea, după cum i se promisese.

— Te-ai ținut după mine cale lungă. De ce ești așa de tăcut acum? întrebă Bodhisattva.

— Bodhisattva arată diferit față de statuile sale din temple, se auzi Jigmed vorbind cu glas timid.

— Am auzit că nici măcar statuile nu sunt toate la fel.

— Ai auzit? Nu intri în temple?

— Sunt pline de fum și e foarte cald. De ce aș vrea să intru în ele?

Jigmed, care fusese dintotdeauna pripit, se repezi să întrebe:

— Atunci, de ce i-ai zis lui Joru să-ți construiască un templu?

Bodhisattva surâse misterios, dar nu spuse nimic. În schimb, din apropiere răsună o voce solemnă:

— Nu ai dreptul să întrebi așa ceva.

Păstorul fu atât de uimit, încât căzu din nori și se trezi țipând speriat. În jurul lui, totul era liniștit: oile pășteau și păsări albe se înălțau deasupra lacului albastru. Își veni încet în fire, dar inima îi era plină de remușcări. Ce minunat ar fi fost dacă ar fi putut să rămână pentru totdeauna în vis, să fie mereu lângă Bodhisattva. Însă la fel ca un sac cu gunoi aruncat dintr-o casă, Jigmed fusese azvârlit din lumea din visul lui.

În următoarele zile, le spuse tuturor celor pe care îi întâlnea prin sat:

— L-am văzut.

— Ce poate să vadă un om pe jumătate orb?

— L-am văzut pe Bodhisattva.

— Du-te la templu, de vrei să îl vezi pe Bodhisattva.

— Nu! L-am văzut pe cel adevărat!

Ce putea să zică lumea la aceste vorbe? Oamenii ridicau din umeri, spunând:

— Bietul băiat și-a pierdut mințile.

Însă nebunul nu se oprea acolo:

— L-am văzut, de asemenea, pe tânărul rege Gesar, cel din legendă.

Într-adevăr, în cap îi răsuna melodia cunoscută din povestea eroului.

— O aud, zicea el. Și începea să fredoneze melodia de început, cea pe care o știa toată lumea: Lu-a-la-la-mu-a-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

Lumea râdea, căci asta nu dovedea nimic. Oricine avea urechi în ținutul pășunilor, Khampapa, știa pe de rost versurile de la începutul poveștii eroice. Până și ciocănitorile scoteau un șir de note similare, lovind cu ciocul într-un trunchi de copac: tata-lala-ta!

— Nu e la fel! protesta el, roșu la față.

Oamenii râdeau și mai tare.

— I-auzi la el! Ne zice că ciocănitorile sunt altfel decât oamenii.

O ciocănitoare dintr-un chiparos bătrân se sperie și își luă zborul. Mișcându-și aripile ca pe niște roți de moară, zbură spre un deal îndepărtat, un deal de bun augur, cu flori înflorite și pietre sclipitoare îngropate dedesubt, asemenea belșugului de povești din inima unui povestitor.

Fredonând prima notă a poveștii lui, povestitorul ridică privirea spre cer și strigă numele zeilor. Norii care pluteau la întâmplare, răsuciți de curenții de aer, se transformară în animale și zei. Aceste imagini se puseră cap la cap în mintea lui, așa cum un curcubeu și o furtună apar uneori împreună. Povestea! O vedea în vise, ba chiar o auzea foarte vag. Cu toate astea, nu putea, totuși, să o cânte. Bineînțeles că oamenii râdeau de el; îi auzea până și în vis. Apoi, cei care râseseră săreau pe cai și mergeau de-a lungul malului lui Yalong și dispăreau, lăsând în inima lui un gol trist.

Nu putea să-și dea sema dacă îi văzuse în vis sau dacă îi visase după ce dispăruseră. Însă fuseseră cât se poate de clari – când își ridicaseră robele ca să sară pe cai și se îndepărtaseră în galop, hainele lor fluturaseră în vânt. Însă după câteva note ciupite la o lăută, pe câmpia înierbată nu mai rămase altceva decât turma de oi și soarele reflectat în mlaștină. Stătu întins în iarbă și se uită cu ochiul bun la norii schimbători. Ceva îl răscoli pe dinăuntru, astfel încât se apucă să cânte primul vers din cântecul străvechi:

— Lu-ah-la-la-mu-ah-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

Își acoperi ochiul drept, cel bun, și întorcându-și ochiul stâng, cel orb, spre soare, văzu șuvoaie de lumină coborând spre el. Adormi cu ochiul orb deschis, transformând norii schimbători în mii de culori.

Însă Bodhisattva nu apăru.

Poate că o fi în templu, se gândi Jigmed. În sat erau două temple dintre care putea să aleagă. Unul, pe malul nordic al fluviului, era ca un oraș în miniatură, cu clădiri care se întindeau în toate părțile, ocupând întregul deal. Cupolele aurite ale sălilor principale – una pentru Bodhisattva Guanyin,

a cărei statuie avea o mie de mâini care se deschideau la spate, ca o coadă de păun, în fiecare palmă având încastrat un ochi frumos – se înălțau maiestuos deasupra chiliilor călugărilor. Însă Jigmed se îndreptă spre templul de pe malul de sud, o singură clădire pe care cei mai mulți dintre adepți nici nu se oboseau să o viziteze. La doi-trei li spre est era o plută, însă Jigmed știa că luntrașul nu va traversa fluviul doar pentru el, așa că merse pe jos vreo câțiva zeci de li spre vest pentru a trece pe podul pe care era drumul, după care o luă îndărăt spre est pe malul fluviului, până în dreptul locului unde era feribotul pe partea cealaltă, și acolo își petrecu noaptea.

A doua zi de dimineață, începu să urce dealul și pe la prânz ajunse la un platou. Zări zidurile cărămizii ale templului dincolo de un câmp de orz aplecat de vânt, dar când ajunse acolo fu întâmpinat de tăcere. Sala principală era încuiată. Însă ușa care dădea spre chiliile călugărilor era larg deschisă, așa că intră salutând. Nu-i răspunse nimeni. Bău cu poftă dintr-un bazin din piatră, cu apă rece, după care ieși iar și se așeză lângă zid. Era un loc liniștit; printre crăpăturile zidului creșteau tufe verzi, bogate, de pelin negru. Rupse un lujer și simți parfumul slab, amar, al plantei, asemănător cu cel al ierbii tinere. La streșini pălăvrăgeau două coțofene.

Locul se numea Templul Guanyin.

În urmă cu mulți ani, un țăran care își ara ogorul lovise cu plugul o stâncă. Când scosese stânca din pământ, văzuse că aceasta avea formă de Bodhisattva. Era cam pe vremea când se născuse Gesar, fiul zeilor, în lumea oamenilor, și budismul încă nu se răspândise. Într-o zi, un călugăr trecuse pe câmp și, la vederea acelei imagini născute de natură a lui Bodhisattva Guanyin pe un altar, laolaltă cu alți idoli făcuți din lut și piatră,

se prosternase. După ce și-a terminat rugăciunea, s-a ridicat și a spart cu bastonul toți idolii din lut. Oamenii s-au înfuriat și erau gata să-l omoare, dar au văzut că toiagul lui le transformase în țărână până și idolii din piatră. Cuprinși de teamă, căzuseră în genunchi.

Călugărul construise templul cu pietrele din vechiul altar de pe câmp. Potrivit legendei locale, îl oferise oamenilor după două săptămâni.

Imaginea din piatră a lui Bodhisattva se înălța singură în templu.

Spre deosebire de călugării vorbăreți care aveau să vină după el, primul călugăr vorbea puțin. Avea un zâmbet șters, asemănător cu cel de pe chipul lui Bodhisattva, și ochii lui păreau să vadă la fel de clar ca un foc învăpăiat, mai curând reflectând lumea decât absorbind-o. Când a plecat, le-a zis oamenilor:

— Alte temple vor fi bogat împodobite, dar lăsați-l pe acesta să rămână așa cum e.

Timp de generații, călugării i-au ascultat instrucțiunile. Dar după ce prințul locurilor, din neamul Dharma, primi un dar bogat de la Împăratul Chinei, construi un grup de săli splendide pe terenul de dincolo de fluviu și deasupra vechiului templu se înălță și mai puțin fum de tămâie. Starețul templului călători prin satele din regiune, după donații. Până la urmă, strânse suficient cât să cumpere un pic de aur și acoperi vechea statuie din piatră cu prețiosul metal. Lama chiar măcină aurul rămas și cu pudra obținută vopsi chipul lui Bodhisattva. Cu toate astea, fumul de tămâie se împuțina.

Era prima vizită a păstorului Jigmed la Templul Guanyin.

Având încă pe vârful degetelor parfumul amărui al pelinului, el adormi în lumina caldă a soarelui, după ce se rugă: „Te rog, lasă-mă să o văd din nou pe Bodhisattva în vis“.

Însă nu visă. În schimb, se trezi din cauza unor clinchete de clopoței. Ușa sălii mari era acum deschisă și, după ce se descălță, Jigmed intră. Când ochii i se obișnuiră cu întunericul, zări un călugăr desculț care se chinuia să împingă o roată de rugăciune înaltă până la tavan. Clopoțeii care atârnau de sus sunau limpede. Și atunci Jigmed văzu un Bodhisattva înveșmântat în mătase așezat în firida sa. În decursul anilor, chipul său aurit își pierduse luciul.

— Aș vrea să o văd pe vechea Bodhisattva, îi zise Jigmed călugărului.

Călugărul își împreună palmele și surâse, dar nu spuse nimic.

— Aș vrea să o văd pe acea Bodhisattva. Cred că era cea pe care am văzut-o în vis.

Călugărul surâse mai larg, dar tot nu rosti o vorbă.

— Cred că Bodhisattva voia să devin povestitor, ca să cânt povestea lui Gesar.

Tăcând, călugărul împinse roata grea de rugăciune, cu clopoțeii zornăind în liniștea sălii. Clinchetele lor se așezau pe capul povestitorului precum boabele de rouă pe mugurii întredeschiși.

Jigmed părăsi templul și o luă înapoi pe câmpul de orz, delectându-se cu adierea ușoară a vântului pe față. O femeie care smulgea buruieni îi zise:

— Lama al nostru nu poate să vorbească.

— E mut?

— În timpul contemplației nu deschide gura să vorbească.

— O să mă întorc.

Povestitorul

Debarcaderul

În noaptea aceea, Jigmed își făcu din nou tabăra la locul de ancorare al feribotului. Când i se stinse focul, se ghemui sub pătură și privi stelele mișcându-se pe bolta cerului. Crezu că aude clopoțeii din templul de pe deal și se întrebă dacă Bodhisattva avea să se arate pe cer. Se trezi o dată în toiul nopții și ascultă fluviul, atât de zgomotos, de parcă ar fi curs lângă urechile lui.

Când se trezi din nou, era dimineața târziu. Soarele strălucitor era plăcut. Tocmai se întorsese pe partea cealaltă ca să mai moțăie un pic, când zarva din apropiere îl sili să deschidă ochii. La debarcader se strânsese un grup de călugări și săteni, iar cineva striga spre celălalt mal, după feribot. Barcagiii, tată și fiu, își făcură apariția. Bătrânul căra o pereche de vâsle pe umăr, în timp ce fiul ținea o barcă din piele ridicată deasupra capului, ca și cum ar fi purtat drept pălărie o oală imensă.

Jigmed se ridică în capul oaselor și văzu că focul lui, care se stinsese în timpul nopții, fusese aprins din nou. Deasupra lui, bolborosea un ceainic, iar un lama rotofei sorbea ceai. Acesta îi zâmbi.

— Îți mulțumesc pentru ceai, zise lama.

Jigmed, care nu era ager la minte, era confuz și treaz doar pe jumătate. Nu-și găsi cuvintele.

— Spală-te pe față, vorbi lama din nou. Asta o să-ți limpezească mintea.

Jigmed dădu fuga la fluviu, luă apă rece în căușul palmelor și își stropi fața. Apoi bău zdravăn și își clăti gura. Când se întoarse la foc, îl salută pe lama.

— Eu sunt un Buddha cel Viu, zise lama solemn, dar pe urmă zâmbi. Un lama obișnuit ar avea genul ăsta de alai?

— Este vorba de...? întrebă Jigmed, privind spre malul nordic, acolo unde acoperișurile aurite ale templului abia se zăreau.

Buddha cel Viu aprobă din cap, zicând:

— Însă nu cel mai mare.

Existau mai mult de treizeci de Buddha Vii de diverse ranguri în mânăstirea de peste fluviu.

Nemaiavând nimic de zis, îi priviră pe tată și fiu, care tocmai lansaseră la apă barca din piele. Pielea era uscată, căci barca nu mai fusese folosită de câteva zile, și trebuia înmuiată înainte de a-i da pe la cusături cu grăsimea care o făcea rezistentă la apă.

— Trebuie să așteptăm, așa că poți să-mi povestești despre visul tău, zise Buddha cel Viu .

— Am mers ieri la templu, spuse Jigmed, și adăugă: Nu la templul vostru, ci la cel mic, de pe deal.

Soarele era strălucitor, așa că unul dintre însoțitorii lui Buddha cel Viu îi aduse acestuia o pereche de ochelari de soare. Buddha cel Viu rămase tăcut, privindu-l cu atenție pe Jigmed din spatele lentilelor vișinii.

— Am visat-o pe Bodhisattva Guanyin.

— Ce ți-a dezvăluit?

— Am mai visat-o și înainte pe Guanyin. De asta am urcat pe munte – să o venerez. Și am visat-o din nou chiar adineauri.

— Ai avut o revelație?

— Ce este o revelație?

— E ceea ce a zis sau a spus, îi răspunse Buddha râzând.

— Nu mi-a zis nimic.

— Bineînțeles că nu ți-ar spune nimic ție!

— Vorbea cu Gesar.

— Poftim? făcu Buddha cel Viu, aplecându-se brusc.

Dacă n-ar fi fost așa de rotofei, ar fi sărit în picioare.

— Cu Gesar? Bodhisattva Guanyin?

Jigmed tresări. Chiar înainte de ivirea zorilor visase un vis asemănător cu cele ce tocmai aflase. Buddha cel Viu îl îndemnă să continue, așa că îi povesti cum Bodhisattva îl rugase să construiască un templu pentru a-i separa pe oamenii de rând de călugării care veniseră în Glingkar.

— Pentru a-i separa pe călugări de oamenii de rând? bălmăji Buddha cel Viu, evident surprins.

— Păi, din cauză că nou-sosiții călugări se luptau cu Khrothung și cuceilalți pentru tron.

În cele din urmă veni și feribotul, iar alaiul lui Buddha cel Viu îl însoți pe acesta la bord. Jigmed își strânse lucrurile și era pe cale să pornească din nou la drum când îl văzu pe Buddha cel Viu făcându-i semn să urce. Se înghesui în barcă, în ciuda iritării însoțitorilor. Buddha cel Viu îl studie în timpul traversării, dar așteptă până ajunseră la mal pentru a zice:

— Vino cu mine la templu. Mă numesc A-wang.

Aruncând o privire spre însoțitorii săi, le spuse:

— Să nu-l necăjiți când va veni.

Însoțitorii avură o anumită expresie pe fețe pe când își ascultau maestrul, dar o cu totul alta când Buddha cel Viu termină de vorbit. Aceasta este atitudinea obișnuită a celor care slujesc un superior.

— Bodhisattva a îngropat o comoară în inima ta, iar eu te voi ajuta să o găsești.

Povestea

Templul

Joru începu să ceară din nou taxa în piatră de la caravane. Când triburile venite din Gling văzură pietroaiele din spinarea cailor caravanelor, știură că Joru construia un templu și i se alăturară ca să-l ajute.

Însă cei doi călugări își petreceau timpul învârtindu-se printre aristocrați, pentru a propovădui învățăturile budiste. Unul dintre călugări era de fel din China, de la răsărit, iar celălalt era din sud, din India. Susțineau că propovăduiesc aceleași învățături budiste pe care le răspândea Maestrul Lotus, care era considerat o zeitate, însă oamenii din Gling nu prea le dădeau crezare. Maestrul Lotus călătorise în străinătate, nimicind demoni și spirite rele, și se zicea că zbura pe raze de lumină. Când nu se lupta cu demoni, trăia într-o peșteră îndepărtată, unde stătea cu fața la perete, în contemplație, și rareori accepta pomeni. Însă acești doi călugări, care purtau în spinare sutre făcute sul, sosiseră în Gling pe jos, sprijiniți în toiage. Erau slabi ca niște țâri și îmbrăcați în veșminte

decolorate, din pânză de cânepă. Își petreceau zilele învățându-i pe oameni cum să recite sutrele și, cum pretindeau că urmează învățăturile religioase ale Maestrului Lotus, majoritatea oamenilor recitau sutrele cu ei în speranța că cei doi călugări îi vor învăța cum să înfrângă demonii.

Însă călugării spuneau că majoritatea demonilor se nasc în inimile oamenilor.

Ce erau acești demoni? Acumularea de bogății, setea de putere, răsfățul în haine de satin și îmbuibarea cu delicatese în timp ce săracii sufereau – toate acestea erau provocate de demonii din inimă.

Dar la câțiva ani după sosirea călugărilor, după ce oamenii învățaseră să recite cele șase cuvinte care să-i ajute să își păstreze mintea limpede, cei doi se mutară în fortăreață și începură să se îmbrace în mătase și satin. Vasele pe care le foloseau pentru ritualuri erau acum din aur și argint. Oamenii fură siliți să se încline în fața lor și să fie de acord cu tot ce spuneau. Și ei vorbeau despre strategie cu șefii de triburi, care îi lăsau uneori să-și arate puterea fără opreliști.

Rongtsa Khragan, bătrânul intendent, le ceru călugărilor părerea despre planul lui Joru de a construi un templu.

— Misiunea noastră este să mântuim poporul, așa că ar trebui să ne aflăm în mijlocul lui, răspunse un călugăr.

— Cum să stea un păstor departe de turma sa? adăugă celălalt.

Bătrânului intendent nu-i fu pe plac ceea ce auzi.

— Atunci, după câte spuneți voi, eu sunt o oaie, le zise el.

— Nu te supăra, bătrâne intendent. Fiecare e oaie în fața supremei înțelepciuni budiste, dar nu și în fața noastră, a călugărilor.

— Suntem doar niște locuitori vremelnici pe pământul lui Joru, așa că trebuie să-l urmăm pe el, le-o întoarse bătrânul intendent, ofensat.

Călugării doreau să continue discuția, însă bătrânul intendent ridică mâna, vrând să-i oprească. Se întoarse spre Gyatsa Zhakar și îi zise:

— Găsește-l pe fratele tău și întreabă-l ce face. Nu înțelegem niciodată gândurile din spatele faptelor sale.

Gyatsa Zhakar încălecă și porni la drum, gândindu-se că drumul avea să dureze cel puțin cinci zile. La un moment dat, întâlni o turmă de gazele și se întrebă dacă Joru, căruia îi plăceau renghiurile, se transformase într-o gazelă.

— Frate, zise el trăgând calul de hățuri, dacă te-ai preschimbat într-o gazelă și te afli printre ele acum, arată-mi-te!

Însă gazelele, zărind arcul de pe spatele lui și tolba cu săgeți agățată de șa, o luară la fugă.

Mai încolo văzu turme de căprioare, de boi și cai sălbatici, însă Joru nu se afla acolo.

În cele din urmă, Gyatsa Zhakar o găsi pe Metog Lhartse, care zâmbi și arătă spre cotitura largă a șerpuitorului Fluviu Galben. Pe apa limpede pluteau grațios lebede. Când calul lui ajunse la mal, una dintre ele se înălță și veni în zbor pe umărul lui. Auzi chemarea păsării transformându-se în râsul vesel al lui Joru. Aripile lebedei se preschimbară în brațele lui Joru, care îl cuprinseră de umeri.

— Fratele meu mai mare a venit să mă vadă!

Cei doi frați își lipiră frunțile.

— Du-mă să văd templul pe care-l construiești, îi zise Gyatsa Zhakar lui Joru.

Cuvântul „templu“ sună ciudat pe limba lui, căci era încă o idee nouă. În Gling aveau doar un altar construit dintr-un morman de pietre.

Templul era aproape gata. În sala mare erau locuri pentru cele două statui ale lui Buddha pe care călugării le aduseseră din China și India, precum și pentru un balcon înfrumusețat pentru păstrarea sutrelor.

Gyatsa Zhakar îi spuse fratelui său că cei doi călugări nu voiau să părăsească fortăreața.

— La început, au venit dintr-un templu, zise Joru.

— De unde știi?

— Nu știu, dar știu. Vor veni, căci locul lor este într-un templu.

Au fost cele mai fericite zile din viața lui Gyatsa Zhakar. Frații goneau călare în sus și în jos pe dealuri. Explorară un versant abrupt cu multe peșteri. La gura unei peșteri omorâră un străvechi demon-urs care ucisese multe oi și pe păstorii acestora. Gyatsa Zhakar era un războinic însă, deși luase viața multor dușmani ai Glingului, era primul demon pe care-l omora.

— N-am știut că pot să omor un demon! zise el.

— Poți, atâta timp cât crezi că ești mai puternic decât ei.

Merseră călare până la un șes pustiu unde, cu arcurile și săgețile, uciseră un rege-cârtiță care își îndemnase supușii să borteluiască pământul cu tuneluri, omorând iarba. Când trecură din nou pe acolo, după trei zile, câmpia era precum deșertul după ploaie. Primele smocuri fragede de iarbă acopereau pământul, ca o ceață verde. În curând, pe acolo aveau să poată prinde rădăcini și păstorii. Gyatsa Zhakar

înțelese acum că așa crease fratele său mai mic un nou ținut pentru poporul din Gling.

— Frățioare, tu ar trebui să fii regele nostru, zise el cu seriozitate.

Joru făcu o tumbă.

— Nu sunt regele nimănui.

Gyatsa Zhakar descălecă, își scoase coiful și se lăsă într-un genunchi în fața fratelui mai mic.

— Nu sunt vrednic să fiu fratele tău mai mare.

Joru îl ajută să se ridice. Își lipi fruntea de cea a fratelui său, spunând:

— Hai să ne luăm rămas-bun aici.

— Chiar vrei să vină călugării? întrebă Gyatsa Zhakar.

— Da.

— Dar templul tău încă nu e terminat.

Arătând spre munții îndepărtați, Joru îi zise:

— Când vei ajunge la trecătoarea aceea, întoarce capul și privește.

Gyatsa Zhakar încălecă și goni peste câmpie.

Joru știa că oștenii cerești îl protejau tot timpul, deși de obicei se prefăcea că nu-i observă, de vreme ce oamenii obișnuiți nu puteau să-i vadă. Acum hotărî că era momentul ca ei să se arate.

— Oșteni călare din spatele norilor, coborâți în fața mea.

Oștenii cerești își făcură apariția, cu coifurile strălucind și săbiile și sulițele sclipind.

— Muncitorii sunt epuizați. Bodhisattva a vrut să se construiască un templu, aș vrea să vă folosiți puterile magice ca să-l terminăm mai repede.

Oștenii cerești se înălțară la cer. Nori negri învăluiră delușorul. Tunetul bubui și fulgerul lumină norii; o ploaie ca săgețile și grindina deasă îi alungară pe zidari și pe tâmplari de pe deal.

Gyatsa Zhakar nu privi înapoi până nu ajunse la trecătoarea din munți. Atunci zări zidurile cărămizii ale templului înălțându-se masive și terminate sub un curcubeu, iar vârfurile turnurilor aurite împungeau albastrul cerului. Joru săvârșise încă un miracol.

Cum viitorul rege din Gling voia ca acei călugări să meargă la templu, Gyatsa Zhakar trebuia să se încredințeze că vor merge. Dar cum să-i convingă să părăsească fortăreața? Deși pe câmpul de bătălie se dovedea un războinic curajos, Gyatsa Zhakar era din fire un om blând, iar întrebarea îl măcina în timp ce se îndrepta călare spre casă. Însă la jumătatea călătoriei se întâlni cu cei doi călugări, care veneau grăbiți spre el, urmați de discipoli noi care le cărau statuile lui Buddha și sutrele. Călugării lepădaseră straiele de mătase, iar soarele sclipea pe picăturile de sudoare de pe capetele rase ale discipolilor, care-și tunseseră părul lung. Vestea despre oștenii cerești i-o luase înainte lui Gyatsa Zhakar, iar acum călugării îi vorbiră despre miracol.

— Învățătura budistă și-a arătat puterea fără margini! strigă un călugăr. Lumea va afla că templele vor împânzi acest ținut asemenea stelelor de pe cer și a pieselor de joc pe tabla de șah. Cupolele lor aurite vor străluci ca o veste minunată în vârful tuturor dealurilor!

Călugării își continuară grăbiți drumul spre templu.

Povestitorul

Boala

Din senin, deasupra lui se ivi o zeitate, înveșmântată în armură din aur. Era Gesar.

— Tu ești.

— Da.

— Regele Gesar.

Îndată, dorința lui Jigmed fu să se prosterneze, dar puterea zeii îl înțepeni locului.

Apoi zeitatea vorbi din nou, iar glasul lui părea să vină din profunzimile cerului, ca un ecou:

— Îți dorești să cânți.

— Da.

— Dar ți-ai pierdut vocea.

Pocnind din degete, zeitatea în armură din aur puse în gura lui Jigmed o pastilă mică. Era rece și umedă, iar aroma îi cuprinse trupul. Îi alerga prin vene de parcă fusese lovit de fulger.

— Rege slăvit! strigă Jigmed.

Își auzi vocea ieșind din piept, clară și răsunătoare.

— Păstorule, de acum înainte vei cânta oamenilor povestea mea, zise regele.

— Dar…

— Dar mintea ta nu e pe măsura acestei sarcini? Ți-a fost făcută mai ageră.

Rostind aceste vorbe, zeitatea dispăru. În urmă îi rămase doar glasul, ca și cum încă s-ar fi aflat în apropiere.

Cerul se înseninase. Pe când Jigmed își mâna turma de oi spre casă, de pe pășunea înierbată, peisajul din fața sa se schimbă. Oile deveniră lei feroce, apoi leoparzi de zăpadă și pe urmă, niște demoni nespus de înspăimântători. Când pocni din bici, fulgeră și apărură mii de oșteni călare. Unii erau nemișcați, cu o înfățișare fioroasă, care îi înfricoșă inima. Alții erau precum valurile gigantice iscate de o furtună, rostogolindu-se și înghițindu-se unele pe altele într-un zgomot infernal. Din fericire, oaia care mergea înainte știa destul de bine drumul spre casă și călăuzi turma înapoi la stână, urmată de păstorul pe jumătate orb.

Jigmed bâjbâi prin lumina apusului pentru a închide poarta, apoi se prăbuși la pământ, fără simțire. Văzând aceasta, oile începură să behăie speriate, iar berbecii începură să dea cu coarnele în gardul țarcului. Nici măcar bătrânii care văzuseră mai multe ca oricine altcineva din sat nu auziseră vreodată atâtea oi behăind în același timp, așa că sătenii se năpustiră spre țarc.

— A fost mușcat de lupi?

— E fără simțire.

— L-a lovit vreun berbec?

— Frige ca un cărbune încins.

Sătenii îl duseră pe Jigmed acasă, îl întiseră în pat și-l lăsară dezvelit; până și pătura din blană de urs pe care zăcea îi făcu temperatura să crească. Doi cai iuți ieșiră în goană din sat: unul ca să aducă medicul din clinica de țară situată la vreo doisprezece li depărtare, celălalt la templu, ca să-l aducă pe Buddha cel Viu. Febra păstorului era atât de mare, încât oamenii se temeau că Jigmed nu va aștepta sosirea lui Buddha cel Viu și a medicului. Însă nu puteau face nimic.

Și atunci, pacientul cuprins de febră își veni în simțiri, zicând:

— E înăbușitor aici. Duceți-mă afară.

— Afară? întrebară ei.

— Vreau să stau sub lumina stelelor.

Sătenii îl cărară în curte.

— Nu în curte. Pe acoperiș, le zise Jigmed.

Îl cărară până la o platformă de pe acoperis, o lespede netedă de piatră, pe care el lucra pielea. Cerul nopții era plin de stele. Constelațiile sclipeau. Întinzându-se cât era de lung, Jigmed simți răceala pietrei strecurându-i-se în trup. Suspinând mulțumit, zise:

— Da, văd stelele. Apă.

Îi aduseră apă rece și limpede de izvor. Deși era conștient doar pe jumătate, el o dădu pe gât cu înghițituri mari, de parcă ar fi încercat să-și stingă un foc din piept. Bău așa de multă apă, că fură nevoiți să meargă la izvor să-i mai aducă. De data asta, bău doar un pic. Cineva înmuie în apa rămasă o crenguță de chiparos și îi stropi fața și pieptul, care îi tresălta violent.

— Am văzut, zise el.

Nimeni nu întrebă ce văzuse. Nimeni nu spuse că băiatul cel chior nu vedea prea multe nici când era treaz, darămite când dormea. Însă ziseră cu toții, ca un ecou:

— A văzut.

La lumina strălucitoare a stelelor, omul aproape orb văzuse, într-adevăr, povestea spusă de generații de povestitori pe parcursul a mii de ani. Trupul lui ardea, dar mintea îi era răcorită și înviorată. Văzu cum, cu mulți ani înainte, povestea fusese spusă mai întâi pe scena vastă a podișului tibetanilor cu părul negru, care se întinde de la stâncile înalte de deasupra

malurilor fluviului Jinsha până la pășunile nemărginite prin care curge Fluviul Galben, cu numeroasele sale meandre.

Era miezul nopții. Lumina stelelor strălucea asemenea unor șuvoaie de apă, iar de la marginea satului se auzi zgomot de copite de cal.

Buddha cel Viu ajunse primul.

Păstorul se ridică în capul oaselor. Ochii îi luceau de o lumină care nu mai fusese niciodată acolo, iar chipul lui, de obicei lipsit de expresie, strălucea. Deschise gura și cântă:

— Lu-ah-la-la-mu-ah-la, lu-ta-la-la-mu-ta-la!

De data asta, nu răsunară râsete zeflemitoare. Vocea lui, răgușită înainte, se schimbase. Ce-i ieșea din gură emoționă sufletul oamenilor. Însă trupul îi era atât de slăbit de febră, încât păstorul aproape leșină iar și nu reuși să cânte mai departe. Zâmbi totuși și zise:

— Inima mi-e plină de povești despre regele Gesar.

— Dintotdeauna au existat povești despre regele Gesar în inima ta, spuse Buddha cel Viu.

— De astă dată e altfel, stărui Jigmed, ridicându-se din nou în capul oaselor. Acum capul îmi dă pe dinafară de ele.

— Karma ne leagă pe toți. Feribotul meu te-a scutit de o zi de mers pe jos, zise Buddha cel Viu.

Jigmed își dădu seama că acest Buddha cel Viu era cel care îl luase în barca sa.

— Ți-am zis să mă vizitezi la templu, dar n-ai făcut-o.

În glasul lui Buddha cel Viu era o urmă de supărare.

— Așa cum ți-am spus, în inima ta se află o comoară și mi-ar plăcea să te ajut să o scoți la lumină.

Într-adevăr, capul lui Jigmed era ticsit cu atât de multe lucruri – cu bătălii între zei, demoni și oameni în vremurile

străvechi –, încât în clipa aceea nu prea reușea să le priceapă.

— Ai nevoie de ajutorul meu? îl întrebă Buddha cel Viu .

— Recită, te rog, o sutră, ca să-mi limpezesc mintea.

Buddha cel Viu râse. Chemă o femeie frumoasă, care avea un fus și o mână de lână netoarsă încâlcită. Luând lâna, Buddha cel Viu zise:

— Poveștile din capul tău sunt încurcate precum lâna asta.

Așa era. Luându-și lâna înapoi, femeia roti fusul și apăru un fir subțire, care se întinse din ce în ce mai lung, se toarse din ce în ce mai strâns, până când în jurul fusului se răsuciră mulți metri de fir. În câteva minute, lâna netoarsă devenise un ghem. Jigmed simți cum nodurile din mintea sa încep să se desfacă, să capete o formă clară, cu un început și un sfârșit.

Ghemul se desfăcu atunci când Buddha cel Viu trase de capătul firului.

— Exact așa, de la început la sfârșit, acum poți spune povestea, zise el.

— Dar… n-am vlagă, spuse Jigmed, prăvălit la pământ.

— O să-ți recapeți puterile.

Așa că se întinse sub o pătură moale, privind cerul înstelat și așteptând să-i revină puterea. Jigmed nu îndrăzni să-i spună lui Buddha cel Viu, care era plin de compasiune, dar care îl și speria, că el, ca viitor bard, nu va avea nevoie de nimic în plus.

Închise ochii.

Însă Buddha cel Viu îi porunci:

— Deschide-ți ochii și uită-te la mine.

Păstorul deschise ochii și văzu că Buddha cel Viu își ținea cu o mână mâneca liberă a hainei, în timp ce degetele de la cealaltă mână se răsfirau în față, măturând aerul la câțiva

centimetri de fața lui Jigmed. Repetă mișcarea în timp ce psalmodia o incantație.

În cele din urmă, Buddha cel Viu zise:

— Acum totul e bine. Încearcă și o să vezi că mintea ți-e limpede.

Însă mintea lui Jigmed era din nou confuză, căci nu știa cum să-și pună la încercare puterea propriei minți.

Când luna apăru pe cer, sosi și tânăra doctoriță de la clinica din zonă. Ea îi luă temperatura și îi verifică tensiunea arterială. Ambele erau normale. Dar ritmul cardiac era un pic cam mic.

— Bineînțeles că e mic. N-am energie, zise Jigmed.

Doctorița îi făcu o injecție cu glucoză.

— Simt cum energia mea revine încet, dintr-un loc îndepărtat.

Doctorița îi spuse să meargă înapoi în casă, ca să-i poată pune o perfuzie, dar el refuză să plece de pe acoperiș. Sătenii instalară un suport pentru perfuzii pe acoperiș, în timp ce Buddha cel Viu fu condus să se odihnească în încăperea sutrelor, în casa unei familii avute. Doctorița rămase lângă pacient, supraveghind lichidul transparent la lumina lunii, în timp ce acesta picura încet în vena lui Jigmed.

Toată lumea crezu că păstorul adormise, când, deodată, acesta râse și spuse:

— Mâinile lui Buddha cel Viu sunt pline cu căldură, spre deosebire de acest lichid, care mă răcorește când îmi curge în trup.

Neinteresată de o discuție despre Buddha cel Viu, doctorița întrebă:

— Energia ta este tot undeva departe?

— E mai aproape acum.

— Vom aștepta, atunci.

Așa că așteptară. Sătenii se rezemară de temelia zidului și se cuibăriră în robele lor când îi fură somnul. Până și doctorița își puse o pătură în jurul umerilor, își vârî capul în gulerul răsucit în sus al hainei și adormi. Jigmed stătea tăcut. Cu ochiul bun, vedea capătul din nord al satului și dealurile domoale deasupra luncii. Luna intra și ieșea din norii străvezii și arunca o umbră schimbătoare pe dealurile de dedesubt. Jigmed văzu din nou oștenii călare din poveste gonind înainte, ca niște valuri înalte.

Buzele păstorului se mișcară. Începu să cânte. Pentru el, era mai mult decât un cântec; era o nouă viață. A doua zi avea să fie tot păstor, dar diferit de cel de cu o zi în urmă.

Buddha cel Viu avea să spună: „I-am deschis acelui om ușa înțelepciunii“. Prin asta voia să spună că poveștile fuseseră înghesuite în mintea lui Jigmed, numeroasele lor fire încâlcite luptându-se să-i câștige atenția. Buddha cel Viu a tras de un fir și a găsit începutul, și așa s-a născut în ținutul pășunilor un povestitor al legendei lui Gesar, unul ales de zei. Jigmed voia să cânte deoarece așa îi ceruse eroul. Într-o lume care își uita din ce în ce mai mult legendele, povestea eroului avea nevoie să se răspândească din nou în lung și în lat. Chiar în acea noapte, în fața ochilor lui Jigmed apăru începutul poveștii.

Povestea

Începutul

Cândva, tare demult, trei frați, toți demoni, cutreierau liber dealurile Tibetului, care erau împrejmuite de munți cu vârfurile acoperite de zăpadă. Mâncau carne de om, beau sânge de om, înghițeau oase de om și purtau straie făcute din piele de om. Nemiloși și cruzi, au făptuit atât de multe atrocități, încât până la urmă zeii i-au pedepsit. Li se îngădui să renască, iar zeii chiar îi lăsară să se roage pentru reîncarnarea lor. Însă ei doar se prefăcură a se căi și renăscură sub forma a trei crabi, după care fură întemnițați sub o stâncă. Nenorocirea de nedescris a noii lor vieți îi învrăjbi unul contra celuilalt. Trecură mulți ani, dar ei tot se războiau, incapabili să renunțe la luptele lor nesfârșite.

În cele din urmă, un zeu trecu pe acolo și i se făcu milă de cei trei crabi. Flutură din toiagul lui de fier, zdrobind stânca și eliberându-i. Renăscură sub forma unei marmote cu nouă capete. Însă Regele Ceresc Maha Brahma, din cea de-a Treizeci și treia Lume Celestă, crezu că era un semn de rău augur, așa că își flutură sabia și tăie cele nouă capete de marmotă. Patru dintre capete se rugară în timp ce se rostogoleau pe deal: „Noi suntem cei mai buni dintre toți demonii și dorim să renaștem drept vrăjmași muritori ai credinței budiste, stăpâni ai vieții tuturor ființelor vii“. Cele patru capete se rugară cu atâta zel și devoțiune, încât dorința le fu îndeplinită: renăscură în chip de Regele Lutsan din Nord, Regele Padrang din Hor, Regele Satham din Jang și Regele Shengkhri din Monyul, patru regi-demoni care creară haos acolo unde trăiau.

Însă unul dintre cele nouă capete fusese blând și cumsecade. Se rugă să devină un rege care să-i înfrângă pe demonii-regi și să apere poporul. Dorința îi fu îndeplinită și el se ridică la Cer pentru a deveni Thosba Gawa, fiul Regelui Ceresc Maha Brahma…

Era pe vremea când caii domestici abia fuseseră despărțiți de verii lor sălbatici. Oamenii primitivi mai aveau până să fie iluminați, iar lumea era plină de cruzimea demonilor. Viața oamenilor pe meleagul dintre munți și fluvii era o nesfârșită mare a suferinței. Bogăția se afla în mâinile câtorva oameni răi, astfel că oamenilor de rând le era imposibil să ducă un trai liniștit, armonios, și să fie buni și iubitori. Foloseau cuțite de vânătoare și sulițe pentru a se măcelări între ei. Și nu doar oamenii sufereau – până și filoanele de metale prețioase din adâncul pământului se mișcau în încercarea de a scăpa dintr-o lume atât de groaznică.

Lotusul iluminării înflorise deja, dar acest rău distrugător așeza ținutul dincolo de tărâmul civilizației. În fluvii și pe munții înzăpeziți, pe pășuni și în sate, dușmani vizibili și demoni invizibili îi îndemnau pe tibetani să urmeze calea răului.

Singurul lucru care le mai rămăsese oamenilor era să se roage Cerului.

În cele din urmă, mișcați de nefericirea lumii oamenilor, zeii hotărâră că singurul leac ar fi să trimită unul dintre ei pe pământ. Aleseră pe cineva care își dorise să salveze oamenii de suferință – Thosba Gawa, fiul Regelui Ceresc Maha Brahma, Korle Demchog, și al lui Dorje Phagmo, Mama Cerească.

În lumea oamenilor, Thosba Gawa se numea Joru. El urma să devină conducătorul din Gling, Regele Gesar, pe care oamenii

aveau să-l slăvească în cântecele lor timp de milenii după aceea.

1. Un mineral foarte rar, cunoscut sub numele de sare Glauber.
2. În terminologia istoriei religiilor, *bodhisattva* desemnează o persoană de religie budistă care a atins iluminarea, dar și-a amânat plecarea în Nirvana pentru a ajuta alți oameni.
3. Creatură legendară – o pasăre de pradă uriașă, din mitologia arabă și persană.
4. Unitate de măsură pentru distanță folosită în China, echivalentă cu 0,5 km.

Partea a doua

Cursa de cai

Povestea

Mama din Ceruri

Joru avu un vis în care se făcea că o femeie de neam nobil cobora grațios din Cer. Când norii din jurul ei se împrăștiară, ea stătea la intrarea de la cortul lui. Mama lui, Metog Lhartse, dormea. Luna era sus pe cer, lumina ei cețoasă revărsându-se peste Pământ. Lumina din jurul lui era mai puternică decât lumina zilei.

„E o zeiță adevărată“, se gândi Joru, apoi se înclină adânc și o invită în cort, care se umplu de îndată de un parfum neobișnuit.

— Așează-te, te rog. O voi trezi pe mama, să îți pregătească ceai. Mamă!

Trupul zeiței tremură puternic. Femeia stătu o vreme cu spatele la Joru, apoi se aplecă să se uite la Metog Lhartse, care dormea.

— Las-o să doarmă. Noaptea aceasta e a ta și a altei mame.

— Altă mamă?

Joru simți un junghi de durere în inimă.

Zeitatea consimți din cap.

— Eu sunt Lhamin Dagmo, mama ta din Ceruri.

— Din Ceruri?

Un fior nedeslușit îi trecu prin minte.

Văzându-i nedumerirea, Lhamin Dagmo îl cuprinse în brațe și, stăpânindu-și durerea, îi zise:

— Tu vii din Ceruri. Zeii te-au trimis în lumea oamenilor ca să scapi Glingul de demoni și, în cele din urmă, să ajungi regele care va scăpa poporul de barbarie.

Ceilalți zei, care îi priveau, își făcură cunoscută prezența umplând acel colț din cerul nopții cu un curcubeu și cu lumina puternică a soarelui. Cântau o muzică cerească neasemuit de frumoasă. Când atingeau corzile, sunetul – care avea puterea de a pătrunde și deschide mințile – se înălța precum razele.

Muzica trezi în Joru amintiri nelămurite despre tărâmul ceresc și când se gândi la cei doisprezece ani nefericiți petrecuți în lumea oamenilor, fu cuprins de ciudă.

— Dacă ești mama mea din cer, cum ai putut să mă vezi suferind?

Lhamin Dagmo aproape că izbucni în plâns.

— Ai jurat că vei scăpa oamenii de suferință. Simțămintele mele pentru tine sunt acelea ale oricărei mame pământești.

Îi povesti apoi cum el jurase să elibereze oamenii de demoni și să întemeieze un popor drept și plin de compasiune.

— Chiar am venit din Ceruri și mă voi întoarce acolo? își întrebă fiul din lumea oamenilor mama cerească.

— Din Cer putem vedea tot ce faci și se pare că ai uitat de misiunea ta în lumea oamenilor, zise ea cu voce gravă, în timp ce un șuvoi de lacrimi strălucitoare îi luneca pe obraz.

— Nu-mi aduc aminte. Dar am ucis mulți demoni și am întemeiat lângă Fluviul Galben un cămin nou pentru poporul din Gling, care nu e în stare să deosebească binele de rău.

Mama lui cerească îi șterse ușor ochii și prin confuzia lui străluci o lumină clară. Ea întinse mâna din nou și de data asta îi atinse ușor fața, netezindu-i trăsăturile schimonosite.

— Trebuie să le arăți oamenilor adevăratul tău chip, căci cât timp te afli printre ei, reprezinți curtea celestă, îi zise ea.

Joru vru să îi spună „mamă“, dar când se uită la mama lui pământească adormită, la chipul ei îmbătrânit, măcinat de suferință, se pomeni că nu poate folosi același cuvânt pentru femeia elegantă din fața lui.

— Ei mă plac așa cum sunt, ripostă el.

— Poate. Dar trebuie să ții minte că ei sunt viitorii tăi supuși.

— Bătrânul intendent, fratele meu Gyatsa Zhakar și Danma doresc ca tribul Gling să formeze un popor și m-au rugat să le fiu rege, dar…

Mama lui îi puse un deget catifelat pe buze.

— Urma să spui că mai e și unchiul Khrothung. Fiule, nu te plânge. Un erou din Ceruri nu ar trebui să se poarte ca un băiețel bosumflat. Ne-ai lăsat să așteptăm prea mult: pe oamenii din Gling și pe noi, din Cer. Trebuie să devii rege înainte ca anul să se încheie.

Mama lui îi povesti despre un cal ceresc care coborâse din Ceruri odată cu el în lumea oamenilor. Acesta trăia cu o turmă de cai sălbatici ce cutreiera dealurile pe malurile Fluviului Galben.

— Găsește-ți calul și îmblânzește-l, îl îndemnă ea, după care se făcu nevăzută, cu tot cu însoțitorii ei și norul pe care mergeau.

Joru se trezi. În cort se mai simțea o urmă din acel parfum neobișnuit, iar lângă perna lui era un colier din jad, scăpat de unul dintre însoțitorii mamei sale cerești. Ieși din cort, în lumina lunii.

— Dar cum voi ști care e calul meu? se întrebă el.

În urechi îi răsună vocea aspră a mamei sale cerești:

— De ce tândălești? E calul tău și o să-l recunoști.

— Mamă! strigă Joru, iar stelele de pe cer părură să se năpustească spre el.

Trezită de strigătul lui, mama lui pământească ieși din cort cu o robă pe umeri. Joru îi spuse că începând din acel moment va călări un armăsar iute în locul toiagului fermecat al unchiului său.

Ea își lipi fruntea de a lui și îi spuse că asta nădăjduise că va fi fiul ei: un războinic. Apoi, Joru o întrebă dacă voia ca el să fie Regele Poporului din Gling.

— Dacă și numai dacă regele poate să întărească Glingul și să ofere poporului un trai bun, îi răspunse ea, cu o privire gravă.

— Oare sunt eu cu adevărat acela?

— Nu te-ai născut în lumea oamenilor ca să nu săvârșești nimic.

Povestea

Visul lui Khrothung

Khrothung avu și el un vis.

Când în Gling începu să se răspândească budismul, Khrothung îl alese ca zeu de căpătâi pe puternicul Hayagriva din budismul tantric și îi cercetă magia tainică zi și noapte, împreună cu alți vrăjitori. Cum arăta Hayagriva? Khrothung își închipuia că acesta avea un chip fioros, invincibil. Se spunea că atunci când un practicant al magiei ajungea să aibă puterea lui

Hayagriva, era capabil să îi supună pe *yaksa*[1], pe fantome și zei, să destrame vrăjile celor opt creaturi neomenești, ale semizeilor și semidemonilor, să înlăture relele, calamitățile și bolile și să se ferească de toate blestemele și descântecele malefice. Khrothung știa că, dacă reușea cumva să deprindă această magie, ar fi și el invincibil.

Totuși, nu prea înainta. Sau poate că mai avea de așteptat până să vadă rezultatele profețite de călugărul care-l învăța. Bănuitor din fire, Khrothung începu să se îndoiască nu doar de priceperea călugărului, ci și de existența puternicului Hayagriva. Și atunci Hayagriva îi apăru în vis.

Khrothung nu știa că acela nu era adevăratul Hayagriva.

Înainte de a pleca, mama cerească a lui Joru îi spusese acestuia să ia forma lui Hayagriva, cel pe care ea știa că îl venera Khrothung, cu scopul de a stabili data unei curse de cai al cărei câștigător să ocupe tronul. Când Joru se întinse ca să doarmă din nou, cugetă adânc dacă să își ademenească unchiul suspicios într-o capcană pregătită de Ceruri. Însă el trebuie să își fi dorit tronul măreț, căci îndată ce adormi se transformă în Hayagriva și pătrunse în visul unchiului său. Înspăimântat, Khrothung căzu în genunchi în fața lui.

— N-o să mai pun niciodată la îndoială existența ta, zise el.

— În fața ta se află Hayagriva, păzitorul budist.

Khrothung se prosternă, incapabil să-și stăpânească tremurul, și Joru zbură din visul lui, cântându-i un cântec compus pe loc:

Gling trebuie să fie o țară în curând,
Căpetenia tribului Tagrong ar trebui să ia puterea.
Războinicii din Gling sunt călăreți destoinici,

Un erou călare va fi rege.
Știu că tânjești să fii rege
Și știu că-mi studiezi învățăturile.
Cu binecuvântarea mea, această cursă tu o vei câștiga.

Când Khrothung se trezi, Hayagriva dispăruse, dar cântecul său încă se auzea, iar Khrothung era mult prea tulburat ca să adoarmă la loc. În curând, deasupra crestelor acoperite de zăpadă de la est răsări soarele, iar el se sculă, se înclină de câteva ori în fața imaginii lui Hayagriva și își povesti visul soției sale, Danza, care oferi ceai zeului.

— Cerul a vorbit. Voi deveni regele din Gling câștigând cursa de cai.

— Dar toată lumea zice că nepotul tău a fost trimis de Cer să…

Khrothung o întrerupse mânios:

— Iar premiul câștigătorului o va cuprinde, sigur, și pe Brugmo, cea mai frumoasă fată din Gling. Doar cineva cu frumusețea ei ar trebui să aibă onoarea de a fi consoarta regelui.

Danza nu terminase ce avea de spus, așa că zise mai departe:

— Un spirit malefic, nu un zeu trebuie să fi fost izvorul acelei previziuni, pentru că Cerul deja…

Însă Khrothung era convins că el era alegerea Cerului, de vreme ce, așa cum toată lumea din Gling știa, nu numai că era foarte priceput la magie, dar calul lui, Yusha, putea să întreacă bidiviii războinicilor. Danza, îmbătrânita și ofilita lui soție, îl mânie așa de tare, că o amenință:

— Ține-ți gura, femeie! Previziunea unui zeu e precum o pagodă prețioasă din aur. Cum îndrăznești să o știrbești cu

toporul tău din cuvinte urâte? De nu mi-ai fi dăruit copii, ți-aș fi tăiat limba, ca să nu mai poți rosti niciodată asemenea prostii. Când voi câștiga cursa și o voi aduce pe Brugmo în familia Tagrong, vei fi hrănită doar cât timp vei tăcea din gură. Altminteri, te voi alunga din casă și n-ai decât să-l urmezi pe caraghiosul de Joru, despre care crezi că ar trebui să fie rege.

Danza se duse să se plângă fiului ei mai mare, dar acesta își imită tatăl, răspunzându-i:

— Cum de o femeie din neamul Tagrong nu dorește ca cineva din tribul nostru să ajungă rege al Glingului?

Khrothung chemă un stol mare de ciori, pe care îl trimise la celelalte triburi. La fiecare tabără, ciorile croncăneau de două ori și lăsau să cadă mesaje de chemare din lemn, prin care căpeteniile de triburi erau chemate să se strângă în tabăra Tagrong pentru o întrunire importantă. Când oamenii ridicau bucățile de lemn gravate, ciorile croncăneau și se îndepărtau în zbor.

Căpeteniilor de triburi, chiar și celor care se aflau cel mai departe, le luă doar două zile să se strângă. Khrothung își puse slujitorii să le ofere bătrânului intendent, căpeteniilor de triburi și războinicilor cele mai bune mâncăruri și băuturi, însă el se ținu greutate.

— Nu ne-a invitat aici doar ca să ne îmbuneze cu mâncare bună și băutură, nu? se întrebau căpeteniile nerăbdătoare.

În cele din urmă, Khrothung își făcu apariția.

— Poate că au trecut ani de când am fost exilați în lunca Fluviului Galben, dar noi, cei din neamul Tagrong, am putea să vă tratăm așa timp de trei ani, fără dificultate.

— Spune-ne ce dorești să discuți cu noi, zise bătrânul intendent.

Cu o privire, Khrothung îi făcu semn unui slujitor să spună cum profeție Hayagriva că tribul Gling ar trebui să organizeze o cursă de cai al cărui câștigător va deveni rege și care va primi, de asemenea, drept premiu, pe cea mai frumoasă fată, Sengcam Brugmo, și o imensă comoară din aur, argint, sticlă colorată, scoici uriașe, carneol, perle și goarne făurită din cochilii.

Tuturor celor adunați acolo le fu limpede că Khrothung intenționa să ajungă rege. Însă nu îl puteau contrazice, de vreme ce pretindea că ideea cursei de cai venise din Ceruri. Danza îi aruncă o privire lui Gyatsa Zhakar, care se uită cu îngrijorare spre bătrânul intendent. Însă bătrânul intendent era calm; înțelesese că străvechea profeție era pe cale să se împlinească – Cerul avea să trimită pe unul de-al său să fie rege al Glingului. Zâmbi și le vorbi astfel:

— Într-adevăr, avem nevoie de un erou adevărat pentru a înlocui un bătrân neputincios ca mine. O cursă de cai este o idee bună, o cale corectă și dreaptă de a da câștigătorului tronul, fata preafrumoasă și cele șapte comori. Nu cred că ar putea găsi cineva motiv de împotrivire. O singură întrebare am pentru onorabilul conducător al tribului Tagrong: cum pământul e acoperit de gheață și zăpadă, nu e un anotimp potrivit pentru o cursă de cai. De ce ar face Hayagriva o astfel de profeție tocmai acum?

Toată lumea fu de acord că bătrânul intendent avea dreptate să pună o asemenea întrebare. Obiceiul lor era să se întreacă în curse de cai primăvara, când înfloreau florile, nu în toiul iernii.

— După cum zice previziunea mea, zise Khrothung, a cincisprezecea zi a primei luni, peste cinci zile, e o zi de bun

augur, așa că vom hotărî cursa la acea dată.

— Dacă cincisprezece e o dată bună, trebuie să strângem toți oamenii de seamă din Gling pentru a hotărî ziua în care să se țină cursa, zise bătrânul intendent încet.

Drept răspuns, toată lumea îl aprobă din cap.

Gyatsa Zhakar știa că bătrânul intendent voia să amâne cursa suficient de mult timp ca să-l poată găsi pe Joru, pentru ca acesta să ia parte la cursă, căci nici un războinic din Gling nu avea un cal suficient de iute ca să-l întreacă pe Yusha al lui Khrothung.

— Nu am obiecții cu privire la cursa de cai, zise Gyatsa Zhakar. Însă nu trebuie să-l uităm pe fratele meu, Joru. Noi i-am alungat pe el și pe mama lui fără temei și, cu toate astea, el ne-a găsit un alt loc în care să trăim. Dacă nu va fi invitat la cursă, eu voi părăsi acest popor nou.

— Mama ta are țara ei, răspunse Khrothung.

— Asta înseamnă că nu-l vei lăsa pe fratele meu să ia parte la cursă?

Khrothung zâmbi și zise:

— Care dintre voi l-a văzut vreodată pe nepotul meu călărind un armăsar bun? N-am nici o obiecție! Însă nu are voie să folosească drept cal toiagul magic pe care i l-am dat eu.

Mai erau doar cinci zile până în a cincisprezecea zi din prima lună, dar acestea fură cele mai lungi zile din viața lui Khrothung. Nu exista un premiu mai mare pentru învingător: tronul, preafrumoasa fată și cele șapte comori erau, în sfârșit, ca și ale lui. După părerea lui, premiul fusese făcut pentru el, iar să-l câștige era floare la ureche. Totuși, făcu tot posibilul să-și ascundă entuziasmul și planifică răbdător cel mai mare

banchet din istoria Glingului, pentru un număr de oaspeți fără precedent. Acesta avea să fie preludiul urcării sale pe tron, așa că mâncarea trebuia să fie grozavă, iar sala de banchet, magnifică.

În a cincisprezecea zi a primei luni, oamenii de vază din Gling veniră din toate părțile pentru a se reuni pe drumul principal care ducea la fortăreața Tagrong, asemenea afluenților unui fluviu. Bărbații erau impunători precum munții cu piscurile acoperite de zăpadă, iar femeile tinere erau la fel de tăcute ca gheața de pe un lac, însă tinerii erau ca niște săgeți în arcuri încordate. Se strânseră într-un cort ridicat de tribul Tagrong pentru banchet, unde un maestru de ceremonii rosti cu glas tare și răspicat:

— Locurile de onoare sunt din satin înflorat, brodat cu fir de aur. Ele sunt pentru cei patru prinți: Gyatsa Zhakar, Nyibum Daryag, Anu Paseng și Rinchen Darlu. Locurile mijlocii sunt din mătase moale. Acestea sunt pentru cei patru bătrâni înțelepți: Bătrânul Intendent, Khrothung, Senglon și Langkha Sengzha. Locurile din blană de urs sunt pentru cei mai renumiți prezicători, scribi, medici și astrologi.

Ultimul rând de locuri era rezervat pentru cele douăsprezece frumuseți din Gling, în frunte cu Sengcam Brugmo. Ceilalți invitați ședeau pe jos, la mese încărcate cu bunătăți.

După ospăț, Khrothung le povesti din nou cum îi vorbise zeul în vis despre o cursă de cai pentru alegerea unui rege pentru Gling. Nu uită să pomenească premiile – fata frumoasă și comoara.

— Cum aceasta este dorința Cerului, v-am invitat aici, la fortăreața tribului Tagrong, ca să putem hotărî când și unde se va petrece întrecerea.

Apoi adoptă un ton plin de regret, deși ochii îi erau nesinceri:

— Păcat că iubitul meu nepot Joru nu este aici. Însă o să apară el pe bastonul lui fermecat, dacă va dori să participe.

— Această cursă va hotărî viitorul Glingului, așa că traseul nu trebuie să fie scurt, zise Tonggod, fiul lui Khrothung. Pentru ca ea să fie cunoscută în toată lumea, trebuie să stabilim punctul de plecare lângă India și linia de sosire cât mai aproape de China.

Senglon zise sarcastic:

— Dacă vrem cu adevărat să afle întreaga lume despre cursă, atunci punctul de plecare ar trebui să fie în cer și linia de sosire în ocean, cu soarele și luna ca trofee. Iar oamenii din Gling ar trebui să stea așezați pe stele ca să urmărească întrecerea.

Vorbele sale fură urmate de hohote de râs.

Banchetul lui Khrothung nu numai că nu reușise să câștige sprijinul oamenilor, dar fiul său fusese luat în râs. Khrothung era furios.

Atunci se ridică Gyatsa Zhakar și zise:

— Cursa va începe la Muntele Ayu Te, va traversa frumosul Fluviu Galben și se va încheia la Muntele Kure. Oamenii vor urmări cursa din vârful Muntelui Lute, în vreme ce dincolo de vale, pe Muntele Lahte, șamanii și călugării vor oferi jertfe și se vor ruga. Întrecerea va fi vara, când iarba e înaltă și apa e dulce.

Toată lumea fu de acord că era cea mai bună cale, așa încât Khrothung nu avu de ales decât să aștepte vara.

Povestitorul

Pălăria

Se crăpa de ziuă când Jigmed urca dealul. Se întoarse ca să se uite în jos spre satul învăluit într-o ceață ușoară. Sătenii încă dormeau, dar el era deja pe drum, cu puținele-i lucrușoare atârnate în spinare. La capătul îndepărtat al satului, din țarcul oilor se vedea sclipind o lumină gri-verzuie.

Satul liniștit era pe cale să piardă un păstor. Oamenii trebuiau să găsească pe altcineva care să scoată oile la pășune când răsărea soarele. Jigmed zâmbi în timp ce porni mai departe cu pași mari. Picăturile mari de rouă îi stropeau cizmele din piele moale.

Peste trei zile, Jigmed sosi într-un orășel cu o singură stradă principală. Acolo locuia un meșter priceput, care confecționa lăute cu șase coarde. Fu îndrumat spre curtea bătrânului și ajunse chiar când acesta încerca un instrument abia terminat. Suflă aer în gaura cutiei de rezonanță, netedă și rotundă ca o cochilie, apoi duse instrumentul la ureche, să asculte. Zâmbi.

— Încearc-o, îi zise bătrânul. Nu tu, îi spuse ucenicului care se duse să ia lăuta, după care i-o dădu tânărului care îi intrase neanunțat în curte.

— Eu? întrebă Jigmed.

Bătrânul se întoarse spre cei trei ucenici, și le spuse:

— Asta e cea mai bună lăută pe care am făcut-o vreodată. El merită să cânte la ea.

— El? întrebară în cor ucenicii, nevenindu-le să creadă că o lăută atât de minunată avea să ajungă în mâinile unui astfel de om.

Ochiul orb al lui Jigmed era larg deschis, cel bun fiind o fantă îngustă. Cum mijloacele de trai în acel orășel depindeau de afacerile cu păstori, își puteau da seama cu ce se ocupa Jigmed fără ca măcar să se uite la hainele ori la fața lui. Știau că era păstor după picioarele crăcănate, care-l făceau să meargă legănat, și după mirosul înțepător.

— Da, el. Știam că va veni încă de când ungeați lăuta cu ulei.

— Meșterul e neșcolit în ale divinației. Cum să știți asta?

Neluându-i în seamă, meșterul se întoarse spre Jigmed:

— Ia-o. Tu ești bărbatul din visul meu.

— Dumneata m-ai văzut în vis?

— Da. Zeul mi-a spus că lăuta mea va întâlni pe cineva care o merită, că viața mea ca făuritor de lăute se apropie de sfârșit. Vino, tinere, ia-ți lăuta!

— Dar n-am bani, zise Jigmed luând stângaci lăuta, care scoase niște note frumoase când îi atinse coardele.

— Atunci de ce ești aici? O să-ți dai oile în schimbul lăutei? întrebă unul dintre ucenici, pierzându-și răbdarea.

— Nu am oi. Sătenii m-au tocmit să am grijă de toate oile lor. Eu nu posed nimic.

— Dar nu te afli aici ca să cauți o lăută?

— Caut o lăută și o pălărie de povestitor.

— Atunci de ce n-o iei?

Meșterul începea și el să-și piardă răbdarea.

— Dar… dar eu nu știu să cânt…

Meșterul luă un băț și-l alungă pe Jigmed din curte, ca pe un câine vagabond, și astfel făcu rost de lăută noul povestitor.

După alte trei zile, Jigmed zdrăngănea notele de care avea nevoie pentru povestea sa. Pe când mergea, i se părea că un zeu micuț îi stătea ascuns în ureche, scoțând sunete ritmice, ca el să le urmeze. Mergea agale, sincronizându-se cu ritmul, și așa ajunse să-și dea seama că clipocitul apei și unduirile dealurilor aveau același ritm. Mai erau și altele: cel al vântului care făcea iarba să se legene și cel al păsărilor care băteau din aripi. Simțea și ritmuri mai ascunse: șuierul vântului prin peșterile stâncoase, apa care se ridica în interiorul unui copac, filoanele de minereu care se întindeau sub pământ. Descoperi că nu trebuia să se străduiască prea mult pentru a produce acele ritmuri pe coardele lăutei sale.

Când ajunse la poarta unchiului său, ascunsă de pomi încărcați cu fructe verzi și acre, era în stare să pună cap la cap toate acele bucăți. Nu știa când îi dispăruse din ureche zeul care fredona, însă acum simțea venind din lăuta din mâinile lui ritmurile unui cântec străvechi: chemarea alertă a unei tobe de luptă, bătăile ușoare, sprințare, ale copitelor de cal, bubuitul mânios al tunetelor din cer, plesnetul de bici al unei sirene care dansa precum zig-zagurile ca de șarpe ale fulgerului…

Reveni cu picioarele pe pământ la sunetul pe care îl făcu atunci când bătu în poarta unchiului său. Amintindu-și brusc că era nemâncat de multe zile, leșină înainte să i se deschidă ușa.

Când unchiul lui zări lăuta, îi zise nepotului care încă nu-și recăpătase cunoștința:

— Destinul te-a găsit.

Unchiul lui Jigmed și slujitorii acestuia îl întinseră pe un pat jos de sub un prun, unde îl hrăniră cu brânză și arseră tămâie, însă el nu se trezi, deși fruntea i se destinse. Nările îi fremătau, colțurile gurii îi tresăreau, iar urechile îi luceau cu o lumină slabă. Chipul lui se transforma: altădată rigid, acum devenea mobil. Se petrecuse un miracol: păstorul tăcut și stângaci devenise un *grungkan*, un om care poartă în inimă mii de versuri, un povestitor ales de zei. Unchiul fusese și el povestitor al legendei lui Gesar, și încă unul destul de renumit, însă își dobândise măiestria de la un învățător. În cazul unui povestitor ales de zei, totul era diferit: acesta învăța fără să studieze, iar când sosea momentul potrivit, versurile i se revărsau din gură precum apa dintr-un izvor.

Când Jigmed zâmbi, unchiul îi spuse:

— N-o să te întreb cine ți-a dat lăuta sau cum ai învățat dintr-odată să o faci să cânte. Însă lasă-mă să-ți ofer ultimele două lucruri de care vei avea nevoie ca povestitor.

— O pălărie, zise Jigmed.

— Mă gândeam eu că ești treaz, zâmbi unchiul. Ce zeu ți-a spus în vis să-mi ceri o pălărie?

Jigmed își ținu gura.

Unchiul se scuză și puse deoparte tăblița cu sutre aproape terminată pe care o grava. Băgă diversele cuțite în săculeții lor și, pe când intra în casă, zise:

— Ne așteaptă câteva zile de croitorie.

În casa lui nu exista nici o imagine a lui Buddha, doar o gravură cu Maestrul Lotus, atât de frumoasă, încât nu avusese inima să se despartă de ea. Aprinzând un bețișor de tămâie în fața gravurii, rosti:

— Tu ești cel care l-a ajutat pe Gesar să devină erou. Acum voi coase o pălărie de *grungkan* pentru nepotul meu, Jigmed. Dacă ești de acord, te rog ajută-mă să cos una frumoasă. N-am mai pus mâna pe ac și ață de mulți ani.

În următoarele două zile, unchiul stătu lângă nepot și confecționă pălăria de povestitor. Mai întâi o croi din cel mai bun satin cu fir de aur pe care familia îl păstra de mulți ani și însăilă bucățile laolaltă cu mătase fină, așa încât pălăria să semene cu niște munți zimțați, cu un vârf mare și ascuțit înconjurat de trei piscuri mai mici. În fiecare dintre vârfurile mai mici înfipse câte o pană de șoim. Vârful mai mare zugrăvea o pagodă care se înălța la cer, iar cele trei mai mici erau urechile ciulite ale cailor de luptă. Cusu o oglinjoară la jumătatea distanței vârfului din mijloc, pentru a arăta că tot ce exista în lumea oamenilor se afla sub privirea ochiului plin de compasiune al Cerului. Unchiul avu nevoie doar de o zi pentru a coase pălăria. Jigmed se trezi când unchiul îi peria firele răzlețite de la haine.

— Pălăria mea! strigă Jigmed, cu chipul cuprins de fericire.

— Nepoate, ai fost ales de zei. Până și înfățișarea ți s-a schimbat, îi zise unchiul, întorcând pălăria astfel încât oglinjoara să fie în fața lui Jigmed.

— Mi-e foame, zise Jigmed.

— Mai întâi privește-te, insistă unchiul.

Jigmed își îndreptă ochiul cel bun spre oglindă și țipă de uimire, căci în ea îl văzu pe eroul Gesar în armură, călare pe un armăsar splendid și purtînd pe umăr tolba cu săgeți. Se prosternă la pământ în fața pălăriei.

— De ce te înclini în fața pălăriei tale? întrebă unchiul, neputându-și stăpâni curiozitatea.

— În oglindă e Regele Gesar!

Unchiul se lăsă în genunchi ca să se uite în micuța oglindă.

— Eu nu văd nimic, zise el.

— Dacă ai putea să-l vezi, atunci eu aș coase o pălărie pentru dumneata!

Unchiul aranjă pălăria astfel încât vârfurile munților să stea mai drepte.

— Ești sigur că vrei s-o porți?

Fără un cuvânt, Jigmed lăsă capul în jos. Unchiul îi puse pălăria și îi dădură lacrimile.

— De acum încolo, nu vei mai fi tu însuți, îi zise nepotului.

— Atunci, cine voi fi?

— Un slujitor special al zeilor. Vei colinda pretutindeni ca să cânți povestea pe care ei ți-au dăruit-o și nu vei mai avea niciodată un cămin.

— Trebuie să găsesc și un portret, zise Jigmed, aranjându-și pălăria.

În timp ce cutreiera țara, un povestitor trebuia să poarte, ca pe un stindard, o imagine a Regelui Gesar înrămată în mătase. Când ajungea într-un loc menit să audă povestea, înfigea portretul în pământ și se așeza sub el ca să cânte din lăută și din gură.

— Ar trebui să te odihnești câteva zile înainte de a pleca, de vreme ce n-o să te mai întorci, îl sfătui unchiul, cu obrajii plini de lacrimi.

— De ce s-ar simți întristat unchiul? zise Jigmed, adoptând tonul firesc al unui povestitor. N-ai vrut dintotdeauna să faci ceea ce sunt eu pe cale să fac acum?

Spunând asta, zdrăngăni din lăută și plecă.

Povestea

Brugmo

Oamenii din Gling nu știau că Joru îl făcuse prin vicleșug pe Khrothung să propună o cursă de cai, așa că bătrânul intendent și Gyatsa Zhakar erau nerăbdători să-i dea de veste. Amânaseră data desfășurării cursei în anotimpul florilor pentru a-i oferi lui Joru suficient timp să se pregătească pentru întrecere. În Gling erau mulți călăreți neîntrecuți, dar nici unul nu avea un cal care să-l poată întrece pe Yusha, armăsarul care gonea ca vântul.

— Joru călărește un toiag. Putem să-l numim cal? întrebă îngrijorată Brugmo.

Bătrânul intendent se gândi adânc la această întrebare, apoi răspunse:

— Ce mă îngrijorează nu e dacă un toiag va fi considerat echivalent cu un cal, ci cum să-l convingem pe Joru să-și aducă mama aici și să participe la întrecere.

Toată lumea se uită la Brugmo: ea era unul dintre premiile întrecerii, dar sprijinise în mod deschis alungarea lui Joru. Însă frumoasa Brugmo nu voia ca Khrothung să câștige, căci atunci ar fi trebuit să se mărite cu el.

Așa cum era de așteptat, ea zise:

— Bătrâne Intendent și voi, războinicilor, mi-am regretat vorbele încă de când am sosit pe acest pământ roditor de lângă Fluviul Galben. Dacă aș putea să le retrag, durerea din inima mea s-ar vindeca. După ce spuse asta, ea părăsi sala de întrunire.

În timp ce urca pe cal, Brugmo auzi pe cineva din spatele ei spunând cu glas glumeț și binevoitor:

— În fiecare zi vezi ceva nou. Asta e prima oară când văd o fată frumoasă ducându-se să-l aducă pe viitorul ei soț.

Chipul lui Brugmo se îmbujoră precum cerul la răsăritul soarelui.

Ajunse călare la un câmp pustiu. Nori negri cutreierau cerul senin. Din ceață își făcu apariția un bărbat călare pe un cal negru și având în mână o suliță neagră. Avea fața precum cărbunele și ochi ca niște clopote de alamă. Frumoasa Brugmo păli la vederea lui.

— Ești la fel de atrăgătoare ca o zână celestă, iar giuvaierele din părul tău sunt asemenea stelelor de pe cer, zise bărbatul tuciuriu. Se spune că bogăția și frumusețea rareori merg împreună. Ce virtuți trebuie să ai, de le posezi pe ambele!

Deși tremura, Brugmo răspunse cu voce calmă:

— Copacii înalți nu cresc niciodată într-o mlaștină, iar bărbații măreți nu necăjesc o femeie. Te rog să te dai la o parte din calea cuiva care trebuie să se grăbească.

— Îți voi face loc să treci, dar trebuie să alegi una din următoarele trei condiții. Prima, rămâi aici cu mine.

— Nu.

— Sau culcă-te cu mine, apoi dă-mi calul și bijuteriile tale înainte de a pleca.

— Niciodată!

— A treia condiție este cea mai grea. Lasă-ți splendidele veșminte la mine și întoarce-te acasă dezbrăcată! zise el, cu chipul împietrit. Nu am milă, așa că să nu plângi și să nu mă implori! Deși, de vreme ce nu te-am necinstit de cum te-am văzut, sigur karma trebuie să aibă ceva de spus.

— Poți să iei bijuteriile, dar nu și calul. Și nu poți să mă ai de iubită. Dacă ești un bărbat cinstit, n-o să faci necazuri unei femei. Am o misiune importantă: trebuie să-l aduc acasă pe viitorul rege din Gling.

— Cine e acesta?

— Tânărul războinic Joru.

— Atunci o să te las să treci, căci am auzit despre faptele sale eroice. Dar trebuie să-mi aduci calul și bijuteriile după ce-ți vei îndeplini misiunea. Lasă-mi acum una dintre podoabele tale preferate.

Brugmo își scoase din deget un inel din aur și i-l dădu fără șovăire. Bărbatul cu față tuciurie, calul lui negru și norii joși de deasupra câmpului dispărură. Îndemnându-și calul să înainteze, fata ajunse la un loc numit Șapte Dealuri Nisipoase și zări șapte oameni și șapte cai. Bucuroasă să vadă semne omenești după întâlnirea cu bărbatul cu fața neagră, se duse spre ei. Când se apropie, văzu că fierbeau apă pentru gătit. Conducătorul lor stătea la umbra unei stânci. De cum îl văzu, fata nu mai putu să facă un pas – era ca și cum s-ar fi aruncat o vrajă asupra ei. Nu mai văzuse niciodată un bărbat atât de frumos, de o asemenea noblețe. Pielea îi strălucea ca turnată în bronz, iar ochii îi erau ca niște lacuri adânci. Brugmo era o femeie care putea îmbăta un bărbat cu ființa ei, însă acesta păru să nu o observe. Ofensată, își întoarse calul, vrând să plece.

Atunci bărbatul vorbi:

— Sunt un prinț din India. Mă duc în Gling să-mi găsesc o soție.

Gling? Soție? Imagini cu fetele pe care le cunoștea îi trecură iute prin minte și se întrebă cine va fi aleasă.

— Eu sunt din Gling. De ce n-am auzit despre asta?

— Am auzit că o fată pe nume Brugmo este o frumusețe fără egal, zise încet bărbatul. Să fii tu fata aceea?

Brugmo se simți de parcă îi furase cineva sufletul, dar clătină cu putere din cap, așa cum rotește un călugăr toba de rugăciune.

— Încă n-am făcut nimănui o cerere în căsătorie, așa că te voi duce cu mine înapoi în India.

Vorbele lui stârniră în ea simțăminte contradictorii. Era fericită că-l făcuse să simtă pentru ea ceea ce simțise ea pentru el, însă era și îndurerată: după ce auzise de frumusețea ei neasemuită, el bătuse atâta drum doar ca să se răzgândească de îndată ce întâlnise o altă fată frumoasă. Dar era un bărbat splendid, așa că încântarea ei învinse supărarea și nu se putu abține să îi spună că ea era Brugmo. Scoase o sticluță cu licoarea de viață lungă pe care intenționase să i-o dea lui Joru. Sigiliul acesteia avea să dovedească originea ei nobilă. Luându-i sticla, bărbatul scoase sigiliul fără să-i arunce măcar o privire și dădu pe gât conținutul.

— Nu vei câștiga fata dacă nu vei participa la cursa de cai, îi zise Brugmo.

— Atunci, așa voi face. Voi lua preafrumoasa fată, dar nu și tronul.

Stăpânirea de sine o părăsi. Fără să țină cont de buna-cuviință, Brugmo se lipi de prinț și își goli inima de cuvinte dulci. El îi puse o brățară de cristal în mână, iar ea îi legă lui o panglică de satin alb în jurul mijlocului, înnodând-o de nouă ori. Se despărțiră doar după ce își promiseră să se întâlnească la cursa de cai.

Brugmo nu avea cum să știe că bărbatul cu chip negru și prințul indian erau Joru, deghizat.

Dunele dispărură și în locul lor apărură dealuri joase, domoale, pline de găurele. În fața fiecărei găuri stătea câte un Joru cu înfățișare de șoarece. Priveliștea o sperie atât de tare pe Brugmo, că se ascunse după o stâncă. Joru strigă și aparițiile dispărură.

— Arată-te, demone!

— Joru, sunt eu, Brugmo, zise ea, ieșind de după stâncă.

Înfuriat la amintirea felului tandru în care ea îi vorbise prințului indian, Joru aruncă un pietroi dinaintea fetei, iar pietricelele de la picioarele ei zburară în aer, scoțându-i dinții ca de sidef și smulgându-i părul de pe o parte a capului.

— Să nu mă minți, demone, zise el.

Brugmo se lăsă la pământ și începu să plângă și să se vaiete. Inima lui Joru se înmuie la această priveliște neplăcută și îșI rugă mama să o aducă pe fată acasă.

Când Metog Lhartse văzu că fata, cândva frumoasă ca o floare, era acum știrbă și aproape cheală, știu că la mijloc era mâna lui Joru, cu una din farsele lui. Tot ce putea să facă era să încerce să o consoleze, spunându-i:

— Vino cu mine. Joru o să te ajute. Are puterea de a te face chiar mai frumoasă decât înainte.

Joru râse în hohote răsunătoare când o văzu.

— Deci chiar ești mândra și nesuferita Brugmo. Am crezut că vreun demon a luat înfățișarea ta. Odată, unul s-a prefăcut că mă iubește. Aproape că mi-a frânt inima.

— Bătrânul intendent m-a trimis ca să vă duc înapoi la fortăreață pe tine și pe mama ta. Am îndurat o călătorie lungă și

grea, iar tu m-ai transformat într-un demon hidos. Cum voi mai putea să dau ochii cu familia mea?

Fata începu să plângă în hohote, dar Joru nu simți decât gelozie – sigur plângea pentru că nu se mai putea arăta în fața prințului indian. Dar se simți un pic mai bine când își aduse aminte că el însuși îl născocise pe prinț.

— Pot să-ți redau frumusețea, dar mai întâi trebuie să faci ceva pentru mine.

— Voi face orice îmi ceri.

— Zici că bătrânul intendent vrea să mă întorc pentru cursa de cai, dar m-ai văzut cu vreun cal? Nu am cal.

— Familia mea are nenumărați armăsari de soi. Poți să-l alegi pe care-l vrei.

— Poate vreunul dintre ei să-l întreacă pe Yusha, calul unchiului Khrothung?

— Probabil că nu. Ce să facem?

— Un cal celest s-a născut într-o turmă sălbatică exact în clipa în care m-am născut eu în această lume. Este cel mai bun bidiviu pe care-l poate oferi Cerul, însă numai tu și mama mea împreună puteți să-l prindeți.

— Eu? Să prind un cal sălbatic?

— Calul înțelege graiul omenesc, așa că tu și mama veți putea să mi-l aduceți.

— Voi merge, atunci.

Când rosti aceste cuvinte, Brugmo își recăpătă frumusețea. Totuși, bodogăni în sinea ei: „Dacă Joru știe cum să prindă calul ăsta, de ce nu se duce el să-l aducă? Și cum să aleg un cal dintr-o turmă care aleargă în galop?“ Îi zise lui Joru, care o vedea că ezită:

— De ce nu-mi spui cum arată calul celest?

— Are nouă trăsături deosebite, răspunse el. Capul este al unui șoim, are gât de lup, chip de capră, orbite de broască, ochi de șarpe, gâtlej de iepure, aripile nasului de căprioară, nările de cerb moscat și, cel mai important, câte un mic smoc de pene de condor pe fiecare ureche.

— De ce nu-l prinzi tu? întrebă Brugmo.

Joru zâmbi în timp ce-i cerceta chipul, dar nu-i răspunse.

— Când solul, semințele și temperatura sunt potrivite, holdele se coc, interveni Metog Lhartse. Noi trei am fost sortiți să ne întâlnim în această viață. De vreme ce noi două ne-am unit forțele pentru a-l face pe Joru regele Glingului, doar tu și eu vom avea parte de slava rangului său.

Brugmo își aduse aminte că ea era unul dintre premiile cursei de cai și deodată felul în care o privea Joru i se păru cunoscut. Ochii lui, întunecați ca două lacuri adânci, semănau cu ai prințului indian. O, de-ar fi avut Joru frumusețea, grația și eleganța prințului și de-ar fi avut prințul puterile magice ale lui Joru, ea ar fi fost cea mai fericită femeie din lume. Joru simți ce era în mintea ei și, fără să vrea, luă înfățișarea prințului. Brugmo se frecă la ochi, nevenindu-i să creadă, și Joru redeveni el însuși.

Apăsată de îndoială, Brugmo urcă pe munte cu Metog Lhartse. Abia ce ajunseră pe Muntele Banne, că și zăriră o turmă de cai sălbatici. Pământul se cutremura sub copitele lor ca o tobă. Recunoscură ușor calul celest, deși se amesteca printre caii care cutreierau ținutul sălbatic. Bidiviul era extraordinar de puternic. Când se apropiară, calul își înălță capul și nechează, după care se îndepărtă în galop, lăsând în urmă un vârtej. Cele două femei încercară de mai multe ori să

se apropie de el, dar nu reușiră. În cele din urmă, își amintiră vorbele lui Joru: animalul înțelegea limba oamenilor, așa că Metog Lhartse începu să cânte:

Săgeata cu coadă lungă a arcașului,
Dacă nu se potrivește cu arcul în mâna războinicului,
Rămâne în tolbă pe veci
Și nu poate fi folosită pentru a înfrânge dușmanul.
Atunci, ce rost are că e ascuțită?
Cal fermecat și prețios,
Dacă ești cu adevărat un armăsar celest,
De ce nu-l ajuți pe stăpânul tău să câștige?
Ce rost are să alergi pe un șes înierbat pustiu?

Când auzi cântecul, calul părăsi turma și veni la trap către cea care cânta. Se opri la jumătatea distanței pe care ar fi parcurs-o o săgeată în zbor și le vorbi femeilor cu un glas care părea aproape necăjit:

— Eu sunt Rkayngkar Perpo. Într-adevăr, am venit din Ceruri. Când picioarele mele se simt în putere, pot să mă avânt prin văzduh, peste munții înalți. Au trecut de-acum doisprezece ani și aștept cu nerăbdare chemarea stăpânului meu. Dar am auzit doar vaierul vântului rece printre culmi. Viața unui cal e mai scurtă decât cea a omului. Un armăsar de doisprezece ani a trecut deja de floarea vârstei. Gura lui nu mai poate ține zăbala, iar spinarea sa nu poate îngădui șaua. Aștept momentul când sufletul meu se va întoarce la Ceruri.

— Cal Celest, zise Brugmo căzând în genunchi, ți-ai irosit aici cei mai frumoși ani din viață din cauză că oamenii din Gling au ignorat voința Cerului. Știind ce rău am făcut, ne aflăm aici să te

rugăm să cobori de pe munte ca să-ți ajuți stăpânul să-și încheie misiunea.

— Caii sălbatici nu mi-au știut originea fiindcă ei sunt niște simpli cai. Oamenii din Gling nu au putut să recunoască un războinic din Ceruri, căci au ales să urmeze calea răului. Ce mai e de zis?

Cu aceste cuvinte, calul se ridică în aer și își ascunse trupul puternic printre nori.

Brugmo țipă deznădăjduită și căzu la pământ. Metog Lhartse se lăsă în genunchi și strigă spre Ceruri. Pe nor apărură zeii, împreună cu Donkhyung Karpo, fratele celest al lui Joru, care flutura încet din braț pentru a întinde lațul din mâna sa. Când trase de laț, lângă el apăru calul celest.

— Am petrecut doisprezece ani fără rost în lumea oamenilor, zise calul.

Donkhyung Karpo nu răspunse, ci mângâie cu drag calul pe gât și îi dădu o pastilă fermecată.

— Du-te. Tu și stăpânul tău tocmai ați ajuns la vârsta adultă, zise el, lăsând lasoul să cadă printre nori ca să ajungă în mâna lui Metog Lhartse, urmat de cal.

Acesta stătu în fața celor două femei, cu capul ridicat mândru.

Brugmo sări în picioare și își încolăci brațele pe după gâtul calului, speriindu-l atât de tare, că aceasta se ridică din nou în aer ca să o ia la galop printre norii jilavi și lumina în cascadă a soarelui. Auzind țipetele speriate ale femeilor, calul zise:

— Nu închideți ochii de teamă, ci priviți lumea aflată acolo jos.

Așa că femeile deschiseră ochii și văzură câmpii întinse, lacuri limpezi, fluvii și lanțuri muntoase șerpuitoare care se

încolăceau încet și apoi se desfăceau. Zăriră Glingul sus, în munții cu vârfuri înzăpezite, între China, India și Persia. China se întindea către răsărit, Persia la apus, iar India, spre sudul zăpușitor și umed. Toate cele trei mari țări aveau orașe impunătoare, legate prin drumuri mari, însă la nord erau câmpii pustii, unde vârtejurile de aer ridicau coloane de nisip și apă din lacurile sărate, secate de soare până la cristalele strălucitoare de sare. Lumina lunii se revărsa peste acoperișurile lucioase din orașul imperial al Chinei, în timp ce primele raze de soare luminau cupola palatului persan.

— Acum ați văzut. Glingul nu este întreaga lume. Nu e nici măcar cea mai bună dintre lumi.

— Lasă-ne jos. Dacă nu vrei să-l ajuți pe Joru, așa să fie. Însă vrem să fim cu el.

Calul celest râse.

— Nu pot să mă întorc în Ceruri până când fiul zeilor nu-și împlinește sarcina. V-am adus aici ca să vedeți atât binele, cât și răul din viitorul Glingului, precum și fericirea și suferința care există în lumea oamenilor. Trebuie să vă uitați bine, de dragul viitorului Glingului.

Calul se înălță prin cer și veșmintele femeilor fluturară în vânt. Văzură și munți rotunjiți, și munți ascuțiți, și ape dulci, și ape sărate, și țări binevoitoare, și țări rele. Parcurseră nu doar distanțe extraordinare, ci și timpul magic, și văzură toate începuturile și sfârșiturile, bune și rele. Și văzură haos și ignoranță acolo unde începutul nu semăna deloc cu un început, iar sfârșitul nu dădea nici un semn de sfârșit.

Calul li se adresă din nou:

— Când vom fi din nou pe pământ, voi deveni doar un cal și îmi voi pierde graiul. Însă acum, că ați aflat lucruri de la Cer,

depinde de voi să-l ajutați pe Joru ori de câte ori mintea lui e rătăcită.

— Dar el e fiul zeilor. De ce ar asculta niște oameni obișnuiți ca noi?

— O fi el fiul zeilor, însă e și un muritor, la fel ca voi. Brugmo, știu că ai nouă turme de armăsari de soi, așa că trebuie să fii pricepută la cai. Mi-am văzut tânărul stăpân călărind un toiag pe șesul înierbat, ca să se distreze, dar nu l-am văzut niciodată călare pe un cal bun. Trebuie să-i spui despre însușirile mele.

Când Brugmo reveni pe Pământ, îi dădu lațul lui Joru, spunându-i:

— Acest cal celest îți va spori puterile magice și te va ajuta să conduci Glingul.

Povestea

Iubire

Brugmo știa că Rkayngkar Perpo îi va aduce stăpânului său victoria; Joru avea să fie soțul ei, iar ea avea să fie Regina din Gling. Totuși, deși entuziasmată, mintea îi era cuprinsă când și când de o amărăciune tainică și își dorea ca Joru și prințul să fi putut fi una și aceeași persoană – fie Joru având frumusețea prințului, fie prințul având același curaj ca al lui Joru, cu tot cu puterile magice ale acestuia. Gândul o făcea să roșească și trebuia să-și apese pieptul cu mâinile, ca inima să nu-i mai gonească precum cea a unui iepure. Însă nu voia să dea frâu liber gândurilor să gonească nestăpânite, ca un cal cu hățurile

libere, de vreme ce își îndeplinise misiunea doar pe jumătate. Îi îndemnă pe mamă și fiu să pornească fără întârziere la drum.

În ziua de bun augur pe care o aleseră își strânseră lucrurile și o porniră călare spre casă. Joru rămase înmărmurit la vederea lui Brugmo, care era mai frumoasă ca oricând. Ea își plesni calul peste crupă și acesta porni în galop. Aducându-și iar aminte de prințul indian, Joru simți o împunsătură de gelozie, ca și cum i-ar fi fost ciupită inima. Pe vârful unui deal, Brugmo se opri și se întoarse spre Joru, zâmbind. El întinse mâna, dar când îi atinse talia mlădioasă, fata pocni din bici ca să-și îndemne calul să o ia din loc. Joru se înnegură la față. Știa cât de prost e, de vreme ce prințul indian fusese el însuși, transformat, însă îl rodea faptul că fata fusese sfioasă cu el, în timp ce lăsase la o parte buna-cuviință pentru a alerga în brațele unui străin chipeș.

Când îl văzu oprindu-se la marginea drumului, Brugmo întoarse calul și veni înapoi.

— Calul tău celest nu poate ține pasul cu armăsarul meu?

Joru horărî că era timpul să nu mai fie bosumflat.

— Calul meu e sălbatic și nu are nici frâu, nici șa. Dacă vrem să mergem mai repede, trebuie să călărim același cal, zise el, sărind pe calul ei.

Răsuflarea lui caldă pe gâtul ei o făcu pe Brugmo să se îmbujoreze.

— Dă-te jos! Ce-o să zică lumea?

— Calul meu are nevoie de șa.

— O să-ți dau o șa de aur din tezaurul tatălui meu.

— Calul celest e greu de stăpânit fără frâu.

— Doar știi că sunt frâie minunate în tezaurul tatălui meu.

— Știu tot despre ținutul ăsta, dacă am chef.

Lui Brugmo i se părea că un șoarece cu dinți ascuțiți îi ronțăia inima. Însă Joru continuă:

— Calul celest are nevoie de încă două lucruri înainte de a putea alerga. Cum bătrânul intendent te-a trimis să mă iei, sunt sigur că mă vei ajuta să fac rost de ele.

— Du-te la bătrânul intendent să-ți dea lucrurile de care ai nevoie.

— Un cal celest trebuie să aibă șaua și frâiele fără cusur, zise el, strângând-o mai tare la piept.

Ea înțepeni, făcându-l să aibă impresia că ține în brațe un băț. Ca prinț indian, i se permisese să-i simtă trupul suplu și încântător. Joru sări de pe cal, cu pieptul cuprins de mânie.

— Prea bine. Organizați-vă cursa de cai. Eu mă voi întoarce în Ceruri cu armăsarul meu celest. Să vă fie rege unchiul Khrothung… sau oricine va câștiga.

Brugmo nu se putu abține să se întrebe dacă el știa de prințul indian, așa se învoi iute, zicându-i:

— Spune-mi ce ai nevoie.

— Șaua trebuie să fie prinsă cu o chingă frumoasă și să stea pe una din păturile pentru șa din fetru în carouri pe care le are familia ta.

Joru îi cerea unele dintre cele mai prețioase harnașamente ale tatălui ei. Cum putea fi atât de lacom un fiu al zeilor? Cu ce era el diferit de Khrothung? Iar Joru era ascuns, pe când Khrothung era deschis măcar în privința lăcomiei sale. Se gândea și la prințul indian. De n-ar fi fost la mijloc imensa încredere pe care poporul din Gling și-o pusese în ea, l-ar fi lăsat pe Joru în urmă cu un singur plesnet din bici. Însă el știa exact ce gândea fata, așa că flutură toiagul fermecat și calul

fetei zbură peste două coame de deal înainte ca ea să-l poată opri.

Calul se opri chiar în locul în care Brugmo se întâlnise cu prințul indian.

Pipăind brățara de cristal pe care prințul i-o pusese la încheietura mâinii înainte de despărțire, Brugmo nu se putu împiedica să se gândească la tandrețea iubitoare a prințului. Cristalul neted și rece îi amintea de pielea și de privirea lui limpede și indescifrabilă. Brugmo se gândi că oamenii din Gling o transformaseră într-un trofeu și că prințul indian nu va reuși să-l învingă pe Khrothung. Atunci o cuprinse tristețea. Apoi, brusc, brățara de cristal se transformă într-o viță uscată și răsucită care se sfărâmă în bucăți și căzu pe jos. Când Brugmo privi în sus, Joru ședea la umbra aceluiași bolovan imens la care stătuse prințul și ochii lui erau cei ai prințului, plini de iubire și mister. Fata se rușină atât de tare, că lăsă capul în jos.

— Brugmo, ne arde soarele. Descalecă și odihnește-te un pic. Vom pleca după prânz.

Ea făcu întocmai și se așeză lângă el.

— Unde e mama ta? îl întrebă ea.

— Calul ei merge atât de încet, încât a rămas în urmă.

— De ce n-ai rămas cu ea?

— Calul tău aleargă prea repede. Ce le-aș spune bătrânului intendent și războinicilor dacă cea mai frumoasă fată din Gling ar fi furată de tâlhari? Dar să nu vorbim despre asta. Pari însetată. Ce dorești? Iaurt? Vin de orz? Ceai? Sau suc de smochine din India? Fără a-i aștepta răspunsul, servitorii prințului, pe care ea îi mai văzuse, apărură să îi ofere băuturi.

În acel moment, Brugmo își dădu seama ce făcuse Joru.

— De ce m-ai păcălit, Joru? întrebă ea, printre lacrimi. Fiindcă te-am scuipat și ți-am zis cuvinte răutăcioase când tu și mama ta ați fost alungați?

El făcu un semn spre cer și își făcu apariția un sturz purtând în cioc panglica de mătase albă, cu nouă noduri, pe care fata i-o dăduse prințului. Pasărea se așeză pe umărul lui. Inelul de aur pe care ea i-l dăduse bărbatului cu chip tuciuriu sclipea printre frunzele de iarba-gâștii de la picioarele lor. Lui Brugmo îi venea să moară de rușine.

— Tu i-ai născocit, ca să mă faci de râs, zise ea.

Joru o cuprinse în brațe și de data asta trupul ei fu moale și ascultător.

— După cursa de cai vei fi regina mea și încă nu te-ai uitat cum trebuie la mine.

— Eram deja o copilă când te-ai născut tu. Aveai o față rotundă ca Luna și erai foarte liniștit. Dar apoi ai ales să fii urât… și rău.

— Crezi că sunt prea tânăr. Puterea și înțelepciunea mea sunt mai mari decât ale tuturor războinicilor din Gling, și-l pun la socoteală și pe fratele meu, Gyatsa Zhakar. Și totuși frumusețea ta iscă tunete și fulgere în inima mea.

— Însă îți lipsește cumpătarea și îngăduința lui Gyatsa Zhakar.

— Și crezi că sunt urât.

— Un bărbat cu un renume ca al tău ar trebui să aibă o înfățișare nobilă.

— Asta îți place? Sau asta? întrebă el transformându-se pe rând într-un șir de bărbați frumoși, fiecare fiindu-i pe plac lui Brugmo nespus de mult. Ultima înfățișare pe care și-o luă era regală.

Brugmo îl îmbrățișă.

— Joru, un rege trebuie să aibă o înfățișare neînfricată.

Și atunci el redeveni Joru, nu tocmai *urât*, dar un pic prefăcut și – cu siguranță – nu nobil. Brugmo nu se îndepărtă, dar tristețea îi înnegură privirea.

— Astea sunt lucruri de căpătâi. De ce stărui să arăți așa?

Joru râse, dar ea văzu că ochii lui erau serioși și durerea lui o mișcă profund.

— Ochii tăi sunt marea inimii tale, Joru, și o să mă înec în marea aceea.

— Ai dreptate, fată frumoasă și blândă. Iar eu sunt ca o pasăre rănită de săgeata privirii tale.

— Sunt atât de fericită când mă privești așa, dar mă simt de parcă aș fi cea mai măruntă dintre ființe. Așa sunt, dragă Joru?

— Ești o femeie de rang nobil și frumusețea ta este neasemuită. Cum poți să te simți așa?

— Cred că orice om la care te-ai uita s-ar simți așa. Asta este expresia cu care privesc în jos la noi, oamenii, toți cei din Ceruri?… Știu: ai ochii lui Bodhisattva Guanyin din templul pe care l-ai construit.

— Ochii lui Bodhisattva. Poate. Nu-mi amintesc.

— Chiar ai venit din Ceruri?

Joru privi spre cer.

— Asta îmi zic ei.

— Care *ei*?

El făcu un semn din mână și oștenii cerești se arătară – unii cu armuri și coifuri albe, alții în aur. Armele lor sclipeau în lumină și ciucurii roșii ale coifurilor fluturau în vânt. Joru își flutură din nou mâna și aceștia dispărură în nori.

— Ești un zeu.

— Nu.

— Ești ca un zeu.

— Da.

— Te iubesc.

— Dacă nu m-ai iubi, puterile mele celeste ar dispărea.

Când Metog Lhartse îi ajunse în sfârșit din urmă, cei doi erau înlănțuiți.

— Copii, dați-mi voie să fiu prima care vă urează fericire, le zise ea plângând.

Povestitorul

O cursă de cai

În doar doi ani, Jigmed devenise cel mai renumit povestitor din Khampa.

De obicei, un povestitor își ia un nume nou, de vreme ce un bard ales de zei nu este același om de la naștere. Ca să folosim o metaforă cunoscută, un povestitor este o portavoce. Adevăratele portavoce sunt, desigur, gurile celor din guvern, dar un povestitor este portavocea zeilor.

Lama din mai multe secte se oferiră să-i dea un nume nou lui Jigmed, dar cum părinții lui muriseră când el era mic, numele pe care li-l dăduseră aceștia îl ajuta să-și amintească de ei. Într-o zi, pe când stătea sub megafoanele montate pe un stâlp în piața unui oraș, încercă să-și aducă aminte cum arătau părinții lui. Însă chipurile lor erau începușate de timp.

Așezându-se, șterse oglinjoara din mijlocul pălăriei, dar nu reuși să vadă nimic clar.

— Orbule, zise el și zâmbi.

Vederea i se înrăutățise pe măsură ce talentul lui de povestitor crescuse. Se împiedica pe străzile drepte de parcă ar fi mers pe drumuri pline cu gropi periculoase. Când îl zăreau, bătrânele spuneau: „Sărmanul“, în timp ce femeile tinere duceau o mână la gură și chicoteau. Copiii strigau: „Un orb!“.

— Așa-mi zice lumea, dar vă pot vedea. Nu sunt orb de-a binelea.

— E povestitorul.

— Da, sunt povestitorul.

Se obișnuise cu faima, iar acest orășel auzise de el înainte ca Jigmed să sosească acolo. Clopoțelul școlii tocmai sunase, dând semnalul de încheiere a zilei, și cârduri de copii se năpustiră pe poartă, ca să se țină după el.

— Tu ești orbul acela?

— Povestește-ne ceva despre Regele Gesar!

— Orbule, ce-o să ne povestești azi?

Lăuta lui era încă în husa de catifea atârnată pe spinare, căci nu avea de gând să cânte povestea într-un loc atât de prăfuit. Deși avea ochi slabi, glasul lui, cândva răgușit, era puternic și clar. Credea că ar fi un păcat să lase praful să strice o voce care căpătase în mod miraculos un timbru atât de frumos.

— Te duci la cursa de cai? La competiția regională? îl întrebară copiii.

— Dar întrecerea s-a terminat și Regele Gesar a urcat pe tron, zise el, lovind ușor husa cu palma.

Mai-marele orașului veni să-l salute.

— Aceasta este o cursă nouă, sponsorizată de guvern pentru a-l comemora pe Regele Gesar, zise el.

Apoi adăugă ceva despre cum „cultura a montat scena, iar economia face spectacol“, vorbe pe care Jigmed nu le pricepu. După aceea, mai-marele orașului îi deschise portiera jeepului său, invitându-l:

— Urcă, orbule, și cântă pentru noi la cursa de cai.

Însă orbul șovăi, așa că mai-marele orașului zise:

— Oare talentul tău nu e pe măsura renumelui?

— Dacă ar fi așa, aș fi rămas acasă să am grijă de oi.

— La cursa asta vor mai fi și alți povestitori. Doar nu ți-e teamă să te întreci cu ei?

Jigmed nu avu de ales, așa că urcă în jeep și se hurducară pe drumurile de pământ pline de șleauri care traversau șesul. Ținându-și lăuta cu grijă în brațe, zise:

— Nu-mi mai spune „orbule“. Mă cheamă Jigmed.

— Particip la ședințe la administrația guvernamentală regională și secretara de partid de acolo, care nu poate să-mi țină minte numele, îmi zice Crăcănatul, răspunse râzând mai-marele orașului.

Plecaseră din oraș pe la ora prânzului și Jigmed adormi în timp ce jeepul se legăna și sălta. Când se trezi, se țineau în urma unui apus de soare splendid. Se neliniști: ultimele raze ale soarelui care apunea se agățau de un munte cu vârful acoperit de nea.

— Grăbește-te, zise el. Grăbește-te.

Mai-marele orașului opri mașina pe un delușor ce dădea spre șesul deschis, unde fuseseră ridicate mii de corturi albe, alcătuind un oraș temporar. Soarele care apunea îl colora în albastru metalic, ca într-un vis. Semănau cu corturile ridicate

de oștenii din visul lui Jigmed. Însă apoi jeepul porni din nou, ieșind de pe drum ca să se îndrepte spre locul de desfășurare al cursei, al cărei traseu era flancat de steaguri și drapele colorate. Când mașina opri brusc în fața postului de comandă, Jigmed fu azvârlit înainte și se lovi cu fruntea de tetiera scaunului din față. Încă vedea stele verzi când începură murmurele.

— A venit. Povestitorul e aici.

— Până la urmă, a venit.

Strângându-și lăuta în brațe, Jigmed merse de-a lungul traseului cursei chiar când soarele își trimitea ultimele raze. Deasupra lui Jigmed se profila o umbră. În vârful dealului stătea pe vine un bărbat, înfășurat ca într-o mantie în lumina soarlui care asfințea.

— Toată lumea vorbește despre sosirea unui bărbat. Tu trebuie să fii acela.

— Nu știu ce vrei să zici.

— Un om care cântă la lăută mai bine ca oricine altcineva.

— Nu știu dacă eu cânt mai bine ca oricine altcineva, dar sunt povestitor, un *grungkan*.

— Ha! pufni bărbatul. Nu *te porți* ca un povestitor talentat. Dar cine știe? Dacă zeii vor să fii povestitor, asta vei fi.

Între timp, Jigmed ieșise din umbră și stătea pe vârful dealului, față în față cu bărbatul acela. Era bătrân cu chipul supt, ochi ca de șoim, care luceau puternic, și cu o barbă albă care flutura ușor în adierea serii. Era exact așa cum și-ar închipui lumea că arată un povestitor; iar asta îl cuceri pe Jigmed.

— Bătrâne domn, cum să cred că v-aș putea întrece la cântat?

— Zici asta doar din cauza înfățișării mele, râse bărbatul cel vârstnic. Dar eu voi cânta doar ode pentru caii splendizi și călăreții lor, înainte de începerea cursei.

Era un artist. Nu spunea povești, ci slăvea caii, armele, înfățișarea războinicilor, munții sfinți, lacurile sacre, ba chiar și pălăriile povestitorilor, cu numeroasele lor simboluri.

— Ce faceți aici, sus? îl întrebă Jigmed.

— Apusul e splendid, și totuși nu există cuvinte de laudă pe măsura lui. Mă gândesc ce vorbe ar putea exprima această priveliște uluitoare.

— Ce ați găsit?

— Priveliștea se schimbă întruna și nu există cuvinte care să o poată zugrăvi, răspunse cu tristețe bătrânul.

— Pentru că nu există destule cuvinte?

— Poate că sunt prea multe.

Soarele părea să-și fi epuizat energia, căci cerul roșu se estompă rapid, cufundându-se în întuneric.

— S-a lăsat cortina nopții. Acum du-te să cânți pentru oamenii de la sărbătoare.

Din vârful dealului, corturile semănau cu niște pătrate mici, fiecare cu un foc în fața lui. Jigmed își luă rămas-bun de la bătrân și se îndreptă spre punctele luminoase. Obiceiul cerea oricui mânca și bea lângă un foc să facă loc pentru nou-sosiți, apoi să le ofere ciozvârte de carne de oaie și băutură. Jigmed se așeză între doi bărbați taciturni, ca să își savureze cina. În curând se simți amețit. Privi cerul și văzu că norii negri care sosiseră în urma apusului învăpăiat dispăruseră. Pe cortina nopții sclipeau acum roiuri de stele. Fără să-și pună pălăria de povestitor sau să-și ridice steagul, scoase lăuta din husă și, uitându-se la stele, începu să ciupească strunele.

Oamenii tăcură, ascultând lăuta și trosnetul focurilor în vânt. Melodia prinse viață.

— El e? șopteau între ei.

— El este orbul?

Jigmed îi auzi. Zâmbi și se ridică în picioare, ca să fie mai aproape de cer. Ciupi coardele lăutei, se apropie de foc și începu să cânte:

Leul de pe munții cu creste înzăpezite
Trebuie să-și arate coama întunecată când ajunge la maturitate.
Tigrul fioros din pădure
Trebuie să-și arate dungile când ajunge la maturitate.
Peștele cu ochi aurii de pe fundul mării
Trebuie să-și arate cele șase aripioare când ajunge la maturitate.
Fiul zeilor, ce trăiește printre oameni,
Trebuie să se arate când sosește momentul.

Izbucniră urale și Jigmed se opri. Când reîncepu să cânte, nu mai auzea note, doar sunetul stelelor căzând din cer pe coardele lui. Când închise ochii, văzu galopul armăsarilor din alte vremuri.

Povestea

Cursa pentru tron

Cursa de cai din Gling începu.

Corturile ridicate de triburile din Gling transformară șesul de lângă Fluviul Galben într-un oraș veșnic treaz.

Khrothung, căpetenia tribului Tagrong, fiii lui – Tonggod și Dongtsan – și toți războinicii tribului își făcură apariția cu capetele ridicate țanțoș, cu ochii întorși spre cer. Yusha, calul lui Khrothung, era fără pereche, încât oamenii credeau că nu se află acolo pentru cursă, ci pentru a sărbători când tribul Tagrong aveau să ceară tronul.

Sosiseră și războinicii din ramura veche, conduși de nouă frați. Îmbrăcați în robe de mătase galbenă și cocoțați pe șei țesute cu fir de aur, erau magnifici în lumina soarelui. Considerau că tronul trebuia să revină celei mai vechi dintre cele nouă ramuri și erau nerăbdători să se întreacă.

Când la locul de desfășurare a cursei apărură călare oamenii ramurii mijlocii, conduși de opt războinici, aceștia se asemănau cu ninsoarea, căci erau îmbrăcați cu totul în alb – coifuri albe, armuri albe, robe și șei albe.

Războinicii din ramura tânără erau și ei acolo. Înveșmântați în robe și coifuri albastre, se înșiruiră în formație, cu Rongtsa Khragan, bătrânul intendent, în mijloc. Acesta știa că scopul întrecerii era să-l ajute pe Joru să urce pe trenul Glingului. Spre deosebire de Khrothung cel nespus de stăpân pe sine, el nu credea în profeția lui Hayagriva. Și nici nu se purta precum cei din ramurile vechi și mijlocii, care ardeau de nerăbdare. Aceștia se aliniaseră la linia de pornire cu mult înainte ca

întrecerea să înceapă și erau din ce în ce mai agitați. Bătrânul intendent îl chemă pe Gyatsa Zhakar și îi zise:

— Pari mai puțin nerăbdător decât ei.

— *Sunt* nerăbdător – Joru încă nu e aici.

— Ți-a trecut vreodată prin minte să ajungi rege?

— Cred că altcineva ar putea aduce oamenilor din Gling mai multă fericire și bunăstare decât mine.

Intendentul oftă.

— Gling e pe cale să devină o națiune. Urcarea lui Joru pe tron se va bucura de favorurile și binecuvântările nesfârșite ale Cerului, atâta vreme cât toți războinicii vor împărtăși convingerea ta.

— Dar unde e Joru?

— Va fi aici când va sosi momentul potrivit, răspunse bătrânul intendent care, deși îngrijorat, nu lăsă neliniștea să-i răzbată în voce.

Abia rosti aceste cuvinte, că izbucni un strigăt:

— A venit Joru!

Adevăratul rival al lui Khrothung sosise, la fel și al lui Yusha.

Reunită cu celelalte unsprezece preafrumoase fete, Brugmo era sigură că de data asta Joru nu va apărea în obișnuita sa ținută bizară. Avea să fie călare pe bidiviul lui celest, splendid înșeuat. Într-adevăr, când apăru Joru, toată lumea aplaudă. Însă ovațiile fură urmate de oftaturi, căci Joru, care mâna calul, se îmbrăcase cu hainele murdare pe care le purtase când fusese surghiunit. Nu arăta deloc ca un rege.

Războinicii care îl susțineau plecară capetele, dezamăgiți; ceilalți concurenți, în drum spre linia de start de la poalele Muntelui Ayu Te, refuzară să călărească lângă el. Numai Khrothung îl întâmpină cu bucurie, încredințat că el însuși va

câștiga cursa. Deși Brugmo știa că Joru avea temeiul lui să se îmbrace așa, celelalte fete își dădură seama că ea îl îndrăgea și că înfățișarea lui îi provoca o mare stânjeneală. Joru, care se transformase într-o albină, zbură să-i zumzăie la ureche, dar ea era atât de supărată, că întinse mâna și-l lovi cu palma. Descurajată, albina își luă zăpăcită zborul.

După ce toți concurenții se aliniară la poalele Muntelui Ayu Te, goarna făurită dintr-o cochilie de melc marin răsună cu putere, apoi un călugăr și un preot taoist răspândiră în aer fumul unei crengi de dud. Zeii păzitori și zeii muntelui coborâră să vegheze cursa. Răsunară bătăi de tobe, dar nu de pe tărâmul oamenilor, ci de sus de deasupra norilor, în timp ce o săgeată din înalt lovi pământul cu un bubuit de tunet. Războinicii din Gling slăbiră frâiele, iar în urma lor se înălță un nor de praf galben. Înainte ca praful să se așeze, caii dispărură pe drumul care șerpuia în jurul muntelui.

Khrothung și calul lui, Yusha, țâșniră în frunte. Gyatsa Zhakar își îndemna calul cu biciul, căutându-și fratele printre ceilalți călăreți. Îl zări la urmă, uitându-se la un nor mare cât un miel, de parcă nici nu ar fi participat la cursă. Norul devenea din ce în ce mai mare și, când caii alergaseră cât trei lungimi de săgeată, acoperi cerul. Bubuituri de tunete urmară liniile frânte ale fulgerelor. Din câte se pare, călugării care oficiaseră ritualuri de magie pe munte pentru a implora protecția zeilor neglijaseră să ofere ofrande demonilor locului și se părea că trei dintre aceștia – Cap-de-Tigru, Cap-de-Leopard și Cap-de-Urs – se simțeau jigniți.

— Oamenii din Gling organizează o cursă de cai pe pământurile noastre, spumegă Cap-de-Tigru. Își îndeamnă caii

din pinteni, iscând nori de praf pretutindeni în munți, fără să ne ofere un tribut.

— Nu-i putem lăsa să umble de capul lor pe pământul nostru!

— Trebuie să le arătăm de ce suntem în stare!

Cei trei chemară un potop de grindină, să-i alunge pe călăreți. Însă Joru știa ce urma să se întâmple și, înainte să înceapă grindina, își aruncă lațul fermecat și îi trase la el. Când îl văzură pe fiul zeilor, aceștia cerșiră îndurare pentru greșeala lor.

— Azi e o zi fericită, așa că n-o să vă iau viața, zise Joru. Numai să vă retrageți norii întunecați și grindina.

Norii negri dispărură și în locul lor apăru un soare orbitor, pe când o zeiță a muntelui pluti lângă Joru și îi înmână o cheie. Joru zâmbi.

— Când voi câștiga cursa, voi avea tronul și o regină, zise el. De ce să folosesc cheia de la ușa voastră din spate?

— Un rege are nevoie de mari bogății, iar tu nu ai nimic, spuse zeița. Această cheie îți oferă acces la comoara din munți.

Joru, devenit serios acum, îi mulțumi.

— Ai rămas în urmă, zise ea. Deja ești cu cel puțin zece aruncături de săgeată în spatele celorlalți.

Fără a ridica biciul, Joru mângâie gâtul lui Rkayngkar Perpo și, în scurt timp, calul celest galopa în mijlocul hergheliei zgomotoase. Când îl zări printre ei pe prezicătorul tribului, Joru încetini pentru a călări lângă el.

— Maestrul prezicător și-a ghicit viitorul? Oare tronul de aur te-a chemat?

Prezicătorul își biciui calul și îi răspunse gâfâind:

— Oricine își citește viitorul orbește. De n-ar fi asta, zău că mi-ar plăcea să văd care este viitorul meu.

— Crezi că un prezicător poate să concureze cu războinicii pentru a conduce o țară?

— Și tu te numeri printre concurenți, râse prezicătorul. De ce, dacă nu pentru tronul de aur?

— Din câte știu, nici tronul indian al lui Karma Dawa, nici jilțul dragon al împăratului Chinei, nici tronul vreunei alte țări nu se hotărăște printr-o cursă de cai. Însă în țara noastră, cel care are cel mai iute armăsar va fi rege, în timp ce rivalii care au cai mai înceți vor fi miniștrii săi. Nu e ciudat?

— N-ai auzit niciodată proverbul chinez care zice că e posibil să nu poți *conduce* lumea de pe cal, dar că poți *stăpâni* lumea în acest fel?

— Dorești să stăpânești lumea? Nu poți ghici viitorul pentru tine însuți, dar ai putea s-o faci pentru mine.

Prezicătorul se zgudui de râs.

— Înainte ca săgeata să se desprindă din arc, poți întreba dacă aceasta va lovi ținta, dar după ce săgeata și-a luat zborul, nici măcar cel mai bun prezicător nu poate vedea ce va lovi, zise el, după care își biciui calul și se îndepărtă în galop.

Joru zâmbi și, când prezicătorul se află cu o lungime de săgeată în fața sa, își îmboldi calul, smucind din frâu; Rkayngkar Perpo îl întrecu repede pe prezicător și, pe când trecea prin dreptul lui, Joru îi zise:

— Ești un prezicător bun, căci nu ai mințit. Dacă voi câștiga, te voi numi prezicător al palatului.

Apoi Joru văzu gonind un faimos vindecător, deși calul acestuia era obosit.

— Vindecătorule, ți-a căzut săculețul cu leacuri, îi strigă Joru.

Când vindecătorul își domoli calul, văzu că săculețul era încă bine legat de șa. Însă Joru îi zâmbi larg și îi zise:

— Îți spun că armăsarul tău e epuizat și cred că ar trebui să-l lași să se odihnească.

Vindecătorul zâmbi și își încetini calul, călărind alături de Joru.

— Cred că ești bolnav, spuse Joru.

— A spune că un om sănătos e bolnav e același lucru cu a arunca asupră-i o vrajă rea.

— Atunci, cu siguranță eu sunt cel bolnav.

— Mda, chiar te îmbraci… ciudat, dar ochii îți sunt limpezi și senini. Nu ești bolnav.

— Sunt.

Vindecătorul se apucă să vorbească de parcă uitase de cursă și de tron:

— Joru, există trei feluri de boli: cele legate de vânt, de bilă și de flegmă. Ele sunt provocate de lăcomie, mânie și nechibzuință. Cele trei se împletesc pentru a năpăstui oamenii cu patru sute douăzeci și patru de boli. Tu însă nu dai nici un semn de boală, așa că îmboldește-ți calul și câștigă tronul pe care-l meriți.

— De ce-ți biciuiești calul, dacă știi că nu vei fi rege?

— Sunt foarte cunoscut în Gling. Trebuie să concurez ca pentru a câștiga. Altfel, cum îmi voi ține capul sus?

— Dacă voi deveni rege, vei fi vindecătorul meu regal, îi strigă Joru, dând pinteni calului.

Rkayingkar Perpo era, cât se poate de limpede, cel mai bun cal din cursă – Joru nu trebuia decât să tragă de hățuri și calul alerga ca fulgerul. Îl ajunseră din urmă pe bătrânul intendent.

— Unchiule, îl strigă Joru, folosind titlul onorific potrivit unui bărbat vârstnic din familie.

Bătrânul intendent nu lăsă acest lucru să treacă neobservat:

— Oi fi eu unchiul tău, dar îți este îngăduit să-mi spui așa doar între noi. În împrejurări publice, ca aceasta, trebuie să mi te adresezi cu „Intendent“.

— Știu ce zic. Vechea ordine din Gling s-a stricat. Numai după ce va câștiga cineva tronul de aur vom putea crea o nouă ordine. De aceea ți-am spus „Unchi“.

— Ești un fiu al zeilor, zise intendentul, cu o înclinare din cap. De aceea gândurile tale sunt deopotrivă logice și profunde. Du-te și câștigă tronul; supune-te voinței Cerului și îndeplinește voința poporului.

Joru dădu să spună că intendentul îi va fi prim-ministru după ce va câștiga tronul, dar Rongtsa Khragan îi biciui calul și acesta țâșni ca săgeata. Trecură fără efort de Khrothung și de Yusha, care era atât de iute, încât părea să poarte vântul pe copite.

Muntele Kure, linia de sosire, se înălța ca un coif în fața lor. Khrothung se simțise de parcă un tron de aur ar fi fost așezat acolo pentru el; el și calul lui nu mai puteau fi ajunși din urmă de nimeni. Profeția lui Hayagriva era pe cale să se împlinească: Brugmo, acea frumusețe rară, avea să fie în curând a lui, și poarta spre comoara din Muntele Kure urma să-i fie deschisă. Se simțea de parcă trupul lui zbura, în vreme ce mintea sa gonea înainte, în viitorul în care el era rege. Chiar în acea clipă, auzi pe cineva răsuflând din greu. Se răsuci și-l văzu pe Joru în spatele lui, părând cât pe ce să se prăbușească de pe cal.

— Chiar dacă ți-ai folosi fiecare fărâmă de energie, tot ai fi departe de tron, nepoate, zise Khrothung râzând. Însă, pentru

că i-ai întrecut pe toți ceilalți, o să te las să pășești în fața lor când voi întruni Curtea.

Khrothung văzu o lumină trecând în mare viteză pe lângă el. Dintr-odată, Joru și calul lui celest se aflau în frunte. Bucuria răutăcioasă a lui Khrothung se topi și mai că tuși sânge de disperare și mânie. Aruncă spre Joru un obstacol magic, dar calul celest se transformă într-o lumină puternică și străpunse zidul întunecat creat de Khrothung, pentru a le pune stavilă. Lumina puternică îl orbi pe Khrothung și văzu doar întuneric; trupul i se legănă și fu cât pe ce să cadă de pe cal. Își biciui armăsarul, mânându-l înainte. Tronul de aur era foarte aproape: trebuia doar să galopeze pe distanța scurtă rămasă și să sară de pe cal direct pe tron. Însă nu-l putea vedea pe Joru, care i-o luase înainte. Poate că băiatul nu era un călăreț prea grozav, la urma urmei, și nu reușise să-și înfrâneze calul când ajunseseră la tron.

Khrothung înghiți cu greu și strânse bine calul, dar animalul se ridică în două picioare. Tronul se îndepărta de el. Khrothung nu putu să-l oprească pe Yusha, așa că sări de pe cal, care necheză jalnic în spatele lui.

— Dragă Yusha, acum nu pot face nimic pentru tine. Când voi fi rege, mă voi întoarce după tine.

Pe cal îl lăsară picioarele și se prăbuși la pământ.

Khrothung se târî spre tronul de aur, dar acesta se îndepărtă din nou de el, tot timpul atât de aproape, dar fără să-l poată atinge. Când auzi râsetul lui Joru, rușinea lui se transformă în mânie.

— Râzi de mine, cerșetor de rând?

— Cu mine vorbești, nobile unchi?

— De ce ai folosit magia în timpul cursei de cai?

— Tu ai folosit un zid magic împotriva mea. Eu n-am folosit nimic contra ta.

— Atunci, de ce n-am putut să ajung la tron, chiar dacă am fugit tare?

— Te pedepsesc zeii, unchiule. Eu și Rkayngkar Perpo am dat deja ocol tronului de două ori, dar nu îndrăznim să ne așezăm pe el.

„Micul cerșetor e speriat de tronul de aur“, zise Khrothung în sinea lui, dar asupra lui Joru revărsă un potop de cuvinte mieroase:

— Dragă nepoate, ești înțelept. A fi la putere înseamnă să porți pe umeri grijile multor oameni – e o suferință insuportabilă.

— Trebuie să cer părerea Unchiului despre trofeu – fata.

— E precum fructele sălbatice ale munților, roșii și ispititoare, dulci ca mierea, dar dacă le mănânci, mori.

— Și comoara din muntele Kure? Unchiul cu siguranță n-a mai avut somn din cauza ei.

— Dragă nepoate, zise Khrothung, neluând în seamă tachinarea lui Joru, dă-te la o parte, rogu-te, ca să mă pot așeza pe tron și să iau asupra mea suferința oamenilor, în timp ce tu vei continua să duci un trai fără griji.

— E un jilț tare – lasă-mă să-l iau eu, Unchiule. Cei opt ani de cutreierat prin lunca Fluviului Galben m-au învățat să îndur greutățile. Și ar trebui să ai grijă de calul tău, Unchiule.

Ținu biciul în sus și Yusha se ridică în picioare. Khrothung luă frâiele și încercă să urce pe cal, dar picioarele din față ale acestuia cedară.

Khrothung își încolăci brațele pe după gâtul calului și începu să plângă cu suspine.

— Dragă nepoate, ajută-mi calul. Vindecă-l.

Joru fu mișcat.

— Renunță la tron, care nu-i al tău, și calul va alerga din nou ca vântul.

Însă Khrothung tot nu dorea să renunțe, așa că Joru zise:

— Hayagriva a profețit că tronul va reveni tribului Tagrong.

Joru își scoase căciula și se șterse pe frunte, ca de sudoare. Chipul lui căpătă trăsăturile fioroase ale lui Hayagriva. Khrothung se frecă la ochi, dar Joru era din nou el însuși. Nu – nu chiar la fel. Fața lui suferise o schimbare subtilă. Fruntea sa îngustă era mai lată, puntea nasului, mai înaltă, iar sprâncenele, mai clar conturate. Pistruii provocați de soarele podișului dispăruseră, lăsându-i pielea la fel de netedă și curată ca o piatră prețioasă. Khrothung nu putu decât să strige rugător:

— Cerul mi-a dăruit mari puteri și ascuțime a minții, așa că de ce a trimis un fiu al zeilor pe nobilul tron al Glingului?

Joru urcă până la tronul de aur și îl cercetă cu atenție. Se întrebă de ce trebuia să se așeze cineva pe el pentru a avea puterea, bogăția și femeile frumoase pe care alții le jinduiau. Însemna tronul doar aceste trei lucruri? Ridică privirea, dar cerul albastru era tăcut, ca de obicei. Apoi se uită la fâșia nesfârșită de șes ce se întindea până la orizont și simți ușurare, de parcă ajunsese acasă după o lungă călătorie. Crestele înzăpezite sclipeau, un șoim își întinse aripile. Pentru o clipă, tot ce se afla între Cer și Pământ își ținu răsuflarea. Totul fusese predestinat, dar lui Joru îi luase doisprezece ani pentru a ajunge în acel punct. Poate că el era în stare, într-adevăr, să transforme șesul într-un loc în care oamenii să se simtă în largul lor, într-o patrie pentru triburile din Gling.

Joru se așeză pe tron.

Oamenii adunați pe Muntele Lute pentru a urmări cursa făcură liniște. Însă apoi înțeleseră ce se petrecuse și, văzând ce li se înfățișa dinaintea ochilor, izbucniră în urale asurzitoare.

Povestea

Să învingi și să ajungi rege

Joru se așeză pe tron și cerul se umplu de nori de bun augur. Aceștia se dădură de o parte și de alta ca o apă când se deschiseră porțile Cerului. Mama lui celestă, Lhamin Dagmo, apăru în Cer, ținând o tolbă.

Rkayngkar Perpo, calul celest, necheză de trei ori și Joru azvârli cheia de la Muntele Kure, dată de zeița muntelui. Muntele bubui, bolovani imenși se rostogoliră ca o avalanșă și se deschise poarta de cristal către tezaurul celor șapte comori. Slujitorii zeiței muntelui veniră să aștearnă comorile în fața tronului. Apărură zei-războinici, cu armuri negre din fier și coifuri ca vârfurile înzăpezite ale munților, cu scuturi roșii din ratan și teci din blană de tigru pentru arcuri. Îl echipară pe Joru ca pe un războinic: un arc pe spate, o sabie la șold, o suliță în mână. În acest timp, chipul lui se preschimbă din cel al unui clovn urât în al unui bărbat nobil. Din Ceruri căzu o ploaie de flori.

De la naștere, Joru fusese precum soarele ascuns după nori sau ca un lotus în nămol, cu parfumul dulce îngropat în mâl. Însă greutățile pe care Cerul le abătuse asupra lui îl făcuseră să

simtă puternic suferința oamenilor. Iar acum ședea pe tron. Deasupra lui, poarta cerească se închidea încet. Dincolo de ea răsună o voce aspră:

— De acum înainte, Gling este un popor și Gesar este regele lui.

Parcă deșteptați dintr-un vis, oamenii din Gling roiră în josul muntelui, strigând cu bucurie spre Joru, spre Gesar, fiul zeilor.

Gesar se ridică de pe tron și privi în jos, la poporul său. Începu să rostească rar:

— Voi, toți războinicii care v-ați întrecut azi, și voi toți, cetățeni ai Glingului, s-au făcut doisprezece ani de când am jurat să cobor în lumea oamenilor ca să omor demonii și să eliberez oamenii de suferință. Ați văzut ce am făcut în decursul celor douăsprezece cicluri de vară și iarnă care au trecut. Acum am urcat pe tronul de aur al Glingului, așa cum a orânduit Cerul. Dar nu știu un lucru: Mă primiți ca rege al vostru?

— Cerul a binecuvântat Glingul! strigă bătrânul intendent. El este eroul nostru, Regele poporului din Gling!

Rege! Neamul din Gling nu mai îndrăznise până atunci să rostească acest cuvânt, deși sperau de multă vreme. Mii de inimi și de guri strigară în cor:

— Regele! Regele! Regele!

— Gesar! Regele! Regele Gesar!

Cuvântul strălucea mai puternic decât orice comoară.

Pentru a-și arăta loialitatea, căpeteniile triburilor, în frunte cu bătrânul intendent, își oferiră steagurile și cronicile tribale care le consemnau strămoșii. Gesar le primi, așa cum primi și urările sincere ale oamenilor. Cu un gest al mâinii, începu să-și desemneze dregătorii.

Bătrânul intendent fu numit mai-mare peste dregători, apoi urmară sutașii și chiliarhii[2], cei care conduceau grupuri de o sută și de o mie de familii și răspundeau de păstrarea ordinii în fiecare trib.

Din cei treizeci de războinici ai Glingului, Gyatsa Zhakar, Danma, Nyibum Daryag și Gnyatsa Aten fură unși generali. Urmară dregătorii, prea-înalții călugări și medicii. Toată lumea îi lăudă alegerile. Până și Khrothung, neavând încotro, îl felicită pe noul rege.

— Mărit rege, zise Khrothung, ne trebuie un palat pentru tronul de aur. Îl poftesc pe rege să folosească fortăreața mea. În Gling nu există castel mai mare.

Însă marele dregător Rongtsa Khragan își oferi și el sfatul, spunând:

— Un rege trebuie să stea în mijlocul țării. Tagrong se află la graniță.

Cei doi începură să se certe.

Gesar zâmbi și zise:

— Haideți să mergem cu toții în cortul cel mare, să sărbătorim. Vom sta acolo.

Războinicii încălecară și goniră în josul dealului până la cort, unde era întinsă o masă mare. Fetele din Gling, în frunte cu Brugmo, îi întâmpinară cântând. Brugmo dansă grațios până la Gesar și, îngenunchind în fața lui, îi oferi o cupă cu vin.

— Regele meu, fie ca măreția ta să strălucească precum soarele și ca fericirea mea să înflorească precum o floare. Voi fi ca umbra ta în toate faptele tale și îți voi ține frâiele și scara de la șaua calului.

Gesar o ridică și o pofti pe locul de lângă el. Oamenii veniră la ei cu *hada*, eșarfele urărilor de bine.

Astfel, într-o singură zi un mănunchi de triburi deveni o națiune, un băiat urât ajunse un rege puternic și o luă de mireasă pe cea mai frumoasă fată din Gling. Pe când oamenii sărbătoreau, din pământ se ridică un palat până când se înălță sclipitor lângă Fluviul Galben, cu cele nouă meandre și cotituri ale sale. Erau așezați cu toții pe locuri cu perne viu colorate, dar acum pe lungimea unei săli imense se întindea o scară din jad, având de o parte și de alta o sută douăzeci de chiparoși parfumați. Tronul regelui se afla deasupra tuturor, iar glasul regelui, care repeta în fața supușilor, dregătorilor și generalilor săi și a Cerului făgăduiala de a reconstrui țara și de a nimici toți demonii și spiritele rele, răsună ca un clopot de bronz.

Sosiră grupuri de meșteșugari, pe jumătate zei, pe jumătate oameni, deși ar fi drept să spunem că aceștia au început ca oameni și au devenit zeii meșteșugurilor lor, în Gling.

Cel care știa să topească metalul era tatăl fierului, șeful armurierilor din Gling. El deveni zeul fierarilor. Și mai erau un gravor, un olar, care putea să transforme lutul în plăci lucioase de ceramică, un lutier, un geomant[3], care știa cum să fărâme piatra pentru a construi drumuri fără a atrage mânia zeilor munților, un magician al semințelor, care făcea florile să se iubească precum oamenii, pentru a produce semințe mai roditoare. Acesta deveni zeul recoltelor, venerat de agricultori. Un maestru al aromelor, care strângea parfumul florilor, deveni un zeu secret al femeilor care-și doreau să fie frumoase.

Regele Gesar îi invită să se așeze și să ia parte la festin, zicându-le:

— Voi avea mare nevoie de voi în viitor.

Toți se așezară, în afară de lutier, care zise:

— Vinul e bun, dar muzica zgârie urechea. Aceste tobe și trompete jalnice nu sunt potrivite pentru un palat. Lasă-mă să-i învăț pe muzicanți să cânte muzică aleasă.

Gesar îngădui printr-un zâmbet, dar mulțimea așteptă să vadă cum avea să învețe bărbatul acela o cohortă de războinici fioroși, obișnuiți să cânte la tobe și trompete, să interpreteze muzica lui rafinată. Omul își duse degetul la buze și formația se opri din cântat. Apoi ciupi coardele lăutei și muzica revărsată de sub degetele sale semănă cu picăturile diafane de apă de deasupra unei cascade, cu razele de soare împrăștiind culori pe luciul unui lac. Muzica lui păru să călătorească departe, iar când se întoarse, chipurile muzicanților deveniră liniștite. Lutierul își trecu degetele peste o tobă și sângele uscat al animalelor sacrificate se desprinse și căzu, înlocuit cu o floare de lotus. Cântă din nou la lăută și trompetele din oase de picior omenesc căzură pe jos și se sparseră.

— Iată instrumentele voastre, le zise el, iar în mâinile muzicanților apărură lăute.

Începură să cânte, iar muzica melodioasă cutreiera oamenii, ca o adiere proaspătă de vânt. Lacrimile curgeau șiroaie pe obrajii bărbaților care fuseseră războinici și șamani și în clipa aceea se transformară în muzicieni, cunoscuți ca „bărbații care s-au născut de două ori“.

Multe femei se îndrăgostiră de lutier. Însă erau și multe care bârfeau, iar una dintre ele, ascunzându-se lângă lac ca să-l urmărească în timp ce se îmbăia, descoperi că lutierul era, de fapt, femeie. Cu toate astea, femeile încă tânjeau după el. Când meșterul cântă prima oară, până și Regina Brugmo, așezată lângă Gesar, se rugă să aibă puterea de a-i rezista, căci muzica lui stârnea în inima tuturor o emoție dulce.

Povestitorul

Un bidiviu grozav

Cursa de cai din Khampa începu.

Concurau atât de mulți cai și călăreți, încât, de-ar fi fost să pornească toți în același timp, linia de start ar fi trebuit să aibă o lățime de cel puțin doi kilometri. Așadar, porniră pe rând. La un capăt al liniei de start era un bărbat care ținea pistolul, iar la celălalt capăt, un altul ținea ridicat un fanion. Călărețiii apucară bine frâiele și așteptară. Spectatorii se adunaseră în număr atât de mare, că fu nevoie de un cordon de poliție pentru a se lăsa cale liberă pentru cai. Când arbitrul trase cu pistolul și se flutură fanionul, prima serie porni în goană spre linia de sosire, unde un arbitru cu cronometru stătea pe un scăunel înalt, sub o umbrelă mare de soare. El înregistra timpul fiecărui cal.

Jigmed trebui să își croiască drum prin mulțime dând din coate. Ignoră în mare parte caii. Nu văzuse în viața lui atât de mulți oameni la un loc.

— Adevăratul bidiviu nu a apărut încă și mai e până atunci, îi șopti un bărbat cu ochelari de soare.

Cu el vorbea bărbatul?

— Da, cu tine vorbesc. Vrei să vii la mine în cort să bei ceai și să te odihnești un pic? întrebă el, după care se întoarse și se strecură prin mulțime.

Jigmed se ținu după el și îl văzu făcându-i semn cu mâna din fața unui cort îndepărtat.

Afară, soarele dogorea, dar în cort era răcoare. Jigmed bău un castron cu ceai în timp ce bărbatul îi zicea:

— Cânți ode pentru cai, deci sigur îi cunoști.

Jigmed scutură din cap. El respecta voința zeilor când cânta.

— Oricine cântă despre cai trebuie să îi cunoască, se încăpățână bărbatul.

— Cunosc pe cineva care știe despre ei. E maestru în cântatul odelor pentru cai, zise Jigmed, amintindu-și de bătrânul care apăruse în vârful dealului, la asfințit.

— Să mergem, atunci, oftă bărbatul care, în ciuda umbrei din cort, încă purta ochelari de soare.

Jigmed îl urmă prin orașul de corturi până la poalele unui delușor, unde câțiva bărbați stăteau în jurul unui cal, într-un crâng de sălcii de lângă un râu. Calul părea epuizat, însă era un animal deosebit de frumos.

— Un cal ca ăsta își va face apariția și va câștiga cursa, zise bărbatul cu ochelari de soare.

— Calul ăsta… nu pare foarte fericit.

— Cum poate un cal să nu fie fericit că participă la o cursă? Ce rost are să existe armăsari iuți pe lumea asta, dacă nu pentru curse?

— E bolnav?

Bărbatul îi povesti lui Jigmed că animalul fusese vindecat de bătrânul care cânta ode pentru cai. Se credea că era, de fapt, un șaman puternic, care fusese rugat de stăpânul calului rival să arunce o vrajă asupra sa. Un călăreț cu cizme din piele întoarsă, brodată cu un imprimeu reprezentând nori, mângâia coama calului și suspina. Îl rugară pe Jigmed să arunce o vrajă asupra celuilalt cal.

— În povestea ta, Gesar știa o mulțime de incantații, așa că sigur știi și tu câteva.

Îi spuseră că armăsarul lor era ca Rkayngkar Perpo al lui Gesar și că adversarul animalului era Yusha. Bărbatul cu

ochelari de soare zise că auzise un povestitor cântând despre cursa de cai: cu o seară înainte de cursă, Joru și Khrothung încercaseră să vrăjească fiecare calul celuilalt, dar Cerul îi împiedicase. Acest povestitor cântase că Gesar devenise Rege al Glingului ca urmare a cursei de cai. Însă Jigmed nu spuse povestea în același fel, așa că bărbatul își ieși din fire:

— Cum se poate ca povestea ta să nu aibă acest pasaj? Nu-ți meriți renumele!

— Am făcut eu vreodată ceva pentru un câștig nemeritat? În afară de pălărie și toiag, eram singur și fără un ban. Am câștigat vreodată ceva?

— Mâncare și băutură! răspunse bărbatul, încă supărat.

— Nu era nevoie să bat atâta cale pentru mâncare și băutură, când aveam grijă de oi acasă.

— Vrei să cânți un cântec despre războinici pentru calul meu iubit? îl rugă călărețul.

Își dezbrăcă haina din satin și o întinse pe jos, să se așeze Jigmed pe ea ca să cânte. Mișcat de durerea tânărului, Jigmed preferă să nu se așeze. Se duse în fața calului și îi mângâie coama în timp ce începu să cânte. Văzu că umbrele sălciilor se adunaseră de parcă ar fi vrut și ele să-l asculte. Calul ciuli urechile și pielea lui ternă deveni lucioasă pe măsură ce Jigmed cânta. Văzând aceasta, tânărul călăreț se aruncă în genunchi dinaintea lui Jigmed.

— Dacă doar cântecul meu a fost leacul de care avea nevoie calul, atunci vino din nou la mine dacă vei avea nevoie, îi zise Jigmed, după care ieși din crângul de sălcii și o luă spre malul râului.

Se așeză pe iarbă să se gândească – nu la ceva anume, ci doar să simtă lumea din jurul lui. În apropiere înflorea ochiul-

boului, iar cântecul vioi al păsărilor părea să-i picure pe creștet asemenea ploii și îi mergea direct la inimă. Când apusul făcu din nou cerul roșu-aprins, Jigmed urcă dealul din spatele său.

— Aseară am ascultat cum cânți, îi zise bătrânul cântăreț de ode, când ajunse acolo.

— Nu te-am văzut.

— De obicei, un adevărat artist răspunde cu vorbe politicoase, cum ar fi „primesc cu plăcere părerile tale“.

— Zeii m-au învățat să cânt. Doar ei își pot da cu părerea despre ce fac eu.

— De ce nu cânți despre blestemele pe care Joru și Khrothung le-au aruncat în ajunul cursei de cai?

— Îți plac mult blestemele?

— Și tu te pricepi destul de bine.

Jigmed nu voia să-și mai facă un dușman, iar gândul folosirii magiei pentru a transforma un șaman iscusit într-un dușman era înfricoșător. Deși era deja un *grungkan* renumit, rămăsese tot un simplu păstor. Nu-i trecuse niciodată prin cap gândul de a face rău altora.

— M-au rugat să cânt pentru un cal bolnav și părul lui și-a recăpătat luciul – asta e tot ce s-a întâmplat.

— Zău?

Jigmed își ținu gura.

— Nu pari un mincinos.

— De ce aș minți?

— Să nu mai cânți pentru calul ăla.

Jigmed clătină încet din cap; îi plăcuse animalul și călărețul, care plânsese pentru calul lui. Nu îi plăcuse de bărbatul cu ochelari de soare.

— Tot mai trăiești în povestea ta? Chiar crezi că s-a ținut cursa de cai pentru ca o persoană corectă, ca Gesar, să poată lua tronul? Știi soarta unui cal câștigător? Este vândut celui care dă mai mult!

Desigur – bărbatul cu ochelari.

— Cât oferă?

Suma era pur și simplu prea mare ca Jigmed să înțeleagă. Nu avusese niciodată mai mult de două sute de *yuan*-i.

— Știi de ce am făcut ce am făcut? întrebă bătrânul.

— Adică de ce ai aruncat o vrajă rea asupra calului?

— Vreau să păstrez armăsarii cu adevărat buni pe acest șes. Ei sunt sufletul acestui pământ, însă bărbatul acela vrea să vândă cei mai buni cai la oraș, pentru curse. Am auzit că unii oameni pariază mulți bani la cursele alea. Așa că trebuie să-mi promiți că nu vei alina calul cu cântecul tău.

Jigmed nu răspunse.

— Ai auzit ce-am zis? ridică tonul bărbatul. Iar data viitoare când vei cânta, sper că vei adăuga și partea despre vrăji.

Jigmed se supără amarnic auzind aceste cuvinte. Era sigur că povestea lui era cea adevărată, aleasă de zei. Scuipă în țărână și dădu să plece. Deși pe deal era încă lumină, valea era cufundată în umbră. Pe măsură ce înainta în amurgul tot mai adânc, începu să se îngrijoreze gândindu-se la ceea ce tocmai făcuse. Dar scuipatul fusese absorbit de iarbă și nu mai putea fi recuperat, așa că luă hotărârea să cânte din nou pentru cal. Dar călărețul nu vru să-l lase, spunând că armăsarul nu va reuși să își stăpânească energia explozivă, ca să o păstreze până în ziua cursei. Jigmed vru să întrebe dacă animalul avea să fie vândut după ce câștiga, dar nu găsi cuvintele potrivite.

Jigmed plecă înainte de ziua cursei. Mai apoi, auzi că armăsarul câștigase. Însă înainte de a pleca se întâlni cu un bărbat care purta la gât un aparat de fotografiat și avea un reportofon în mână. Jigmed cânta în fața unei mulțimi când bărbatul veni la el și îi puse dinainte reportofonul, zicând:

— Ești o comoară națională.

Mai târziu, în acea zi, moțăia rezemat de un stâlp de pe pista amenajată pentru cursă, când crezu că se aude pe el însuși cântând. Se trezi și privi în jur; cântecul nu încetă. Era aproape identic cu al lui. Până și felul în care coardele erau ciupite pentru a umple pauzele era la fel. Nu zărea nici un cântăreț, însă în jurul stâlpului se adunase lume, așa că țipă la ei:

— Visez?

Oamenii izbucniră în râs și bărbatul pe care îl văzuse mai devreme arătă spre difuzorul de pe stâlp, de unde venea sunetul.

— Cine cântă? întrebă Jigmed.

— Tu, răspunse bărbatul.

Jigmed strânse din buze și zise din priviri: „Eu nu scot un sunet“.

Așa că bărbatul îl duse într-un cort plin cu aparate și scoase o casetă dintr-una dintre ele. Cântatul încetă. Băgă caseta înapoi și cântatul reîncepu. Jigmed înțelese acum.

— Pricep. Ai un aparat foto pentru sunete.

Bărbatul, un savant specializat în seria cântecelor despre Gesar, îl apucă de după umeri pe Jigmed și îi zise:

— Dă-mi voie să-ți fac poze în timp ce cânți.

— Aici?

— Vino cu mine, la oraș.

— Acum?

— Vom aștepta până la încheierea cursei.

Savantul îl duse în cortul de comandă, unde dădu mâna cu mai mulți oameni. Fără să-și poată stăpâni entuziasmul, li-l prezentă pe Jigmed.

— Cea mai mare răsplată a mea cu această ocazie a fost descoperirea unei comori naționale la cursa dumneavoastră.

— Comoară națională?

— Un artist ales de zei.

— A, un cântăreț de-al tău.

Toți aveau expresii indiferente.

— S-au ascuns ca șoarecii în anii când cântatul a fost interzis, zise cineva. Acum, că lucrurile s-au mai relaxat un pic, apar peste tot.

Jigmed simți că nu mai era om, ci șoarece; se făcu mic în fața lor.

— Haideți să-l rugăm să cânte înainte de cursă fragmentul despre câștigarea tronului, insistă savantul.

Un bărbat râse și, ieșind din cort cu un braț petrecut pe după umerii savantului, zise:

— Te respectăm ca pe un cărturar adevărat, însă urmează să avem o ședință. Vino să ne vezi altă dată.

Jigmed îi urmă afară din cort. Savantul hotărî ca ei să plece a doua zi, însă, înainte de a pleca, își luă aparatul foto și merse cu Jigmed la crângul de sălcii și îl privi pe omul pe care el îl numea comoară națională cântându-i unui bidiviu strașnic, în timp ce îi mângâia coama.

Povestea

Consoarta regală

După întemeierea Glingului, Gesar își dădu seama că un rege nu prea avea ce face. Noua autoritate era mult mai eficientă decât slabele legături pe care triburi le întreținuseră în trecut. Regalitatea însemna oare doar să asculte muzică aleasă, să bea vin din pocale de aur și cupe de jad și să se bucure de nurii unor femei frumoase învești mântate în robe parfumate?

Întrunea Curtea în fiecare zi, dar i se dădeau numai vești despre vremea prielnică culturilor și pacea care domnea la granițele țării. Însă Joru simțea că ar trebui să fie mai mult de atât.

— Asta înseamnă să fii rege? întrebă el.

Dregătorii, care munceau din greu pentru a-și îndeplini sarcinile, fură îndurerați de întrebarea lui, mai ales Rongtsa Khragan.

— Regele ar trebui să fie fericit că țara se bucură de pace și prosperitate.

Gesar își dădu seama că un rege trebuie să-și aleagă cuvintele cu grijă. După ce se întoarse în încăperile sale în timp ce Brugmo îl ajuta să se schimbe de ținuta de Curte, o întrebă:

— Cum se poate ca totul să fie desăvârșit atât de repede?

— Nu te-a trimis Cerul să fii un rege înțelept și să asiguri poporului din Gling un trai liniștit și îndestulat? răspunse ea, surprinsă de întrebarea lui.

Pe chipul lui Gesar se furișă plictiseală și, deși Brugmo i se oferi, sperând că astfel el va uita de griji, în ochii lui continuă să

licărească o liniște ciudată, asemenea norilor întunecați ce plutesc pe cer.

Brugmo trimise după vindecătorul regal, care prescrise o licoare de dragoste. Când marele dregător auzi de asta, zise:

— Regele nostru a venit din Ceruri. De ce ar avea nevoie de iscusința ta neînsemnată?

Desigur, Khrothung avu altă părere:

— Consoarta regală este cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase, însă cântă același cântec noapte de noapte. Simțurile regelui s-au tocit de când își petrece fiecare noapte cu aceeași femeie. Toți regii au mai multe consoarte.

Rongtsa Khragan nu putea să-i zică lui Brugmo așa ceva, așa că, în fruntea unui grup de înalți dregători, se duse la mama regelui, Metog Lhartse, care își dădu îngăduința printr-o înclinare a capului: ea venise din Palatul Dragonului, condus cu mână de fier.

— Brugmo a fost mereu mândră și bătăioasă, așa că nu va accepta cu ușurință o prințesă din altă țară. Înainte de a deveni rege fiul meu, ea și celelalte unsprezece frumoase ale Glingului erau ca surorile. Ar trebui să le aducem pe ele la palat și să le numim cele douăsprezece consoarte regale.

Avu loc o mare sărbătoare, cu muzicieni care își etalară măiestria și războinici care se luară la întrecere la călărit și la trasul cu arcul. Cele unsprezece fete aveau pe față cele mai amețitoare zâmbete ale lor în fața regelui. Brugmo își ștergea în taină lacrimile și se străduia să-și hrănească sentimentul de înrudire cu ele. Într-adevăr, acum că regele și consoartele trăiau laolaltă, el nu mai părea împovărat de griji.

Când Gesar îi mulțumi marelui dregător pentru eforturile sale, acesta, se apucă de barba lungă și albă și răspunse:

— Am peste optzeci de ani și sper să-l slujesc pe rege încă optzeci de ani. Țara se bucură de pace și prosperitate, căci regele a urmat voința Cerului. Lungă fie domnia regelui!

Într-o noapte, fu rândul lui Meza să-l slujească pe rege. Când se trezi a doua zi dimineața, regele îi puse acesteia întrebarea pe care i-o pusese și lui Brugmo:

— Asta înseamnă să fii rege?

Dregătorii începură un alt șir de sfaturi: să-i găsească regelui consoarte noi? Dacă da, trebuiau să caute în afara țării, căci el le avea deja pe douăsprezece cele mai frumoase fete din Gling. A doua zi, Khrothung ceru îngăduința ca o delegație din Gling, purtând daruri, să călătorească în alte țări pentru a căuta potențiale consoarte. Crezând că asta e era datoria unui rege, Gesar consimți, așa cum făcuse și în privința altor chestiuni de stat.

Când se întoarse în odăile sale, o găsi pe Brugmo plângând. Gesar nu știa că vestea despre căutarea de noi consoarte în afara țării ajusese deja în odăile ei, așa că o întrebă de ce plânge. Ea îi zise că îi intrase praf în ochi, iar Gesar nu stărui. Și atunci Brugmo îi puse întrebarea pe care el i-o adresase ei:

— Asta înseamnă să fii rege?

El se culcă și în curând începu să viseze. Îi apăru dinainte mama lui celestă, Lhamin Dagmo.

— De ce trândăvești, fiul meu?

— N-am nimic de făcut.

— N-ar trebui să-ți irosești zilele în huzur. Puterile tale magice vor slăbi și atunci cum vei lupta dacă vor apărea din nou demonii?

Gesar zise că va pleca singur, fără consoartele lui, la o peșteră din impunătorul Munte Kure, pentru reînnoire spirituală.

— Ia-o pe Meza cu tine.

— De ce nu pe Brugmo?

— Mă aflu aici ca să-ți spun voința Cerului. Trebuie să stai acolo douăzeci și una de zile.

Mama celestă a lui Gesar venise cu un motiv întemeiat. La nord se afla o țară numită Yarkam, a cărui rege-demon, Lutsan, auzise de cele douăsprezece consoarte frumoase ale lui Gesar. Călătorind pe un nor, Lutsan venise să le vadă cu ochii lui, iar acum nu se mai putea gândi la nimic altceva decât la Meza. Așa că Lhamin Dagmo fusese trimisă să-i spună lui Gesar că ar trebui să o ia pe Meza cu el, ca astfel să fie ferită de orice privire până când se stingea obsesia demonului, și că trebuia să exerseze Magia Măreței Mânii, în caz că Lutsan ar fi atacat. Însă ea nu îi spuse decât că trebuia să o ia pe Meza cu el la peșteră.

Trezindu-se din vis, Gesar își găsi camera învăluită în parfumul neobișnuit emanat de mama lui celestă. Încântată de această mireasmă, Brugmo îl rugă să-i spună dacă maestrul aromelor inventase un nou parfum. Însă Gesar îi zise doar că va pleca împreună cu Meza la peștera din Muntele Kure. Brugmo fu profund tulburată de această veste.

— Eu sunt prima dintre cele douăsprezece fete. De ce Meza? întrebă ea.

Gesar îi răspunse că era voința Cerului.

Brugmo se duse la Meza.

— Regele urmează să treacă printr-o reînnoire spirituală într-o peșteră din munți. Vrea să te ia cu el, dar ar trebui să

rămâi aici ca să ai grijă de Mama Metog Lhartse, de vreme ce tu ești cea mai săritoare și grijulie dintre noi toate.

Meza aprobă din cap. Cum era cea mai blândă dintre cele douăsprezece fete, nu se putea măsura cu fermecătoarea Brugmo, care se duse să-i spună regelui că Meza prefera să rămână să aibă grijă de Mama Metog Lhartse. Așa că Gesar o luă pe Brugmo pe munte.

Primele șapte zile trecură repede, dar în cea de-a șaptea noapte Meza avu un vis prevestitor de rele și se trezi înspăimântată. Urcă pe munte să-l vadă pe Gesar, gândindu-se că, de vreme ce regele era apărat de Ceruri, nici asupra ei nu se putea abate vreun rău.

O întâlni pe Brugmo, care lua apă de la izvorul din apropierea peșterii.

— Soră Brugmo, am avut un vis prevestitor de rele. Lasă-mă, te rog, să rămân în preajma regelui.

— Nu trebuie stingherit, dar îi voi povesti eu visul, zise Brugmo.

Plecă și se întoarse iute, spunând:

— Regele zice că visele, mai ales ale femeilor, sunt provocate de zăpăceală. Poți să pleci acum.

Meza nu avu încotro și coborî de pe munte, după ce o rugă pe Brugmo să-i ofere regelui din partea ei niște dulciuri pe care i le pregătise ea. Brugmo i le dădu regelui, însă fără să-i spună că Meza trecuse pe acolo.

— Mmm, făcu el. Numai Meza le face atât de bune. A fost pe aici? S-a întâmplat ceva la palat?

— Oare eu nu le pot face la fel de bune ca Meza?

Gesar știa că Brugmo nu-i spunea devărul, dar nu stărui.

— Sunteți toate atât de apropiate, îi zise el lui Brugmo. De ce trebuie să vă certați? Pentru că sunteți femei?

— Dacă regele m-ar vrea doar pe mine, nu ne-am certa niciodată.

— Eu sunt de vină?

— Nu, răspunse Brugmo, plecând ochii.

Gesar simți o durere în inimă când îi văzu chipul, căci tot pe ea o iubea cel mai mult.

În timp ce reînnnoirea lui spirituală continua, regele pierdu șirul timpului, căci îi spusese lui Brugmo să nu intre în peșteră înainte de cea de-a douăzeci și una zi. Însă într-o dimineață, ea veni la intrarea în peșteră, băgă capul înăuntru și îi zise că Lutsan o răpise Meza. Gesar înțelese acum rugămintea mamei lui. Nu era sigur dacă să se învinovățească pe sine sau pe Brugmo, dar bănui că Khrothung avea un amestec în treaba asta: Gesar nu era numai cel care câștigase cursa, devenind rege și luând premiul, pe Brugmo, dar luase și celelalte unsprezece fete drept consoarte regale. Asta l-a înfuriat pe Khrothung, iar când Gesar a plecat la peștera din munți, Khrothung a trimis un corb să-i dea de veste lui Lutsan.

— Am vrut să o aduc pe Meza cu mine, dar nu m-ai lăsat, îi reproșă Gesar lui Brugmo.

— Dacă ai fi adus-o pe ea, demonul m-ar fi luat pe mine.

Când auzi de necazul lui Meza, Gyatsa Zhakar își aduse oștenii, ca să-și ajute fratele.

— Lutsan a venit singur să-mi ia consoarta, fără ajutorul nici unui oștean, zise Gesar. Nu vreau să iau pe nimeni cu mine ca să o salvez. Frate Mai Mare, te rog să te întorci în tabără și să

lucrezi alături de marele dregător cât sunt plecat adăugă el, și ceru să-i fie adus calul.

Brugmo pregăti o băutură de rămas-bun pentru rege, care crezu că era menită să-i dea mai mult curaj, însă în care ea adăugase o licoare care-l făcea să-și uite țelul. Când de pe dealuri fu adus Rkayngkar Perpo, pentru a fi înșeuat în fața palatului, stăpânul lui nu ieși. Calul nechează. Auzindu-l, Gesar se trezi din amorțeală.

— Cred că ar trebui să fac o călătorie lungă, zise el.

— Regele nu trebuie să se îngrijoreze, îi zise Brugmo. Culcă-te la loc. Visai.

Mama celestă a lui Gesar îi apăru din nou în vis, dar de data asta purtând supărarea pe chip.

— Așadar, jurământul tău de a stârpi demonii din lume a fost doar lăudăroșenie. Adevăratul tău gând era să vii pe tărâmul oamenilor ca să te bucuri de vinul și de femeile de aici, îi zise ea.

Gesar se trezi din somn tresărind, deși tot nu putu să-și aducă aminte ce avea de făcut. Părăsi palatul și dădu peste Rkayngkar Perpo. Urcă în șa și apucă frâiele, însă nu știa încotro să meargă. Brugmo veni să-i mai aducă o băutură, însă de data asta Gesar o vărsă pe pământ, udând florile și iarba, care imediat nu mai fură în stare să se rotească după soare.

Rușinată, Brugmo îi spuse lui Gesar ce trebuia să facă. El dădu pinteni calului și în curând trecu de granițele Glingului, în țara lui Lutsan. La asfințit, ajunse la un oraș din apropierea unui munte în formă de inimă. Pe ziduri atârnau steaguri din leșuri. „Deci așa arată ținutul demonului“, își zise Gesar în sinea sa. Când descălecă la poarta orașului, un grup de mici demoni își scoaseră arcurile. Gesar bătu în poarta de bronz atât de tare,

încât toate săgețile micilor demoni căzură la pământ, făcându-i pe aceștia să țipe ascuțit. Poarta se deschise și ieși o fată extraordinar de frumoasă, cu părul în dezordine.

Ea își puse mâna pe umerii lui lați.

— Un general fără oșteni. Însă ești atât de chipeș, încât îți voi cruța viața.

Lutsan era un demon neobișnuit de puternic, însă cum izbutise oare să capete o asemenea înfățișare? se întrebă Gesar. Trânti femeia la pământ și îi puse în piept vârful sabiei sale de cristal.

— Ești om sau demon? o întrebă el.

— Spune-mi numele tău, ca să nu-ți uit chipul nici măcar după ce mor.

Gesar i-l zise.

— Numele meu este Atag Lhamo și sunt sora cea mică a regelui-demon Lutsan. Eu răspund de apărarea hotarelor noastre.

Cu vocea ei melodioasă, fata adăugă:

— Cum locuim atât de aproape de Gling, am auzit de tine de multă vreme. Se spune că păunii frumoși se îndrăgostesc de dragoni adevărați. Rege slăvit, mi-ai furat inima încă dinainte ca sabia ta să-mi străpungă pieptul.

— Îți voi cruța viața dacă mă vei ajuta să-l ucid pe regele-demon.

— Voi face ce-mi poruncești.

— Chiar dacă asta înseamnă să-ți omori fratele?

Atag Lhamo îl conduse pe Gesar în palat și le porunci slujitorilor ei să aștepte afară.

— Rege slăvit, m-am născut în acest palat pentru că am apucat pe o cale greșită în timpul reîncarnării, zise ea. Fratele

meu m-a promis de soție unuia dintre războinicii lui, un bărbat cu cap de broască. Aleg să-mi petrec restul zilelor cu tine, mărite rege, așa că ia orașul, dacă dorești. Dacă îți va fi sete, îți voi da ceai bun, dacă îți va fi prea cald, îți voi face umbră cu o draperie din mătase albă. Dacă vei fi necăjit, te voi alina.

Gesar, deja atras de frumusețea fetei, fu mișcat de sinceritatea ei și petrecură noaptea ca soț și soție. În comparație cu cele douăsprezece frumuseți din Gling, ea era blândă și supusă, dar cu o vioiciune care-i făcea mare plăcere lui Gesar. Cu ea, se simțea de parcă s-ar fi întors în tabără, victorios după o mare cucerire. A doua zi călăriră alături, galopând nestăpânit, chemând vântul și ploaia și poruncind zeului muntelui să mâne în calea lor animale fioroase, pe care ei să le ucidă la poale.

Însă sprâncenele încruntate ale lui Gesar îi spuneau lui Atag Lhamo că nu va reuși să-și salveze fratele, indiferent cât de mult îi plăcea Gesar. Așa că fata porunci să se organizeze un ospăț somptuos, iar când Gesar o întrebă de ce, ea îi răspunse:

— Ca să-mi iau adio de la soțul meu.

— Dar nu te vei întoarce cu mine în Gling?

— Rege slăvit, nu te vei întoarce niciodată în Gling dacă nu-l vei omorî pe Lutsan și nu o vei salva pe Meza. Ar trebui să pleci mâine, iar eu te voi aștepta să te întorci victorios.

După ospăț, se retraseră după o draperie de mătase albă, unde ea își scoase un inel din deget și i-l dădu lui Gesar.

— Regele meu, cum eu n-o să te duc să-mi omori fratele, pot doar să te călăuzesc spre palatul lui. Nu mă lasă inima să-ți spun cum să-l ucizi.

Nevinovăția ei îl făcu pe Gesar să o îndrăgească și mai mult. Dacă fata l-ar fi rugat să fie îndurător cu fratele ei, poate că Gesar ar fi cruțat viața demonului.

Rkayngkar Perpo putea străbate într-o singură zi o distanță care unui cal muritor i-ar fi luat jumătate de an, așa că în curând ajunseră într-un loc unde, așa cum îi dezvăluise Atag Lhamo lui Gesar, se ivi un lanț muntos ce avea forma unui elefant alb care doarme. Un pod negru și sinuos ca un șarpe traversa fluviul din fața muntelui. De cealaltă parte a podului se afla o apă albă ca laptele. Gesar și Rkayngkar Perpo băură din ea înainte de a-și continua drumul în galop până la un munte ce semăna cu un mistreț cu perii de pe spinare zbârliți. În fața muntelui se întindea o altă apă ca smoala. Când zgomotul copitelor lui Rkayngkar Perpo ajunse la lac, din acesta sări un câine negru, mare cât un urs. Totul era întocmai cum spusese Atag Lhamo, așa că Gesar scoase inelul dăruit de ea și, la vederea acestuia, câinele se retrase înapoi în apă.

Ajunseră la un labirint născocit de regele-demon. La fiecare încrucișare de drumuri, cărarea albă îi lăsa în viață, în timp ce cea neagră i-ar fi condus spre moarte. Cărarea albă îi duse la un alt oraș, unde streșinile caselor erau făcute din oase. Acolo, un demon cu trei capete își întoarse spre Gesar privirea ucigătoare, dar Gesar o întâmpină cu lumină din propriii săi ochi, apoi scoase sabia, reteză capetele demonului și merse mai departe fără să arunce nici o privire înapoi, căci Atag Lhamo îi spusese că, dacă se va uita înapoi, cele trei capete vor crește la loc.

Gesar își dădu seama că nu văzuse nici o altă culoare în afară de alb și negru după ce intrase în țara demonului; munții, lacurile și plantele erau ori albe, ori negre. Nu era de mirare că Atag Lhamo plecase. Următorul demon pe care-l întâlni avea cinci capete și păzea o turmă de oi. Află că era, de fapt, un agricultor foarte muncitor pe nume Sheng-ngon, de fel din țara

Rong. Fusese răpit de Lutsan împreună cu mulți dintre compatrioții săi. Pentru că Sheng-ngon știa puțină magie, regele demon îl alesese pentru a-i face să crească mai multe capete ca să păzească o trecătoare importantă. El îi zise lui Gesar că, dacă îl putea transforma iar în om ca să devină agricultor în Gling, îl va ajuta.

— Dacă vrei să te ajut, trebuie să afli unde este demonul și să-mi spui ce face Meza, consoarta mea.

Sheng-ngon se învoi și se duse în palatul cu nouă turle al lui Lutsan.

— Te-ai întâlnit cu vreun străin? îl întrebă Lutsan, simțind la el un miros neobișnuit.

— O oaie albă era bolnavă, așa că am tăiat-o. M-oi fi stropit cu sângele ei. Probabil că ai simțit miros de sânge.

Lutsan nu era încredințat.

— Meza o să-ți dea de mâncare. Eu merg să văd cu ochii mei că nu e nici un străin în apropiere.

Se urcă pe un nor și părăsi palatul, dându-i astfel lui Sheng-ngon ocazia de a vorbi cu Meza.

— Ieri m-am întâlnit cu un negustor indian din Gling, care trecea prin ținutul nostru.

Meza nu dorise să stea de vorbă cu demonul cu cinci capete al lui Lutsan, dar pomenirea Glingului îi stârni interesul. În ochi i se aprinse o lumină strălucitoare.

— Aducea vești din Gling? îl întrebă ea.

Lutsan își revărsase afecțiunea asupra ei, copleșind-o cu daruri, dar nici veșmintele frumoase, nici mâncarea aleasă, nici cântecele sau dansurile, nici banchetele și lucrurile plăcute ori amuzante nu reușeau să-i descrețească fruntea. Toată lumea din țara demonului știa că lui Meza îi era dor de Gling.

— L-aș putea aduce aici și poți să-l întrebi chiar tu.

— Adu-l mâine în odăile mele, dar să nu-l vadă regele.

A doua zi, Sheng-ngon îl deghiză pe Gesar în negustor indian și îl duse la Meza.

Ceva legat de chipul negustorului îi părea fetei cunoscut. Podoabele din părul ei nu reușeau să-i ascundă durerea de pe chip și, sub hainele bogate, trupul ei cândva frumos împlinit, se ofilea.

— Chiar ești din Gling? Ai fost vreodată la Curte? L-ai întâlnit pe Regele Gesar? întrebă ea, cu glas tremurător.

Acum Gesar știu că Meza nu încetase să se gândească la el, chiar dacă fusese silită să devină soața demonului. Fără o vorbă, își lepădă hainele de negustor indian și dezvălui armura pe care o purta pe sub ele. Atunci, Meza își dădu jos costumul de consoartă a demonului, dând la iveală rochia albă pe care o purtase cu Gesar în Gling. El o cuprinse în brațe, în timp ce pe obrajii fetei șiroiau lacrimi.

— Slăvite rege, te rog, du-mă acasă în Gling.

— Mai întâi trebuie să ucid demonul care mi-a furat consoarta.

Atunci Meza îl duse să vadă bolul de orez, patul, tunurile de fier și săgețile lui Lutsan. Gesar se întinse în pat, care-l făcea să semene cu un copil. Nu reuși să ridice bolul de orez, darămite ghiulele sau săgețile. Își aduse brusc aminte de Magia Măreței Mânii pe care mama lui celestă dorise ca el să o exerseze, deoarece ea știa că îi va fi de trebuință lui Gesar. Nu reușise să o deprindă pe deplin. Meza îl sfătui să plece.

— Și n-o să mă întorc până nu-l omor.

— Am auzit că dacă mănânci una dintre vacile galbene ale regelui-demon, devii mai puternic.

Omorâră o vacă și, în timp ce Gesar mânca din ea, se făcu mai înalt. Meza îi spuse că regele-demon își păstra sufletul în mai multe locuri: într-un vas cu sânge, într-un copac ce putea fi doborât doar cu un topor de aur și într-o vacă pe care doar o săgeată de aur o putea omorî.

Gesar goli vasul de sânge, tăie copacul și omorî vaca, apoi se întoarse la palat, să-l înfrunte pe regele-demon. Fără suflet, Lutsan fu repede înfrânt.

Gesar nu se întoarse în Gling decât după ce apele se limpeziră, munții înverziră și înfloriră florile, iar vacile, caii și păsările din păduri își recăpătară sufletul vesel. Sheng-ngon călători împreună cu Gesar și Meza până la lacul cu apa ca oglinda și, pe când regele se îndepărta, Sheng-ngon îi strigă:

— Mărite rege, nu mi-ai tăiat capetele de demon.

— Privește-te în apă, îi strigă regele înapoi.

Sheng-ngon se privi și văzu că era din nou agricultorul din Rong și că purta căciula cu pene a miniștrilor din Gling.

Gesar și consoarta lui regală ajunseră în curând la fortăreața de la granița păzită de Atag Lhamo, care porunci un banchet ce ținu trei zile și trei nopți, spunând că voia să-și ofere o nuntă splendidă, căci odată ajunsă în Gling, avea să fie doar o altă consoartă. Banchetul nu dură trei zile, ci trei ani. Cântul și dansul nu conteneau niciodată în palat, în timp ce aroma cărnii și parfumul vinului ajungeau la mulți li depărtare. Ceea ce urâse fără ocolișuri Atag Lhamo la demon era că totul fusese în alb și negru, dar acum fata nu voia să plece de acolo. Meza, încă rușinată că fusese silită să devină consoarta regelui-demon și știind că multe femei așteptau favorurile regelui în Gling, fu bucuroasă să rămână, căci acolo numai ea și Atag Lhamo cea sinceră și directă își împărțeau atențiile regelui. Cele două

femei știau fiecare ce gândea cealaltă, fără să schimbe un cuvânt. Așa că rămaseră acolo vreme de trei ani.

Povestitorul

Poveste de dragoste

Savantul îl duse pe Jigmed la un post de radio tibetan. Jigmed era fericit în studioul cu lumini micșorate. Când Asang, tânăra crainică, intră în emisie, i se adresă lui Jigmed ca unui apropiat, deși în afara studioului nu se uita la el. Jigmed se întrebă dacă așa vorbise și consoarta Brugmo: fermecător, dar serios.

— Înainte să-și depene povestea, aș dori să-i pun Maestrului Jigmed două întrebări.

El se îndreptă de spate, cu trupul încordat, ca străbătut de un curent electric.

— Maestre Jigmed, cum e să fiți prima persoană care cântă această poveste în direct, la radio?

— Acest lucru mă face fericit, răspunse Jigmed și își auzi glasul răgușit.

— Cred că Maestrul Jigmed vrea să spună că se simte onorat, zise Asang, râzând.

— Mă simt fericit.

— Acum povestiți-le ascultătorilor noștri câte ceva despre perioada petrecută de dumneavoastră în oraș și la postul nostru de radio.

— Mă simt fericit, repetă el, cu o voce care se încăpățâna să fie răgușită, ca un croncănit.

Asang era tot mai nerăbdătoare.

— Maestrul Jigmed vrea să spună că îi place viața lui aici. Și acum, să auzim niște cântece.

Asang îl lăsă singur, deși prin peretele din sticlă Jigmed putea să vadă cum glumea și flirta cu tehnicianul de sunet. Începu să cânte și redeveni Jigmed. Pereții dispărură și se întoarse pe lunca de la poalele munților înzăpeziți. Zei puternici, oameni și demoni se aflau într-un du-te-vino între Cer și Pământ, punând la cale intrigi, rugându-se și luptându-se. În poveștile sale, cele mai frumoase femei erau și cele mai ciudate, căci țipau precum femeile de la sate, se sfădeau pentru favoruri și se încurcau cu oameni și demoni. Totuși, cumva ele erau întotdeauna cele mai importante personaje din poveste.

Când termină de cântat, gazda emisiunii se întoarse.

— Dragi ascultători, este ora zece. Nu uitați, vă rog, că mâine seară la ora nouă vom difuza în direct cântecul epic despre Regele Gesar. Fiți pe recepție!

Apoi Asang veni în spatele lui și se aplecă, iar el se simți de parcă din cer coborâse o pasăre imensă, acoperind cu umbra sa jalnicele creaturi de dedesubt. Jigmed tremura. Putea simți parfumul fetei care, cu buzele mai să-i atingă gâtul, îi zise:

— Ai cântat bine în seara asta, dar nu înțelegi femeile.

Jigmed fu cât pe ce să leșine.

Când i se limpezi capul, era singur în studioul de înregistrări. În drum spre ieșire, coti greșit prin labirintul de coridoare și ajunse într-o zonă mult mai mare și mai complexă, cea destinată postului de radio chinez. Acolo, spuse tuturor că o

căuta pe Asang, dar nimeni nu știa cine era ea. Reuși cumva să iasă din clădire în lumina orbitoare a soarelui.

La hostel, îl luă cu călduri și friguri când se întinse în pat. Visă că Asang, îmbrăcată în veșmintele splendide ale lui Brugmo, se plimba încolo și încoace pe un deal verde, aruncându-și privirea îngrijorată spre nord. El încercă să-i spună să fugă, căci o pândea primejdia, însă nu izbuti să-și găsească glasul.

În acea după-amiază, la el veni savantul de la institutul de cercetare. Când acesta văzu că Jigmed nu se atinsese de mâncarea trimisă sus de la cantină, zise:

— Ești bolnav.

„Oare?“ se întrebă Jigmed. Însă mintea îi era doar la fata care moderase emisiunea și îi era frică.

— Vreau să merg acasă, zise el.

— Un adevărat povestitor, un *grungkan* veritabil nu are casă, spuse savantul cu seriozitate. Lumea este casa lui.

— Vreau să mă întorc în luncă.

— Dar guvernul îi va oferi celui mai bun interpret bani, o casă, decontarea cheltuielilor.

Jigmed vru să-l contrazică, să-i spună că o casă nu e același lucru cu un cămin. De ce ar avea nevoie de casă un *grungkan*, care era sortit să hoinărească? Însă, la urma urmei, el era Jigmed și nu știa să se contrazică.

— Mi-e frică, fu tot ce putu să zică Jigmed.

— Poate că asta e sensibilitatea ta de artist, un artist al poporului, spuse savantul, zâmbind.

A doua zi veni o povestitoare nouă, o femeie simplă, între două vârste, care fusese lovită de fulger când era cu vacile la păscut. Când își revenise, știa, fără să fi fost educată, cum să

cânte epopeea lui Gesar. Jigmed o întâlni întâmplător în acea după-amiază, pe coridorul hostelului. Se întorcea în cameră cu un bol de mâncare de la cantină când femeia îl opri.

— Mi s-a spus că ești un cântăreț bun.

El înclină din cap.

— Mă numesc Yangcan Drolma, îi zis ea cu sfială.

Jigmed râse. Numele Drolma, care însemna „zână celestă“, nu se potrivea cu vocea ei răsunătoare și ochii aprigi.

— Hai să vedem cu ce ne hrănesc ăștia, zise Yangcan Drolma. Măi să fie, supă! Și chifle la abur. Asta-i tot ce mi s-a dat și data trecută când am fost aici.

— Dar ai revenit.

— Vino cu mine. Îl luă de mână și merseră în camera ei. Mi s-a spus că pot să-mi gătesc, dar n-am voie să folosesc foc de lemne sau electricitate.

Avea două camere – una pentru dormit, una pentru gătit și băut ceai. În mijlocul celei din urmă era un reșou. Femeia îl atinse pe umăr ca să-l călăuzească până la o pernă.

— Îți fac niște ceai.

Apa fierse repede și femeia adăugă lapte praf vrând prepare un ceai aromat cu lapte. Scoase niște brânză și îi turnă supa, cu legume tăiate subțire deasupra. Apoi vorbi zâmbind:

— Acum poți să-ți mănânci chiflele la abur.

El mâncă brânză cât pentru trei mese. Yangcan Drolma părea încântată în timp ce îl privea.

A doua zi, când Jigmed plecă să cânte, Yangcan Drolma îi puse în mână un termos, spunându-i:

— Niște ceai, dacă o să-ți fie sete.

— N-am voie să beau nimic când cânt.

— Aiurea. Ei au voie, așa că tu de ce să nu poți bea?

— Ei beau afară.

— Atunci du-te și tu afară să bei.

— Ea n-o să mă lase.

— Cine?

— Fata aia, Asang.

Yangcan Drolma îi aruncă o privire cu tâlc.

— Guvernul ne plătește ca să cântăm. Nu trebuie să asculți fiecare cuvânt al ei.

În ziua aceea, Jigmed nu-și bău ceaiul. Nu pentru că nu a vrut, ci pentru că Asang nu l-a lăsat.

— Am reușit să scăpăm, în sfârșit, de mirosul tău de pășune, dar acum acesta a revenit, zise ea.

Jigmed a trebuit să lase termosul în afara studioului, iar seara îl aduse la hostel înapoi, neatins.

Începu să umble vorba despre păstorul visător care se îndrăgostise de realizatoarea de emisiuni radio. Când Asang ajungea la studioul de înregistrări, refuza să stea de vorbă cu el. Jigmed voia să-i spună: „Nu-i adevărat. Cum aș putea să îndrăznesc să mă gândesc să te iubesc?“. Însă când în studio luminile scădeau în intensitate, iar ea îi vorbea cu vocea aceea profundă, Jigmed se zăpăcea. Glasul ei era magnetic, iar pielea ei emana un parfum plăcut.

Într-o zi, ea îi zise:

— Dacă vrei să mai cânți, trebuie să le spui bârfitorilor că nici nu ți-a trecut prin cap așa ceva.

— Ce nu mi-a trecut prin cap?

— Jegos urât ce ești! începu ea să țipe. Spune-le că nu ai fost niciodată îndrăgostit de mine!

Jigmed lăsă capul în jos, dar nu putu ascunde adevărul:

— Te-am visat noaptea.

Cu un țipăt, ea ieși val-vârtej din studio.

Ceilalți angajați ai postului năvăliră înăuntru:

— Ce-ai făcut? Spune-ne!

Jigmed nu făcuse nimic. Oare vorbele lui aveau țepi otrăvitori, precum cele ale unui vrăjitor? Părea să o fi jignit chiar și pe Drolma, care scuipă spre umbra lui. Mai devreme, când intraseră și ieșiseră împreună din postul de radio, lumea glumise pe seama lor, zicând că cei doi cântăreți erau făcuți unul pentru celălalt. Drolma zâmbise blând când auzise asta. Însă acum scuipa spre umbra lui.

Cu câteva zile înainte, se certaseră din cauza poveștii.

— N-a fost în întregime vina lui Atag Lhamo și a lui Meza că Gesar a rămas atât de mult în țara demonului, susținuse cu tărie Yangcan Drolma. Dacă el nu s-ar fi îndrăgostit de fiecare dată când întâlnea o femeie și i-ar fi rămas credincios lui Brugmo, n-ar fi fost atâtea necazuri.

— N-ar trebui să criticăm noi o poveste creată de zei, venise replica lui Jigmed.

— Povestea a venit de la zei. Ar fi fost foarte diferită dacă ar fi provenit de la zeițe, i-o întoarse Drolma.

Înspăimântat, Jigmed întinsese steagul cu imaginea brodată a zeului și se lăsase în genunchi, pentru a-și arăta respectul. Yangcan Drolma căzuse în genunchi lângă el, cerându-i iertare.

Însă acum lui Jigmed îi era prea rușine să-și mai arate fața la postul de radio. De data asta chiar se îmbolnăvi. Auzi ușa scârțâind. Yangcan Drolma intră în camera lui.

— Ce cauți aici? o întrebă el slăbit.

— Acum știi cine se poartă frumos cu tine, cine e femeia potrivită pentru tine.

Ea se aplecă și îi sărută fruntea, apoi mâinile, acoperindu-l cu lacrimi fierbinți. Însă fierbințeala acelor lacrimi nu reuși să pătrundă îi inima lui Jigmed.

— Întoarce-te în camera ta, te rog. Voi veni la ceai mâine.

— Bietul meu bărbat! Bietul meu bărbat bolnav! zise ea, sărutându-l iar.

După ce ușa se închise în urma ei, Jigmed se șterse de lacrimile femeii, iar în minte îi năvăli amintirea scenei din studioul de înregistrări. Așa că plecă fără să-și ia rămas-bun și dispăru din oraș. Nimeni nu știa încotro plecase.

Povestea

Tribul armelor

Pe Gyatsa Zhakar îl tulbura ceva ce plănuise de mult timp. Aștepta ca Gesar să se întoarcă după ce supusese țara demonului, ca să-i ceară îngăduința de a-și duce planul la îndeplinire. Însă Gesar lipsea de trei ani și umbla zvonul că se veselea în țara din nord a demonului, împreună cu Meza și cu noua lui consoartă, Atag Lhamo, și nu avea de gând să se întoarcă. Oamenii începeau să se îndoiască de faptul că el ar trebui să le fie rege, căci, deși avea puteri magice, era nespus de încăpățânat. Metog Lhartse le repeta mereu că Cerul îl trimisese să le fie rege, deci nu exista altă cale. Rongtsa Khragan, marele dregător, îi împărtășea părerea.

Însă Gyatsa Zhakar era împovărat de îngrijorare. Îi zise marelui dregător:

— Mama mea zice că în China un împărat pierde sprijinul poporului său dacă se dedă plăcerilor și își uită îndatoririle.

— Regele nostru este fiul zeilor, îi răspunse marele dregător, cu glas întunecat.

— Mama zice că împăratul Chinei e numit Fiul Cerului, asta însemnând că și el este un fiu al zeilor.

— Ești fratele lui Gesar, războinicul preferat al regelui. Vorbești precum vicleanul Khrothung. Nu știi că am dat o lege nouă, care spune că vorbele jignitoare cu privire la treburile Curții sunt o fărădelege?

— Aș vrea să trimiți un sol, ca să grăbească întoarcerea regelui.

Marele dregător oftă.

— Înainte de a pleca, regele mi-a spus să continui ca de obicei, să strâng taxele și să mijlocesc neînțelegerile. Ție ți-a poruncit să păzești hotarele.

— Tocmai în legătură cu hotarele trebuie să îi vorbesc regelui. Cine s-ar fi gândit că va trebui să aștept trei ani?

— Deocamdată, întoarce-te la slujba ta. Nu putem pune la îndoială autoritatea regelui. Nu trebuie să ne îndoim de el.

Gyatsa Zhakar nu avu de ales, așa că-și luă la revedere de la mama sa, deși i se plânse și ei.

— Glingul a devenit o țară, dar în multe privințe, încă nu a atins perfecțiunea, îi răspunse mama lui. Dacă îndeplinindu-ți ordinele poți să ajuți ca lucrurile să se miște în această direcție, atunci asta ar trebui să faci.

El îi spuse atunci că unchiul Khrothung îl invitase la un banchet și că nu știe cum să-i răspundă.

Mama lui se cutremură și îi zise:

— Suie-te pe cal și întoarce-te imediat la graniță, fiule!

Noaptea era fără lună când el se înapoie la tabăra lui. Când plecă, zări la lumina stelelor o siluetă care semăna cu Brugmo, stând pe acoperișul palatului și privind spre nord. Spre deosebire de mulți oameni din Gling, care se pricepeau la tot soiul de vrăji, Gyatsa Zhakar își câștigase renumele prin muncă grea și nu putea să o vadă bine de la distanță. Brugmo însă știa destulă magie ca să-l vadă pe el. Îi trimise o bufniță, care i se opri pe umăr și îi vorbi cu glasul ei:

— Am auzit că te-ai întors și credeam că vei veni să mă vezi mâine.

El descălecă și, cu fața spre palat, îi răspunse respectuos:

— Dragă Consoartă, am venit să-i vorbesc regelui, însă el întârzie în expediția sa în țara demonului din nord. Trebuie să mă întorc la graniță. Marele dregător, care respectă cu strictețe regulile și ordinele, nu a avut curajul să trimită pe cineva să-l cheme pe rege. Ar vrea înalta consoartă să ceară întoarcerea regelui?

Brugmo oftă. Tocmai șiretlicul ei egoist provocase tot necazul, iar ea nu putea decât să sufere în tăcere. Însă Gyatsa Zhakar nu știa nimic despre intrigile de la palat și înțelese greșit. Urcă din nou pe cal și se pregăti să plece mai departe, dar Brugmo îl opri.

— În ultimele câteva zile am fost îngrijorată, ca și cum asupra noastră ar urma să se abată o nenorocire, zise ea.

— Dacă înalta consoartă stă în palatul ei și așteaptă întoarcerea regelui, de ce anume se teme?

— Ghicitorul a zis că o aură malefică amenință constelația mea. Când se va întâmpla asta…

— O voi apăra pe înalta consoartă cu prețul propriei mele vieți, dacă va fi nevoie. Gyatsa Zhakar dădu pinteni calului și

dispăru în noapte. Bufnița zburase de pe umărul lui, însă el încă auzea suspinele lui Brugmo, care-l umplură de presimțiri rele. Nu mai putea aștepta întoarcerea regelui pentru a-și duce planul la îndeplinire. Cine știe când sau dacă va avea loc această întoarcere?

În vechime, rezultatul bătăliilor dintre triburi era hotărât de iscusința conducătorilor. Apoape fiecare dintre cei treizeci de războinici din Gling avusese puteri nemaivăzute, iar zeii și demonii se alăturaseră în lupte, astfel încât oștenii de rând nu fuseseră de folos în luptă. Însă Gyatsa Zhakar auzise că, odată ce se întemeia o națiune, zeii se întorceau în Ceruri și oamenii din țara respectivă își pierdeau puterile magice. „Atunci zeii au dispărut cu siguranță din Gling“, se gândi el.

Gyatsa Zhakar voia acum să facă din oștenii săi o armată care să nu se sprijine pe magie. Îi pregătise cu ajutorul unei cărți de stategie pe care i-o dăduse mama lui. Când se întoarse de la palat, mută un întreg trib din lunca situată de-a lungul Fluviului Galben la sud, în munți. Desigur, nu se mai numeau „trib“, ci alcătuiau oastea unui chiliarh. Gyatsa Zhakar le spuse că vor merge spre sud până când vor ajunge în ținutul pe care fuseseră siliți să-l părăsească din cauza viscolului. Când ajungeau la râul cunoscut, cele o mie de familii trebuiau să se stabilească într-o vale adâncă din munți sau de-a lungul unui mal abrupt, oriunde puteau topi fierul și cuprul.

Căpetenia lor îi zise:

— Vom porni peste trei zile, dar nu-mi place să-i aud pe oameni plângând că-și părăsesc căminele.

Gyatsa Zhakar ceru să se compună un cântec care să înlocuiască plânsul, iar când tribul plecă, oamenii cântau un cântec de călătorie. Gyatsa Zhakar și oștenii săi deschideau

drumul, iar când ajunseră la o pădure atât de deasă încât nici vântul nu putea să sufle prin ea, le spuse că sosise momentul să exerseze mânuirea sabiei și să-și antreneze mușchii. Așa că oștenii, ajutați de săbii, făcură o cărare lată și luminoasă prin pădure. Când bolovani mari le blocară înaintarea, ofițerii mai tineri ziseră:

— Haideți! un prilej foarte bun de a vă lua la trântă cu uriașii.

Iar oștenii rostogoleau bolovanii în pâraiele muntelui. Când apărură lupi și tigri, oștenii spuseră că își vor îmbunătăți trasul cu arcul. Cei mai buni arcași erau îmbrăcați acum în piei vărgate de tigru.

În cele din urmă, se opriră pe malurile mărețului fluviu Jinsha, unde văile erau așezate ca petalele unui lotus, iar crestele munților dimprejur aveau forma unor spadasini curajoși. Vânturile și viscolele aspre de martie stăpâneau lunca, dar acolo, prin văile care se deschideau spre sud-est, bătea un vânt cald. Crânguri de castani, trandafiri și piersici înfloreau în văi. Într-o zi, la puțin timp după sosirea lor, un bătrân se trezi dis-de-dimineață, după o ploaie de primăvară, și descoperi că toiagul lui din lemn de salcie, pe care îl înfipsese într-o doară în pământ, înfrunzise.

Locul mai avea un folos: nu trebuiau să-și facă griji cu privire la construirea caselor, cel puțin nu imediat, deoarece puteau locui în peșteri. Găsiră minereu în roci care păreau să aibă în ele magia transformării. Puse morman una peste alta pe locul de topire, în vânt și ploaie, pietrele se făceau roșii sau verzi. Aveau cupru și aveau fier. Tribul era renumit pentru numeroșii săi meșteșugari: zidari, constructori de furnale, meșteri în topirea metalelor și făuritori de arme. Acum aveau

cuțite, săbii, sulițe, săgeți, harnașamente, buzdugane și armuri, care luceau toate verde-închis când oștenii lui Gyatsa Zhakar se aliniau mândri în formație. Gyatsa Zhakar era convins că nici un dușman nu putea rezista unui atac al trupelor sale.

Când sosi toamna, auziră că triburile din sudul îndepărtat plănuiau să le fure recolta, dar Gyatsa Zhakar nu permise armatei sale să îi înfrunte în luptă. În schimb, după ce strânseră recolta, îi scoase pe oașteni la instrucție pe câmpurile pustii. Barbarii spionară trupele trei zile și trei nopți, apoi veniră să se predea. Gyatsa Zhakar trimise noii supuși la palat. Marele dregător nu auzise niciodată de locurile din care veneau acești oameni. Înclinându-se spre nord, zise:

— Rege Gesar, vârstnicul tău dregător îți trimite felicitările sale. Mulțumită reputației tale, până și triburile necivilizate din sud au venit să jure supunere și să-și ofere pământurile întinse.

Povestea

Regele uită să se întoarcă

La nord-est de Gling, unde se întâlneau un deșert, o luncă și un lac sărat, se afla țara lui Hor. Acest teritoriu întins era condus de un rege care-și zicea Împăratul Cerului și care își unsese cei trei fii regi. Cum acești fii locuiau în iurte de culori diferite, erau numiți Regele Negru, Regele Alb și Regele Galben. Regele Alb era cel mai iscusit în arta războiului și era ajutat de un războinic invincibil, Shanpa Merutse, care era deopotrivă necioplit și crud.

În același an în care Gyatsa Zhakar strămută un trib pe malul fluviului Jinsha pentru a topi fier, consoarta chineză preferată a Regelui Alb muri. Crezând că numai o femeie străină putea să-i ușureze durerea, el porunci unui papagal, unui porumbel, unui păun și unui corb să caute pentru el o frumusețe de alt neam.

Din nefericire, cele patru păsări zburară spre Gling.

Ajunși la granița dintre Hor și Gling, papagalul zise:

— Suntem precum niște săgeți trase de Regele Alb – ușor de plecat în zbor, dar greu de întors din drum. Să găsim femeia pe care o caută este peste puterile noastre. Și chiar dacă am găsi-o, va vrea să o ia cu forța și cine știe câte vieți se pot pierde? De ce să nu fugim înainte să se întâmple asta?

— Unde să fugim?

— Porumbelul a venit cu consoarta chineză, deci se poate întoarce în China. Păunul se va întoarce în India, iar eu mă voi duce înapoi în Monyul, în sud. Pentru tine, Corbule, e chiar mai ușor. Lumea e plină de cei de-un neam cu tine, așa că poți merge unde dorești.

Pe când celelalte trei păsări se înălțară în văzduh, corbul rămase în copac. Se tot întrebase cine își va asuma meritul de a-i găsi regelui o femeie frumoasă. Cum nu era o pasăre frumoasă, Regele Alb nu-i arunca nici măcar o privire piezișă când acorda premii pentru merit. Acum era șansa lui: dacă o găsea pe frumoasa pe care o dorea regele, nu avea să împartă laudele cu nimeni. Acest gând îi alină în timp ce se rotea pe cer deasupra Glingului; însă după patruzeci și nouă de zile, tot nu reușise să găsească o preafrumoasă fată care să satisfacă neastâmpărul regelui. Nu că n-ar fi fost fete frumoase în Gling, însă vestea despre căutările Regelui Alb se răspândise

pretutindeni și, în lipsa Regelui Gesar, protectorul lor, oamenii erau înspăimântați când corbul se rotea prin văzduh deasupra Glingului. Numai Brugmo se ducea într-un loc înalt, ca să privească în zare, dar corbul, care evita palatul și săgețile arcașilor, nu o zări niciodată.

Khrothung nu era în apele lui de când Gesar urcase pe tron. Într-o zi, se dădu jos din pat deosebit de neliniștit. Își folosi magia ca să se transforme într-un șoim și să zboare în văzduh, căci creierul foarte mic al șoimului nu putea cuprinde grijile omenești. Când apăru corbul, șoimul se repezi să-l atace și i-ar fi smuls aripile dacă acesta nu ar fi cârâit:

— Cruță-mi viața! Regele Alb m-a trimis.

— Un trepăduș al Regelui Alb… Te-a trimis să cauți femei frumoase?

— Da.

Cum creierul șoimului era prea mic ca să dea naștere unei idei, pasărea zbură peste un deal și se opri în spatele unor copaci, unde se preschimbă la loc în om și se gândi adânc o clipă. Apoi Khrothung își reluă forma de șoim și zbură înapoi, făcându-l pe corb să dea înspăimântat din aripi.

— Nu te teme. Cea mai frumoasă femeie din Gling stă pe acoperișul palatului, zise șoimul.

Corbul o zări pe Brugmo. Frumusețea ei era de nedescris, iar ochii ei, umbriți de tristețe, semănau foarte mult cu cei ai răposatei consoarte chineze. Plonjă spre ea și îi luă un șir de turcoaze ce-i împodobea părul, apoi bătu din aripi și croncăni:

— Bravul Rege Alb din Hor va veni în curând aici, să te facă mireasa lui.

Corbul zbură direct la Regele Alb și se plânse de dezertarea celorlalte trei păsări. Însă regele, nerăbdător, îl întrebă:

— Ai găsit o frumusețe pe gustul meu?

Corbul se umflă în pene de mândrie când zbură spre tron și îi dădu regelui podoaba pentru păr a lui Brugmo.

— După ce Gesar a supus țara demonului, noua consoartă l-a ademenit în brațele ei și el nu s-a mai întors în Gling. Brugmo a rămas singură în palat.

— Voi trimite o oștire după ea.

Când Shanpa Merutse, cel mai de seamă general al regelui, primi ordinul, zise:

— Mărite rege, o fi Glingul o țară mică, dar Brugmo este consoarta regelui. Nu o putem lua fără să iscăm un război care va aduce suferință poporului.

Firește, Regele Alb nu vru să asculte, ci trimise după prințesa Jetsun Yeshe să ghicească viitorul.

Jetsun Yeshe, fiica unui prinț din Hor, era una dintre marile frumuseți ale țării. La moartea consoartei chineze, unii aduseseră vorba ca regele să se însoare cu ea, însă acesta refuzase. Era o fată talentată, învățată de un profesor neobișnuit, și făcea previziuni exacte. Cel mai puternic rege e cel care își poate păstra tainele; aura sa de putere sporește atunci când nimeni nu știe la ce se gândește. Regele Alb știa că autoritatea sa ar fi fost compromisă de prințesă și de aceea își înăbușise dorința pentru ea și își căuta o consoartă din triburile străine.

— Semnele arată pericol, zise Jetsun Yeshe. Regele nu trebuie să-și trimită trupele pentru un scop atât de neînsemnat.

Regele râse cu răceală.

— Spui asta pentru că nu vrei să mă însor cu femeia asta din Gling. De n-ai fi atât de tânără și de frumoasă, aș pune să ți se taie capul și să ți se arunce trupul ca hrană pentru lupii de munte înfometați, care îmi tulbură somnul în fiecare noapte.

Jetsun Yeshe plecă zâmbind trist, fără să arate nici un semn de teamă.

Văzând că regele era neclintit în hotărârea sa, Shanpa Merutse își strânse oștenii și porni la drum cu Regele Alb.

Oamenii din Gling așteptau liniștiți întoarcerea regelui lor, fără să știe că o oaste din nord-est se apropia de ei. Khrothung, singurul care știa de iminentul atac al celor din Hor, zbură în sud, să-l vadă pe Gyatsa Zhakar.

— Dragă nepoate, de trei ani Glingul nu are conducător. Marele dregător este neputincios, așa că trebuie să îi iei locul de regent.

— Dacă nu-mi vrei răul, nu mai spune nimănui așa ceva, protestă Gyatsa Zhakar.

— Topești întruna fier, faci arme și îți instruiești soldații. Lumea se întreabă ce planuri ai.

— Vreau să fac Glingul foarte puternic. Când se va întoarce regele, îmi voi preda sigiliul de comandant și mă voi duce în China cu mama mea, ca să-și viziteze țara natală.

Gyatsa Zhkar îi spusese asta marelui dregător într-o scrisoare. Însă nu auzise zvonurile și rămase tulburat după plecarea lui Khrothung. Luă doi slujitori, se întoarse la palat să-l vadă pe marele dregător.

— E bine ce ai făcut, dar ar fi trebuit să aștepți până se întorcea regele, zise marele dregător.

— Dacă ne-ar ataca acum cineva?

— Dragă nepoate, cine ar fi atât de nechibzuit? În afară de asta, mintea Regelui Gesar e vastă precum oceanul. Ar sta să privească nepăsător cum izbucnește războiul la graniță?

Schimbând subiectul, continuă:

— Am auzit că ai construit un zid de fier pentru fortăreață.

— O fortăreață de frontieră trebuie să fie invincibilă.

— Ar trebui reședința unui dregător să depășească palatul?

— Pari altul decât intendentul pe care-l cunoșteam.

— Dragă nepoate, nu ne-am dorit noi o țară? Avem una. Nu ar trebui să te întorci la graniță. Rămâi aici, să aperi palatul, și nu vei mai fi îngrijorat.

Astfel că Gyatsa Zhakar nu plecă înapoi, lucru care o bucură pe Brugmo. Însă fetei îi venea greu să aducă vorba despre intențiile Regelui Alb, așa că zise doar atât:

— Visez urât în fiecare noapte. S-ar putea să se întâmple ceva groaznic. Însă mă simt mai în siguranță acum, când ești aici și păzești palatul.

Regele Alb, care ajunsese la graniță cu armata sa, trimise un sol să o ceară pe Brugmo. Ea plânse când auzi, iar Gyatsa Zhakar ceru îngăduința de a merge în țara demonului, ca să-l aducă pe rege, însă cererea lui fu ignorată – cum el nu avea puteri magice, cine putea ști cât timp avea să-i ia să treacă munții înalți și fluviile adânci? Dacă izbucnea războiul, un general curajos ca el ar fi fost indispensabil Glingului.

În final, hotărâră să trimită în nord cocorul alb, pasărea de suflet a Glingului. Însă când pasărea ajunse acolo, Gesar bea alături de soațele lui.

— Cred că știu pasărea asta, zise el.

— Sunt pasărea de suflet a Glingului și tu ești regele din Gling. Bineînțeles că m-ai mai văzut. Dar Glingul e fără de rege

de mulți ani, iar acum Horul a trimis o armată să o ia pe Brugmo cu forța. Poporul din Gling dorește ca regele său să se întoarcă degrabă.

Gesar spuse că vor porni a doua zi, în zori. Însă când se trezi, la scurt timp după ce se crăpă de ziuă, bău din tăria oferită de consoartele sale și uită de plecarea sa. O întrebă pe Meza de ce erau adunați așa de mulți oameni acolo. Aceasta, aducându-și aminte că gelozia lui Brugmo dusese la răpirea ei, îi zise lui Gesar că oamenii repetau o minunată piesă de teatru pentru rege. Întoarcerea lui Gesar în Gling fu întârziată încă un an.

Aflat în primejdie, Glingul trimise la Gesar o coțofană, dar aceasta se cocoță pe poarta orașului și ciripi agitată. Înainte de plecare, Brugmo îi spusese păsării că, datorită puterilor sale magice, regele o va înțelege, numai că băutura tare și femeile îi tociseră simțurile.

— Pasărea aia încearcă să ne spună ceva? își întrebă Gesar consoartele.

Știind că fusese trimisă de Brugmo, Meza răspunse:

— De ce ar face o pasăre atâta gălăgie când regele încearcă să se distreze? Regele nu și-a mai folosit arcul și săgețile de multă vreme.

Cu o singură săgeată, Gesar ucise mesagerul.

Mai trecu un an.

Brugmo îl rugă pe marele dregător să trimită un al treilea mesager la rege, însă Rongtsa Khragan răspunse:

— Am trimis deja doi. Regele are, cu siguranță, motivele sale să nu se întoarcă la noi.

Lumea începu să se plângă că marele dregător nu mai era același intendent înțelept de la început.

— Nu trebuie să vă îndoiți de înțelepciunea regelui, le spuse el.

Nimeni nu putu să răspundă la aceste vorbe, așa că își ținură gura.

Ultima speranță a lui Brugmo fu vulpea. Cum aceasta nu putea vorbi, Brugmo îi dădu inelul ei, crezând că regele își va aduce aminte de ea când îl va vedea. Ferindu-se de consoarte, vulpea îl găsi pe rege și scuipă inelul în fața lui. Inelui îi aminti lui Gesar de ceva, așa că urcă în cel mai înalt punct al fortăreței și privi atent spre cer, crezând că mama lui celestă îi va spune dacă se întâmpla ceva important. Însă văzu doar norii ce cutreierau un cer la fel de albastru ca marea. Apoi își aduse aminte că avea o oglindă de cristal, așa că o scoase și privi în ea. Ceea ce văzu îl uimi: oștenii din Hor și caii lor se strânseseră la graniță și erau pregătiți să atace Glingul. Privi spre palat și zări chipul rătăcit al lui Brugmo. Trimise poruncă să i se pregătească plecarea înainte de răsăritul lunii și își încălecă bidiviul. Însă atunci bău două pocale de vin în semn de bun-rămas și descălecă.

Gesar nu știa că vinul din țara demonului provoca uitare. Cum demonul nu avea supușii lui, Lutsan luase oameni de pe alte meleaguri și îi adusese acolo, dându-le din acel vin pentru a-i face să-și uite locurile de baștină.

Povestea

Moartea lui Gyatsa

Marele general Danma, care veghea la hotarele de nord, urcă pe un deal împreună cu oștenii săi de încredere și văzu puternica oștire din Hor. Regele Galben era la mijloc; în stânga sa, trupele Regelui Negru erau dispuse asemena aripii unui șoim, iar în dreapta, trupele Regelui Alb alcătuiau a doua aripă. În urma lor erau îngrămădite întăririle, în vreme ce avangărzile lui Shanpa Merutse se aflau în față, capul de săgeată al acestei armate puternice.

Lipsit de aer rău, Glingul se scălda într-o atmosferă de pace și prosperitate. Danma avea cu el doar câteva zeci de oșteni în timp ce cerceta granița și primise ordin să nu facă nimic pripit. Însă el își amintea jurământul de loialitate făcut lui Gesar și știa că va pierde un prilej de a-și sluji țara dacă nu acționa în această clipă de criză națională. După ce-și trimise oștenii să raporteze la palat, decise să lupte de unul singur cu armatele din Hor.

— Sunt câtă frunză și iarbă, îi zise calul său. Dacă noi doi vom porni împotriva lor, ne vor opri cu o singură rafală de săgeți, dese ca un roi de lăcuste. Dacă e să avem vreo șansă de victorie…

Și calul îi șopti lui Danma planul său.

Danma descălecă și porni șchiopătând spre tabăra celor din Hor. Calul îl urmă agale, ca și cum ar fi fost olog. Când ajunseră la tabăra avangărzii, Danma sări înapoi pe cal și, luptând, își croi drum până la formațiunea din mijloc. Acolo, găsi caii de luptă ai soldaților din Hor păscând în vale și profită de haosul

pe care-l provocase pentru a-i mâna în turmă până pe teritoriul Glingului.

Shanpa Merutse, care nu era prea dornic să se lupte, se folosi de această ocazie pentru a-l sfătui pe Regele Alb:

— Dacă un singur soldat șchiop și un cal olog din Gling sunt atât de puternici, nu vom putea să îi rezistăm lui Gesar, în fruntea unei oști mari.

Însă Regele Alb nu se lăsă descurajat și îi răspunse:

— Ai slăbit curajul oștenilor înainte de bătălie. De n-ar fi victoriile tale de mai înainte, acum ai îndura usturimea biciului meu.

Nici un războinic de ispravă nu putea accepta o astfel de jignire, așa că Shanpa Merutse, conducându-și trupele alcătuite din douăzeci de mii de soldați, intră în Gling. Pe drum, se întâlniră cu Gyatsa Zhakar și oastea lui, care veneau în ajutorul lui Danma. În curând, sângele se revărsă în valuri și cerul se întunecă. Însă oamenii din Hor nu reușiră să învingă și se întoarseră la granița lor, în timp ce armata din Gling, care suferise pierderi grele, renunță să-i urmărească. Dacă dușmanul ar fi lansat în acel moment un atac cu toate forțele de care dispuneau, Gyatsa Zhakar n-ar fi putut să reziste.

Cele două tabere rămaseră la graniță, cântărindu-și reciproc forțele, iar în cursul anului care urmă, Rongtsa Khragan, învești mântat într-o ținută potrivită cu rangul său, fu într-un du-te-vino permanent între armate, cu solii de adevăr și miciună pentru a crea confuzie în rândul inamicului. Regele Alb fu păcălit de această strategie și cetățenii din Gling se bucurară să vadă că bătrânul intendent era din nou el însuși. Însă această situație îl supăra pe Khrothung.

Într-o zi, Rongtsa Khragan îi mai trimise o scrisoare Regelui Alb, spunându-i să-și retragă cele două armate înainte de venirea iernii aspre. Puteau să decidă apoi dacă aveau să lupte sau să negocieze anul următor. Însă Regele Alb nu voia să renunțe și hotărî să lanseze un alt atac masiv. Dacă dădea greș, mai era încă timp să discute despre retragere.

În mod surprinzător, Regele Alb nu întâmpină nici o rezistență în primii treizeci de li. Însă la distanța de șaizeci de li, armata din Gling contraatacă. După zile în șir de luptă, forțele din Gling dădură semne de slăbiciune; înfrângerea lor părea iminentă și marele dregător consimți să-l lase pe Gyatsa Zhakar să-și aducă trupele din sud, însă fu prea târziu.

Brugmo știa că ea era cauza directă a acestui război și că tot din vina ei Gesar rămăsese atât de mulți ani în țara demonului. Decise că, de vreme ce ea era pricina, numai ea putea fi soluția. Trebuia să mănânce din fructul amar pe care-l sădise cu mâna ei. Regele nu se întorsese după ce ea trimisese vulpea, iar asta nu putea să însemne decât că se săturase de ea. Așa avea să fie, deci. Avea să plece cu Regele Alb, așa că îi trimise acestuia o scrisoare prin care îi cerea să-și retragă trupele.

Regele Alb îl trimise pe Shanpa Merutse să o aducă pe Brugmo.

— Voi pleca peste trei zile, zise Brugmo.

— De ce peste trei zile?

— Sunt consoarta regală și cu toate astea, am fost geloasă precum o femeie de rând. Trebuie să mă căiesc.

După trei zile, Shanpa Merutse veni iar.

— Mai așteaptă încă trei zile. Trebuie să mă căiesc pentru faptul că am pierdut afecțiunea unui fiu al zeilor.

Mai trecură trei zile și Shanpa Merutse se întoarse.

— Regele nu e un om răbdător, zise el. Vom lansa un alt atac, dacă Brugmo nu va pleca acum cu mine.

— Te rog, spune-i să mai aștepte doar trei zile.

Brugmo se gândi că învățase cum să fie o consoartă virtuoasă, cuviincioasă și cumsecade, dar Gesar mai avea până să învețe să fie cu adevărat regele unei țări mari, cu minte înțeleaptă și pătrunzătoare. Avu nevoie de trei zile pentru a jeli pierderea lui Gesar. Puse în fața ei un rubin și, când durerea din inima ei deveni pârjolitoare, nestemata se sparse în fărâme. S-a întors spre slujnica ei și i-a zis:

— Până și Cerul știe cât de mult mă căiesc și sufăr, dar regele, nu. Când se va întoarce, spune-i că trupul meu a murit și că inima mi s-a frânt aici, în Gling.

Camerista se lăsă în genunchi în fața ei și spuse:

— O rog pe consoartă să-și aducă aminte cum am ajuns să-i fiu slujnică.

Fata fusese păstoriță și semăna la chip și la trup cu Brugmo. Din această cauză fusese aleasă să-i fie slujnică.

— Pentru că ești ca mine.

— N-aș putea avea niciodată grația domniei voastre, dar Regele Alb nu v-a întâlnit niciodată, așa că vă rog să mă lăsați să merg la curtea lui în locul domniei voastre.

— Atunci, trebuie să te rog să înduri de dragul meu, răspunse Brugmo plângând. Când se va întoarce regele, îi voi cere să trimită o armată să te aducă acasă.

În cea de-a treia zi, Brugmo se ascunse în palat și slujnicele ei o îmbrăcară pe cameristă în hainele consoartei. Când Shanpa Merutse veni după ea, fata plecă împreună cu el, părând grațioasă și delicată. Însă după ce încălecă, nu se putu opri din plâns. Shanpa Merutse deveni bănuitor: femeia din fața lui

arăta ca Brugmo, dar plângea ca o femeie de rând. Însă, cum era supărat pe Regele Alb pentru că declanșase un război din cauza unei femei, nu încercă să afle adevărul.

Oștile Regelui Alb se retraseră asemenea valurilor la reflux, iar el și noua consoartă sărbătoriră zgomotos în palatul lui. Însă fetei îi lipsea pasiunea înflăcărată a predecesoarei ei și plângea adesea, așa că el nu era pe deplin mulțumit. Gândindu-se la rubinul sfărâmat al lui Brugmo, fata îi zise regelui:

— Inima mi-a fost sfărâmată de un bărbat. Va avea slăvitul rege răbdare să aștepte să mi se vindece?

Mișcat de vorbele ei, Regele Alb începu să o prețuiască pe falsa Brugmo.

Gyatsa Zhakar îi ceru marelui dregător încuviințarea pentru a-și aduce trupele să apere palatul, dar acesta îl refuză fără ocol:

— Regele este plecat, iar lumea ar crede că jinduiești la tron.

Cu inima grea, Gyatsa Zhakar se întoarse la granița sudică.

Khrothung era furios. Fără Gesar, nici un războinic din Gling nu se putea măsura cu cei trei regi din Hor sau cu Shanpa Merutse. Sperase că, după ce oamenii lui Gesar erau omorâți, va putea să ia el tronul. Hotărî să-i dezvăluie Regelui Alb că locul consoartei fusese luat de camerista ei. Se transformă într-un șoim călător și dădu roată zonei de graniță, căutând un corb din Hor. Regele Alb răsplătise generos corbul care o găsise pe Brugmo, acordându-i titlul de Rege al Tuturor Păsărilor, în timp ce porumbeii, papagalii și păunii fură uciși cu toții. Corbii, prinzând curaj, zburau acum zgomotos pe la granițele țărilor

învecinate, căutând taine pe care să i le poată încredința Regelui Alb.

La început șoimul îi sperie, dar până la urmă își adunară curajul și se apropiară.

— Aduceți-l la mine pe Regele Tuturor Păsărilor.

Regele Tuturor Păsărilor își aduse aminte de șoimul care i-o arătase pe Brugmo și veni cât de repede putu. În jurul gâtului purta șiraguri grele de pietre prețioase, iar la gheare avea apărători din aur.

— Un prieten vechi.

— Eu…

— Înapoi, treceți înapoi, până când nu vă mai pot vedea, țipă Regele Tuturor Păsărilor la ceilalți corbi, după care se întoarse spre șoimul călător.

— Regele Alb nu s-a însurat cu Brugmo, ci cu o cameristă care îi seamănă.

— Ce te aștepți să câștigi spunându-mi asta?

— Vreau ca mărețul rege să atace din nou.

Apoi, Khrothung îi spuse corbului că Gesar nu se întorsese din nord.

Regele Alb nu era convins și îi porunci corbului să strângă mai multe informații. Corbul găsi șoimul foindu-se pe la graniță, sperând să-i vadă pe oștenii din Hor atacând.

— Slăvitul nostru rege zice că fără să-ți cunoască adevărata înfățișare nu poate fi sigur că informațiile tale sunt exacte. Te întreabă, de asemenea, de ce îți trădezi țara dacă nu ceri o recompensă.

— De n-ar fi fost Gesar, eu, conducătorul tribului Tagrong, aș fi câștigat cursa de cai și aș fi devenit rege, răspunse Khrothung

scrâșnind din dinți. Spune-i mărețului tău rege că-i voi trimite câte o femeie frumoasă în fiecare an dacă mă ajută acum.

Când această veste ajunse la palatul din Hor, camerista își tăie gâtul înainte ca Regele Alb să o poată împiedica. Furios, își trimise armata și în curând cupola de aur a palatului lui Gesar se arătă vederii. Marele dregător trimise soli după ajutor, dar soldații din Hor împresuraseră palatul, asemenea unui butoi din fier.

Pe când Regele Alb pregătea un ultim atac, Shanpa Merutse zise:

— Slăvite rege, dacă te vei căsători cu Brugmo, țara Glingului îți va fi ca un socru. Ultima oară când am fost aici, femeia aleasă de rege era atât de frumoasă, încât nu am îndrăznit să mă uit la ea cu foarte mare atenție. Lasă-mă să merg din nou la ea.

— Ai dreptate, râse Regele Alb. Cum aș putea vizita neamurile consoartei mele dacă le-aș distruge palatul? Poți să mergi.

Așa că Shanpa Merutse se duse la palat și mai vorbi o dată cu Brugmo.

— De data asta, nu poți să scapi, îi zise el.

— Îmi voi tăia gâtul în fața ta.

Shanpa Merutse râse batjocoritor.

— Nu va muri nimeni în Gling dacă tu vei trăi, dar mii de oameni vor fi călcați în picioare de caii noștri dacă mori. Iar dacă Gesar nu vrea să vină la tine…

— Așa să fie, se învoi ea, în timp ce din ochi i se rostogoliră două picături de sânge-roșu aprins. Dacă promiți să nu măcelărești oamenii și să nu distrugi palatul, voi merge cu tine.

Mai târziu, oamenii se contraziceau dacă Brugmo privise sau nu înapoi când părăsise palatul. Marele dregător zicea că

privise înapoi, dar mulți spuneau că nu.

Brugmo era de mult plecată când la palat ajunseră războinicii din regiunile de la graniță.

Gyatsa Zhakar, în fruntea a mai multe mii de oameni, porni în urmărirea lor. Însă cei care mergeau pe jos rămaseră în curând în urmă, iar graba lui era atât de mare, încât în scurt timp lăsă în urmă și cavaleria. Când prinse din urmă trupele din Hor, împrăștiate pe mai multe dealuri înverzite, Gyatsa Zhakar era singur. Ridică sabia, dar erau atât de mulți oșteni, că i-ar fi luat patruzeci și nouă de zile să-i ucidă, chiar dacă aceștia și-ar fi întins de bună voie gâtul ca să le reteze capetele. În afară de asta, nici un erou adevărat n-ar fi omorât soldați neînarmați. Trase de frâiele calului său și opri pe un deal, de unde strigă să iasă Regele Alb să se lupte cu el. Era în amurg, iar luna încă nu urcase pe cer, dar primele sale raze se iveau deja la orizont, astfel că Gyatsa Zhakar arunca o umbră înspăimântătoare.

Cei opt prinți din Hor răspunseră provocării. Luptară până când luna urcă pe cer, iar Gyatsa Zhakar luase viața la șapte dintre ei cu sabia, cu sulița și cu arcul. Cel mai tânăr prinț, care se afla în fața sa, în lumina lunii, era mai palid decât o rază de lună.

— Unde ți-e curajul? răcni la el Gyatsa Zhakar. Ridică sabia!

— N-o să-mi omor fratele.

— Cum am putea să fim noi doi frați? Dar nu vreau să ucid un om neînarmat. Scoate sabia și luptă.

— Mama ta din neamul Han nu ți-a pomenit niciodată de sora ei mai mică? Sunt fiul consoartei Han a regelui din Hor. Mama mi-a vorbit adesea despre o soră de care a fost despărțită de mulți ani și mi-a povestit despre fiul acesteia, Gyatsa Zhakar, marele erou din Gling.

— Am un frate? se miră Gyatsa Zhakar, coborându-și sabia.

— Eu sunt acel frate.

Gyatsa Zhakar zări lacrimile ce luceau în ochii tânărului prinț.

— Dar mama nu mi-a vorbit niciodată despre asta, zise el.

— Întoarce-te la ea și întreab-o.

— Ca să fugi și tatăl tău să fure consoarta preferată a lui Gesar?

Sosiseră și mai mulți oșteni, iar tropotul copitelor cailor lor răsuna precum tobele de luptă. Lui Gyatsa Zhakar îi zvâcneau venele.

— Ridică sabia dacă vrei să lupți sau ascunde-te în spatele meu și privește cum îi omor până la ultimul pe soldații voștri din Hor.

— Frate, de ce nu pleci? Ești puternic și curajos, dar i-ai ucis pe cei șapte frați ai mei și regele n-o să te lase în viață.

— Pretinzi că ești fratele meu fiindcă ți-e frică să mori.

— Nu-ți îngădui să mă insulți, chiar dacă nu mă pot măsura cu tine, chiar dacă ești fratele meu, zise cu glas răgușit prințul, înnegurându-se la față.

Își luă sulița și sări pe cal, adăugând:

— Gyatsa Zhakar, n-o să te înving, dar în spatele meu se întinde țara mea. Înainte de a muri, fac acest legământ: dacă sunt fratele tău, sângele meu va fi alb. De nu, va fi negru.

Apoi prințul goni călare spre Gyatsa Zhakar. Cu o răsucire a mâinii, Gyatsa Zhakar îl trecu pe prinț prin sabie, doborându-l la pământ.

— Fratele meu este un războinic iscusit, zise prințul zâmbind, după care din gură îi curse sânge de culoarea laptelui.

Gyatsa Zhakar se ridică și urlă spre cer. Oștenii îl văzură scoțându-și armura și vorbind fratelui său, care zăcea mort în lumina lunii:

— N-o să mă întorc viu. Sufletul tău trebuie să mă aștepte. Vom fi frați adevărați pe lumea cealaltă.

După ce rosti aceste cuvinte, sări în șa și galopă spre soldați.

Shanpa Merutse veni călare în fața lui, oprindu-se la o aruncătură de săgeată depărtare.

— Trimite-l la mine pe Regele Alb, ceru Gyatsa Zhakar.

— Astăzi este prima zi a lunii pline. În această zi, regele nostru își înfășoară mâinile în mătase albă și nu omoară pe nimeni, pentru a avea o karma bună, zise Shanpa Merutse.

— Destul! Spune-i Regelui Alb să vină încoace.

— Eu nu sunt soldat de rând. Nu-mi este permis să mă măsor cu un erou?

— Dacă pierzi, Regele Alb trebuie să vină aici.

— Dacă voi pierde, îi voi spune.

— Săbii sau arcuri cu săgeți?

— Capetele căzute ale oștenilor noștri sunt dovada măiestriei tale în lupta cu sabia. Să încercăm săgețile.

— Țintesc în ciucurele roșu de pe coiful tău, zise Gyatsa Zhakar luându-și arcul.

Shanpa Merutse simți săgeata trecând pe deasupra capului său. Când se întoarse să se uite, săgeata cu ciucurele roșu era înfiptă în trunchiul chiparosului din spatele său. Puse și el o săgeată în arc și, fără avertisment, o trimise direct în fruntea lui Gyatsa Zhakar. Săgeata îl lovi între ochi și, cu un țipăt scurt, Gyatsa Zhakar se prăvăli de pe cal. Cinstitul și curajosul erou zăcea mort, ucis printr-un șiretlic mișelesc.

Împreună cu noua consoartă Brugmo, soldații se întoarseră în Hor în acea noapte, în zgomotul victorios al trompetelor și tobelor. Când la locul luptei ajunseră și soldații din Gling, inima vrednică a lui Gyatsa Zhakar nu mai bătea. Silueta lui înaltă nu avea să mai fie zărită niciodată în spinarea calului, conducând armatele din Gling.

Cea mai strălucitoare și mai pură Lună din Gling se prăbușise.

Când trupul neînsuflețit al lui Gyatsa Zhakar fu adus de pe deal, marele dregător se lăsă în genunchi pe pământ și, cu inima frântă, strigă demonului la nord:

— Mărite rege, credința mea față de tine a provocat moartea lui Gyatsa Zhakar. Slăvite rege, îți mai aduci aminte de Gling? Mai ai nevoie de credința noastră?

Deasupra lui se înălța luna plină. Nu mai era galben-pal, ci de un alb-cenușiu rece.

Povestea

Întoarcerea regelui

Strigătul îndurerat al marelui dregător se înălță în văzduhul de deasupra țării demonului și făcu să cadă o ploaie de stele peste fortăreața lui Atag Lhamo.

— Cad stele din cer? întrebă Gesar.

— Da, au căzut stele, răspunse dregătorul Sheng-ngon.

În ochii tulburi ai lui Gesar se ivi o lumină.

— Am simțit un junghi în inimă. În Gling s-a petrecut o nenorocire. Trebuie să plecăm acasă, zise Gesar.

— Mărite rege, ar trebui să-ți începi călătoria când răsare soarele. Numai demonii se furișează în toiul nopții.

— Ai dreptate. Dar mâine… dacă voi uita, trebuie să-mi aduceți aminte.

Consoartele îi promiseră că așa vor face.

— Sunt aici de aproape un an, nu-i așa? întrebă el.

Cele două femei se uitară una la alta, dar nici una nu-i răspunse. Un servitor aduse vin, însă Gesar refuză să bea.

— Când am venit s-o salvez pe Meza, Brugmo mi-a dat un vin care m-a făcut să uit să plec de aici. Azi n-o să beau.

— Atunci bea niște ceai, îl poftiră în cor Atag Lhamo și Meza.

Însă când se făcu dimineață, Gesar își uitase spusele de cu seară și nimeni nu-i aminti să plece. În țara demonului exista o fântână a uitării și în seara aceea Gesar băuse apă din ea, astfel că uită de semnul stelelor căzătoare și de datoria lui de rege. Mai trecură trei ani.

La începutul celui de-al treilea an, Brugmo îi născu Regelui Alb un fiu.

După moartea marelui războinic Gyatsa Zhakar, marele dregător pierdu încrederea poporului, căci nu mai putea porunci în numele lui Gesar. Khrothung urcă pe tron și îi ceru fratelui său, Senglon, tatăl lui Gyatsa Zhakar și al lui Gesar, să fie intendentul fortăreței sale tot mai frumoase. Iar tatăl marelui războinic Gyatsa Zhakar și al Regelui Gesar se supuse acestei umiliri. În fiecare an, el trimitea respectuos tributul pe care Khrothung îl strângea din țările care se întindeau până la granița cu Hor.

Calul celest Rkayngkar Perpo băuse și el din fântâna uitării, astfel că avea trupul șubrezit și mintea slăbită. În timp ce Gesar se desfăta alături de consoarte, calul era înconjurat de iepe tinere și frumoase. Însă nu se simțea în largul său. Era îngrijorat și alerga adesea în vârful dealului și privea în zare. Apoi alerga pe alt deal și pe încă unul, dar tot nu primea răspuns. La urma urmei, avea creier de cal. Uneori, regele venea să-l vadă, pierdut în gânduri în timp ce-l mângâia pe cap și-l bătea ușurel pe crupă. Era limpede că și regele încerca să-și aducă aminte ceva.

Și astfel, Rkayngkar Perpo încetă să se mai întrebe și își irosea energia cucerind cele mai frumoase iepe din turmă. Reputația sa depăși cu mult limitele neamului său, iar el deveni cunoscut atât printre caii domestici, cât și printre cei sălbatici.

În Hor, Shanpa Merutse încă era tulburat. Știa că nu l-ar fi putut învinge pe Gyatsa Zhakar în luptă dreaptă și că oamenii din Gling îl urau. Însă acum frumoasa Jetsun Yeshe îi spunea în batjocură:

— Pretinzi că ești cel mai bun războinic din Hor, dar ți-ai înjunghiat dușmanul pe la spate. Nu ești decât câinele Regelui Alb.

Vorbele prințesei îi străpungeau inima.

— Spune-mi, prințesă, cum pot să-mi ispășesc fapta?

— Consoarta pe care ai răpit-o a dat naștere unui nou stăpân pentru tine. De ce n-ai grijă de el, împreună cu slujnicele?

— Cuvintele tale împroașcă otravă! Spune-mi cum pot să-mi ispășesc crima.

— Trezește-l pe Gesar.

— Dar nu cutez să merg pe acel tărâm.

— Atunci du-te la izvorul sărat și mână în țara demonului toți caii sălbatici care trăiesc acolo.

Așa că el se duse cu oștenii săi în nord, în deșert, și mânară caii sălbatici departe de izvorul sărat. Le luă nouă zile să ajungă la hotarul țării demonului. Acolo, Shanpa Merutse deschise un săculeț din mătase dat de prințesa Jetsun Yeshe. În el era un bilețel care îi poruncea să mâne caii încă trei zile, mai departe, în interiorul țării demonului.

Când Shanpa Merutse se întoarse în Hor, prințesa îi spuse:

— Ți-ai ispășit jumătate din crimă.

— Și cealaltă jumătate?

Prințesa nu-i dădu nici un răspuns.

Din turma de cai sălbatici, lui Rkayngkar Perpo îi atraseră privirea niște iepe deosebit de frumoase, iar cele din țara demonului se plânseră că era nestatornic. În câteva zile, caii din Hor, cărora le lipsea izvorul sărat, o luară înapoi spre graniță, cu Rkyangkar Perpo printre ei. Caii aceștia nu beau niciodată apă dulce din izvoarele care curgeau peste tot, ci sorbeau roua de pe iarbă, în zori. Nedumerit, Rkayngkar Perpo întrebă iepele de ce făceau asta, însă ele tăcură. Când ajunseră în zona nisipoasă din apropierea hotarelor, unde nu mai erau izvoare, capul lui Rkayngkar Perpo începu să se limpezească și bidiviul își dădu seama că se afla departe de stăpânul său.

— De ce te-ai întoarce la el?

— Să-l ajut să scape țara de demoni.

— Gândește-te bine. Cât timp a trecut de când stăpânul tău te-a înșeuat ultima dată?

Din inima deșertului suflă o pală ușoară de vânt și bidiviul strigă:

— Sunt șase ani de când noi am plecat din Gling!

Atunci, caii sălbatici își luară rămas-bun de la el, spunându-i că îi chema gustul izvorului sărat. Însă înainte de a pleca, cea mai frumoasă iapă se întoarse spre el și îi zise:

— Întoarce-te în Gling.

Bidiviul așa făcu, iar ceea ce văzu acolo îi frânse inima.

Se întoarse în galop înapoi în țara demonului. Asemenea cailor sălbatici din Hor, bău doar picături de rouă, fără să ia în seamă apa rece care murmura melodios în izvoare. Dorința de a-și descărca sufletul în fața stăpânului său creștea cu fiecare lovitură de copită. Voia să-l întrebe de ce coborâseră în lumea oamenilor, de ce aveau izvoarele uitării o putere atât de mare, de ce se lăsa stăpânul lui să cadă victimă izvoarelor, deși avea puterea de a se împotrivi vrăjilor malefice. Nu îl prevenise oare Cerul?

Acolo unde cădeau lacrimile calului celest apăreau izvoare noi, iar vechile izvoare ale uitării secau, astfel că atunci când Rkayngkar Perpo ajunse la fortăreața de fier, lui Gesar deja i se limpezise mintea. Văzu ceața nenorocirii plutind deasupra Glingului, îi văzu pe arogantul tiran Khrothung și pe propriul său tată pământean strângând tributul impus de acesta. O văzu pe îndelung nefericita Brugmo în palatul Regelui Alb, zâmbind pruncului ei nou-născut.

Rkayngkar Perpo plânse când stăpânul lui începu să plângă. Nici unul dintre ei nu fu în stare să spună ceva până când Atag Lhamo și Meza veniră la ei.

— Veți încerca să mă opriți din nou? le întrebă el.

Cele două femei se grăbiră să-l ajute să încalece.

Gesar se duse întins în Hor. Acolo, cu ajutorul lui Jetsun și al lui Shanpa Merutse, îi omorî pe Regele Alb și pe cei doi frați ai

acestuia. O făcu pe Jetsun Yeshe consoarta sa, iar Shanpa Merutse deveni dregătorul lui însărcinat cu administrarea ținutului Hor. Apoi, cu o singură lovitură din sabie, ucise copilul lui Brugmo și al Regelui Alb.

— Mărite rege, strigă Brugmo, o fi fost copilul acela sânge din sângele Regelui Alb, dar era și al meu!

Însă în inima lui Gesar nu era milă.

Dacă îl omora pe Khrothung, ar fi atras mânia tribului Tagrong, iar Glingul ar fi fost cuprins de haos. Așa că atunci când ajunse la palat și Khrothung căzu în genunchi în fața sa, cerșind iertare, flacăra de mânie din inima lui Gesar fu înlocuită de scârbă. Îl decăzu pe Khrothung din toate rangurile și onorurile și îl surghiuni la graniță, ca îngrijitor al turmelor de cai. Însă Gesar știa că, peste câțiva ani, va trebui să-i îngăduie să-și reia titlurile.

Porunca de surghiun fusese dată, însă înainte ca Khrothung să ajungă la graniță, Senglon, tatăl lui Gesar, veni la rege să pledeze în favoarea lui Khrothung.

— Ramurile vechi și mijlocii ale familiei noastre se uită la noi. Dacă ramura tânără e amestecată în conflicte interne, vor fi necazuri, zise el.

Înainte de a părăsi tărâmul celest, fiul zeilor avea o vedere naivă asupra lumii oamenilor. Credea că trebuia doar să răpună demonii. Nu se aștepta ca după ce câștiga tronul să aibă asemenea neajunsuri. Acestea începuseră cu gelozia consoartelor, iar acum relațiile de sânge îl împiedicau să răsplătească și pedepsească corect. Rongtsa Khragan, Senglon și Khrothung erau cei trei bătrâni înțelepți ai ramurii tinere și Gesar spera că marele dregător nu va fi de acord cu tatăl lui. Însă acesta aprobă printr-o înclinare din cap.

Tânărul rege zise cu răceală:

— Îmi spuneți că ramura tânără din Gling a fost mereu unită și că eu aduc dezbinarea. Am venit în Gling să aduc pacea, dar voi ați stârnit atât de multe necazuri, încât o să mă întorc pe tărâmul celest.

— Mărite rege! exclamară cei doi bătrâni, îngenunchind în fața lui.

Povestitorul

Pe drum

— Ce jenant! Ce rușine! mormăia Jigmed pe când se îndepărta grăbit de postul de radio.

Nu credea că se îndrăgostise de femeia de la studioul de înregistrări: cum puteau să se îndrăgostească doi oameni din medii atât de diferite? Oare îl ademeniseră vocea ei ispititoare sau parfumul voluptuos? De asta se simțea ca drogat?

Mergând pe drum, se gândi la Yangcan Drolma, la felul în care femeia cu mâinile ei mai aspre decât ale lui îl condusese în camera ei, să-i ofere un ceai.

— Hmm!

Obosit, se întinse în iarbă lângă un pârâu. Pe la prânz veniră două jeepuri și o luară direct prin apă. Pasagerii, bărbați și femei, bine îmbrăcați, coborâră din mașini. Spălară mașinile apoi, folosind aceleași găleți, se hârjoniră stropindu-se cu apă. Sporovăiala lor veselă îl făcu pe Jigmed să se simtă de parcă fusese rupt de lume. Când oamenii se așezară să se odihnească

și să-și usuce hainele, se purtară ca și cum nu l-ar fi văzut. Auzi pe cineva rugându-l pe unul dintre șoferi să pună o casetă. Șoferul îi întrebă ce voiau să asculte și cineva răspunse:

— Gesar.

— Ăsta e noul fragment – l-am înregistrat de la radio. E cântat de Jigmed și se numește „Țara Jang și atacul ei asupra Lacului Sărat“.

Cântecul începu. Jigmed cântase despre confruntarea lui Gesar cu Satham, regele-demon din Jang, când cei doi își opriseră caii în toiul luptei și se își puseseră unul altuia întrebări despre munți, sub formă de ghicitori. Până și Jigmed fu captivat în timp ce se asculta pe sine însuși cântând, pe rând, spusele celui care întreba, și în versul următor, răspunsul celuilalt.

„— *Om…*
Muntele cel mai apropiat,
Ca un ucenic ce stă în picioare în fața unei mese, ținând tămâia,
Cum se numește acel munte?
— *Om…*
Tânărul ucenic care ține tămâia este Muntele Pădurii-de-Santal, din India!
— *Om…*
Suprafața plată și stâncoasă se înalță spre cer,
Ca niște streaguri ce flutură în vânt.
Cum se numește acel munte?
— *Om…*
Acolo unde steagurile dansează unul peste altul este Muntele Wayiweigelama!

— *Om…*
Zâna cu pălărie de culoarea piersicii,
Acoperită de cerul rozaliu, ce se avântă printre nori,
Cum se numește acel munte?
— *Om…*
Zâna cu pălărie este Muntele Chomolungma,
Care este înalt precum cerul!
— *Om…*
Pante abrupte, având în spate un versant ce se înalță domol,
Ca un rege abia urcat pe tron,
Cu scări ce urcă în spirală.
Cum se numește acel munte?
— *Om…*
Este Muntele Nianquingtanggula, care desparte răsăritul de apus!
— *Om…*
Între munți sunt multe râuri line,
Un vârf abrupt se înalță în nori și în cer,
Ca un elefant pe câmpie.
Cum se numește acel munte?
— *Om…*
Ca un elefant ce cutreieră lunca râului, ăsta e Muntele Emei din China!“

Jigmed râse. Cei doi nu se purtau ca niște conducători de oști pe cale să intre în luptă, ci ca niște lama care se grozăveau cu învățătura lor. Numai un om extraordinar putea spune povestea atât de bine – astfel încât să pară un film –, iar acest gând îl îmbătă.

Jeepurile plecară și sunetul cântecului se estompă treptat, până când Jigmed rămase din nou învăluit în tăcere. Încercă să facă imaginile vii să continue să cânte, dar ele își pierdură culoarea și conturul.

— Nu, se pomeni spunând, cu glas înspăimântat. Nu.

Apoi, până și imaginile nemișcate din mintea sa dispărură. Confuz, își aminti vorbele lui Buddha cel Viu: „N-ar trebui să privești spre exterior, ci spre interior. De acolo izvorăsc poveștile. Imaginează-ți-l ca pe gura unui izvor cu o revărsare continuă de apă“.

Jigmed își concentră conștiința pentru a ilumina întunecata lume lăuntrică. Însă lumina strălucea în haos, ca un călător care nu vede altceva decât ceață.

Pe când pornea din nou la drum, se gândi: „Negrul Jang cucerește marea sărată“. Însă doar asta îi veni în minte.

Mai încolo, pe drum, se întâlni cu un bătrân cu chip prietenos, care ședea lângă un izvor și își lustruia cu răbdare lentilele murdare ale ochelarilor.

— Pari tulburat, zise bătrânul.

— Sunt sfârșit.

— Sfârșit? se miră bătrânul, ridicându-se în picioare. Nu poți fi sfârșit.

Îl duse pe Jigmed la o stâncă de pe marginea drumului și îi zise:

— Nu pot să văd fără ochelari, dar spune-mi cum arată.

În stâncă era o adâncitură lungă și groasă cât un braț de om. Semăna cu sexul unui bărbat, dar Jigmed nu spuse asta.

— E ceva prea vulgar pentru a fi rostit, reuși să îngaime Jigmed.

— Zeilor le-ar plăcea să audă și ceva vulgar, zise bătrânul râzând zgomotos. Privește, urma asta a fost lăsată de un penis mare! Unul uriaș.

Apoi îi spuse lui Jigmed o poveste. Când Gesar se întorcea în Gling după toți anii aceia petrecuți în țara demonului, s-a gândit la timpul petrecut bând și dedându-se plăcerilor trupului și s-a întrebat dacă nu cumva, în decursul acelor experiențe, își pierduse bărbăția. Și-a scos penisul să-l pună la încercare și așa s-a format adâncitura aceea. Lând mâna lui Jigmed, bătrânul i-o călăuzi pentru a pipăi forma adânciturii. Tocită de atâtea atingeri, era foarte netedă.

— Acum du-te acasă și vei fi la fel de viril ca un armăsar, îi zise bătrânul și se așeză din nou la gura izvorului, pentru a-și lustrui ochelarii.

Jigmed surâse neajutorat. Neajunsul nu era în pantaloni, ci în mintea sa. Se duse înapoi la izvor și zise:

— Bătrâne domn, vreau să merg la lacul sărat.

— Negustorii de sare merg în grupuri, dar tu ești singur. Și sunt foarte multe lacuri sărate. Pe care dorești să-l vizitezi?

— Pe cel pe care Satham, regele-demon din Jang, a vrut să-l cucerească de la Gling, se auzi Jigmed spunând încet.

Bătrânul stătea rău cu ochii, dar avea auzul bun. Îi spuse povestitorului că se aflau pe locul păzit odinioară de Gyatsa Zhakar, departe de lacurile sărate din nordul Glingului. Acolo, lacurile sărate împestrițau câmpia asemena unei table de șah și nimeni nu știa care era lacul pe care îl vrusese regele-demon din Jang.

— Dacă Gyatsa Zhakar n-ar fi murit, regele din Jang n-ar fi îndrăznit niciodată să pună stăpânire pe lacurile sărate din Gling, oftă bătrânul.

— Bătrânul domn știe atât de multe povești despre Gesar. Sigur sunteți un *grungkan*.

În loc să-i răspundă, bătrânul se ridică și se îndepărtă. Jigmed îl urmă până la o vale unde curgea tumultuos unul dintre afluenții fluviului Jinsha. Ruinele unei vechi fortărețe cu ziduri de pământ, care se sfărâmau, marcau locul ca fiind tabăra de la graniță a lui Gyatsa Zhakar. Pe sol erau împrăștiate movilițe dintr-o substanță roșu-închis, grele ca niște stânci. Bătrânul îi zise că proveneau de la temeliile fortăreței. Meșteri iscusiți turnaseră fundația folosind fier topit și minereu de fier calcinat.

De pe dealul pe care se aflau, stând între tufe de măceș, puteau vedea un zid care șerpuia în jos, într-o depresiune, după care urca din nou pe un deal mai înalt, de vizavi. În vârful acelui deal se înălțau ruinele unei alte fortărețe, mai înaltă, bătută de vânturi puternice. Un drum foarte vechi traversase odinioară valea, legând cele două dealuri, însă terenul fusese de multă vreme cedat culturilor. Bătrânul îi zise că ruinele acelea fuseseră două aripi ale fortăreței lui Gyatsa Zhakar, în timp ce secțiunea principală a acesteia ocupa terenul jos dintre ele, deși din ea nu mai rămăsese nici măcar o singură piatră sau bucată de scândură. Așezându-se, bătrânul îl anunță că, acum că-și terminase de lustruit ochelarii cu apă, trebuia să-i lustruiască și cu vânt.

— Știu că ești un *grungkan*, de aceea te-am adus aici, să vezi relicvele astea. Spune-mi, tinere, ce părere ai?

— Glingul din poveste parcă ar fi întreaga lume, însă acum pricep că nu era foarte mare, zise Jigmed. Venise din lunca Ashug, locul de naștere al lui Gesar, și ajunsese în cele din urmă

în acest loc, după ce se oprise de mai multe ori pe drum. Călătoria îi luase mai puțin de două săptămâni.

— Asta a fost când s-a întemeiat Glingul, zise bătrânul, cu glas sever. Oștirea din Gling a plecat spre sud, de-a lungul fluviului Jinsha, să cucerească Țara Jang, condusă de Satham, regele-demon din sud, apoi hotarele Glingului s-au extins până mult mai la sud, acolo unde florile înfloreau în luncă până și iarna.

— La acea vreme Gyatsa Zhakar murise deja.

— Da. El a fost cel mai bun strateg și cel mai loial general din Gling.

— Și atunci, cine i-a condus pe oșteni când s-au dus să cucerească Jangul?

— Nu ești tu *grungkan*-ul care cântă la radio? întrebă bătrânul, aruncându-i o privire atentă. Ești un cântăreț minunat.

— Dar mintea mea e confuză.

— Înțeleg, zise bătrânul punându-și ochelarii. Te-au părăsit zeii? Ai făcut ceva care nu le-a fost pe plac?

— Nu știu.

— Ce m-ai întrebat adineauri? A! Cine i-a condus pe oșteni să cucerească Jangul… Dă-mi voie să-ți spun că poporul din Jang se temea de eroul nostru, Gyatsa Zhakar. Dacă el ar fi fost încă în viață, n-ar fi avut niciodată curajul de a pune stăpânire pe lacul sărat al Glingului.

— Dar unde se află lacul sărat?

Pe bătrân nu-l interesa geografia, ci voia să știe cine fusese cel mai loial față de Gling.

— După Gyatsa, Danma era cel mai credincios, continuă bătrânul. El l-a ucis pe ultimul general al Jangului, Tserma

Kherkye.

Bătrânul îl luă pe Jigmed la el acasă, în vale, unde fiecare casă avea forma unei fortărețe și fluviul Jinsha curgea într-o cascadă de pe o stâncă din fața ferestrei lui. Pe terenul din jurul casei, cartoful și bobul erau în floare. Găsiră familia bătrânului afară: trei copii cu fețe murdare, cu ochi luminoși, un bărbat tăcut între două vârste și o femeie palidă de vârstă mijlocie.

— Acesta e fratele meu mai mic, ea e nevasta noastră și aceștia sunt cei trei copii ai noștri. Fiul cel mare a plecat de acasă, pentru a deveni lama.

Văzând chipul surprins al lui Jigmed, îi zise:

— Ești tibetan, de ce te miri?

Jigmed era stânjenit – deși chiar și în satul lui erau familii în care frații aveau aceeași soție. Însă bătrânul nu mai zise nimic, ci deschise o ușă spre un atelier în care se găseau un furnal alimentat prin arderea cocsului și cu foale din piei de oaie, un banc de lucru solid, clești, ciocane și pile. Încăperea era plină de aburul metalului încins cufundat în apă și de mirosul scânteilor cuțitelor și săbiilor. Obiecte pe jumătate terminate zăceau împrăștiate peste tot; cuțite și săbii, dispuse după mărime, sclipeau pe un rastel din lemn, cu fața spre geam. Ghicind din nou ce era în mintea lui Jigmed, bătrânul zise:

— Familia mea se ocupă cu acest meșteșug din vremea lui Gesar. Și nu doar familia mea, ci toate familiile din acest sat și din toate satele situate de-a lungul fluviului. Toți ne ocupăm cu asta.

Ochii lui exprimau un sentiment de rătăcire când adăugă:

— Dar nu mai făurim săgeți și cuțitele noastre nu se folosesc pe câmpul de luptă. Oamenii din acest trib nobil au devenit

fierari și lucrează pentru agricultori și păstori. Desigur, onorăm comenzi speciale de la biroul de turism.

Bătrânul îi dădu un pumnal cu mâner curbat. Lama era doar un pic mai lungă decât degetul mijlociu al unui adult. Îi explică lui Jigmed că arma imita stilul pumnalului de cristal al lui Gesar.

— Credeam că el a folosit cristal veritabil pentru a făuri un pumnal, zise Jigmed.

— Îmi place de tine, Grungkan, râse bătrânul. Pui la îndoială povestea pe care o spui și nu pretinzi că știi tot.

— Nu arătați ca un fierar.

Jigmed petrecu noaptea în casa fierarului. În vreme ce asculta fluviul din fața ferestrei, avu un alt vis. Își dorise să-l întâlnească în vis pe Gyatsa Zhakar, însă îl văzu pe Regele Gesar. Shanpa Merutse, generalul din Horul înfrânt, tocmai învinsese oștirea din Jang la lacul sărat din nord și îl luase prizonier pe Yulha Thoggyur, curajosul prinț al Jangului.

Valurile de pe lac aruncau pe țărm cristale de sare strălucitoare, iar la această priveliște ostaticul oftă:

— Sarea este foarte prețioasă în țara noastră, dar aici e la fel de multă ca nisipul.

— Sarea nu numai că dăruiește locuitorilor din Gling forță nelimitată, dar ne și înzestrează cu înțelepciune nețărmurită. Dacă vei capitula și vei face din Jang o parte din Gling, poporul tău va putea avea câtă sare poftește.

— Asta dorește Regele Gesar? întrebă prințul.

— Da.

Regele Gesar fu cel care răspunse.

Prințul se predă pe loc. Însă tatăl lui rezista în continuare, așa că oștirea din Gling se strânse la granița de sud, unde se afla

fortăreața lui Gyatsa Zhakar. Brugmo conduse alaiul celor douăsprezece consoarte și îi oferi Regelui Gesar o băutură de rămas-bun, într-un vas de jad, aducându-i aminte de felul în care își pierduse fratele mai mare din pricina a băutului și a huzurelii cu femei în țara demonului. Temându-se ca în băutură să nu fi fost turnată o licoare care să-l facă să uite, Gesar sparse pocalul de o stâncă.

A doua zi dimineața, Jigmed îi povesti bătrânului visul.

— Se pare că zeii vor să cânți povestea asta, zise bătrânul.

Îl însoți pe Jigmed o vreme.

— Aici și-a luat Gesar rămas-bun de la consoartele venite să-l petreacă la plecarea lui în luptă și tot aici îmi voi lua și eu rămas-bun de la tine.

Valea era despicată de un afluent al fluviului Jinsha, iar între apă și stâncă era un drum. Bătrânul îi arătă o adâncitură în stâncă – potrivit legendei locului, acolo spărsese Gesar pocalul.

Jigmed se uită lung la răscrucea de drumuri. Un drum ducea spre vechea Țară Hor, la nord, iar celălalt, spre vechiul teritoriu al Jangului, în sud. În apa de dedesubtul lui se formau și dispăreau vârtejuri, la fel cum se ivea și dispărea povestea în mintea sa. Povestea pierdută revenise.

— Acum mi-o amintesc! strigă el și se întoarse, dar bătrânul plecase fără o vorbă.

Soarele strălucea pe drum și particule minuscule de cuarț sclipeau în lumina lui, asemenea cristalelor de sare împinse de valuri pe malul lacului.

Povestea

Singurătate

După cucerirea Jangului, teritoriul, populația și bogăția Glingului crescură de multe ori. Speriate de puterea Glingului și de reputația Regelui Gesar, țările învecinate se mulțumiră să trăiască în pace și să facă negoț, ceea ce spori și mai mult bogăția și puterea Glingului. Poporul se bucură de un deceniu lipsit de războaie și de spaima demonilor. Palatul lui Gesar era plin de comori rare din toată lumea. În jurul palatului răsăriră temple, case, ateliere și prăvălii, precum ciupercile după o ploaie de vară. Capitala se numea acum Tagtse khar și faima ei se răspândi în lung și-n lat. Fetele învățau să țeasă și să brodeze de la mamele lor, în vreme ce tinerii îmbrăcați în robe purpurii foloseau tăblițe din piatră pentru a exersa cititul, scrisul și recitarea sutrelor cu profesorii, în temple. Cărturarii numeau aceasta „prosperitate“.

Deși Gesar se delecta cu afecțiunea consoartelor în palatul său, pleca adesea să viziteze țara, iar ceea ce vedea se putea rezuma prin cuvântul creat de cărturari pentru a descrie o situație când nu se întâmplă nimic: „trăinicie“.

Desigur, nu putea împiedica lupii să mănânce oi sau oamenii să se îmbolnăvească. Și nici nu-i trecea prin cap să părăsească această lume atunci când întâlnea bătrânețe, boală și moarte. El nu era din această lume, deci cum ar fi putut să o părăsească? Călugării veniră în palat să-și răspândească învățăturile, iar unii chiar încercară să-l instruiască pe rege, deși știau că nu avea trebuință de sfaturile lor. Însă domnia asupra unei țări propsere și stabile nu făcuse parte din planul de la început, iar

Gesar se întreba uneori dacă era timpul să fie rechemat de Ceruri. Realizase ceea ce-l trimisese Cerul să facă, iar acum nu avea cu ce să-și alunge plictisul.

Bineînțeles, Zeul Suprem află imediat acest gând, și zise că după ce oamenii rezolvă o problemă, creează alta, astfel că problemele lor nu au capăt. Se părea că Thosba Gawa se molipsise de această boală omenească.

— Atunci, de ce nu-l chemăm înapoi? întrebă cineva.

— Nu încă. De vreme ce se plânge de pace și trândăvie, haideți să-i găsim ceva de făcut. Va trebui să o rugăm pe Lhamin Dagmo să meargă din nou în lumea oamenilor.

În acea noapte, când Gesar se duse la culcare, după ce se ospătă și se distră cu soațele sale, în vis îi apăru mama lui celestă, Lhamin Dagmo, și îi povesti despre o țară numită Monyul, aflată la vest de fostul teritoriu al Jangului. Era un tărâm al demonilor condus de Shengkhri Gyalpo, unul dintre cei patru regi-demoni, printre care se numărau și Lutsan, Regele Alb și Satham din Jang. Shengkhri Gyalpo avea un cal-demon de șapte ani, pe nume Misen Marpo. Regele-demon și calul-demon își sporeau puterile în acea perioadă, astfel încât în anul următor oamenii nu i-ar fi putut înfrânge.

— Shengkhri Gyalpo a făcut vreodată rău Glingului? o întrebă Gesar pe mama lui celestă.

— Înainte să te naști în lumea oamenilor, pe vremea când fratele tău, Gyatsa Zhakar, era foarte mic, oștile din Monyul au pătruns adânc pe teritoriul Glingului, pentru a prăda tribul Tagrong, omorând mulți oameni și punând stăpânire pe multe vite.

Apoi Lhamin Dagmo vru să plece înapoi pe tărâmul celest, însă Gesar făcuse să dispară curcubeul pe care trebuia să-l

folosească pentru a ajunge acolo.

— Asta înseamnă că Zeul Suprem dorește ca eu să rămân aici? întrebă ea, îngrijorată.

— Curcubeul s-ar întoarce dacă mama n-ar veni și n-ar pleca întotdeauna atât de repede, râse Gesar.

— Deci a fost un truc de-al tău, zise ea, liniștindu-se. Fiu al Zeilor, pari abătut. S-a întâmplat ceva?

— Am venit să nimicesc demonii pentru acești oameni, dar…

— Nu toți sunt recunoscători pentru ceea ce ai făcut?

Gesar nu răspunse, căci asta ar fi însemnat că era dezamăgit de poporul Glingului. Schimbând subiectul, zise:

— Am scăpat Glingul de toți demonii. Cum de trăiește altul, de care n-am auzit niciodată?

— Nu erai agitat în palat? Nu ți-au spus călugării tăi că demonii se nasc din însăși inima ta?

Mama lui tăcu brusc, apoi adăugă:

— Fiu al Zeilor, am spus prea multe. Arată-mi din nou curcubeul.

Gesar se supuse, iar mama lui celestă se întoarse în Ceruri.

Gesar se trezi în zori, încă având clar visul în minte. Se uită la consoarta de lângă el, o femeie frumoasă, care avea în somn o expresie prostească, și se simți mai singur decât când fusese exilat pe malul Fluviului Galben, deși palatul lui strălucea în întuneric ca o nestemată uriașă, iar consoarta era caldă și frumos mirositoare.

Se îmbrăcă și se urcă pe acoperiș. Luna apusese, dar luceafărul sclipea puternic la orizont. Se treziră și consoartele și veniră alături de el.

— Zeul Suprem dorește să plec din nou la luptă, le zise el.

De data asta, Brugmo nu mai vru să-l oprească.

— După ce va pleca regele, voi merge în fiecare zi la templu, să recit sutre pentru tine.

— Zilele bune se apropie de sfârșit? întrebă Meza îngrijorată.

— Voi fi avangarda regelui, zise curajos Atag Lhamo.

Le întrebă dacă auzise vreuna de demonul Shengkhri Gyalpo, din țara Monyul, din sud. Nu auziseră.

— Se pare că dușmănia dintre Monyul și Gling s-a născut în generația de dinainte, cu tribul Tagrong, zise Jetsun Yeshe. De ce nu-l întrebi pe unchiul Khrothung?

Povestea

Gralha cel Tânăr

În ziua în care urma să aibă loc următoarea întrunire a Curții, doar Khrothung, care fusese reînvestit drept conducător al tribului Tagrong, fu convocat de regele Gesar să apară în fața Curții.

— Există o vrajbă veche între tribul Tagrong și Monyul? îl întrebă Gesar.

— Regele lor, Shengkhri Gyalpo, nu numai că ne-a ucis oamenii, dar a furat și roba de brocart, un simbol a puterii ramurii tinere din Gling, îl informă Khrothung.

— De ce nu mi-a spus nimeni despre asta?

Îi răspunse marele dregător, Rongtsa Khragan:

— Când regele a coborât în Gling și influența sa a ajuns peste tot, regele-demon nu a mai cutezat să ne facă necazuri. În afară de asta, roba de brocart nu a reușit să unească poporul nostru și a dus la dispute între cele trei ramuri. Acum, de vreme ce ne conduce mărețul rege, nu mai e nevoie de roba de brocart.

Cu ochii jucându-i în cap, Khrothung zise:

— Cu mulți ani în urmă, Shengkhri Gyalpo a dorit să-și mărite fiica, pe Metog Drolma, cu cineva de-al nostru, din tribul Tagrong. Am auzit că ea are acum douăzeci și cinci de ani, dar că încă e la fel de frumoasă.

Toată lumea râse văzându-l pe Khrothung lingându-și buzele, la gândul unei femei frumoase.

— Crezi că e prea bătrână pentru tine? Dar tu ai șaizeci și doi de ani, îi zise Danma.

Îngâmfarea lui Khrothung îl făcu pe Gesar să se întrebe dacă nu fusese o greșeală să-l repună în drepturi atât de curând.

— Dacă Glingul va purta război cu Monyul, tribul Tagrong ar trebui să fie avangarda, pentru a răzbuna trecutul, zise Gesar.

— Dacă regele va porunci, mă voi supune, zise Khrothung, neavând încotro.

Gesar își dăduse deja seama că, de vreme ce Shengkhri Gyalpo se pricepea la magie, avangarda trebuia să fie alcătuită din oștenii Tagrongului, sub conducerea lui Khrothung, care era la fel de priceput la transformări. Dar se răzgândi când îl văzu pe Gralha, fiul fratelui său mai mare. Băiatul abia împlinise șaisprezece ani, dar era chipeș și curajos, cu chip luminos și ochi senini. Venise degrabă în capitală de la graniță cu o zi înainte de întrunirea Curții, iar Danma îl adusese să-l vadă pe rege chiar în acea seară. Era ca și cum fratele lui Gesar se afla din nou în fața sa și Gesar simți că i se strânge inima.

Deși regele se bucura de favorurile lui Brugmo, ale lui Meza și altor consoarte, toate frumoase ca niște flori, precum și de cele ale lui Atag Lhamo și Jetsun Yeshe, prințesa din Hor, Gesar încă nu avea nici un moștenitor. Toate consoartele doreau să-i ofere un fiu, pentru a-și consolida poziția în palat. Senglon, tatăl lui, și marele dregător doreau ca Joru să aibă un fiu care să-i urmeze pe tronul Glingului. Însă, ca rege trimis din Cer pe Pământ pentru a salva poporul, Gesar nu era sigur dacă trebuia să lase un fiu să devină următorul rege din Gling. Nici Zeul Suprem, nici părinții lui cerești nu-i oferiseră vreun sfat. Nici una dintre consoarte nu-i născuse vreun copil, nici măcar după zece ani de conviețuire, iar Gesar interpretă acest fapt drept un semn din partea Cerului.

Gesar plănuise ca, după ce-și îndeplinea misiunea, să-i lase tronul credinciosului său frate, Gyatsa Zhakar, însă acesta își sfârșise viața pământească mult prea curând și plecase în Ținutul Pur al tărâmului budist. Iar acum în fața lui se afla fiul acestuia, nepotul lui.

— Îmi aduci aminte de fratele meu, zise Gesar înduioșat.

Auzindu-l pe rege vorbind de tatăl său, în ochii lui Gralha luciră lacrimi.

— Te voi îndrăgi ca un tată și te voi trata ca pe propriul meu fiu, îi spuse Gesar.

— Am venit azi aici ca să-i cer regelui permisiunea de a fi avangarda sa pentru expediția militară în Monyul, zise tânărul îngenunchind dinaintea lui Gesar.

Inima lui Gesar tresăltă de emoție. „Copilandrul ăsta s-ar putea să devină, când va crește, viitorul rege al Glingului“, se gândi Gesar, însă adoptă o expresie potrivită unui rege și se mulțumi să mormăie:

— Hmm?

Sub privirea încurajatoare a lui Danma, prințul își expuse încet cauza: Glingul avea zeci de mii de oșteni și de cai, dar își purta războaiele într-un fel moștenit din vremuri primitive, când o bătălie era câștigată doar prin puterile magice ale generalilor, în lupte corp la corp. Însă în țări puternice, precum India, ei știau să folosească mii de elefanți. În China, cai strașnici purtau armuri în bătălii, iar zeci de mii de războinici în care de luptă își ridicau săbiile. Asemenea vântului care troienea zăpada sau a valurilor ce împingeau nisipul, săbiile acestora nu întâlneau nici un fel de rezistență, oriunde ar fi fost îndreptate. Tatăl prințului strânsese o astfel de oștire, în care zeci de mii de soldați se mișcau ca unul, transformând o mie de săbii într-una și zece mii de săgeți, în una singură.

— Am urmat metodele tatălui meu și m-am antrenat zilnic, îi zise Gralha regelui. Aș vrea să încerc o nouă strategie de luptă.

— Poți să pleci acum. Mă voi gândi cu atenție la cererea ta, zise Gesar.

Înainte ca prințul și Danma să plece, acesta din urmă îngenunche în fața regelui și zise:

— Slăvite rege, eu, Danma, jur loialitate deplină. Voi face tot ce pot pentru a-l ajuta pe Gralha.

Gesar se plimbă mult timp de colo până colo pe coridoarele palatului, gândindu-se la Prințul Yulha Thoggyur din Jang, care i se alăturase după bătălia de la lacul sărat. Prințul din Jang era un tânăr războinic de încredere. De ce să nu le acorde eroilor din generația mai tânără prilejul de a-și arăta priceperea, într-o bătălie cu Monyulul? A doua zi, dădu ordinul prin care lui Gralha i se îngăduia să conducă oștirea instruită de Gyatsa

Zhakar și trimise un mesager să-i spună lui Yulha Thoggyur să-și ducă trupele la graniță.

După câteva zile, Gesar plecă spre sud, împreună cu oștirea sa. Pe drum i se alăturară oștile din Hor, conduse de Shanpa Merutse, și cele din țara demonului, conduse de Atag Lhamo. Văi adânci marcau hotarul între Monyul și Gling, dar avangarda lui Gralha construise deja podețe late din scânduri și poduri plutitoare. Oștile trecură ca peste un teren plat.

Intrară într-o pădure în care soarele nu răzbătea și o ceață groasă îi făcu pe cai și călărești atât de somnoroși, că se prăvăliră la pământ ca secerați. Gesar se înălță în văzbuh cu bidiviul său celest și văzu că ghețari imenși, ca niște oglinzi, acopereau munții și reflectau lumina către sud. Însă văile erau în umbră. Oamenii și caii din Gling cădeau adormiți pe mușchiul moale de sub arborii seculari, iar chipurile și trupurile lor se înverzeau. Din ei răsăreau ciuperci. Călare pe armăsarul lui, Gesar chemă zeii munților.

— Lăsați soarele să strălucească în văile acestea, îi rugă el. Va alunga ceața otrăvitoare și va zvânta drumul noroios.

— Să lăsăm soarele să strălucească în văi? repetară zeii munților, ridicând din umeri. De ce am face asta?

Gesar râse și aruncă fulgere din mâini, despicând doi munți impunători și făcându-i pe zeii munților să sângereze din nas și din urechi. În văi, printre crăpături țâșni lumina soarelui, iar oștenii prinși în ceață strigară de bucurie. Văile întunecare de mii de ani se umplură de lumină, iar ceața se risipi încet. Liane încurcate în locuri reci și umede căzură la pământ, iar drumul noroios se zvântă. Soldații adormiți se ridicară și oștirea porni din nou.

Gralha și oamenii săi traversaseră fluviul spre sud și își ridicaseră deja tabăra pe malurile apei când Gesar ajunse acolo. Shanpa Merutse își conduse oștenii pe malul sudic, în timp ce Senglon și Khrothung vegheau trupele din ramura mijlocie. Războinicii din ramurile vechi și mijlocii se răspândiră, alcătuind forma unor aripi de șoimi. Soldații lui Atag Lhamo alcătuiau ariergarda, pregătiți pentru un eventual atac din spate al demonilor munților și spritelor apelor din Monyul. Într-adevăr, la căderea nopții, în timp ce celelalte tabere dormeau, demonii atacară. Stătuseră ascunși de-a lungul drumului parcurs mai devreme de soldați. Atag Lhamo și războinicii ei luptară din greu, până când răsări soarele cel roșu, alungând demonii.

— Generalul pare sfârșit. Probabil că nu a dormit azi-noapte, îi zise Gesar lui Atag Lhamo, văzând-o.

— Ne-au necăjit demonii, însă războinicii mei i-au ucis, răspunse ea cu mândrie.

Gesar își invită consoarta să se așeze lângă el, spunându-i:

— Misiunea noastră e nu doar să cucerim o țară, ci – mai important – să nimicim demonii și să aducem pace oamenilor. Ți-ai adus o mare contribuție la țelul nostru.

— A fost meritul felului eficace de luptă aranjat de slăvitul rege. Oștenii mei sunt cei mai puternici împotriva demonilor.

— Nu eu am fost capul care a gândit. De data asta, am urmat ordinele lui, zise Gesar arătând spre Gralha.

Monyul ocupa o suprafață întinsă, avea treisprezece văi mari de fluvii și milioane de locuitori. Oamenii erau favorizați de un climat cu ploi îmbelșugate, ierni scurte și veri lungi. Versanții munților erau acoperiți de flori și fructe. Cu toate

acestea, poporul nu avea un trai bun: regele, Shengkhri Gyalpo, era un demon, la fel și marele dregător, Kulha Thoggyal. Nici unul dintre ei nu se preocupa de admininstrarea țării, ci se ospătau cu carne de om și beau sânge omenesc. Oamenii din Monyul trăiau într-o teamă permanentă.

— Cei patru regi-demoni au bântuit lumea prea multă vreme, zise Gesar. Ceilalți trei și-au găsit sfârșitul uciși de Gling, dar Shengkhri Gyalpo a supraviețuit deoarece Monyulul este atât de departe de noi și nu ne-a mai tulburat pacea de mulți ani.

— Shengkhri Gyalpo trebuie să fie atent acum și din acest motiv le-a poruncit supușilor săi să fie cu băgare de seamă, îi spuse Yulha Thoggyur. El speră să treacă în pace de anul acesta și, după ce își va termina pregătirile, dorește să stăpânească lumea. De aceea ne-a evitat până acum. Mai avem de trecut două fluvii înainte de a ajunge la palatul lui, unde armata sa așteaptă să se războiască cu noi.

Gesar îl chemă pe Gralha și, punându-i mâinile pe umeri, îi zise:

— Mâine oștenii vor asculta de ordinele tale, când vei pune în practică tacticile de luptă ale fratelui meu.

Însă a doua zi totul era tăcut, iar podul mobil dinspre tabăra celor din Monyul era ridicat. La prânz, un singur călăreț ieși să-l întâmpine pe Gralha.

— Cum se numește tânărul comandant de oaste? Eu sunt Kulha Thoggyal, marele dregător din Monyul.

Îi spuse lui Gralha că în șesurile aflate de-a lungul fluviului veneau să culeagă flori consoartele regelui și tot acolo dregătorii acestuia își țineau întrecerile de magie și călărie. Era un pământ binecuvântat, unde înfloreau florile și cântau cucii.

Cum puteau ei să stea nepăsători și să privească o armată străină umplând aerul cu miasma morții?

— Oriunde își îndreaptă săbiile războinicii din Gling, noi transformăm un loc subjugat de demoni într-un ținut fericit, ca acel descris de tine adineauri, zise Gralha zâmbind. Acum descalecă și predă-te.

— Eu, Kulha Thoggyal, mă port cu familia și prietenii la fel de blând ca mătasea chinezească, dar în luptă pot fi o săgeată ascuțită și un tunet puternic, îi răspunse calm dregătorul-demon. Așa că te previn: oștenii tăi trebuie să dispară de pe malul fluviului înainte să răsară soarele.

Își întoarse calul și plecă în trap domol până când coti după un crâng de copaci, unde dădu pinteni calului și goni în galop. Era ud de sudoare când ajunse la palat.

— Trebuie să amânăm, îi zise Kulha Thoggyal regelui său. Îi vom împăca pe cei din tribul Tagrog dându-le înapoi de două ori mai mulți oameni și vite decât am luat de la ei și returnându-le roba de brocart. Apoi, după ce regele va deprinde la perfecție arta ocultă, îi vom face să plătească însutit pentru ceea ce suntem nevoiți să facem astăzi.

— Te-ai înțeles cu ei la preț? îl întrebă regele-demon, cu o privire împietrită.

— Umilul tău dregător n-ar face niciodată așa ceva, răspunse Kulha Thoggyal. Aceasta este doar propunerea mea. În afară de asta, Gesar nu va pleca fără să învingă. Nu ar negocia în veci cu mine.

— Atunci, ce tot încerci să-mi spui?

— Am mai avut de-a face cu Khrothung, căpetenia tribului Tagrong. El știe de ce suntem în stare.

— Moșul ăla jinduiește la preafrumoasa noastră prințesă, zise regele-demon. Vrei să i-o dăruiesc lui?

— Voi pregăti armata noastră pentru bătălia de mâine, împotriva Glingului, spuse Kulha Thoggyal, îngenunchind în fața regelui-demon.

Shengkhri Gyalpo zâmbi și se ridică din jilțul său pentru a-l ajuta pe Kulha Thoggyal să se ridice în picioare, zicându-i:

— Obții rezultatele dorite în urma unei negocieri numai după ce îi dai inamicului o puternică lovitură. Să luptăm mai întâi. Sângele lor va curge ca un râu, iar asta îți va scuti limba de osteneală.

Povestea

Războiul dintre Gling și Monyul

A doua zi, dis-de-dimineață, Kulha Thoggyal ieși călare, împreună cu Shengkhri Gyalpo, să cerceteze cu atenție oștile din Gling. Kulha Thoggyal nu-și putu ascunde un rânjet disprețuitor.

Regele-demon îl întrebă dacă era sigur de victorie.

— Slăvite rege, vor fi înfrânți, răspunse dregătorul-demon. Noi am auzit că Glingul are mulți eroi, dar e doar un zvon răspândit de cei slabi de inimă. Când am atacat tribul Tagrong, au opus foarte puțină rezistență. Privește formațiunea lor de luptă! Grămezi de oameni înghesuindu-se unii în alții. Ce creatură se înghesuie laolaltă cu altele, asemenea ei, pentru a-și

face curaj? Oaia! Dacă un tigru sau un leopard merge singur, măreția sa te obligă să-l iei în seamă.

— Dar uite cum se deplasează ca unul zecile lor de mii de oșteni, zise regele-demon, care avea o presimțire rea. Trebuie să fim atenți.

În tabăra lui Gralha fusese ridicat un steag de comandă, iar acum răsunară goarnele din coarne de bou. Oștenii trecură podul și înaintară în spațiul deschis dintre armate – infanteriștii dispuși într-un pătrat, iar cavaleriștii dispuși în formații de luptă semănând cu un șarpe și un șoim. Cei doi tineri războinici, Gralha și Yulha Thoggyur, călăreau în frunte, înarmați unul cu o suliță, celălalt, cu un arc. Gralha, care conducea avangarda, purta pe spate un mănunchi de steaguri viu colorate. Când flutură steagul verde, soldații care aveau ciucuri verzi la coifuri – unii cu sulițe și scuturi, alții cu arcuri și săgeți – ocupară repede un deal de pe câmpul dintre cele două armate. După ce se puseră la adăpost, Gralha flutură un steag galben și alb. Cavaleriștii, cu ciucuri alb cu galben la coifuri, se răspândiră precum aripile unui șoim, apoi se năpustiră înainte, oprindu-se în spatele celor purtând ciucuri verzi. Gralha flutură un steag roșu și dădu pinteni calului, iar oștenii din mijloc, cu ciucuri roșii, se deplasară în spatele lui. Multe mii de cizme mărșăluiau la unison; mii de cai loveau pământul cu copitele potcovite cu fier. Pământul Monyulului se cutremură. Soldații cu ciucuri verzi mărșăluiau ordonat, cu sulițele și săbiile sclipind, năpustindu-se spre poarta taberei din Monyul.

Când se opriră, munții, râurile și oamenii își ținură răsuflarea în prezența acestei forțe nemaiîntâlnite.

— Nu seamănă cu niște oi, zise Shengkhri Gyalpo.

Kulha Thoggyal strigă la arcași. O ploaie de săgeți umplu văzduhul, însă oștenii dușmani ridicară scuturile. Nevătămați, la coborâră și ridicară armele. Înfuriat, Kulha Thoggyal trase o săgeată ce avea la un capăt un fulger, iar la celălalt capăt, un tunet. Aceasta vâjâi până în mijlocul formațiunii de luptă, zdrobind scuturile și omorând treisprezece oșteni din Gling, lăsând în urmă, asemenea unui plug care ară, o brazdă însângerată. Niște soldați neinstruiți s-ar fi ascuns în spatele cailor generalilor, dar după un scurt moment de confuzie, formațiunea de luptă își reluă înaintarea, cu scuturile protejând primele rânduri. Săbiile ascuțite se iveau dintre scuturi. Spațiul deschis de săgeată se închise la loc. Kulha Thoggyal se năpusti înainte cu un strigăt și mai deschise o mică breșă folosindu-se de magia sa, dar când soldații din spatele lui încercară să-l urmeze, fură blocați de scuturi. Gralha flutură steagurile și infanteriștii avansară; cavaleria gonea să li se alăture, ca niște talazuri rostogolindu-se pe țărm. Obișnuiți să lupte singuri, generalii din Monyul fură măturați de acest torent și tabăra lor fu cucerită.

Cei rămași în viață se retraseră treizeci-patruzeci de li, luptându-se pentru fiecare palmă de pământ. Armata din Monyul putu să se regrupeze abia la asfințit, când oastea din Gling se opri să pregătească masa de seară într-un loc în care un șir de dealuri se înălța pe șes.

A doua zi, Shengkhri Gyalpo ieși să trimită fulgere printre dușmani, omorând sute de oșteni și creând haos în rândurile armatei. Stând pe un deal, le vorbi generalilor:

— Am auzit că Gesar prețuiește viața și cândva l-am respectat pentru asta, dar vedeți cum, în loc să-și folosească magia pentru a-și înfrânge dușmanii, el îi înecă în sângele

oștenilor săi. O să mai trimit câteva fulgere – trupele sale se vor călca în picioare. Și atunci veți putea să-i ucideți după plac.

În timp ce se înălța în aer, chemă un nor negru. Însă de data asta fulgerele nu mai apărură – Gesar, călare pe bidiviul său celest, le luase și le mânuia ca pe niște bice.

— Vântul mi-a adus în urechi vorbele tale, zise el, cu un rânjet. Ți-e rușine acum? întrebă Gesar pocnind din biciurile de fulgere și transformând steagul Monyulului într-o minge de foc. Arată-mi ce alte vrăji mai ai.

Shengkhri Gyalpo potrivi o săgeată în arc, dar Gesar îl opri înainte ca acesta să o sloboade spre oastea din Gling.

— Lasă-i pe soldați să lupte. Noi doi ne vom întrece cu arcul, având drept țintă vârful acela de stâncă roșie, zise Gesar arătând spre peștera de pe muntele de stâncă roșie, unde Shengkhri Gyalpo studia magia neagră.

Neluându-l în seamă pe Gesar, regele-demon își slobozi săgeata de tunete și fulgere spre oastea din Gling.

Danma porni în goană și trase trei săgeți, culcând la pământ săgeata lui Shengkhri Gyalpo. Izbucniră urale, dar tânărul războinic căzu de pe cal și tuși sânge. Oamenii săi îl purtară în cort, unde, recitând încet Incantația de Aur pentru Protejarea Inimii, învățată de la Gesar înainte de luptă, își reveni treptat.

— Ai râs de generalii mei fiindcă se tem de moarte, zise Shengkhri Gyalpo. Tu de ce folosești atât de mulți oameni slabi pentru a te proteja de săbii și sulițe?

— Vreau ca oamenii să se salveze singuri.

— Ei n-au puteri magice – nu se pot salva singuri, râse Shengkhri Gyalpo.

Sub nori, armata din Gling înainta din nou. Nici un soldat din ea nu era pe măsura unui soldat din oastea demonului, dar

trupurile lor firave înaintau ca unul și, precum un val, urcară pe deal.

— Vezi? sunt precum apa. Însă apa obișnuită nu poate să curgă într-un loc mai înalt. Aceasta este puterea lor.

Spunând acestea, Gesar trase trei săgeți spre peștera secretă și reteză vârful muntelui. Puterea lui Shengkhri Gyalpo scăzu.

— Du-te acasă să te odihnești, râse Gesar. Mâine vei vedea cum luptă cei pe care tu îi numești slabi.

În zilele următoare, oastea lui Gralha pătrunse adânc în teritoriul Monyulului. La început, fluviile pe care le travesară curgeau de la vest spre est; mai apoi, fluviile și lanțurile muntoase erau dispuse de la nord la sud. Fluviile deveniră înspumate, iar munții, care până atunci semănaseră cu niște lei, ghemuiți ca pentru a observa împrejurimile sau alergând cu coamele în vânt, semănau acum mai mult cu niște elefanți.

Oștenii începură să fie tot mai temători, dar nu din cauza elefanților, ci din pricina distanței imense pe care o parcurseseră de acasă până acolo. Erau îngrijorați că, dacă mureau, era posibil ca sufletele lor să nu-și găsească țara natală. Totuși, încă erau înflăcărați de dorința de a lupta.

Povestea

Războiul dintre Gling și Monyul (II)

Într-o zi, dis-de-dimineață, când soarele începea să coloreze în auriu piscurile înzăpezite ale munților, Gesar își

convocă generalii.

— Soarele încă nu s-a ridicat pe cer, dar îi putem vedea lumina pe vârfurile munților, zise el. De când am lansat atacul, Gralha și Yulha Thoggyur ne-au adus victorie după victorie. Este un semn de bun augur că Glingul va fi la fel de măreț și de puternic ca munții aceia.

Generalii erau siguri că asta însemna că tânărul războinic Gralha avea să fie rege într-o bună zi.

— Ne bucurăm, rege slăvit, că Glingul are acum un moștenitor care să continue această grea misiune, zise Shanpa Merutse.

Khrothung, a cărui supărare era previzibilă, interveni:

— Mai e până să le cucerim orașul sau să ne atingem de câte un singur fir de păr din capul generalilor demonului. Voi merge singur să le aduc capetele în fața regelui.

— Ceața întunecată și primejdioasă încă nu s-a rispit și mai e până să răsară soarele, spuse Gesar răbdător. Încă nu a sosit timpul. V-am chemat azi căci doresc să evitați astfel de lucruri pripite. Când soarele va usca roua de pe iarbă, armata din Monyul va lansa un atac. Nu va fi greu să-l respingem, fiindcă în acest ținut mult prea cald am descoperit un loc de unde izvorăște apa sacră. Iar mama mea celestă ne-a dăruit amulete protectoare, care ne vor face invincibili în luptă.

Multe zile mai târziu, tot nu erau victorioși împotriva generalilor demonului.

Khrothung se duse la Gralha și îi zise:

— Faci parte din generația nepoților mei. Îngăduie-mi să-ți dau un sfat.

Khrothung se gândise în sinea lui că Gralha, viitorul rege, avea să-i fie dator dacă va câștiga; dar, dacă pierdea, Gesar avea

să fie nevoit să găsească pe altcineva să moștenească tronul.

— Înțelepciunea unui vârstnic e mai mare și mai profundă decât oceanul, zise politicos Gralha. Va fi o onoare pentru mine să aud sfatul puternicului conducător al tribului Tagrong.

— Unii dintre generalii regelui nu au fost mulțumiți de tine, așa că regele te-a numit în ariergardă. S-au luptat și ai văzut ce bine s-au descurcat. Acum e vremea ca un războinic tânăr ca tine să-și facă un renume. Ar trebui să-l rogi pe rege să te trimită din nou în luptă.

— Oștenii mei sunt frânți de oboseală. În afară de asta, eu respect ordinele regelui. Când trăia, tata mi-a spus să am încredere în înțelepciunea regelui nostru.

— Ești încăpățânat, la fel ca tatăl tău, zise Khrothung bătând din picior. Știi ce ar însemna să-ți conduci trupele în capitala Monyiulului?

— Nu știu.

— Că ai fi moștenitorul regelui.

— Conduceți-l pe dregătorul Khrothung înapoi în tabăra sa, le zise Gralha slujitorilor săi, ridicându-se.

Khrothung se întoarse în cortul său, unde se lăsă mult timp pradă mâniei sale. Apoi, punându-și armura, se duse la Gesar.

— Eroii din Gling au făcut tot ce-au putut, dar nici unul dintre ei nu se poate măsura cu Kulha Thoggyal. Mie, singurul care ține cu adevărat la onoarea Glingului, îmi revine sarcina de a-l înfrânge.

— Cine va merge cu Khrothung? întrebă Gesar netulburat.

Nu răspunse nimeni. Astfel, Khrothung călări de unul singur până în prima linie unde, fără o vorbă, se luptă cu Kulha Thoggyal. În a treia rundă, Kulha Thoggyal își roti sabia cu forța unui munte care se prăbușește. Lui Khrothung îi zbură arma

din mână și armura îi fu străpunsă. Simți un fior rece pe șira spinării, întoarse calul și fugi. Kulha Thoggyal îl urmări, însă fu oprit de două săgeți trase de Danma, care-l urmărise pe Khrothung de la distanță.

Khrothung se întoarse în tabără, întâmpinat de râsetele zgomotoase ale celorlalți războinici.

— Destul, zise Gesar. Va veni și ziua când vom cuceri țara demonului.

Veniră și zorii ultimei zile a demonilor.

Călăuzit de mama lui celestă, Gesar călători până la Munții de Jad din sud, deasupra câmpiei Gungi. Acolo găsi o stâncă mare, de forma unui cal uriaș, pe care stătea o statuie din fier trimisă de Ceruri. Semăna cu un iac, iar pe statuie cineva pusese o tigvă înconjurată de intestine umane. Gesar ciocăni în statuie și se deschise o ușiță. Înăuntru era un întuneric ca smoala și Gesar zări cu greu un scorpion cu nouă capete. Acolo își pusese Shengkhri Gyalpo sufletul la păstrare. La stânga lui era un monstru cu nouă capete. Acolo se afla sufletul lui Kulha Thoggyal. Gesar omorî scorpionul cu o săgeată și reteză cele nouă capete ale monstrului. Nu se uită înapoi când ieși din statuie.

Începură să se petreacă lucruri stranii. Flori cu chipuri omenești, fecioarele devorate de demoni sau oferite drept jertfă spiritelor rele, înfloreau în timpul zilei pe stânci și în văile râurilor, iar noaptea erau chinuite de demoni. Acum florile eliberară spiritele dinăuntru pentru a pluti pe drumul reîncarnării. Cerul era atât de ticsit cu suflete, încât drumul nu se eliberă decât când se crăpă de ziuă.

Toată noaptea, Shengkhri Gyalpo și Kulha Thoggyal visară că îi părăseau puterile. Shengkhri Gyalpo visă că e o foală găurită de o insectă; oricât s-ar fi chinuit, nu reușea să adune suficient vânt pentru a-și face viața să ardă strălucitor. Kulha Thoggyal visă un sac din care grânele se revărsau precum ploaia, oricât s-ar fi chinuit să astupe spărtura. Inima i se umplu de deznădejde. A doua zi, peste tot văzu semne de rău augur. Bufnițele râdeau, în pădure izbucneau focuri, vasele de aramă se spărgeau în bucăți, un piton se încolăci în jurul stâlpului central al templului și adâncul lac sacru se transformă într-un bloc de gheață gigantic.

Prințesa Metog Drolma avu și ea un vis. Se făcea că patru sori se iviră pe cerul sudului, unde munții acoperiți de zăpadă se topeau. Femeile erau duse în nord de oșteni în armuri de metal, în timp ce buruienile de pe șesurile din Monyul păreau să șuiere ca și cum ar fi râs batjocoritor de războinicii învinși. Când fata se trezi tulburată de vis, pe deasupra capului ei se roti de trei ori un corb, care lăsă apoi să cadă o scrisoare cu sigiliu din ceară. Era o cerere în căsătorie din partea lui Khrothung.

Metog Drolm se duse să-și vadă tatăl.

— Dacă măritându-mă cu el aș putea aduce pacea, aș face-o… zise ea.

— Nu te voi lăsa niciodată să te măriți cu cineva din Gling, spuse Shengkhri Gyalpo.

Metog Drolma vedea slăbiciunea tatălui ei și știa că Monyul era pierdut. Însă nu putea să-i nesocotească vrerea, așa că își trăia disperarea în tăcere.

Oastea din Gling sosise în orașul palatului regal din Monyul.

— Vor folosi în luptă soldații sau generalii? îl întrebă Shengkhri Gyalpo pe Kulha Thoggyal.

— Oricum vor face, voi pune în aplicare aceeași tactică de până acum, veni răspunsul.

— A sosit clipa să-mi arăt puterea, zise Shengkhri Gyalpo și aruncă o ceață deasă pe cerul albastru și senin.

Când ceața se risipi, în fața oștenilor lui Gesar se afla o armată mare, ca oastea lui Gralha, dar de multe ori mai mare. Soldații se înșiruiau ordonat, umplând pământul cât vedeai cu ochii, până și munții și fluviile. Munții se topiră, apele se închegară. Nu se vedea nimic altceva decât soldați în formațiune strânsă de luptă – nici sate, nici turme de vite, nici mine, nici locuri de meditație, nici culmi înzăpezite, nici ploaie. Fulgerul șerpui pe cerul plumburiu. Oștirea Glingului nu avea cale de scăpare. Oștenii care rupeau rândurile dispăreau cu cai cu tot.

Gesar le spuse să nu se sperie, căci era doar o amăgire iscată prin magia regelui-demon. Chemă vântul și armata din Monyul începu să fluture ca niște draperii. Soldații lui Gesar strigară:

— Vânturi și mai puternice!

Mai iute decât durează să ardă un bețișor de tămâie, imensa armată din Monyul se estompă în soarele dimineții, se transformă într-o ceață ușoară și deasă și dispăru. Oștenii din Gling, care dispăruseră, reapărură pe câmpul de bătălie, nevătămați.

Oastea din Gling se năpusti asupra dușmanului, ca un val uriaș. După iureșul strălucitor al săbiilor și sulițelor, numai Kulha Thoggyal și însoțitorii săi mai rămaseră în șeile cailor. Shanpa Merutse dădu pinteni armăsarului său și se duse să se sfătuiască cu Kulha Thoggyal:

— Slăvitul nostru rege știe că ești un războinic magnific. Îți prețuiește măiestria, așa că, dacă vei veni…

— Afurisit să fii! blestemă Kulha Thohhyal. Ți-ai trădat și ți-ai abandonat stăpânul, iar acum îmi ceri să calc pe urmele tale. Ferește-te de săgeata mea!

Însă săgeata trasă nu mai avea forța de pe vremuri. Mâniat, Shanpa Merutse lansă și el o săgeată, sfărâmând armura lui Kulha Thoggyal. Acesta privi spre cer și lăsă să-i scape un oftat.

— Așa să fie! zise el, după care își duse sabia la gât, dar se prăbuși la pământ când calul său fu lovit de o suliță și se clătină sub el.

— Te dai învins? țipă din nou Shanpa Merutse.

— Niciodată!

Cuvântul încă plutea în aer când spre el țâșni o duzină de sulițe. Le lăsă să-i străpungă pieptul.

Din palatul său, Shengkhri Gyalpo îi văzu pe Kulha Thoggyal și soldații rămași înghițiți cu forța unui vârtej. Văzu sufletul lui Kulha Thoggyal alergând spre el și îi adună ultima răsuflare într-un săculeț pe care-l luă cu el.

— Totul s-a transformat în praf și pulbere. Vom pleca împreună în altă lume și o vom lua de la capăt. Ne vom întoarce!

Palatul fu mistuit de o flacără albastră. Din marea de foc se înălță o scară care se tot lungea, iar la capătul de sus al acesteia se află regele-demon. Focul putea să ardă orice urmă a lui din această lume, însă el putea să zboare nevătămat în alta.

Gesar turnă peste palat apă dintr-un lac din apropiere, însă focul continua să ardă.

— Văd că ești nepriceput, râse Shengkhri Gyalpo. Cerul nu te-a ajutat.

Atunci bubui tunetul, ca pentru a zice: „Ba venim să-l ajutăm“.

Nu căzu ploaie, ci un foc roșu care înăbuși pălălaia albastră.

Shengkhri Gyalpo se cățăra spre capătul scării. Gesar își scoase săgeata sa fermecată soare-lună și trase în scară, sfărâmând o parte din ea. Mai trase două săgeți și Shengkhri Gyalpo se afla din nou pe palatul său. Când Gesar scoase o ultimă săgeată, Shengkhri Gyalpo urlă:

— Nu voi muri de mâna ta!

Regele-demon sări, dar în loc să zboare spre cer, plonjă spre pământ. Adunându-și toate puterile, se izbi de pământul stâncos și muri.

Povestitorul

Lacul sărat

Jigmed mergea pe șosea. Se întorsese de pe podiș și când văzu vacile și oile pe pășuni, coborî din autobuz și începu să meargă pe jos, cântând povestea de la început. Dar mai avea de mers până să vadă un lac. În orașul lui natal și pe oriunde mersese băuse doar apă din lacurile de la poalele munților înzăpeziți. Nu era convins că apa unui lac putea fi la fel de sărată ca lacrimile. Totuși, credea că lacurile acelea sigur existau.

Merse mai departe, spre nord, cântând despre bătăliile dintre Jang și Gling. Primul lac sărat la care ajunse era secat. Păstorii îi spuseră că începuse să se micșoreze cu mai bine de douăzeci și ceva de ani în urmă și dispăruse complet în vara acelui an, când ultima picătură de apă fusese zvântată de soare.

Pe fundul lacului, Jigmed luă între degete un pic din crusta alb-cenușie și o atinse cu vârful limbii. Era sare.

Acesta era lacul pe care Țara Jang încercase cândva să pună stăpânire? îi întrebă el pe cei care locuiau în apropiere. Aceștia plantaseră orz tibetan și aveau turme de vaci și de oi. I se răspunse că acela era.

Arătând spre un cap stâncos care cândva făcuse parte dintr-o peninsulă de pe lac, ziseră că urmele potcoavelor de la caii de luptă din Gling încă se puteau vedea în acel loc. Găsi chiar și bolovani mari care fuseseră spintecați de săbii. Așa că Jigmed se îndreptă spre mijlocul fundului lacului, însă cizmele lui începură să se dizolve în solul sărat și tălpile picioarelor îl usturau. Se retrase pe mal, lângă un sat. Oamenii care trăiau acolo se ocupau cu strângerea sării încă dinainte ca lacul să sece.

Sătenii îi dădură o nouă pereche de cizme și îi unseră picioarele cu o alifie din untură, care îi calmă usturimea.

Acești oameni erau descendenți ai poporului din Jang, care i se predase Regelui Gesar și rămăsese să adune sare din lac. Nu aveau teren agricol, precum cei ce trăiau pe malurile din sud și din est, nici pășuni, asemenea celor de pe malurile din nord și din vest. De generații întregi rămăseseră pe porțiunea de pământ de la sud-vest de lac să adune sare și să o trimită în sud. Strămoșii lor munciseră în apă, și de aceea avuseseră mâinile și picioarele cu membrane interdigitale. Se mai spunea și că ochii celor ce strângeau sare nu erau negri, ci de un cenușiu-prăfos, din cauza traiului plin de tristețe. De fapt, nimeni din sat nu avea mâini cu membrană interdigitală, deși, într-adevăr, ochii le erau cenușii – culoarea doliului.

Acum lacul secase de tot și pământul se transformase în nisip. Cei care trăiau de pe urma lacului acuzau culegătorii de sare că secaseră lacul de viață. Ziceau că Gesar iubise foarte mult Glingul și că, dacă ar fi știut unde se va ajunge, nu i-ar fi lăsat niciodată pe oamenii din Jang să strângă sare din lac. Însă nu știuse. Și nici nu ar fi putut să prevadă că alții vor cuceri mai târziu Glingul întemeiat de el. La mii de ani după dispariția Glingului dispăruse și lacul. Pământul unde cândva demonii creaseră haos se transformase în pășuni pentru oameni în vremea lui Gesar, dar acum oamenii erau siliți să caute un alt loc în care să trăiască.

Vântul ridică un nor de praf deasupra satului, scoțând un sunet ce aducea a jelanie.

— Unde mergem? întrebară cu lacrimi în ochi culegătorii de sare.

— Înapoi unde se afla odinioară Jangul, răspunse povestitorul.

— Poate cineva să se întoarcă în țara natală la o mie de ani după ce a părăsit-o? țipă supărat un tânăr.

Umilit, Jigmed plecă din sat și de la lacul secat.

Cu cât mergea și mai departe spre nord, cu atât devenea mai puternic vântul sufocant, plin de nisip. Iarba dispăruse, cu tot cu stratul subțire de sol pe care crescuse. Când sufla o pală de vânt, pietrele de pe pământ se rostogoleau de colo-colo. Într-un astfel de loc văzu Jigmed cel de-al doilea lac.

Se adăpostise din calea vântului puternic în spatele unui bolovan enorm. Ferit de vântul șuierător, văzu sclipirea unui lac în mijlocul nisipului și auzi un glas dinăuntrul lui: „Gesar, ceea ce văd e o închipuire creată de magia ta?“.

Însă era un lac adevărat, iar apa nefiresc de verde lucea în fața sa. În mijloc stătea o navă mare din fier, care scotea sare cu o cupă din metal, în care ar fi putut încăpea o vacă. Jigmed se așeză pe drum, între două șleauri, lângă o dumbravă cu pelin acoperit cu praf de sare. Fu dezamăgit când vasul ajunse la țărm, căci sarea, așezată în morman pe puntea de fier cuprins de rugină, era gri. Nu mirosea a sare, ci a pește în descompunere. Când oamenii coborâră, îi făcură semn din mână să plece, fără ca Jigmed să poată întreba dacă cele două țări străvechi se luptaseră pentru sarea din acest lac.

Jigmed stătea în calea camionului care venea să transporte sarea.

— Dar... Dar...

— Pleacă de aici, îi ziseră oamenii, foarte neprietenoși.

Așa că Jigmed se duse într-un loc mai îndepărtat, unde se răsuci și privi lacul. Zări mai multe nave și camioane. Lângă apă nu creștea nimic, dar în lac părea să fie sare din belșug. Se gândi că poate în vremurile de demult nu locuise nimeni în preajma acelui lac. Și iarba? Decise că iarba fusese luată de vânt. Firește că Gesar nu fusese pe acolo, căci, dacă ar fi trecut pe acolo, vântul n-ar fi fost atât de nemilos.

Întorcându-se spre sud-vest, se îndreptă spre locurile pe care, după cum credea lumea, le vizitase Gesar. O sclipire vagă dinspre munții cu creste înzăpezite îl răcori. Întâlnise mult prea puțini oameni pe acele câmpuri dezolante ca să se mai ocupe mult cu cântatul, dar spera să se pună la curent cu continuarea poveștii în timp ce mergea mai departe.

Când tălpile cizmelor i se tociră din nou, ajunse la poalele munților și călcă pe o pășune hrănită de pâraie care se prăvăleau de pe creste. Nu existau sate; în schimb, într-o vale

dădu peste câteva familii de păstori. Rămase la ei peste noapte. Îi dădură să mănânce lapte și o ciozvârtă de carne de oaie.

— Arăți a povestitor, îi ziseră ei. Poți să ne cânți legenda lui Gesar?

Avea gura plină de carne, așa că nu putea să vorbească; în afară de asta, poveștile erau ascunse acum în inima lui și nu mai era la fel de dornic să le spună ca înainte. În taină, se temea că poveștile îl vor părăsi, căci cele mai vii fuseseră prima oară când le spusese, iar când le cântase a doua și a treia oară, culorile păliseră. Așa că păstră tăcerea.

Deși iarba era puțină, era bucuros să se afle din nou pe o pășune. Într-o zi, simți că verdele devenea mai profund în fața ochilor săi și crezu că găsise, în sfârșit, o pășune demnă de acest nume. Dar se dovedi a fi un lac.

Când ajunse pe malul lacului, iarba fu înlocuită de nisip moale și pietricele netede. Lacul era lung și îngust. Zări lumina unui foc și auzi sunetul înăbușit al unui flaut, venind de pe țărmul sudic. Merse în direcția sunetului.

La capătul sudic al lacului, apa era de un albastru profund. Valurile se spărgeau domol la mal, aducând cu ele cristale strălucitoare de sare. Pe țărm întâlni un grup de culegători de sare.

— Țara voastră de baștină este Jang? îi întrebă el.

Oamenii se holbară la Jigmed.

— Ce țară?

— Jang, o țară din sud.

— La sud se întind India și Nepal, nimic altceva.

Din grupul de culegători de sare ieși în față un bătrân.

— S-ar putea să știu despre ce anume întrebi, zise el.

Jigmed repetă întrebarea.

— Nu, nu suntem de acolo, râse bătrânul, adăugând că nu știa dacă e posibil ca ei să fi provenit din străvechiul regat Gling.

— Suntem păstori, așa că cine știe unde or fi trăit strămoșii noștri acum o mie de ani?

— Dar locul ăsta de aici face parte din vechiul Gling?

Bătrânul râse iar.

— Nu știm decât că aici e sare.

În acea perioadă, veneau în fiecare an să strângă sare.

— Ai venit pentru sare? întrebă bătrânul.

Jigmed clătină din cap.

— Atunci de ce ești aici?

— Caut lacul sărat pe care Țara Jang a încercat să-l cucerească de la Gling.

— Am auzit și noi povestea asta, dar nu știm dacă e același lac.

— Cred că el trebuie să fie. Am auzit pe cineva cântând la flaut, așa că am venit încoace.

Oamenii strigară un băiat sfios și îi spuseră că acesta era flautistul. Însă băiatul nu putea să cânte pentru Jigmed, căci muzica lui era destinată zeului lacului, în seara din ajunul zilei în care începeau să adune sare. Dacă muzica era pe placul zeului, acesta avea să fie generos. Pe când stăteau de vorbă, valurile continuau să împingă sarea pe mal cu un foșnet, ca murmurul ierbii în bătaia vântului.

Jigmed rămase acolo trei zile și adună sare împreună cu ei. O scurgeau de apă, o uscau la soare și puneau cristalele în saci țesuți din lână de iac. Oamenii se trezeau târziu în ziua în care adunau sare, iar seara spuneau povești deocheate. Legenda spunea că zeul lacului era mare amator de plăceri carnale, așa

că astfel de povești îi erau pe plac. Când era mulțumit, împingea la mal cea mai bună sare din adâncurile lacului. Însă pe Jigmed aceste povești nu-l interesau, căci îi aduceau aminte de cele întâmplate la postul de radio.

În seara de dinaintea plecării culegătorilor de sare, tânărul cântă din nou la flaut, pentru a-i mulțumi zeului. Atunci Jigmed le spuse povestea despre bătălia dintre Jang și Gling.

Jang, aflat la sud de Gling, avea o vreme blândă, care aducea recolte bogate. Dar nu avea sare. Astfel că regele din Jang își trimise în nord armata, condusă de Yulha Thoggyur, ca să pună stăpânire pe unul dintre lacurile sărate împrăștiate pe teritoriul Glingului. Într-o noapte, aflați în drumul spre nord, pe când ridicaseră tabăra lângă un lac ce nu producea sare, Yulha Thoggyur nu putea dormi. Se ridică, își aruncă mantia peste umeri și se duse să se plimbe. Cizmele i se udară de roua așternută pe firele de iarbă, ce străluceau în lumina stelelor. Se așeză, întrebându-se de ce acest lac și cele din țara lui nu produceau sare. Era puțin probabil ca stelele, care sclipeau pe cer precum boabele de rouă, să-i ofere vreun răspuns. Stătu acolo mult timp. Până să plece, roua se transformase în chiciură. Rupse un fir de iarbă înghețat și-l luă cu el în cort, unde, la lumina unui opaiț, studie cristalele minunate. Erau atât de străvezii, atât de ascuțite, și păreau să-i șoptească. Se gândi să-l cheme pe vrăjitor ca să tălmăcească sunetul misterios, dar gheața se topi în căldura opaițului. De pe firul subțire de iarbă se scurse un strop de apă limpede și dispăru în pământ.

În ziua în care oștenii găsiră lacul sărat, atât de mulți dădură năvală la el și își îndesară atât de multă sare în gură, încât nici

unul dintre ei nu fu în stare să scoată un strigăt de luptă a doua zi, când începu bătălia contra oștirii din Gling.

Înarmat până în dinți, Yulha Thoggyur stătea lângă lac, privind cum vântul crea valuri ce împingeau cristalele de sare pe țărm. Văzu că sarea își schimba culoarea la soare, la asfințit și la lumina lunii. La miezul nopții vântul se potoli și suprafața apei era calmă, însă urechile lui răsunau de sunetul sării care cristaliza.

A doua zi, pe câmpul de luptă, de câteva ori fu cât pe ce să-l dărâme pe Shanpa Merutse de pe cal, însă de fiecare dată o zeitate venea în ajutorul bătrânului general. Yulha Thoggyur se întrebă dacă asta însemna că Jangul nu ar fi trebuit să trimită o armată pentru a lua lacul sărat prin forța armelor. Vru să-l întrebe pe tatăl său, dar regele nu era acolo, așa că se duse la sfătuitorul său militar.

— Cum altfel putem obține sarea, în afară de război?

— Prin negoț, răspunse sfătuitorul militar.

Apoi continuă, agitat:

— Dar nu e un târg cinstit. Pentru a obține sarea, noi renunțăm la comorile noastre: nestemate rare din adâncul munților, țesături lucrate de femei ce trudesc din greu și colți de elefant care cresc în mai mult de zece ani. Asta suntem nevoiți să dăm în schimbul acestei minuni. Sarea apare singură – oamenii din Gling nu trebuie să muncească pentru ea, însă noi trebuie să dăm foarte multe dintre lucrurile noastre de preț ca să o obținem. Cerule, ești nedrept! strigă el, ridicând mâinile în aer.

Izbucnirea sfătuitorului militar îl sperie pe Yulha Thoggyur, căruia i se păru că simte un cutremur în cer.

— Te temi, prințe.

Glasul omului încă răsuna pe suprafața lacului când din cerul fără pic de nori căzu un fulger, care-l ucise pe loc. Omul căzu la pământ, cu gura îngropată în sare.

Acum prințul era cu adevărat înspăimântat. Într-adevăr, i se părea că Cerul îi ajuta pe unii oameni, dar pe alții nu, și se temea că omniscientul și atotputernicul Cer îi va auzi gândurile. Însă acestea continuau să-i răsară din străfundurile minții, precum bulele la suprafața unei mlaștini negre. Li se împotrivi toată noaptea, fără să doarmă. Însă gândurile refuzară să-l părăsească a doua zi, când își puse armura pentru bătălie. Pe când își înfrunta adversarul, ridică privirea spre cer.

— Nu implora Cerul, îi zise Shanpa Merutse. Zeii nu te vor ajuta. Ei sunt de partea Glingului.

Aceste vorbe îl mâniară pe prinț, care dădu pinteni calului și veni la Shanpa Merutse cu sabia ridicată. Dar bătrânul războinic își înfrână calul și reuși să se ferească de lovitură.

— Am venit să vorbesc cu tine la porunca regelui Gesar, zise el.

— Gesar nu e regele tău.

— Acum este, i-o întoarse Shanpa Merutse.

— Ești un trădător, zise prințul și se năpusti din nou asupra bătrânului războinic.

De data asta, Shanpa Merutse nu se dădu la o parte din calea prințului, spunând:

— Vom vedea pe cine va ajuta Cerul acum: pe tine sau pe mine.

Cerul văzu că Shanpa Merutse nu se putea măsura cu Yulha Thoggyur, așa că doi zei ai munților veniră să-l ajute să-l înfrângă pe prinț. Până la urmă, fu nevoie de încă trei zei ai munților și de greutatea a cinci munți impunători. Pe când îl

lega pe prinț cu o funie groasă cât brațul și lungă cât intestinele unei capre, Shanpa Merutse îi ceru iertare:

— Ești un mare războinic și n-o să-ți fac nici un rău. Te voi duce să-l vezi pe regele Gesar.

— Șoim care te înalți în văzduh, zboară în sud și spune-i tatălui meu că fiul său, Yulha Thoggyur, a dat greș și că va muri în curând de mâna celor din Gling! strigă prințul spre cer.

Însă Yulha Thoggyur îi plăcu lui Gesar de cum îl întâlni. Cu toate acestea, simți nevoia să-l pună la încercare, pentru a vedea cât de curajos este.

— Ești prinț, dar ai venit să-mi iei sarea. Prin urmare, o să te jertfesc Cerului.

— Sunt prinț, așa că viața mea nu-mi aparține. Voi muri pentru poporul din Jang, fără nici un regret.

Auzind asta, Gesar zâmbi și îi zise:

— Poporul din Jang e norocos să aibă un prinț atât de neînfricat. Ești un om curajos. Cu un astfel de prinț, poporul din Jang se va bucura de și mai multe binecuvântări.

Gesar îl dezlegă pe prinț.

— Chiar vei da sare poporului din Jang? întrebă Yulha Thoggyur.

— Calea pe care ai deschis-o în drumul tău spre nord va deveni un drum al sării, zise Gesar. Și te voi face conducătorul acestei țări.

— Și tatăl meu?

— Trebuie să renunțe la tron, pentru a-și ispăși greșeala față de poporul său.

Povestitorul

Drumul sării

Era târziu în noapte când Jigmed își termină povestea. Constelațiile care fuseseră sus pe cer coborau de-acum la orizont.

Tinerii voiau să audă mai mult, dar Jigmed se întinse lângă foc și își trase pătura până la bărbie.

— Culcați-vă, îi îndemnă unul dintre bătrâni. Mâine trebuie să fim pe drum.

— Oare ăsta chiar a fost lacul pe care-l voiau?

Chiparosul agățător aruncat peste focul mocnit emana o mireasmă subtilă de trandafir.

Când se crăpă de ziuă, culegătorii de sare porniră la drum. Mergeau pe același drum de mulți ani, dar în ziua aceea li se păru diferit. Puțini erau tibetanii cu părul negru care nu auziseră povestea regelui Gesar, dar câți o auziseră de la un *grungkan* adevărat, chiar lângă lacul despre care era vorba în poveste? Și pentru povestitor era o experiență nouă, căci nu îi trecuse niciodată prin cap că povestea pe care o spunea i se va ivi aievea în fața ochilor. Oamenii din țara lui natală nu mai adunau sare din lac și nici nu călătoreau într-un loc îndepărtat pentru a face rost de ea. Guvernul le trimitea sare, nevrând să lase pe nimeni să se atingă de afacerea cu sare. Sarea trimisă de guvern era de cea mai bună calitate și nu avea gustul amărui al sării din lac, deoarece provenea din pământ. Era albă ca zăpada, spre deosebire de sarea gri-închis extrasă din lac.

Era acela drumul sării din poveste? Oile mergeau într-un șir șerpuit prin câmpurile pustii, cărând câte doi saci plini-ochi cu

sare, de o parte și de alta, părând gata să se prăbușească sub greutatea poverii.

— Bietele oi, zise Jigmed, dar nimeni nu-i acordă atenție.

După trei zile, li se alătură un lama.

— Uită-te la bietele oi, repetă Jigmed.

— Le cari poverile în inimă, zise lama. Dar poți să le cari doar acolo, nu și pe trupul tău.

Lama făceau mereu afirmații lipsite de sens, dar care păreau profunde.

Pe Jigmed îl durea inima văzând cum se împleticeau oile pe drum, cu sarea în spinare. Pentru a-i abate atenția, lama începu o conversație cu Jigmed.

— Mi-au zis că ești *grungkan*.

— Înainte nu eram, dar acum sunt.

Lama râse.

— Nici eu n-am fost dintotdeauna lama.

— Ai devenit lama după ce te-a iluminat un Buddha cel Viu? întrebă Jigmed.

— E limpede că pe tine te-a iluminat un Buddha cel Viu.

Jigmed schimbă subiectul:

— Ești un om învățat. Poți să-mi spui dacă acesta a fost dintotdeauna un drum al sării?

Lama îi adresă întrebarea unui bătrân care câștigase respectul întregii caravane.

— Poate că asta va fi ultima oară, zise bătrânul, oftând, apoi le spuse că de generații veneau aici ca să strângă sare pentru a o vinde în regiunile agricole situate departe în sud.

Dădeau sarea în schimbul grânelor și vaselor din lut de care avea nevoie la pășune. Însă acum guvernul – folosind avioane și camioane – le aducea sare de o calitate mult mai bună. Era albă

ca zăpada și fină ca făina. Păstorii nu mai erau nevoiți să strângă sarea și să o transporte cu oile. Bătrânul adăugă:

— Șiruri de munți impunători, cu crestele acoperite de zăpadă, mărginesc capătul îndepărtat al satelor în care se practică agricultura și cred că Jangul trebuie să fi fost situat dincolo de ei.

— Am auzit că și Monyul se afla dincolo de munții înzăpeziți.

— Nu știu asta. Știu doar că neamul nostru nu va mai veni aici să strângă sare. Noi vom fi ultimii care călătoresc pe drumul sării. Cerul ne-a dăruit sare, dar acum nu mai avem nevoie de ea.

— Asta e rău?

— Poate că, în viitor, Cerul nu ne va dărui lucruri atât de ușor.

— Nu trebuie să-ți dai cu presupusul cu privire la voința Cerului, zise lama, încruntându-se.

Bătrânul își împreună repede palmele în dreptul pieptului, recitând o frază budistă, apoi zise:

— Mă tem că Cerul va lua înapoi sarea din lac și că nu va mai rămâne deloc, în caz că vom avea nevoie din nou.

— O, oameni ignoranți! zise lama. Vă puteți îndoi de voi înșivă, dar cum îndrăzniți să puneți la îndoială voința Cerului?

Bătrânul încetini pasul și rămase în urmă. Însă lama mergea în frunte, plin de elan.

— Sunt necăjiți din cauza sării, zise Jigmed.

— Le iei apărarea?

— Cum ar putea un culegător de sare să cunoască voința Cerului?

— Deci tu crezi că o cunoști? zise lama, oprindu-se și întorcându-se spre el.

— Nu am…

— Nici eu n-o știu! izbucni lama furios. Crezi că știi voința Cerului deoarece poți cânta legenda lui Gesar. Ei bine, nu știi. Nici măcar nu înțelegi poveștile. Cerul ți-a permis să le cânți, nu să le înțelegi. Cerul nu vrea să le înțelegi. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să pună un papagal să o cânte!

— Am vrut doar să știu dacă povestea e adevărată. Am vrut să știu dacă a existat cu adevărat un lac sărat sau un drum al sării.

— Vrei o poveste adevărată? Vrei să fie adevărat ceea ce s-a petrecut în poveste?

— E ceva greșit în asta?

— Dacă o s-o ții tot așa, Cerul te va amuți. Cerul nu are nevoie de un povestitor ca tine.

Jigmed voia să continue discuția, dar lama tocmai se pregătea să se despartă de caravană, vrând să viziteze o relicvă sacră de pe vârful stâncos aflat chiar în fața lor.

— Atunci, n-o să mai pot să învăț de la tine, îi zise Jigmed.

— O să vă ajung din urmă mai încolo, dacă doresc.

Într-adevăr, după câteva zile lama li se alătură din nou. Spunea că meditase cu fața la zidul peșterii timp de cinci zile.

— Dar noi am mers doar trei zile de când ai plecat, zise Jigmed, fără să vrea.

Drumul lor cobora în pantă, tăind printr-o vale adâncă din munți, unde apărură câmpuri și sate de agricultori. Însă cerul se întunecă înainte să ajungă caravana în sat, așa că își petrecură noaptea la jumătatea versantului, de unde puteau vedea luminile de dedesubt.

Tânărul care cânta la flaut îl rugă pe Jigmed să termine povestea, dar, cum lama era de față, Jigmed nu prea vru să

înceapă.

— Regele Satham a capitulat și el după ce prințul s-a predat? întrebă tânărul.

— El, Regele Lutsan, Regele Alb din Hor și Regele din Monyul erau cei patru regi-demoni pe care Gesar venise să-i nimicească în lumea oamenilor. Așa că Gesar nu a vrut nici să-i accepte capitularea, nici să se recunoască învins.

— Și atunci, cum a murit Regele Satham?

Scoțându-și lăuta din husă, Jigmed cântă din nou pentru culegătorii de sare așezați în jurul focului.

„A fost odată un Rege Satham în Țara Jang,
Un diavol întrupat, cu mari puteri magice.
Deschidea gura și mugea ca un tunet
Era înalt până la cer.
Din capul lui țâșnea foc otrăvitor,
Cozile lui erau șerpi veninoși încolăciți.
Mii de oșteni și cai nu au reușit să-l înfrângă.
Gesar își puse armura și se-aruncă în luptă.
Calul celest i se preschimbă într-un copac de santal,
Trei sute de săgeți cu pene de șoim
Se transformară în zece mii de tufișuri joase,
Armura sa și arcul i se prefăcură în frunze,
Întruchipând o pădure pentru a bloca valea din munți.
Satham, care venise să alunge dușmanul, văzu frumosul peisaj.
Lăsându-și armăsarul liber lângă lac,
Își lăsă apoi arma jos, ca să se scalde în apă.
Gesar se preschimbă într-un pește cu ochi aurii
Și, ajungând în măruntaiele regelui-demon,

Se transformă într-o roată cu o mie de spițe.

Prin putere magică, roata se învârtea ca vântul.

Bietul Rege Satham!

Inima, ficatul, mațele și plămânii i s-au transformat într-un terci gros!“

Rămaseră tăcuți după ce termină Jigmed. Dar nu era acea contemplare tăcută la care sperase Jigmed, ci tăcerea izvorâtă din dezamăgire.

— Și Regele Satham a murit, pur și simplu? Asta-i tot? întrebă flautistul.

— Da, a murit.

— De ce nu l-a ademenit Gesar într-o luptă până la moarte?

— Nimeni nu-l întreabă vreodată pe *grungkan* așa ceva, răspunse Jigmed, nemulțumit de întrebare.

— Eu speram să zici că s-au avântat în cer și că s-au îngropat în pământ, mânuind optsprezece feluri de arme, ca să aibă o luptă zdravănă, bombăni flautistul.

Jigmed puse lăuta deoparte.

— Dar nu puneai tu însuți întrebări? zise lama. N-ar fi trebui să întrebi dacă acesta a fost drumul sării dintre Gling și Jang. Cerul te va pedepsi.

— Cum mă va pedepsi? întrebă Jigmed înspăimântat, dar stăruitor.

— O să-ți ia înapoi poveștile. Ce făceai înainte?

— Păzeam oile.

— Atunci vei să redeveni păstor.

— M-am gândit doar că poveștile pe care le spun ar trebui să fie adevărate.

— Vrei să zici că asta nu e o poveste adevărată?

Jigmed nu cutează să răspundă. Era doar curios. Dorise să vadă lacul sărat și, după ce-l văzuse, dorise să vadă drumul sării și cele două țări străvechi, Jang și Monyul. Se întrebă dacă zeii i se vor arăta în vis cu un avertisment. Nu visă nimic în noaptea aceea, iar când se trezi a doua zi dimineața, lama plecase, lăsând în iarbă doar urma vagă a unui trup omenesc.

Urmându-i pe culegătorii de sare, Jigmed intră în satul de la poalele muntelui, unde prima persoană pe care o întâlniră le zise:

— Anul ăsta ați întârziat cinci zile.

— Ce ați vrea să dați la schimb?

— Nimeni nu mai are nevoie de sare acum. Însă am o oală de lut în plus, așa că de ce să n-o dau la shimb pentru un pic de sare?

— Putem să ne cumpărăm singuri oalele. Am prefera să primim grâne, zise flautistul.

Fiindu-i milă de păstorii de la pășuni, care merseseră mii de li ca să facă negoț, țăranii dădură la schimb câteva lucruri pentru sarea impură, de care nu mai aveau nevoie: câteva măsuri de fasole, un vas de lut ars, orz, legume uscate, opaițe (sătenii aveau acum o stație de apă și o stație de producere a curentului electric) și funii din cânepă.

Continuară să meargă spre sud, trecând prin trei sate în trei zile. Dădură sarea, de care țăranii nu mai aveau nevoie, în schimbul unor lucruri pe care le-ar fi putut obține ușor în fața corturilor de acasă: nuci, mere uscate, făină, semințe de anason, vin de orz făcut în casă și bere de fabrică. Plănuiau să bea tot vinul și toată berea.

Sătenii îi poftiră pe păstori, cu care făceau negoț de multe generații, în casele lor, să ia cina sau să rămână o noapte.

— E puțin probabil să veniți la anul, ziseră ei.

— Trebuia să nu fi venit nici anul ăsta, dar vrem ca tinerii noștri să cunoască drumul, spuse bătrânul. Dacă veți mai avea vreodată nevoie de sare, trimiteți-le un mesaj și vor veni.

Își petrecură noaptea lângă sat, în câmp deschis, dar sătenii le trimiseră mult mai multă mâncare decât valora sarea lor. N-o putură lua pe toată, așa că în dimineața în care plecară o așezară ordonat sub un castan aflat la intrarea în satul care, învăluit într-o ceață ușoară, încă dormea. Porniră spre sud, unde terenul devenea mai jos, iar văile deschise mai aglomerate. Jigmed, care tăcea de câteva zile, nu se mai putu abține.

— Locul ăsta a fost cândva Țara Jang? întrebă el un țăran care venise să facă schimb de produse cu ei.

Nedumerit, țăranul se întoarse spre bătrânul care călătorea în caravana de sare:

— De ce m-a întrebat asta?

— Vrea să știe dacă locul ăsta depinde de sarea din nord.

— Depindea, dar nu mai depinde acum.

În ziua aceea urmau să termine de făcut negoț cu sare, așa că Jigmed simți că trebuia să-l întrebe pe bătrân ceva care-l tot frământa.

— Dintotdeauna ați venit doar până aici?

Bătrânul îi zise că în trecut merseseră mult mai departe, tocmai până unde valea se afunda și dispărea, iar pământul începea să se înalțe. Nu se întorceau până când nu vedeau vârfurile înzăpezite ridicându-se deasupra orizontului. Însă aceasta era pentru ei o călătorie de adio, așa că nu căraseră multă sare.

— Atunci, înseamnă că trebuie să fi ajuns pe fostul teritoriu al Jangului.

— Sunt îndeajuns de bătrân să fi auzit mulți *grungkan*-i cântând, dar nici unul nu ne-a pus nouă, celor din public, această întrebare. E doar o poveste. Acum ne vom întoarce la pășunile noastre. E timpul să ne luăm rămas-bun.

Pe când păstorii care adunau sare se îndepărtau, inima lui Jigmed fu cuprinsă de o tristețe adâncă. El avea să meargă mai departe spre sud, urmând drumul sării. Însă trebuia să se grăbească, căci povestea i-o luase înainte.

Povestitorul

Mustrarea

După ce traversă valea deschisă, Jigmed începu să urce lanțul muntos din sud, cu creste înzăpezite. Era sigur că acela fusese teritoriul străvechilor țări Jang sau Monyul. Căra cu el o mică boccea cu sare, primită de la păstori.

Obosit de atâta mers, bău dintr-un izvor, apoi privi în sus, la munții acoperiți cu zăpadă, care se înălțau deasupra orizontului. Erau mai înalți, mai abrupți și mai strălucitori decât frații lor din nord. Luă un pic de sare între degete și și-o puse pe vârful limbii; gura i se umplu de gustul ei amar. Părea gânditor, căutând adevărul din spatele poveștii, asemenea savantului care-l dusese la postul de radio.

Îi văzuse pe țărani punând fânul la păstrare în copaci, ca boii să aibă ce mânca în anul următor, cât timp arau și

semănau. Așa că se cățără într-un copac și se cuibări în fân peste noapte. Îl visă pe savant, dar se trezi înainte să apuce să-l întrebe dacă după ce intra în munți se va afla pe teritoriul Jangului sau al Monyulului. Se întrebă dacă savantul îl căutase după ce plecase de la postul de radio. Adormi iar abia când luceafărul se ridica deasupra orizontului. Dimineața ajunse la concluzia că probabil savantul nu-l căuta, căci nu i-ar fi venit greu să găsească un povestitor itinerant care cânta legenda lui Gesar. Jigmed începea să obosească să cutreiere ținutul. Voia să se întoarcă acolo unde se adunau oameni.

Însă a doua zi pătrunse în munți.

Un pârâu înspumat cobora de pe creste și se unea cu un râu, nu departe de molidul uriaș în care își petrecuse noaptea. Îi luă două zile să ajungă la izvorul pârâului. Odată ajuns acolo, văzu alte creste înălțându-se în fața sa. Încă se afla deasupra liniei zăpezii. Jos, departe, canioanele sclipeau de la verdele unei păduri.

Își petrecu noaptea într-o peșteră. Acolo îl mustrară zeii.

Trezindu-se în miez de noapte, mai luă un pic de sare pe limbă, pentru a-și umple golul din inimă, și atunci își dădu seama că se afla într-o peșteră de gheață. Razele lunii străluceau printre crăpăturile din pereții de gheață. În lumina aceea apăru un zeu înalt și maiestuos. Jigmed înlemni sub privirea sa plină de lumină.

— Tu ești…?

Zeul rămase tăcut.

— *Tu ești!*

— Un *grungkan* ar trebui să cânte în mijlocul mulțimilor, zise zeul.

— Spectatorii mei au vrut să știe unde se aflau lacul sărat și palatele din Jang și Monyul. Îmi vor crede povestea dacă pot găsi aceste locuri.

— Ei o cred deja.

— Toate poveștile astea sunt adevărate?

— Dacă vor să creadă, n-o să le pese dacă poveștile sunt adevărate. De ce întrebi?

Zeul devenea nerăbdător.

— Dar am mers cale lungă.

— Ai fost ales pentru că nu știai rânduiala treburilor lumești. Ai vrea să știi totul?

— Ar trebui să rămân un prost?

— Dorești să mă jignești? întrebă zeul, zâmbind cu răceală.

Jigmed știa că tremura, căci sarea de la cingătoare i se scurgea pe pământ.

— Ce e zgomotul ăsta?

Zeul avea auzul ascuțit.

Vru să-i spună zeului că zgomotul venea de la sarea în cădere, nu de la bășica udului; nu făcu pe el. Însă, înainte ca Jigmed să apuce să deschidă gura, zeul începu să strălucească, apoi întinse arcul și îl potrivi pe Jigmed în arc, ca pe o săgeată. Jigmed țâșni din arc, trupul lui ieși prin pereții de gheață, zdrobindu-i și sfâșiind norii. Gonind pe lângă stele în cerul albastru, își pierdu cunoștința, dar nu înainte de a auzi glasul zeului, care încă îi răsuna în cap atunci când se trezi:

— Trebuie doar să deschizi gura, iar aceasta se va umple de povești și poeme. Nu-ți bate capul.

— Te rog, nu te supăra pe mine. Promit să nu mai gândesc, zise Jidmed, cu ochii închiși.

Însă zeul nu-i răspunse.

Pe față i se plimba o muscă. Deschizând ochii, Jigmed se pomeni într-un țarc în care porcii se bălăceau în mizerie. Se târî afară, dar muștele se ținură după el, iar vântul nu reuși să alunge nici duhoarea, nici mânia lui Jigmed. Ridicând capul, strigă:

— N-ar fi trebuit să-mi faci una ca asta!

Însă, în afară de norii zdrențuiți de vânt, cerul era pustiu.

Iuți pasul până întâlni doi călugări rătăcitori, unul bătrân și unul tânăr, care se odihneau lângă un mic lac. Îl întrebară încotro mergea.

— Nu-mi aduc aminte, le răspunse el.

— Unchiul este un glumeț, spuse călugărul cel tânăr.

— Eu nu glumesc niciodată, îl mustră Jigmed, aruncându-i o privire aspră. Știu că am pornit să caut ceva, dar am uitat ce.

Arătând spre cer, adăugă:

— E nemulțumit de mine și m-a făcut să uit.

— Cei ce știu cum să spună o glumă zic întodeauna că nu sunt amuzanți. Îi fac pe alții să râdă, însă ei nu râd.

Chipul grav al călugărului mai vârstnic se încreți într-un zâmbet.

— De vreme ce nu știi unde mergi, pot să te întreb de unde vii?

— Am uitat unde am dormit azi-noapte, șopti Jigmed în urechea călugărului cel bătrân.

— Chiar ești amuzant. Exact ca Aku Tonpa, râse călugărul cel bătrân.

Aku Tonpa! Jigmed auzise oamenii pomenind acest nume. Aku Tonpa nu avea poziție socială, proprietate, avere sau cunoștințe, și cu toate astea era eroul isteț a nenumărate povești.

— Du-mă să-l văd, dacă îl cunoști, ceru Jigmed, strângându-l de braț pe călugărul cel bătrân.

— Nimeni nu-l cunoaște pe Aku Tonpa, zise călugărul, dându-i mâna la o parte.

Norii goneau pe cer și apa din pârâu bolborosea, prevestind că urma să se întâmple ceva. Nu se întâmplă nimic. Tânărul călugăr puse ceainicul și bolurile în traistă.

— Trebuie să-l cunosc pe Aku Tonpa, zise Jigmed.

Aruncându-și traista pe umăr, tânărul călugăr spuse:

— Încetează sau o să-ți pierzi hazul și o să începi să vorbești aiurea. Ah, văd că maestrul meu a plecat. N-o să-l pot ajunge din urmă dacă mai stau mult aici.

Călugărul cel bătrân dispăru la o cotitură a drumului, urmat cu sufletul la gură de tânărul călugăr.

Jigmed își dădu seama că nu putea să-l cunoască pe Aku Tonpa, căci el era un om obișnuit, nu un zeu. Aku Tonpa nu voia ca alții să spună poveștile sale, de vreme ce nu era nici zeu, nici de viță regală. Însă aproape toată lumea dorea să spună povești despre el.

Când era păstor, Jigmed își privise o dată imaginea reflectată în luciul unui lac. Văzuse un chip rotund și oacheș, cu o expresie liniștită. Acum se duse pe malul lacului și se privi din nou în apă. Chipul pe care-l zări era supt și serios, cu o barbă ce creștea în dezordine. Fu șocat de aerul său cinic, neîncrezător. Bărbatul din apă nu semăna cu persoana care se credea a fi. Stătu lângă lac multă vreme, ascultând cum curgea apa peste iarbă, scurgându-se într-un șanț din apropiere. În cele din urmă, surprinse un surâs slab în ochii melancolici, iar asta îl făcu fericit. Apoi soarele apuse și răcoarea serii îl sili să

pornească iar la drum, deși tot nu reușea să-și aducă aminte de unde venea sau încotro se ducea.

În seara aceea, rugă o familie să-i ofere un loc de dormit și, cum era povestitor, aceștia îl rugară să cânte. Însă și fără să le vadă dezamăgirea din ochi, Jigmed știu că a cântat groaznic. Zeul îi lăsase povestea, dar îi luase cuvintele bogate și cadența. Pentru a se răscumpăra, se oferi să spună povestea lui Aku Tonpa, dar gazda îi zise:

— Ești obosit și trebuie să te odihnești. Oricine poate spune povestea lui Aku Tonpa. Doar un povestitor deosebit poate spune povestea lui Gesar.

Se ridică abătut și, în timp ce urma soția gazdei la patul lui, îl auzi pe mezinul familiei spunând dintr-o răsuflare:

— Seamănă cu Aku Tonpa.

— Prostii!

— Zău că da!

Întins în pat, Jigmed se întrebă dacă Aku Tonpa era tras la față, cu barba neîngrijită și abătut. Pe când cădea în brațele somnului, își auzi râsul autoironic.

Povestea

Aku Tonpa

Renumele lui Gesar atinse apogeul după victoria asupra Monyulului. Se țineau banchete, cu cântece și dansuri, parade și partide de vânătoare. Când oamenii zăreau la orizont praful ridicat de caii lui, frigeau carne de vită și tăiau oi pentru ospăț.

Temându-se că regele va obosi de la atâtea călătorii, marele dregător porunci o lectică purtată de bărbați voinici și însoțită de tineri chipeși, care purtau umbrele de soare uriașe. Pe oriunde trecea splendidul alai, oamenii îngenuncheau, sărutând cu zel umbra aruncată de umbrele, fără a cuteza să-și arunce privirile asupra regelui.

Gesar era nedumerit.

— De ce nu se uită la mine, regele lor? Eu m-aș uita, dacă aș fi în locul lor.

— Se tem că privirea lor umilă îl va ofensa pe rege.

Gesar nu știa că dregătorii săi siliseră oamenii să-și înăbușe curiozitatea.

— Eu aș vrea să-mi văd regele, insistă el.

— Toată lumea știe cât ești de chipeș și de puternic, slăvite rege.

— Cum? Fără să se uite la mine?

— Din tablouri, din cântece și povești.

— Chiar așa?

— Mărite rege, ai întemeiat poporul din Gling, ai nimicit patru regi-demoni și ai dăruit poporului un trai fericit și prosper. Aceste lucruri nu sunt demne de laudă?

— Atunci găsiți-mi un povestitor bun. Doresc să aud cum spun oamenii povestea mea.

— Cel mai bun povestitor n-ar avea nimic de spus în fața ta.

Asta așa era. Cel puțin o duzină de povestitori veni în fața regelui în acea seară, dar, după ce intrară împleticindu-se de emoție, căzură în genunchi, să-i atingă cizmele cu fruntea.

— Doresc doar să aud cum povestiți despre ceea ce am făcut eu, le zise el cu blândețe.

Nici unul nu îndrăzni să spună poveștile despre originea și copilăria lui, despre iubirile sale, despre calul lui neprețuit, despre priceperea sa ca arcaș, despre înțelepciunea lui și, cu atât mai puțin, despre cum rătăcise calea în viață la un moment dat.

— Slăvite rege, zeii te-au trimis în lumea oamenilor, așa că e firesc ca ei să le îngăduie oamenilor să spună povestea ta, zise prințul Gralha.

— Ar trebui să mă iubească, nu să se teamă de mine.

Fără a răspunde direct îngrijorării regelui, Gralha repetă:

— Rege slăvit, de vreme ce Cerul te-a trimis în lumea oamenilor, acesta nu va avea nimic împotrivă ca oamenii să spună povești despre tine.

— Le este frică de mine fiindcă nu sunt om? Pentru că am venit din Cer?

— Poate că da.

— Atunci, vei asculta tu poveștile și apoi mi le vei istorisi.

Gralha plecă și se întoarse după câteva zile.

— Nu am auzit povești despre tine, mărite rege, dar am auzit istorisiri despre altcineva, îi zise el lui Gesar. Un om pe nume Aku Tonpa. Toată lumea povestește despre el.

Și Gralha începu să depene povestea lui.

A fost odată un aristocrat bogat, care răspândi vestea că are mai multe semințe de orz decât oricine din întregul Gling. Numeroși oameni sărmani veniră să-i jure credință ca supuși, chiar și cetățeni din Jang și Monyul, căci el putea să le împrumute orz. Însă când sosi toamna, aristocratul își trimise oamenii să strângă datoriile, care erau acum de zece ori mai mari decât ce le dăduse el cu împrumut. Aku Tonpa era unul dintre cei care fuseseră nevoiți să ia semințe cu împrumut. Însă

pământul dăduse o recoltă slabă și nu mai rămânea mare lucru după ce împrumutații își plăteau înzecit datoria față de aristocrat. Așa că Aku Tonpa prăji semințele de orz înainte de a i le trimite aristocratului. Semințele fură date cu împrumut din nou în anul următor, dar bineînțeles că orzul prăjit nu crescu. În cele din urmă, Aku Tonpa luă oamenii cu el și merseră la alți aristocrați, mai miloși.

— Ce om deștept! râse regele.

Gralha sperase că regele va vrea să știe ce aristocrați au fost atât de lipsiți de inimă, însă regele nu întrebă. Doar se amuză că un om isteț și descurcăreț reușise să-l păcălească pe aristocrat – nimeni altul decât Khrothung. De fapt, Khrothung nu era singurul moșier din Gling care se ocupa cu așa ceva. Așa că nici Gralha, nici dregătorii nu zâmbiră când regele râse.

— Vreau să-l cunosc pe omul ăsta, ceru regele.

— De ce ai vrea să cunoști un individ atât de neînsemnat, de joasă speță? încercă să-l oprească Khrothung. Un rege are treburi mult mai importante cu care să-și ocupe timpul și energia.

— Dar n-am nimic de făcut.

Când merse în nord, pe domeniul condus de Shanpa Merutse, regele îl cunoscu pe om. Aku Tonpa avea mersul legănat, ca un arbore tânăr în bătaia vântului.

— De ce ești atât de slab? se miră regele.

— Țin post – fără mâncare și fără lapte.

— De ce?

— Pentru ca oamenii de rând, asemenea nemuritorilor, să nu-și mai facă griji pentru mâncare și să fie convinși că trăiesc într-o țară binecuvântată.

Regele sperase să întâlnească un om vesel, glumeț, dar Aku Tonpa era nerușinat și plin de amărăciune. Nesigur dacă îl plăcea sau nu, Gesar zise:

— Am avut o călătorie obositoare. Poate că vom sta de vorbă în altă zi.

Cu o expresie indiferentă, Aku Tonpa se înclină și plecă.

Shanpa Merutse voia ca Aku Tonpa să rămână la palat, ca să poată fi dus în fața regelui în orice moment, dar omul răspunse:

— Voi merge acasă acum. Îmi voi lăsa căciula aici. Când regele va dori să mă vadă, spuneți-i căciulii și eu voi afla.

— Deci știi și magie, observă Shanpa Merutse, conducându-l până la ieșire.

— S-ar putea spune și așa, comentă Aku Tonpa.

Nu se pricepea la magie, dar simțea că regele nu va mai dori să stea de vorbă cu el. Într-adevăr, regele părăsi palatul lui Shanpa Merutse, ia pe căciula agățată în hol începu să se aștearnă praful. Într-o zi, căciula fu șterpelită de o nevăstuică, pentru a-și face cuib sub pardoseală. Atunci stăpânul palatului își dădu seama că nu îl mai văzut de multă vreme pe Aku Tonpa, iar când regele auzi de dispariția lui, îl convocă la el pe ministrul parabolelor. Dar până să se întâmple asta, omul nu mai putu fi găsit.

Khrothung îl rugă pe la rege să-l aresteze pe acest om care disprețuia bogăția și puterea.

— Este deja nemuritor, zise regele. Nu poți aresta pe cineva care trăiește doar în povești.

Cu toate acestea, Khrothung zbură pe vulturul lui fermecat ca să-l caute pe Aku Tonpa. Tot ce găsi fu ultima poveste despre el.

— E nemaiauzit că încerci să găsești un personaj de poveste, îi zise regele. Așază-te pe un deal și gândește-te la asta.

Khrothung merse de pe o culme pe alta, dar nici una nu i se părea cea potrivită, iar vântul îi alunga ideile într-un vârtej îndată ce i se închegau în minte, așa că se întoarse la palat.

— Poveștile cu Aku Tonpa se află pe buzele și în capul tuturor, așa că el trăiește în gura și în capul fiecărui povestitor. Nu poți să-l prinzi, așa că nu-ți mai irosi timpul, îi zise regele, care se săturase de Khrothung.

Khrothung sperase să se apropie de rege închizându-l pe Aku Tonpa, omul care nu arăta nici un fel de respect față de bogătași, aristocrați sau călugări. Însă șiretul Aku Tonpa găsise în povești o ascunzătoare minunată; astfel, putea să colinde lumea fără a fi silit să-și miște picioarele și nimeni nu i se putea împotrivi. Khrothung renunță și porni la drum spre domeniul său.

În drum spre casă, oștenii lui Khrothung întâlniră o caravană de negustori persani, veniți să facă negoț în Gling. Aveau armăsari frumoși și perle luminoase, precum și un cod secret, menit să-i ducă la o imensă comoară din munți. Caravana se oprise să înnopteze și, folosind două perle mari pentru a-și lumina tabăra, oamenii pregătiră cina, apoi se rugară cu fața îndreptată în direcția locului lor de baștină. Obosiți de călătorie, căzură într-un somn adânc, fără să strângă perlele. La lumina stranie a perlelor, Khrothung și oștenii săi puseră stăpânire pe bogățiile caravanei. Când cei doi conducători ai caravanei persane se treziră, descoperiră că erau legați fedeleș, legănându-se încolo și încoace pe spinarea cailor.

După ce îi nimicise pe cei patru regi-demoni, Gling se bucurase de o perioadă de pace. Acum, lui Gesar i se raportă că

la hotarul apusean se strângea o armată mare, care susținea că proteja caravanele comerciale. Le ordonă războinicilor triburilor să se pregătească de luptă.

Prințul Gralha considera că, de vreme ce invazia fusese pricinuită de lăcomia lui Khrothung, acesta ar fi trebuit legat și dus perșilor, împreună cu averea tribului Tagrong, care avea să-i despăgubească perșii înzecit pentru ceea ce pierduseră.

— La ce ar folosi asta? întrebă regele.

— Prințul are o idee minunată, zise marele dregător. Întâi de toate, am scăpa de un dregător trădător, iar în al doilea rând, poporul nostru ar trăi mai departe în pace.

Însă Gesar fu de altă părere:

— Munții înalți și fluviile late din estul Glingului slujesc drept graniță cu China. Am hotărât hotarele nordice și sudice cucerind țările celor patru regi-demoni. Însă nu mi-a fost niciodată clar unde se află granița noastră apuseană. Această expediție militară ne va desăvârși teritoriul. Gata cu vorba. Așteptați poruncile mele pentru a porni la drum.

Expediția dură un an. Oștirile lui Gesar își continuară cuceririle în vest, până când drumul le fu blocat de un lanț muntos impunător. Oștenii perși rămași în viață trecură munții și dispărură în valea adâncă și întunecată de dincolo de aceștia.

Gesar cercetă atent cu privirea crestele ce se înălțau ca valurile spre vest. Cineva zise că zeii munților fugiseră din vest, departe de oștile din Gling.

Gesar scoase din tolbă o săgeată fermecată și o lansă în stânca de la picioarele sale, oprind fuga zeilor munților. Munții se îndreptară și se opriră din mișcarea lor spre vest. Umbrele întunecate ale trupelor persane pândeau în găvanele dintre

creste. Khrothung ceru voie să continue urmărirea acestora, spunând că știe un cod secret care îl va conduce la comoară.

— Ne oprim aici, hotărî Gesar. Glingul va fi mărginit de munți din toate părțile.

Unul dintre supuși scrise un poem cu această ocazie, folosind recent inventatul sistem de scriere. Poemul său compară munții care înconjurau Glingul cu niște garduri.

— Garduri?

Gesar stătu pe gânduri.

— Seamănă cu gardurile, dar sper că poporul din Gling nu va fi îngrădit în spatele lor. De ce să spui „garduri“ pentru a descrie niște munți ce se înalță ca niște lei feroce?

— Caii noștri pot străbate trecătorile ca furtuna, zise prințul Gralha, râzând.

— Acum, poate. Dar în viitor?

— Oștirile Glingului sunt invincibile. Regele n-ar trebui să își facă griji pentru viitor.

— S-ar putea să gândești întocmai ca mine când vei fi rege.

— Gândul acesta nu i-a trecut deloc prin minte umilului tău slujitor, răspunse Gralha. Vei fi veșnic regele nostru.

— Nimeni nu poate fi rege veșnic.

— Atunci, când regele va…

— Întreabă-l pe Aku Tonpa, îi ceru regele, aruncându-i o privire aspră.

— Omul din poveste?

— L-am întâlnit doar o singură dată, când s-a ascuns de mine. Poate că nu i-am plăcut. Însă tu ești un tânăr plăcut, poate că de tine nu se va ascunde. Dacă nici nu te va lua în râs, nici nu te va necăji, vei fi un rege bun. Nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. De el ar trebui să te temi.

— Vei fi și tu în povești?

— Se vor spune povești despre mine mii de ani de acum încolo. Crezi asta?

— Da. Regele e zeu și un zeu poate prezice viitorul.

— Nu voi alege toți povestitorii, poate doar unul. Cineva care seamănă cu Aku Tonpa.

Regele râse și adăugă:

— Trebuie să arate ca și cum lumea i-ar datora ceva, ca și cum i s-ar fi făcut o nedreptate, dar habar nu are de ce.

Regele fu încântat de acest gând.

— Poți să pleci acum. Voi dormi și simt că s-ar putea să-l întâlnesc în vis.

— Pe Aku Tonpa?

— Nu. Pe cel care va veni peste o mie de ani, cel care seamănă cu Aku Tonpa.

Povestea

Întâlnirea din vis

Gesar avu un vis. Visă despre pășunile din Gling, așa cum aveau să fie peste o mie de ani.

Peisajul i se păru cunoscut: așezarea munților, cursul fluviilor. Dar copacii erau alții – pomi fructiferi în livezi, alți arbori care flancau, asemenea unor ostași, drumuri nou deschise. Pe drumuri, vehicule ciudate lăsau în urmă coloane lungi de fum și praf, pe cerul albastru și senin. Casele erau altfel, pline de obiecte neobișnuite. Însă când oamenii ieșeau să

se uite la cer, ei rosteau încet cuvinte pe care Gesar le pricepea. Șoferii opreau să ia apă din pârâu, își făceau palmele căuș ca să bea și scuipau apa în aer, ca o țâșnitoare, creând curcubeie minuscule în lumina strălucitoare a soarelui, la fel ca oștenii lui, când descălecau să se odihnească lângă râu.

Jigmed arăta așa cum și-l imaginase: precum Aku Tonpa, care dispăruse în povești. Dar silueta lui se mișcă brusc, ca și cum s-ar fi pregătit să dispară în orice clipă.

— Intră, zise Gesar.

— Nu există nici o casă, nici un cort, nici o ușă. Cum să intru? întrebă omul.

— Intră în visul meu.

— Tu intri și ieși nestânjenit din visul meu, dar eu nu îndrăznesc să intru în al tău.

— Poate că eu vin des în viitor, dar aici nu am fost încă. Abia mi-a venit acestă idee.

Râse.

— Trebuie să fie ceva ce voi face după ce mă voi întoarce pe tărâmul celest. Spune-mi, ce a făcut *acel* Gesar în visul tău?

— Mi-ai pus în burtă poveștile tale despre Gling.

— Cum am făcut asta?

Jigmed îi povesti despre zeii cu armuri de aur, care îi despicaseră burta și-i îndesaseră o carte înăuntru.

Gesar râse din nou.

— Așa pun lama comorile în interiorul lui Buddha. Dar tu ești un om viu!

— Nu m-a durut, iar când m-am trezit, știam cum să spun povestea regelui Gesar din Gling, cel curajos ca un leu.

— Ți-a fost frică?

— Nu. El doar căuta pe cineva care să spună povestea lui.

— Dar acum ți-e frică?

— De ce să-mi fie frică?

— Ești în visul meu. Nu ți-e teamă că n-o să te las să pleci?

Jigmed nu fusese niciodată deosebit de curajos, dar nu îi era teamă, așa că râse.

— Te-am ofensat, dar am vrut doar să știu dacă țările Jang și Monyul din poveste sunt reale. M-am dus să le caut, iar zeul s-a supărat. M-a țintit cu o săgeată, ca să mă oprească din căutare.

Jigmed își duse mâna la mijloc și găsi săgeata care îi străpunsese cureaua și pătrunsese în sus, de-a lungul șirei spinării, până la guler. Se întoarse să-o arate posesorului săgeții, întrebându-se cum putea Gesar să vadă în vis un obiect care exista doar în mintea lui Jigmed.

Atingând săgeata, Gesar zise:

— E săgeata mea, dar nu am făcut nimic din ce pretinzi că ți-am făcut.

— Atunci, ce ai făcut?

— Am învins trupele persane și am așezat granița apuseană a Glingului. Acum nu mai e război și n-am nimic de făcut, așa că m-am gândit că cineva ar trebui să consemneze toate astea. Am încercat să găsesc un om care seamănă cu cineva pe care l-am cunoscut.

— Semăn cu el?

— Da, foarte mult.

— Cine este?

— Aku Tonpa.

— Îl cunoști?

— Mai există?

— Da!

— L-ai văzut?

— Nu l-a văzut nimeni. Trăiește doar în povești.

— Ah. Evident, să găsesc pe cineva care să spună povestea *mea* e lucrul potrivit.

— Fac deja asta, povestesc chiar și despre lucruri pe care încă nu le-ai făcut. Iar povestea va continua să existe până te vei reîntoarce în Cer, din Gling.

Gesar îl apucă pe Jigmed de braț, întrebându-l:

— Spune-mi, ce alte fapte mărețe trebuie să săvârșesc înainte de a mă întoarce în Cer? Va deveni Gralha noul rege?

— Nu pot să-ți spun.

— Trebuie să-mi spui.

— Nu pot.

— Poate că te voi păstra în visul meu.

— Nu vreau să plec, zise Jigmed, făcându-se comod. Măcar așa nu voi mai fi nevoit să merg prin vânt și zăpadă.

— Ar trebui să pleci.

— N-o să te răzgândești, nu-i așa?

— Să nu mi te adresezi cu „tu“, zise Gesar, nemulțumit. Eu sunt regele. Dacă ar fi aici marele dregător, ar porunci să fii plesnit peste față.

— Ești regele Glingului, dar nu și al meu.

— Dar cu siguranță că ești un supus din Gling.

— Pământul este încă aici, dar Glingul nu mai există.

— Glingul nu mai există?

— Acum, nu.

Văzând dezamăgirea de pe chipul regelui, povestitorul își aminti că regele credea că temelia lui va dura o mie de ani. Hotărî să nu-i spună că savanții care studiau legenda lui Gesar dezbăteau dacă pe podiș exista vreodată o țară numită Gling și dacă Regele Gesar, cel pe jumătate zeu, pe jumătate om, fusese

un personaj istoric. Jigmed se ridică, se înclină și se retrase din vis. Ultimele cuvinte pe care le rosti regele fură:

— Nu-i de mirare că nu ți-ai dat jos pălăria când ai intrat.

Jigmed se pomeni pe un câmp pustiu. Își scoase pălăria și o duse la piept, spunând:

— Îmi cer scuze. Am uitat că port pălărie.

Apoi se întoarse pe șosea. Totuși, gândul că știa lucruri pe care regele nu le știa și că avea să cutreiere țara ca povestitor, primind de pomană de la cei care îl ascultau, îl umplea de melancolie.

Ultimele vorbe pe care Gesar le auzi de la omul care avea să cânte povești despre el peste o mie de ani fură:

— Îmi cer iertare. Am uitat că port pălărie.

Apoi Gesar părăsi și el straniul peisaj din propriu-i vis și adormi mulțumit, știind că peste multe secole un om va cânta despre el.

Dar se trezi supărat: povestitorul îi spusese că într-o bună zi Glingul avea să dispară.

În acea zi, la dregătorii aduseră doar vești bune: încă un trib venise să jure credință; o țară mică trimisese un emisar cu tribut; un învățat scrisese o carte despre inevitabilitatea măreției Glingului; sufletul unui lama eretic fusese supus. Pe scurt, vremea era favorabilă culturilor, țara prospera, oamenii trăiau în pace și influența înțeleptului rege se răspândise în toate colțurile lumii.

Însă el le zise încet:

— Cât va dura asta?

— Zece mii de ani! veni răspunsul dregătorilor.

Fără veste, regele coborî grăbit de pe tronul de aur și ieși singur din palat. Slujitorii îl urmau de la distanță în timp ce urca un deal. Gesar își zise în sinea lui că, data următoare când se va afla în vis, va fi atent la cum arată palatul și dacă fluviile curgeau tot spre sud-vest.

— Ce sens au toate astea, dacă sunt menite pieirii? îl auziră curtenii mormăind.

Întrebarea sa era la fel de lipsită de sens precum vuietul fluviului. Desigur, unii oameni deștepți credeau că până și zgomotul fluviului are un rost, dar asta nu-i aduse nicidecum regelui liniștea.

Când coborî de pe deal, trecu prin mulțimea care îl aștepta – dregători, generali, consoarte, gărzile palatului, cameriste, instructorul de sutra – de parcă ar fi traversat un câmp pustiu. Călugării spuneau că regele a atins iluminarea și că acum considera gol ceea ce oamenilor de rând li se părea plin, iar asta era triumful învățăturilor budiste. Toți ceilalți se îngrijorară.

Însă un rege nu-și poate îngădui să se lase împotmolit în gânduri prea multă vreme, căci întotdeauna se întâmplă ceva. Gesar și oștirea sa așezaseră hotarele Glingului, dar mai erau țărișoare unde crestele maiestuoase ale Glingului divizau teritoriul. Acestea ofereau un tribut anual, revărsând daruri asupra Glingului, dar între ele izbucneau permanent războaie, iar când apăreau norii războiului, și pacea Glingului era tulburată.

Într-o zi, Gesar simți izul răuvoitor al bătăliei ridicându-se deasupra ținuturilor muntoase de la sud-est. Îi spuse prințului Gralha să pregătească trupele pentru o expediție militară. Într-adevăr, un sol dintr-o țară mică, numită Guchen, veni în Gling să caute ajutor. Erau atacați de o altă țară mică, Brugku.

— De ce v-ar ataca Zhugu? Regelui i-a căzut cu tronc prințesa voastră sau vreo altă comoară de preț de pe la voi? întrebă Gesar.

— Dacă am fi avut o prințesă frumoasă, am fi oferit-o de mult Glingului, zise solul îngenunchind. Iar dacă am avea vreo comoară, nu ne-am considera demni de ea și am dărui-o tronului măritului rege.

Gesar aprobă din cap, zicând:

— Așadar, Brugku a iscat război fără temei. Du-te înapoi și spune-i regelui tău că Glingul va îndrepta lucrurile.

Povestitorul

Festivalul cireșelor

În mintea lui Jigmed erau acum doi de Gesar. Unul era eroul din poveștile sale, iar celălalt era acel Gesar în visul căruia intrase, zeul născut în lumea oamenilor. Totuși, deși visul nu era real și reușea să-și amintească doar imagini cenușii și neclare, Jigmed îl prefera pe Gesar cel din vis.

Se trezi cu gândul la săgeata din spinarea lui. Însă când se dezbrăcă de haine, nu găsi nici o urmă de săgeată.

Se gândi că, dacă va mai intra vreodată în visul acela, îl va ruga pe Gesar să-i dea săgeata, ca suvenir. Însă Jigmed nu fusese niciodată genul de om care să spere imposibilul, așa că își zise în sinea lui: „Prea bine. Săgeata să devină parte din spatele meu“.

O purtă cu el pe când mergea spre un oraș unde era invitat să cânte la un festival nou, denumit după principalul produs de export al locului – cireșele. Un pomicultor familiarizat cu solul și climatul unic al zonei convinsese guvernul să le ordone agricultorilor să cultive cireși în loc de orz, pe solul sărac al albiei secate a râului. Așa cum prevăzuse, copacii produceau cireșe minunate.

Orașul era ticsit de lume: vânzători de cireșe, jurnaliști și oficiali mai mari în rang decât funcționarii locali. Chiar și așa, Jigmed fu instalat într-o cameră doar a lui, la un hotel unde fuseseră expuse broșuri promoționale cu poza lui, cântând îmbrăcat în ținuta de povestitor. Jigmed era încântat. În ziua aceea, în timpul festivității de deschidere, cântase doar un fragment scurt, găsindu-și cu greu vocea înainte ca aplauzele să-l însoțească la ieșirea de pe scenă, unde fusese nevoit să se lipească de un perete pentru a face loc unui grup de fete costumate în cireșe roșii. Însă în seara aceea fusese invitat să cânte într-un cort de banchet, instalat într-o livadă de pe malul râului.

— Ce fragment vei cânta? întrebă primarul.

— Cel în care Gesar ajută Guchen-ul să învingă Brungku-ul.

Cu un zâmbet larg, primarul spuse:

— Prin acea bătălie, Gesar a deschis grota comorii din munții Brugku-ului și s-a întors triumfător la Curte. Taman ce vrem pentru festivalul nostru. Să ciocnim! Noroc!

Jigmed plecă înainte de încheierea festivalului cireșelor. Pe drum, când era întrebat de unde venea și încotro mergea, răspundea. Oamenii râdeau și îi ziceau că, după ce se temina festivalul cireșelor, putea să se ducă la festivalul caiselor sau la

cel al prunelor. Nu era sigur dacă își băteau joc de festivale sau de faptul că el cânta acolo, dar le zicea doar atât:

— Dacă nu vreți să mă auziți cântând, o să merg la festivalul merelor.

— Știi fragmente noi?

Povestea străveche nu putea să aibă fragmente noi, însă unii *grungkan*-i cântau multe fragmente, în timp ce alții cântau mai puține. Jigmed știa să le cânte pe toate, fiind singurul povestitor din vremea sa în stare să facă asta. Le spuse oamenilor acest lucru.

Oamenii confirmară că așa credeau și ei, iar asta, înainte să-l roage să se oprească și să le cânte. Totuși, acum apăruse cineva capabil să scrie pasaje noi.

Lui Jigmed nu-i scăpă faptul că spuseseră „să scrie“, nu „să cânte“.

Da, exista cineva care putea să scrie poveștile, dar nu să le cânte: un lama pe nume Khontag. Sătenii din apropierea templului lui Lama Khontag erau mândri de el și de aceea refuzară să-l invite pe Jigmed, cel mai faimos *grungkan*, să le cânte.

— Aș vrea să-l văd pe omul ăsta, zise Jigmed.

— Ar trebui să spui „să-i fac o vizită“, îl corectară sătenii care îl susțineau pe lama, deveniți și experți în cuvinte.

— Nu „să-i fac o vizită“, ci „să-i cer sfatul“, zise altul.

— Prea bine. O să-i fac omului o vizită.

— Nu „omului“, fu corectat degrabă, ci Sfinției Sale Lama Khontag.

— Oh, un lama. Care ați zis că e numele lui? Lama Khontag?

Folosi cuvântul „nume“, deși știa prea bine că budiștii îi spuneau *fahao*. Dar până la urmă, experții în cuvinte aveau un

vocabular foarte redus și nu își dădură seama de greșeala lui. Așa că spuse autoritar:

— Duceți-mă la el.

Fu chemat un ghid și merseră pe jos până la o pășune mare, unde mâncară un prânz din iaurt și pâine prăjită. Apoi, urmând valea, ajunseră la un alt sat, unde un râu curgea printr-un canion împădurit. Aici, apa făcea vârtejuri care se roteau și dispăreau, ca apoi să se învolbureze din nou. În lanurile de orz se legănau sperietori în haine ponosite.

Un pod traversa râul, iar ghidul îi zise lui Jigmed că templul se afla pe culmea de pe celălalt mal. Se uită după templu, dar nu zări decât chiparoși și molizi profilați în apusul de soare. Trecură podul și urcară o cărare abruptă. Când cotiră, între copaci apăru un mic templu foarte frumos. Albine sălbatice zumzăiau printre brusturii înfloriți, dar altfel, templul era tăcut. La fiecare fereastră atârna o perdea din mătase galbenă. Un călugăr desculț, de vreo șapte-opt anișori, apăru de după ușă și, fără să aștepte ca ei să vorbească, își duse degetul la buze și îi conduse la un copac aflat nu departe de templu. Un alt călugăr tăcut veni să le ofere ceai.

— Reveniți peste zece zile, când Lama Khontag va ieși din pustnicie, șopti băiatul. Scrie noua legendă a Regelui Gesar.

— Chiar așa?

— N-a mai scris de multă vreme și s-a reapucat abia când a fost inspirat de Dakini. Atunci i s-au revărsat din minte povești noi.

— Dakini?

Băiatul surâse cu înțeles și arătă spre o fereastră din zona chiliilor. Prin perdele se ițea chipul rotund al unei femei care îi privea.

— Ea e?

— Da.

Când Jigmed se întoarse pentru a se mai uita o dată la ea, femeia dispăruse de la fereastră.

Povestitorul

Săpând după comoară

Jigmed își petrecu noaptea într-un sat de pe malul râului. Când se trezi a doua zi, i se plânse gazdei de zgomotul apei.

— Nu râul e zgomotos, ci satul e prea liniștit, îi zise o voce din celălalt capăt al încăperii.

Soarele dimineții pătrundea pe fereastră și omul aflat de cealaltă parte a sobei stătea în umbră. El putea să-l vadă pe Jigmed, dar Jigmed nu putea să-l vadă pe el, ceea ce îl făcu pe Jigmed să nu se simtă în largul său. I se părea că privirea străinului ciupea din el asemenea unor furnici. Simțindu-i stânjeneala, bărbatul râse și îi spuse:

— Prefă-te că ești pe scenă și cânți sub lumina reflectoarelor, unde toată lumea te privește, dar tu nu poți să vezi pe nimeni.

— Da, răspunse absent Jigmed, după care adăugă repede: Dar poate să existe un înțeles ascuns în ceea ce spui.

Nu primi nici un răspuns. Bărbatul plecase. Cum avea adesea parte de întâlniri neobișnuite, Jigmed nu se miră nici de aceasta. Întrebă gazda despre străin și află că și acesta aștepta să-l vadă pe Lama Khontag.

— Sunt mulți care doresc să-l vadă pe Lama Khontag?

— Nu așa mulți. Dar tu ești un *grungkan* faimos și ai venit aici, nu?

— De unde știi că sunt *grungkan*?

— Noi am știut asta dinainte să sosești. Toată lumea zicea că cel mai faimos dintre *grungkan*-i va veni la noi în sat, să afle noile povești scrise de Lama Khontag.

— N-am venit aici pentru povești, îl dojeni Jigmed. Eu cânt ce vor zeii să cânt.

Era un sat liniștit. O familie își repara țarcul animalelor și o alta aranja panourile solare date jos de vânt. Se auzea huruitul pietrelor de la moara aflată la intrarea în sat. Frunzele îi șopteau încet vântului: „Ușurel, ușurel, ușurel“, iar vântul le șoptea: „Ascultați, ascultați, ascultați“.

Era o liniște care prevestea un eveniment important, ca atunci când cineva se pregătește să-ți spună ceva, dar încă nu a început să vorbească, sau ca momentul de dinainte ca puișorii să străpungă găoacea oului.

Jigmed nu-și putu ascunde sarcasmul din glas când i se adresă bărbatului care repara panoul solar:

— Ți-e teamă că o să pierzi știri importante la televizor?

Îi vorbi la fel bătrânului care făcea roți dințate noi pentru moară:

— Fă liniște. O să sperii puișorii, de-or să se întoarcă înapoi în găoace.

Oamenii doar zâmbiră. Știau cine era, dar nu-l invitară să cânte și nici măcar nu-i vorbiră, ceea ce-l jigni. În cele din urmă, se apropie de un stâlp de lemn și îi zise:

— Sătenii refuză să stea de vorbă cu mine, așa că poate tu, care nu poți vorbi, ai vrea să vorbești cu mine.

Stâlpul se legănă și căzu încet la pământ, ca împins de o mână invizibilă. Jigmed fu atât de înspăimântat, că se întoarse în goană la casa gazdei și rămase înăuntru. În noaptea aceea, înainte să adoarmă, i se rugă lui Gesar, sperând să-l întâlnească din nou în vis. Însă dormi atât de adânc, încât nici măcar nu zări lucirea slabă, cenușie, a lumii viselor. La micul dejun, aceleași raze de soare piezișe luminau jumătatea lui de cameră, pe când cealaltă jumătate era cufundată în întuneric. Abia se așezase, când din cortina de lumină care îi bloca vederea ieși o mână, întinzându-se spre el.

— Haide să facem cunoștință cum se cuvine.

Jigmed ridică mâna, apoi șovăi:

— Nici măcar nu te pot vedea.

Din spatele cortinei de lumină izbucniră hohote de râs. Nu era o singură persoană, ci trei: doi bărbați și o femeie.

— Nu mă recunoști? întrebă unul, pășind în lumină.

Era savantul care-l dusese la postul de radio.

— Hai, dă noroc. Cât timp a trecut?

— Am vrut să te văd, dar n-am reușit să te găsesc, zise Jigmed.

— Totuși, eu aud vești de tine. Ești faimos acum.

Savantul îi prezentă lui Jigmed pe cei doi studenți care-l însoțeau. Femeia își făcea masteratul, iar bărbatul, doctoratul. Femeia avea un reportofon, în timp ce doctorandul purta o cameră de filmat, asemenea reporterilor TV. Și ei veniseră să-l vadă pe lama care scria noile povești despre Gesar. Deschizând reportofonul, femeia îl rugă să-și împărtășească gândurile.

— Poveștile astea au venit de la regele Gesar, în urmă cu foarte mulți ani, și nu au fost scrise de un lama.

— Perspectiva ta e complet eronată, râse savantul.

— El nu le scrie, ci le descoperă. Se cheamă că sapi după comoară, zise doctorandul.

Jigmed știa că sutrele ascunse de maeștrii budiști fuseseră scoase la lumină. Doctorandul îi explică lui Jigmed că lama făcea ceva asemănător când scria poveștile – săpa în inima și mintea sa.

— Deci și dumneata săpai după o comoară când ți-ai scris cartea? îl întrebă Jigmed pe savant.

— Nu, eu doar scriam o carte.

— Și atunci, cu ce este diferit scrisul lui Lama Khontag?

Savantul nu-și exprimă părerea. În schimb, se uită la Jigmed, așteptând ca acesta să adauge ceva. Jigmed vru să-i spună că legenda lui Gesar circula de mii de ani și că nu existau povești noi. Dar zise doar:

— Despre ce este povestea nouă? Despre faptul că pe pământul unde s-au aflat țările din vechime deja cucerite de Gesar se află acum țări noi?

— Poate, răspunse savantul, nesigur.

— Dumneata crezi că a întemeia o țară nouă e la fel de ușor precum a cultiva ciuperci? În poveștile mele, toate țările care s-au împotrivit Glingului au fost nimicite, țipă Jigmed.

Cei trei cărturari izbucniră în râs, iar asta îl înfurie pe Jigmed atât de tare, încât părăsi satul. Făcu o călătorie de două zile într-o singură zi. Pe al doilea munte pe care îl trecu, dădu peste un templu în construcție. Află că Lama Khontag fusese unul dintre cei doi stareți, dar că acesta nu se bucura aici de același respect ca în sat; de fapt, călugării vorbiră despre el fără prea mult respect.

— Lama Khontag este un om ciudat.

— O fi reușit Lama Khontag să dobândească talente taoiste profunde, dar discipolii săi nu se bucură de nici un beneficiu de pe urma lor și nu au nici un cuvânt de spus, zise un călugăr tânăr, cu ochelari, care părea adâncit într-un studiu temeinic al sutrelor.

Cu un zâmbet sfios, acesta continuă:

— De aceea m-am mutat la actualul meu maestru.

Maestrul său era renumit, avea discipoli în țară și peste hotare. De câte ori pleca într-o călătorie, se întorcea cu donații substanțiale. Mănăstirea aproape terminată costase zeci de mii de yuani.

— Și Lama Khontag?

— Nu o duce prea bine. Se concentrează doar asupra propriilor abilități și puțină lume știe de el. Nu a strâns niciodată mulți bani din colecte. Se plângea că locul ăsta e prea zgomotos, așa că a plecat să-și construiască un mic templu doar pentru el.

— Și nu s-a mai întors?

— Zicea mereu că va înapoia cheia, dar încă nu l-am văzut.

— O cheie de la mănăstire?

— Mănăstirea nu e încuiată. E vorba de cheia de la încăperea comorii.

Comoara era o armură antică, presupusă a fi aparținut lui Gesar. Jigmed ceru să o vadă, însă nu putu decât să-i deslușească vag conturul prin gemulețul ușii încuiate cu mai multe lacăte. Fiecare stareț avea o cheie, iar ușa nu putea fi deschisă decât dacă toți starețiii erau de față. Nu mai fuseseră prezenți cu toții laolaltă de mulți ani.

Jigmed nu simți nici o emoție când se uită pe gemuleț. Imploră vidul:

— Zeule, te rog, dă-mi voie să aflu dacă ai purtat această armură și dacă a strălucit pe tine în bătălie.

Soarele care apunea zugrăvea cerul în roșu-aprins, iar stelele se iviră pe boltă, dar nu apăru nici un semn ceresc. În noaptea aceea, Jigmed nu visă nimic.

A doua zi, când răsări soarele, Jigmed se duse pe versantul din fața templului, să se uite cum decorau meșterii cupola aurie. Nu se gândea la frumusețea strălucitoare a cupolei, ci la Lama Khrothung, care săpa în mintea sa după o comoară din legedă. Brusc, o luă înapoi pe drum, cu pași mari. Își zise în sinea lui că nu-i păsa dacă va auzi povești noi, dar voia să îl cunoască pe lama care fusese nefericit într-un templu care devenea tot mai frumos cu fiecare zi.

Până ajunse Jigmed înapoi în sat, Lama Khontag își terminase meditația. Locuia într-o clădire micuță cu un etaj, cu trei camere la parter și o scară ducea la singura încăpere de la etaj. Cineva îl conduse pe Jigmed la baza scării și strigă:

— *Grungkan*-ul s-a întors!

— Spune-i să urce! veni răspunsul.

Jigmed își descălță jos cizmele și le lăsă la baza scării, lângă o învălmășeală de alte încălțări. Tavanul scund al camerei silea pe toată lumea să se aplece, iar înăuntru stătea deja îngrămădit un grup de oameni, printre care și savantul, cu cei doi studenți. Savantul avea carnețelul deschis, studenta la master se ocupa de reportofon, iar doctorandul își instalase camera de filmat. Jigmed zări mai multe persoane, pe care nu le mai văzuse până atunci. Păreau niște oficiali.

— Spuneți-i să vină în față, vă rog.

Toată lumea se ridică pentru a-l lăsa să se strecoare în față, unde dădu nas în nas cu Lama Khontag.

Lumina puternică a soarelui de pe podiș pătrundea printr-un mic luminator și cădea asupra lui Jigmed, a călugărului și a măsuței pătrate dintre ei. Lama Khontag avea un chip tras, palid, și era așezat cu picioarele încrucișate pe un pat de meditație. Îi aruncă lui Jigmed un surâs fugar.

— Trebuie să fie primăvară de-acum, zise lama, cu un glas slăbit și răgușit.

— În curând se termină vara, iar florile de brusture aproape că s-au trecut, zise Jigmed.

— Abia sosise iarna când mi-am început pustnicia. Într-una din nopțile trecute am auzit gheața crăpând pe râu și am crezut că vine primăvara. Așadar, în curând se sfârșește vara.

— Da.

— Of! suspină lama prelung și închise ochii.

Toată lumea își ținea răsuflarea. În afară de zgomotul ușor al camerei de filmat, încăperea era cufundată în liniște.

Când lama deschise ochii, Jigmed spuse:

— Am fost la templul dumitale. Noua mănăstire e aproape gata. Aș vrea să intru în camera aceea și să ating armura lui Gesar, dar călugării nu au cheile. Dumneata ai una dintre cheile de la încăperea aceea?

De parcă nu l-ar fi auzit, Lama Khrontag întinse degetul mic și, cu unghia-i lungă, luă ulei din candela lui Buddha și își frecă buzele crăpate.

— Buddha a revelat prin *khandroma*, dansatorul meu din Cer, că s-a deschis comoara din inima mea. Noaptea trecută am visat că un om va răspândi comoara din inima mea în toate colțurile lumii. Simt că persoana aceea ești tu.

Jigmed dădu să spună ceva, dar înainte să apuce să deschidă gura ca să explice că el nu va face adăugiri la poveștile pe care i

le-au dăruit zeii, lama își duse un deget la buze, apoi se răsuci și puse un bețișor de tămâie pe un altar. Scoase de sub altar o boccea înfășurată în mătase galbenă și o puse pe masă. Din straturile de mătase apăru un manuscris sub forma unei sutre, scrise pe foi de *pattra*[4]. Se auzi țăcănitul mai multor aparate de fotografiat, însoțit de blițuri orbitoare.

— Ce poveste e asta? întrebă Jigmed.

— Gesar a cucerit o altă țară și a deschis tezaurul păzit de un demon, dăruind Glingului bogăție și multe lucruri bune.

Lama Khontag îi întinse lui Jigmed prima pagină a manuscrisului.

— Te-am visat, așa că eu cred că Buddha vrea să-ți dau comoara pe care am găsit-o, ca tu să o răspândești în lume.

Jigmed atinse pagina cu vârful degetelor și apoi își retrase repede mâna.

Lama Khontag înlemni.

Râsul savantului sparse tăcerea:

— Lama, nu știe să citească, așa că nu poate să înțeleagă ce ați scris. Lăsați-mă pe mine să mă uit.

Mâinile lui lama se retraseră cu viteza fulgerului, lăsând mâinile savantului întinse în aer.

— Dacă *grungkan*-ul nu e cel ursit, voi aștepta o revelație de la Buddha, zise lama.

Deși de obicei lipsit de simțul umorului, lama reuși să facă o mică glumă:

— Ba chiar voi merge eu însumi să cânt, dacă mi-o va cere Buddha.

Vocea lui răgușită păru și mai gravă când adăugă:

— Dacă veți auzi de un lama *grungkan* care cântă o poveste nouă, veți ști că e vorba de mine.

Nu râse nimeni.

— Vorbesc serios, zise lama, cu o umbră de zâmbet ridându-i chipul. O să merg dacă Buddha vrea să cânt.

Dintr-un colț întunecat se auziră suspinele unei femei. Își făcu apariția o femeie între două vârste, cu fața înroșită de plâns.

— Soția mea, zise lama.

Jigmed îl auzi pe savant șoptindu-i studentei o explicație referitoare la faptul că Lama Khontag aparținea Școlii Nyingma sau Școlii „antice“, care le permitea călugărilor săi să se căsătorească și să aibă copii.

Doctorandul întoarse camera de filmat de la femeie spre lama.

— Ea este Dakini?

Lama dădu aprobator din cap.

— Plânge fiindcă se teme că voi începe să cutreier țara, ca un *grungkan*. I-am zis că nu sunt *grungkan*, că sunt un lama care sapă după comori, dar nu vrea să mă creadă.

Lama vorbea foarte serios, și totuși oamenii începură să râdă încet, destrămând atmosfera solemnă.

Îngenunchind, Jigmed atinse cu fruntea paginile noilor povești despre Gesar.

— Vrei să cânți poveștile acestea? îl întrebă lama, cu vocea sa răgușită.

— Nu știu să citesc.

Toată lumea râse din nou, în frunte cu lama.

— Nu știu dacă ai o legătură cu poveștile, așa că am nevoie de o altă revelație de la zei. Ai călătorit de departe ca să fii aici, deci poate că există o legătură între tine și povești. Dar nu pot

să te învăț poveștile până nu primesc lămuriri cum să fac acest lucru.

— Poveștile mele mi-au fost dăruite de zei. Nu mi-au fost predate și nu le-am învățat, zise Jigmed.

— Nu te mișca, spuse lama, lăsându-și capul într-o parte. Ai ceva neobișnuit.

— Ce anume?

— Nu știu. Lasă-mă să încerc să simt.

Lama își ridică ochii închiși spre luminator, unde soarele strălucea de sus, și rămase multă vreme în acea poziție. Savantul, studenții lui și funcționarii ținutului simțiră cu toții că lama încerca din răsputeri să înțeleagă destinul lui Jigmed, așa că își întinseră picioarele încrucișate și începură să șoptească între ei. Tușeau ușor pentru a-și drege vocea și scuipau în colțurile camerei. În cele din urmă, lama deschise ochii.

— Nu pot să fac nimic, dacă nu mă credeți.

— Te credem.

Însă în râsul lor răsuna o urmă de îndoială.

Savantul, studenții și oficialii locali începură să discute cu lama, așa că Jigmed ieși afară și se întinse pe iarbă, înconjurat de florile ce se unduiau în adierea vântului. Încercă să-și imagineze cum primise lama revelațiile prin intermediul lui Dakini, dar tot ce văzu cu ochii minții fură bărbați și femei împerechindu-se. Supărat pe sine, se ridică în picioare și părăsi din nou templul.

Pe când se îndepărta, dojeni tăcut Cerul:

— Zeule, chiar ai alte povești pe care nu mi le-ai spus?

În acea clipă, lama se ridică și privi direct în obiectivul camerei de filmat, spunând:

— Mă voi întâlni din nou cu *grungkan*-ul acela.
— Se întoarce imediat, replică savantul.
— Nu, a plecat.

1. În tradiția asiatică, spirite ale naturii, de obicei binevoitoare, care au grijă de comorile ascunse în pământ.
2. De fapt, cuvintele „sutaș“ și „chiliarh“ sunt termeni militari pentru comandanții a o sută de oameni (în Antichitate, în armata romană), respectiv o mie de oameni (în Grecia antică).
3. Practicant al geomanției, artă divinatorie ale cărei preziceri se fac cu ajutorul unor puncte trasate pe pământ sau prin analiza unor grămăjoare de pământ.
4. Cuvânt din limba sanscrită desemnând o specie de palmier ale cărui frunze erau folosite ca substitut pentru hârtie.

Partea a treia

Leul se întoarce în Cer

Povestea

Nedumerire

Încă o dată, Gesar nu avea nimic de făcut.

— Ce ar trebui să fac, ce face un rege? își întrebă el consoartele.

Consoarte își îndreptară privirile spre Brugmo, care îi răspunse lui Gesar:

— Regele ar trebui să se îngrijească de dregătorii săi. A trecut mult timp de când marele dregător a adus vești. Poate că este bolnav.

Așa că regele se duse să-l vadă pe marele dregător, aducând daruri, precum și pe medicul palatului. Marele dregător acceptă darurile, dar refuză să fie consultat de medic, spunând:

— Nu sunt bolnav, doar bătrân.

— Ce urmează? întrebă regele.

— Mărite rege, aș vrea să te slujesc o veșnicie, dar voi muri. Într-o zi, voi adormi în acest pat și nu mă voi mai trezi.

Întinzându-și mâinile, adăugă:

— Mâinile astea sunt la fel de subțiri și slăbite ca rădăcinile unui copac. Ochii nu mai sunt la fel de limpezi ca o primăvară senină, continuă el, deschizând iar ochii.

— De ce trebuie să fie așa?

— Noi suntem oameni, nu zei. Toți oamenii mor. Regele a văzut asta cu ochii săi.

— Dar tu ești un erou. Am crezut că eroii sunt altfel decât oamenii de rând, că mor doar pe câmpul de luptă, ca Gyatsa Zhakar.

— Să moară pe câmpul de luptă e cel mai bun lucru la care poate spera un erou, dar nu toată lumea poate fi atât de norocoasă. La fel se va întâmpla și cu preaiubitele tale consoarte. Vor îmbătrâni și își vor pierde frumusețea, după care vor muri.

Pe obrajii lui Brugmo curgeau lacrimi; cuprinsă de durere, își acoperi fața și plecă.

— Puteți să plecați cu toții acum, zise marele dregător. Am ceva să-i spun regelui și nu știu cât mă mai țin puterile.

Când rămaseră singuri, continuă:

— Pentru oamenii din Gling, a fost o nemărginită binecuvântare să aibă un rege din Ceruri, dar ți se va părea foarte greu să vezi murind dinainte-ți atâția războinici și să-ți vezi consoartele îmbătrânind. Dar Glingul are o temelie trainică. Într-o zi, și tu va trebui să te întorci în Cer.

— Nu mai am nimic de făcut aici?

— Ar fi un singur lucru, dar…

— Spune mai departe.

— Trebuie să-l ucizi pe Khrothung. Este singura cale de a ne asigura că prosperitatea Glingului va dura zece mii de ani. Dacă n-o faci, vor avea loc tulburări îndată ce vei pleca.

— Credeam că s-a schimbat în bine.

— Mintea regelui e plină de bunătate și crede că toată lumea e ca el. Nu-ți poți închipui cât de rău este Khrothung. Trebuie să-mi promiți că nu te vei întoarce în Ceruri până când nu va muri.

— Mă faci să deplâng caracterul trecător al vieții omenești.

În timp ce se întorcea călare la palat, Gesar era cuprins de durere. Le porunci slujitorilor să rămână în urmă chiar și cei care țineau umbrelele de soare, ceainicele și ceștile de ceai, precum și cei care se ocupau de hainele sale. Brugmo nu se putea opri din plâns.

— Poate că regele ar trebui să se întoarcă în Cer, zise ea cu durere.

Vorbele ei îl îndurerară, dar vorbi cu o cruzime prefăcută când îi răspunse:

— De ce să mă simt trist, dacă aceasta este vrerea Cerului?

— Înțelepciunea și puterea ta vin de pe tărâmul celest, dar ai căpătat o inimă omenească atunci când ai coborât în lumea noastră. Vei suferi privindu-ne cum îmbătrânim și murim.

Vorbele ei erau ca un blestem.

— Brugmo, mă doare inima, zise el încet.

În noaptea aceea, tandrețea consoartelor îl făcu să simtă și mai greu frumusețea lor trecătoare, așa că se băgă singur în patul lui uriaș.

— Lhamin Dagmo, mamă scumpă! se pomeni el chemând-o.

Mama lui celestă apăru printre stelele care sclipeau ca niște pietre prețioase. Mângâindu-i fruntea cu degetele ei reci, îl liniști când regele o întrebă despre viața și moartea din lumea oamenilor:

— Nu îți chinui gândurile cu astfel de lucruri. Ei sunt oameni. Tu ești un zeu care le servește drept rege, deci trebuie să te îngrijești doar de Gling.

— Când ar trebui să mă întorc în Ceruri?

— După ce vei transforma Glingul într-un paradis.

— Dar dacă nu-mi pot aminti ce este un paradis, cum pot să creez unul?

— Ce se întâmplă cu fiul meu astăzi? Ești bolnav?

— Va trebui să-i las pe toți în urmă când mă voi întoarce în Ceruri?

— Pe toți?

— Marele dregător, părinții mei pământești, pe Brugmo și celelalte consoarte.

— Cum poți să te gândești la asemenea lucruri, copilul meu? Zeul Suprem m-a trimis să-ți spun că e pe cale să izbucnească un alt război și că trebuie să fii atent.

Deși zeița avea mai multe de zis, tivul rochiei începu să-i plutească în sus, ducând-o în Cer. Mai apucă să-i spună:

— Cineva pregătește o răzmeriță și unelteste cu dușmanul.

Cine plănuia o răzmeriță? Cine avea să invadeze Glingul? Chiar și în vis, aceste griji îi alungară toate gândurile despre viață, moarte și frumusețe efemeră. Gesar se duse întins la marele dregător. Câțiva călugări rosteau rugăciuni pentru bătrân, dar plecară când sosi regele. Gesar îi vorbi cu însuflețire despre războiul apropiat.

— Ești fericit pentru că ai ceva de făcut.

Lui Gesar nu-i scăpă amărăciunea din glasul bătrânului: oamenii sperau la pace, pe când zeul visa misiuni militare și victorii măreț.

— Când se va termina războiul, iar eu voi fi nimicit dușmanii Glingului, poporul se va bucura de o pace durabilă, zise Gesar.

— Așa să fie? Mărite rege, știu că ai o inimă bună, dar acest lucru nu se va întâmpla niciodată.

„Junghiurile și durerile l-au transformat pe marele dregător într-un moșneag sentimental“, își zise Gesar în sinea lui și îl iertă pentru asta.

Însă bătrânul spuse:

— Slăvit rege, poți alege să nu mă ierți, dar nu ar trebui să mă consideri sentimental. Ești zeu și nu poți înțelege cu adevărat suferințele din lumea oamenilor.

— Am venit aici să vă ajut să scăpați de demoni, zise Gesar.

Din spatele draperiilor grele apărură călugării. Cu capul plecat, unul dintre ei îi zise:

— Regele vorbește despre un singur fel de demon, dar mai este unul – cel care crește firesc în inima omenească.

— Ce pot să fac în privința acestui fel de demoni? întrebă regele.

— Noi îi învățăm pe oameni să învingă demonii din inima lor.

Gesar râse.

— Am nimicit mulți demoni din afara inimii omenești și îi voi nimici și pe ceilalți, înainte de a mă întoarce în Ceruri. Dar voi când veți stârpi toți demonii lăuntrici?

— Oamenii nu vor pieri niciodată.

— Așadar, nici demonii din inima voastră nu vor pieri niciodată.

— Nu le spunem asta oamenilor, căci vrem să-și păstreze speranța.

Gesar se întoarse spre marele dregător și îi spuse:

— Trebuie să ne mobilizăm oștirea și să ne pregătim de război.

— Cine ar îndrăzni să ne atace? întrebă marele dregător, ridicându-se în capul oaselor.

— Nu știu. Dar vor ataca în curând, cu ajutorul unui trădător.

Marele dregător dădu să spună numaidecât numele trădătorului, dar Gesar ridică mâna, oprindu-l.

— Orice trădător care unelteşte cu dușmanul e împovărat de demoni lăuntrici; călugării ar trebui să-l recunoască, zise Gesar.

— Nici măcar un rege nu poate cere ca acest lucru să fie făcut de cei care răspândesc învățăturile lui Buddha, protestă un călugăr.

Sub privirea severă a lui Gesar, călugărul tăcu.

— Vino la palat îndată ce poți, îi spuse Gesar marelui dregător. Și înainte să vii, află unde este țara lui Khridan Gyalpo.

Recăpătându-și vigoarea, marele dregător porunci ca pe fortăreață să fluture un steag roșu, chemând iscoadele sale din cele patru colțuri ale regatului. Toți raportară același lucru:

— Regele din Khache Yul, Khridan Gyalpo, se pregătește să atace Glingul.

— Khache Yul? E o țară foarte mică din vest.

Iscoadele îi spuseră că țara Khache Yul se schimba după ce pe tronul ei urcase Khridan Gyalpo. Acesta era un *rakshasa*, un spirit rău, care cucerise Nepalul la scurt timp după ce luase tronul. La optsprezece ani, îi înfrânsese pe Weika și pe Mukha, apoi condusese expediții de cucerire împotriva micilor state învecinate, care apoi îi juraseră credință. Ambiția sa crescuse o dată cu bogăția și pretindea că doar soarele și erau deasupra lui. Când auzise de regele Gesar, jurase să cucerească Glingul.

— Bine, bine! țipă bătrânul războinic. Războinicii noștri au încheieturile ruginite. Pregătiți-mi hainele. Mă duc să-l văd pe rege.

Aruncându-și pe spate mantia neagră căptușită cu roșu, Rongtsa Khragan, care acum nu mai era palid la față, ci

învăpăiat, porni spre palat.

Povestea

Năluca lui Gyatsa Zhakar

De la o vreme, Gesar avea vise din care se trezea obosit și chinuit. Consoartele sale credeau că își pierduse dorința pentru ele.

— Soțul nostru e obosit de trândăveala din lumea oamenilor, le zise Brugmo celorlalte.

Făcură o listă cu multe activități cu care Gesar își putea umple timpul:

— Să meargă la vânătoare, zise o consoartă.

— Să practice Ati Yoga, propuse alta.

— Să învețe despre plantele medicinale.

— Să viziteze săracii, bolnavii și bătrânii, continuă alta.

— Să descopere comori subpământene.

— Să studieze pictura, adăugă altcineva.

— Să-l învețe pe prințul Gralha arta transformării, interveni o altă consoartă.

— Să creeze modele noi de oale din lut.

— Să-i ajute pe cei din tribul armurierilor să topească un fier mai dur.

Regele, care le asculta de după draperiile groase ale patului, ieși râzând din spatele acestora și le zise:

— Sunt epuizat din cauza viselor și voi vreți să muncesc mai mult.

— Măritul rege poate învăța cum să tălmăcească visele.

— Tocmai m-am trezit dintr-un alt vis despre arme din fier, mai ascuțite decât cele făurite de tribul armurierilor noștri.

În timp ce vorbea, intră marele dregător. Fără să pară surprins de schimbarea stării de sănătate a acestuia, regele îi zise:

— Așază-te, ca să putem sta de vorbă. Le spuneam consoartelor că am visat arme de fier.

— Acesta e un semn al puterii profetice a regelui.

— Ce vrei să zici?

— Iscoadele au adus vești.

Îi povesti regelui despre Khache Yul. Gesar întrebă de ce era prima oară când auzea de această țară. Marele dregător îi răspunse că Glingul și țara Khache Yul erau despărțite de un munte de fier negru, dincolo de care se afla un munte de fier roșu. O zi de mers prin acești munți tocea copitele cailor, iar când munții erau loviți de fulger, puterea lor sporea de o sută de ori, astfel încât călătorii scăpau rareori cu viață. Gesar întrebă cum de Khridan Gyalpo cuteza să treacă munții pentru a ataca Glingul și i se spuse că în țara Khache Yul fierul din munți era folosit pentru a se face potcoave pentru cai, care să le protejeze copitele. Mai mult, Khridan Gyalpo era un *rakshasa* întrupat, care putea să alunge norii aducători de fulgere pentru a le croi un drum neprimejdios oștenilor săi.

— Acum îmi înțeleg visul, zise Gesar zâmbind. Când voi cuceri Khache Yul, munții de fier și fierarii vor fi ai noștri și datorită lor Glingul va deveni de neînvins.

Spunând aceasta, își chemă la el oștile.

Toți războinicii lui își arătară dorința de a lupta. Numai Khrothung se împotrivi, spunând că, spre deoasebire de alte țări, Khache Yul nu poseda comori. Munții de fier o făceau puternică.

— V-am chemat aici nu doar pentru a-l zdrobi pe Khridan Gyalpo, ci și deoarece, din cauza teritoriului nostru vast, nu vă mai văd atât de des și îmi este dor de voi toți, zise Gesar.

Convins că Gesar va părăsi în curând Glingul, Shanpa Merutse și alții din generația sa plânseră. Însă tovarășii lor mai tineri, conduși de Gralha, strigau că vor să lupte. Gesar le umplu cupele cu vin și îi pofti ca în seara aceea să bea după pofta inimii și să se bucure de prezența regelui lor. Între timp, încrezutul Khridan Gyalpo trimisese ostașii în Gling, dar Gesar îi rugă pe zei să stârnească un viscol care să împotmolească în munți armata din Khache Yul.

Dregătorii și regele se bucurară de un ospăț mare.

În acest timp, Brugmo și celelalte femei cântau și dansau chiar mai frumos decât de obicei. Dansurile lor nu mai erau imitații ale războiului, iubirii sau muncii, ci exprimau adierea vântului, curgerea apei, curentul de energie ce se răspândește din cap prin corp, de-a lungul șirei spinării, până în burtă. Când cântă Brugmo, un om zise că vedea un munte care se apleacă de la mijloc, în vreme ce altul susținu că simțea cum apa din fluviu curge înapoi spre izvoare. Trecerea timpului își pusese amprenta asupra tuturor, inclusiv asupra lui Gesar, fiul zeilor, dar grația lui Brugmo era neschimbată, exact ca atunci când devenise consoarta regelui din Gling. Privirea îi era nevinovată, arzătoare, și arăta de parcă nu s-ar fi îndrăgostit niciodată de prințul indian, de parcă nu ar fi fost nicicând răpită de Regele Alb, de parcă nu i-ar fi născut acestuia un fiu. Era capabilă să

stârnească cele mai adânci dorințe. Era greu să-ți dai seama dacă era o zână sau un demon, căci putea să facă și mai virtuoasă inima cea mai pură, iar pe răufăcători, și mai păcătoși.

Când visa să devină rege, Khrothung râvnise la Brugmo. Acum se bucura de respectul a zeci de mii de oameni din propriului trib și, în general, trăia în pace. Dar, văzând-o din nou pe Brugmo, deveni profund conștient că numai un rege adevărat putea să o aibă. Flăcările dorinței, care nu se stinseseră niciodată, ardeau în el cu mai multă putere ca oricând.

Când se întoarse la cortul său, ridică un altar și se rugă: „Mărit rege din Khache Yul, trimite de îndată oștirea, arătându-ți puterea de nestăvilit. Dacă ești cu adevărat puternic, îmi vei simți dorința“.

Khridan Gyalpo, care era prins în zăpada din Muntele de Fier Negru, simți rugăciunea lui Khrothung și îi spuse șamanului său că în vis i se arătase un bătrân cu barbă ascuțită, îmbrăcat ca un rege.

— I-ai zărit ochii?

— Erau vicleni.

— Acest om ar fi fost regele Glingului, dacă n-ar fi existat Gesar, care a venit din Ceruri. Oștile noastre se vor întoarce victorioase.

În vis, Khrothung îi spusese lui Khridan Gyalpo că zăpada nu va ține mult, căci cerul rămânea fără apă. Într-adevăr, zăpada dispăru în curând și cerul se înseninã. Oștirea din Khache Yul coborî muntele în iureș, ca un talaz. Gesar își așezase oștenii cu spatele la un lanț de munți mici. În față erau prințul Gralha, cei

doi fii ai lui Khrothung – Dongtsan și Tonggod, și alți războinici tineri, împreună cu generalii Shanpa Merutse și Danma. În următoarele trei zile, se purtară lupte înverșunate. Gesar stătea în cortul lui, jucând zaruri cu marele dregător, în timp ce Khridan Gyalpo devenea tot mai agitat, întrebându-se de ce nu-i mai apăruse Khrothung în vis.

Khrothung nu stătuse degeaba. Își întărise arta de a deveni invizibil și era gata să o pună la încercare. Intră nevăzut în bătălie și îi văzu pe cei doi fii ai săi, Dongtsan și Tonggod, luptându-se cu un mare general din Khache Yul. Înaintau și se retrăgeau, blocați într-o situație fără ieșire. Khrothung își întinse mantia invizibilă asemenea aripilor unei păsări și își făcu fiii nevăzuți, cu tot cu oștenii zgomotoși. Generalul inamic își răsucea sabia ca pe un halou orbitor în timp ce își croia drum luptând printr-un alt regiment. Decapită doi comandanți, iar formațiunea acestora reveni la ordine doar când Danma veni să lupte alături de oștenii dezorientați.

Bucuros nevoie mare, Khrothung încălecă pe Yusha și galopă spre cortul de comandă.

— Ți-e atât de teamă că războinicii mei nu vor putea înfrânge dușmanul, încât ai venit să mă ascunzi cu vraja ta? întrebă Gesar.

— Sunt aici pentru a cere voie să mă furișez în tabăra inamicului. Îl voi ucide pe Khridan Gyalpo și, odată rămase fără conducător, trupele din Khache Yul se vor retrage.

— Regele cel trufaș a început acest război. Îl voi învinge, zise Gesar.

— În ultimele zile, războinicii au dus lupte aprige, dar nici unul nu s-a întors triumfător. Dacă regele caută victoria, eu pot învinge.

Marele dregător îi făcu semn regelui că nu ar trebui să se învoiască, dar Gesar zise:

— Cum dorești.

Khrothung încălecă pe vulturul său din lemn și zbură direct în tabăra dușmanului.

— Regele chiar crede că Khrothung îl va ucide pe Khridan Gyalpo? întrebă marele dregător, bătând din picior de nemulțumire.

— Cred că i se va preda, așa că mă voi folosi de propriul lui complot ca să-l înving.

— Ar fi trebuit să-l omori.

— Am fost trimis în această lume să ucid demoni, nu oameni.

— Așadar, nu putem să facem nimic în privința lui?

— Voi, oamenii, ați putea face ceva.

Marele dregător fu uluit văzând expresia prietenoasă a fiului zeilor înlocuită de o expresie de indiferență aspră.

— Carevasăzică, demonii pot să dispară, dar noi, oamenii, trebuie să trăim cu cei de teapa lui Khrothung?

— Erai bine din nou, dar acum te-ai făcut palid, zise Gesar, clătinând din cap. Trebuie să încetezi să îmi tot pui întrebări.

— Dacă așa stau cu adevărat lucrurile în lumea oamenilor, la ce bun să-mi recapăt sănătatea? O viață mai lungă înseamnă mai multă suferință. Dacă le voi spune războinicilor asta, își vor pierde voința de a lupta.

— De aceea vorbesc despre aceste lucruri doar cu tine, zise Gesar, recăpătându-și zâmbetul. Acum, hai să discutăm cum să întoarcem planul lui Khrothung împotriva lui. Fără Khrothung, victoria noastră nu ar veni atât de repede.

Hotărârâ să își trimită armata în alt loc.

Abia ateriză vulturul de lemn al lui Khrothung, și Khirdan Gyalpo îi zise:

— Este prima dată când mă întâlnesc cu cineva dintr-un vis.

— Dacă vei câștiga războiul, va trebui să mă primești rege în Gling. Dacă nu vrei, ucide-mă acum.

— Am întrebat de tine. Nu ești curajos, dar ai înfruntat moartea ca să vii aici și ai face orice ca să fii rege. Încuviințez cererea ta.

— Jură pe Ceruri.

— Eu sunt Cerul. Cum să jur pe mine însumi? Khrothung, trebuie să-mi spui planul tău.

— Mâine vei lăsa aici câteva pâlcuri, ca momeală. Eu voi ascunde cele mai bune trupe ale tale cu vraja mea și te voi duce la palat.

— Vrajă? Când o armată se deplasează, oștenii trebuie să gătească și să se ușureze – vor exista urme.

— Nu te teme. Vraja mea durează două zile și până atunci vom fi deja pe teritoriul Tagrong.

— Cum pot să știu că asta nu e o cursă?

— Trebuie să mă crezi. Doar așa poți învinge.

A doua zi, din nici una dintre cele două tabere nu răsună vreun strigăt de luptă. Trupele de elită din Khache Yul porniră pe furiș la drum. Steagurile Glingului fluturau în vânt și la amiază, în căldura dogorâtoare a soarelui și în rotocoalele de vapori se înălță sclipind la cer iluzia unei armate, creată de Gesar. Oștenii din Khache Yul se speriară, crezând că Gesar adusese soldați cerești, însă vrăjitorul lor își dădu seama că era doar o nălucire și strigă alarmat văzând că trupele dușmanului

dispăruseră și că regele său fusese păcălit. Trimise trupele rămase în căutarea lui Khridan Gyalpo, dar acesta era atât de bine ascuns de vraja lui Khrothung, încât nu putu fi găsit. Unul dintre grupurile care-l căutau căzu într-o mlaștină și dispăru în adânc; un altul nimeri în mijlocul unei turme de boi sălbatici. În cea de-a cincea zi, vrăjitorul zări apărând pe cer un nor negru de război. Își zori oștenii obosiți să meargă mai departe, pentru a-l preveni pe rege.

— Să folosim iar magia, zise Gesar.

În noaptea aceea, vrăjitorul și oamenii săi dădură peste un lac atât de mare, încât nu-l putură traversa. Petrecură aproape toată noaptea ocolindu-l, dar când răsări luna, lacul dispăru. Apoi ajunseră la o stâncă păzită de două fantome înfometate. Zărindu-le, soldații se așezară și refuzară să-și continue drumul.

— Mărite rege, trufia ta a pecetluit pieirea țării Khache Yul, începu vrăjitorul să se văicărească.

Auzind această trădare împotriva lui Khridan Gyalpo, generalul care conducea grupul ridică sabia și îl omorî pe vrăjitor. În clipa aceea răsări soarele și stânca se prăbuși peste ei în lumina dimineții. Pietroaiele fuseseră o iluzie și nu vătămară pe nimeni, dar mulți muriră de spaimă, iar cei rămași fugiră spre Khache Yul. Rămas singur, generalul nu văzu nimic altceva decât iarba care se legăna în adierea vântului și roua care-i picura pe cizme. Era înconjurat de cântecul păsărilor. Deznădăzduit, strigă numele regelui, apoi își tăie beregata.

Oastea din Khache Yul porni la drum în soarele din zori, descătușată de vraja care o făcea invizibilă. Khrothung îl asigură pe rege că peste două zile aveau să vadă cupola de aur a palatului. Însă regele simțea războiul în aer.

— Legați-l! strigă el, și mai multe lațuri îl prăvăliră pe Khrothung de pe cal.

Regele îi spuse lui Khrothung că, dacă planul lui va fi încununat de izbândă, o să fie regele Glingului; dar dacă nu reușea, atunci Khrothung va muri.

Peste un ceas, ajunseră la un deal jos acoperit cu pietre care păreau fiare ghemuite în iarba moartă. Soarele care bătea pieziș nu le îngăduia să vadă limpede. Sloboziră o grindină de săgeți, dar apoi totul rămase liniștit, în afară de vântul care șuiera prin iarbă. Regele făcu un semn și începură să traverseze dealul, dar deodată se auzi un zgomot puternic, urmat de săgeți, ca o invazie de lăcuste. Oștenii din Khache Yul strigau în timp ce cădeau secerați. Regele fu nimerit de două săgeți. Una îi zdrobi armura, iar cealaltă, după ce îi auzi zumzetul de albină, îi străpunse gâtul. Regele își smulse din rană și din venă țâșni un șuvoi de sânge.

— E o capcană! țipă el. Omorâți-l pe Khrothung!

Însă lui Khrtohung încă nu-i sosise ceasul, căci se ascunsese sub un cal prăbușit la pământ. Asupra lor se revărsă încă o ploaie de săgeți și regele fu silit să-și conducă trupele la poalele munților. Când în jurul său se înălțară steagurile Glingului, regele din Khache Yul pierduse mai mult de jumătate din oștire.

Oștenii din Gling se năpustiră asupra lor ca un val uriaș. Fiii lui Khrothung, Dongtsan și Tonggod, umiliți de zvonul că tatăl lor se predase, răscumpărară onoarea familiei conducând primul asalt. Însă Dongtsan îl auzi pe Khrothung strigând și descălecă să-și găsească tatăl. Acesta țipa:

— Dacă mă dezlegi, sunt un om mort. Du-mă așa la Gesar.

Dongtsan nu avu încotro și își apără tatăl cu scutul, privind cum fratele său mai mic, Tonggod, mânuia sabia în timp

ce cobora dealul pentru a-l înfrunta pe Khridan Gyalpo. Tânărul Tonggod se năpusti de trei ori cu sabia asupra regelui, dar nu reuși să-l nimerească. Atunci, Khridan scoase un pumnal de la brâu și îl înjunghie pe Tonggod, care căzu la pământ. Danma și Gralha veniră să lupte cu Khridan, îndepărtându-l de Tonggod, ca să nu poată să-i dea acestuia lovitura mortală.

Înainte de a pleca la luptă, Shanpa Merutse făcuse o profeție: această expediție militară nu se va sfârși cu bine pentru el. Gesar îi spusese să stea acasă, dar el refuzase să asculte sfatul regelui. Doar prin luptă putea să-și răscumpere partea de vină pentru moartea lui Gyatsa Zhakar. Acum, se lupta cu neînfricare, dar în sinea sa își zicea: „Mare războinic Gyatsa Zhakar, hai să fim frați în Ceruri, dacă mă voi răscumpăra“.

Timpul păru să se oprească în loc și vasta întindere de pământ se învârtea cu el. Pe cerul albastru și senin se întinse un curcubeu și pe el apăru Gyatsa Zhakar, care murise de multă vreme. Înălță brațele și trimise un fulger din palme, care-l doborî de pe cal pe Luyag, fratele lui Khridan, chiar când era cât pe ce să-l omoare pe Shanpa Merutse. Dușmanul căzu mort, făcut scrum, cu fuioare de fum verde ieșindu-i din armură. Shanpa Merutse privi cu atenție în sus, pe când Gyatsa Zhakar dispărea în cerul albastru, alături de curcubeu.

Prințul Gralha auzi oștenii din Gling strigând numele tatălui său. Privi în sus și își văzu tatăl dispărând. Lacrimile îi ardeau ochii. Dădu pinteni calului spre vârful dealului, strigând numele tatălui său.

— Vino, îl chemă tatăl lui, făcându-și din nou apariția.

Prințul Gralha se înălță în aer și toată lumea văzu cum își lipește fruntea de pieptul tatălui său. Tatăl său îi aranjă

ciucurele roșu de la coif. Apoi Gyatsa Zhakar îi spuse fiului său trei lucruri.

— Numele lui Shanpa Merutse trebuie să rămână între cele ale eroilor Glingului.

Îi mai zise:

— Îi mulțumesc fratelui meu, regele Gesar, că face din Gling o țară puternică.

Al treilea lucru pe care i-l spuse fu:

— Fiul meu este un erou drept, o mare alinare pentru mine.

Apoi dispăru.

Apariția spiritului lui Gyatsa Zhakar îi inspiră pe oșteni. Gralha se simțea invincibil.

— Tatăl meu îmi dă putere! strigă el plângând. Moarte oricui stă în calea fiului lui Gyatsa Zhakar!

Khridan Gyalpo, care se considera fără pereche și năzuise să devină regele lumii, fu distras de aceste cuvinte. Era vulnerabil în fața atacului, iar pieptul lui fiind străpuns de sulița lui Gralha. Ultimul lucru de pe această lume pe care-l văzu fu cerul albastru și gol care se întunecă, până când Khridan Gyalpo fu învăluit de noaptea veșnică.

Războinicii victorioși din Gling se năpustiră spre cortul de comandă, unde Gesar îl îngrijea pe Tonggod.

— Dezleagă-ți tatăl, îi zise Gesar lui Dongtsan, oftând și petrecându-și brațul pe după umerii acestuia.

— Regele îl va elibera pe trădător? întrebă Danma, scandalizat.

— Și-a pierdut un fiu, zise Gesar cu asprime. Nu e o pedeapsă suficientă?

— Salvează-mi băiatul! imploră Khrothung, aruncându-se la picioarele lui Gesar.

Clătinând din cap, Gesar ieși din cort.

— Eu nu mi-am văzut fratele, le zise generalilor. Acum trebuie să aștept să-l văd în Ceruri.

Khrothung se ghemui la pământ și se puse pe jelit.

Povestitorul

Statuile

Gesar intră din nou în visul povestitorului, dar nu ca zeu, ci în pielea regelui.

Jigmed nu întâlnise pe nimeni căruia să-i pese cum arăta Thosba Gawa. Existau câteva portrete care îl înfățișau ca ființă celestă, dar niciodată nu părea diferit de alți zei. Oamenii își aminteau forma lui omenească. Oriunde purtase un război, guvernul angajase sculptori pentru a-i făuri chipul în lut, piatră, fier negru, oțel sau bronz. Era zugrăvit întotdeauna călare, cu sabia în mână și cu tolba la brâu, indiferent dacă sculptura se afla într-un muzeu, în piața unui oraș sau în holul vreunui hotel.

De curând, Jigmed fusese invitat să cânte la inaugurarea unei sculpturi dintr-un hotel nou. Proprietarul avea o față roșie, întunecată, și o mustață lucioasă asemănătoare cu cea a statuii.

— Oamenii de vază care participă astăzi la ceremonie sunt ocupați. Cântă-ne puțin, zise el. Alege cel mai bun fragment.

Lui Jigmed îi venea să-l întrebe care parte era, după părerea lui, cea mai bună. Dar se abținu și alese un pasaj la întâmplare. Îl cântă în timp ce VIP-urile scoteau mătasea roșie ce acoperea

statuia. Nu fu cea mai bună interpretare a sa – nu era obișnuit cu astfel de reprezentații și nu-i păsa de statuia aurită. Însă îi plăcu teancul gros de bani din plicul pe care proprietarul hotelului i-l îndesă în mână.

După ceremonie, se plimbă prin orașul animat de pe podiș. În vitrina unei librării, zări un CD cu el cântând legenda lui Gesar. Pe copertă era o poză cu el. Purta pălăria de *grungkan* și stătea așezat pe pășune, cu lăuta în mâini, pierdut în poveste. Îi puse tinerei din spatele tejghelei mai multe întrebări, sperând că îl va recunoaște. Însă vânzătoarea nu-l recunoscu, deși fălcile i se mișcau fără încetare.

— Domnișoară, ce mănânci? fu ultima lui întrebare.

Fata făcu un balon uriaș, care se sparse în fața lui Jigmed.

Un bătrân care răsfoia un almanah îi răspunse lui Jigmed la una din numeroasele sale întrebări. Dacă ieșea din librărie și mergea până la capătul străzii, avea să ajungă la o clădire unde niște pictori tineri aveau un atelier, la etajul întâi. La parter, un magazin pentru turiști le vindea picturile. Jigmed găsi locul și se interesă de un portret al lui Gesar. Vânzătoarea îi arătă o scară, spunându-i că tocmai îl vânduseră pe ultimul, iar unul nou nu era încă gata. Urcă la etaj și găsi mai mulți pictori lucrând într-o încăpere spațioasă, iluminată de soare. Unul stătea în genunchi pe un covoraș, aplicând cu grijă trăsături de penel pe o pânză. De la distanță, Jigmed recunoscu eroul poveștii – calul, coiful și armura. Pictorul adăuga culoare sabiei, dar fața era doar un cerc gol, unde țesătura pânzei încă era vizibilă.

— De ce i-ai lăsat fața goală? întrebă el.

Tânărul pictor, care-și ținea răsuflarea, nu vorbi până nu adăugă o sclipire sabiei, după care lăsă aerul să-i iasă din plămâni.

— Voi face asta mâine, după ce vom face o jertfă pentru chip, răspunse el, schimbând pensula și trecând la altă culoare, pentru penele săgeții.

— Îi cunoști povestea? întrebă Jigmed.

Pictorul se răsuci spre el, dar nu zise nimic. Jigmed se întoarse la parter și se uită prin magazin, unde găsi un alt fel de Gesar, gravat pe o tăbliță de piatră verde-închis, cu relief superficial. Era aceeași imagine a regelui: pe cal, mânuind o sabie, dar aceasta îi plăcu mai mult.

— Asta a fost făcută sus? o întrebă pe vânzătoare.

— Pe munte.

— Cine lucrează pe munte?

— Portretele astea se tot adună, dar nimeni nu știe cine le gravează.

Jigmed părăsi magazinul. Ajunse la periferia orașului și închirie un tractor, al cărui șofer refuză la început să-l ia, când auzi că voia să meargă la muntele unde se găseau gravurile cu Gesar.

— Vreau să-l cunosc pe gravor, zise Jigmed.

Jigmed nu-și amintea când a început să considere tot ce era legat de Gesar ca fiind înrudit cu sine însuși. Desigur, existau rude bune și rude rele. Fata care vindea CD-uri nu era așa de bună; tânărul pictor muncea din greu, dar era încrezut. Jigmed spera ca gravorul să fie o rudă bună. Nu fu dezamăgit. Într-un șir de brazi înalți care înconjurau marginea pășunii, auzi sunete ritmice. Un bărbat bătut de vânt cioplea în piatră portretul lui Gesar. Lucrările terminate alcătuiau un perete lung pe culmea muntelui.

Jigmed puse o singură întrebare:

— Le gravezi ca să le vinzi în oraș?

Vinișoarele de pe fața bărbatului erau roșii din cauza intemperiilor.

— În orașul ăsta, în fiecare generație cineva gravează chipul eroului din Gling. Eu sunt unul dintre ei, spuse bărbatul.

Apoi îl întrebă pe Jigmed:

— Ai venit să iei portretele ca să le vinzi? Nu prea arăți ca și cum ai fi venit pentru asta.

Jigmed coborî de pe munte convins că descoperise o rudă bună. Se duse înapoi la hotel, unde avea cazare și masă gratis pentru două nopți, în plus față de onorariul pentru reprezentația sa. Era cel mai moale pat în care dormise vreodată și în acest pat i se arătă în vis regele Gesar.

— Credeam că am înfrânt toate țările demonilor, zise Gesar, nedumerit. De unde a apărut Khridan Gyalpo?

Jigmed nu-i putu răspunde.

— Ce țară va fi următorul meu inamic? continuă Gesar să vorbească încet.

— Eu sunt doar un povestitor. Tu îmi spui ce ai făcut și eu pun faptele tale în cântece.

— Dar ce se întâmplă mai departe? Pretinzi că știi povestea mea. Ce voi face în continuare?

— Sinele tău celest s-ar mânia dacă ți-aș spune. Poate că ar trebui să-l vizitezi pe omul care scrie noile povești despre tine.

— Cum să fac asta? Nici măcar nu știu cum am apărut în visul tău. Poate că ar trebui să mergi tu să-l vezi, în locul meu. Apoi mă voi întoarce în visul tău și o să-mi povestești.

În clipa aceea, telefonul de lângă patul lui sună. Jigmed îl auzi pe regele Glingului întrebând, cu o curiozitate copilărească:

— Ce a fost zgomotul ăla?

Însă Jigmed era treaz de-acum. Îi mai zise o dată regelui:

— Dacă mă poți auzi, spune-mi, când îmi vei scoate săgeata din spate?

Nu îi răspunse nimeni. Sticla de pe portretul unei femei frumoase, agățat pe perete, sclipi în lumina strălucioare a soarelui, care se revărsa pe fereastră.

— Mai ești aici? întrebă Jigmed, închizând ochii.

Nimic. Carevasăzică, Gesar putea să apară doar în vise. Jigmed râse.

— Vrei să știi ce vei face în continuare. Ei bine, o să-ți spun. Vei înfrânge și mai multe țări și vei găsi și mai multe comori. Ai spus cândva: „Puterea unui armăsar bun nu este inepuizabilă și un dușman poate fi nimicit, dar o să apară altul, ca și cum șirul lor n-ar avea sfârșit“.

Întins în pat, Jigmed enumeră o lungă listă de țări care apăreau în poveștile pe care le știa. Însă acum cineva scria o poveste nouă.

— Asculți?

Deschise ochii și privi portretul femeii frumoase. Datorită ochilor ei expresivi, părea că voia să vorbească. Dacă ar fi vorbit, probabil că vocea ei ar fi asemănat cu a gazdei emisiunii de la radio. Amintirea îl făcu să se dea jos din pat; se îmbrăcă și se încruntă la portret.

— Pfui! exclamă el.

Petrecu doar o noapte în camera aceea confortabilă.

În drumul său, ajunse la o vale frumoasă, unde oamenii duceau un trai greu. Îi trecu prin minte că nu știa ce se întâmplase cu toate comorile pe care le strânsese Gesar. Dacă Gesar îl întreba asta într-un vis?

Jigmed îi oprea pe toți cei pe care îi întâlnea și îi întreba:

— Știi ce s-a întâmplat cu tezaurul lui Gesar? Ai văzut tezaurul lui Gesar?

Repeta întrebarea în timp ce călătorea, și mulți îl căinau:

— Sărmanul *grungkan* și-a pierdut mințile. Întreabă despre tezaurul din Glingul de altădată.

Dar Jigmed doar voia să știe de ce atât de mulți oameni sufereau pe teritoriul fostului Gling.

Povestea

Vizita. Rămas-bun

Regele se trezi. Se trezi și Brugmo, care dormea lângă el.

— Am visat ceva.

Poate că Brugmo nu era deplin trează, dar râsul ei fu ca apa unui pârâu de munte.

— Visele sunt ceva neobișnuit? întrebă ea.

— Am visat că am intrat în visul altcuiva.

— Povestește-mi, zise Brugmo, ridicându-se în capul oaselor.

Trupul ei aproape gol strălucea ca o perlă în noaptea întunecată.

— N-am putut să văd limpede. Parcă era valea unui munte în ceață.

— Carevasăzică, nu poți să-mi spui ce ai văzut? întrebă ea, plimbându-și ușor degetele subțiri pe pieptul lui.

— Era visul unui om ciudat, care părea să știe tot ce am făcut în Gling. Și știe și ce n-am făcut încă.

— Regele și eu ne vom iubi mereu și vom fi tandri unul cu altul? întrebă Brugmo, cuprinzându-l cu brațele ei moi.

Îl ținea prea strâns și regele se mișcă un pic, spunând:

— L-am întrebat câte alte țări trebuie cucerite și de ce apar ca ciupercile după ploaie, ici și colo. Și de ce sunt conduse de regi răi.

Brugmo se rostogoli de lângă el, prefăcându-se supărată, dar regele nu băgă de seamă.

— Mi-a zis că știe, dar că nu poate să-mi spună. Sinele meu celest nu îi dă voie să dezvăluie nimic sinelui meu pământean.

Brugmo se întoarse din nou spre el.

— Mă voi întoarce în Ceruri cu tine? întrebă ea.

— Da, răspunse Gesar, știind ce dorea să audă consoarta lui preferată.

— Atunci, ce îl îngrijorează pe rege?

— Vreau să știu ce trebuie să mai fac.

— Mă doare să te văd așa, zise Brugmo, luându-l în brațe.

Trupul ei fierbinte, care încetase să îmbătrânească după ce ajunsese la maturitate, alungă din mintea lui Gesar toate gândurile despre țări dușmane și aprinse focul din propriu-i trup.

— Lasă-l pe prințul Gralha să conducă războinicii în luptă, ca eu să pot sta cu tine în fiecare zi, spuse ea.

Bărbatul – al cărui trup era, de asemenea, înfierbântat – nu zise nimic.

Când se crăpă de ziuă, strania lume nocturnă reveni la normal. Regele stătea la fereastră, în timp ce servitoarele lui Brugmo o ajutau să se îmbrace.

— Ar trebui să văd dacă tribul armurierilor a învățat metoda de topire de la meșterii din Khache Yul, zise Gesar. Și apoi să

merg la Shanpa Merutse, care s-a îmbolnăvit. Și, poate, la Tagrong, unde Khrothung s-ar putea să aibă nevoie de alinare. E posibil ca moartea lui Tonggod să-l fi schimbat.

Brugmo ceru să-l însoțească pe rege, dar el zise:

— Meza are un efect liniștitor asupra oamenilor, pe când tu îi faci pe bărbați să ardă de dorință.

Brugmo se întristă, dar el se prefăcu a nu băga de seamă asta. Regele îi mai zise doar atât:

— Mama nu se simte bine, așa că te rog să mergi des să o vezi, cât sunt plecat.

Regele plecă.

Cum mergea rareori în inspecție în vastul teritoriu pe care îl crease, supușii nu-l recunoșteau. Presupuneau că era un aristocrat de rang înalt și, temându-se că el și contingentul său vor porunci un ospăț văzând toate vacile și oile acelea grase, păstorii își ascundeau animalele când apăreau la orizont steagurile lui viu colorate. Numai bătrânii, nevolnicii, bolnavii și cei slabi de minte rămâneau pe marginile drumului, ridicând degetul mare, pentru a cerși. Gesar le spunea slujitorilor să le arunce hrană și îi lăsa să adauge petre prețioase, precum coralul, turcoazele și turmalina. Copiii în haine zdrențuite se bucurau nespus când găseau nestematele; săreau și alergau ca niște mânji. Bătrânii, cu chipurile veștejite de vitregiile vremii, se prosternau cu devoțiune Cerului. Unii suspinau încercând să sărute cizmele unui om de vază milos.

— Chiar poate să-i facă fericiți o piatră prețioasă? o întrebă Gesar pe Meza.

— Slăvite rege, nu e vorba de piatra prețioasă, ci de noroc. Acești oameni n-au cunoscut norocul în întreaga lor viață, răspunse ea încet, cu ochii plecați.

Gesar se gândi la țările pe care le cucerise, unde incantațiile magice înfrânseseră vrăjile demonice și deschiseseră uși masive, care ferecau aur și argint, cristal de stâncă, rubine, safire, sidef și multe altele. Comorile se revărsaseră.

— Am dăruit atâtea comori. De ce nu au fost împărțite cu oamenii de rând?

Meza rămase tăcută un timp, apoi:

— Țin minte că regele i-a spus cândva marelui dregător că a venit în lumea oamenilor pentru a o scăpa de demoni, nu pentru a se amesteca în treburile oamenilor.

— Se întâmplă de multă vreme asta în lumea oamenilor?

— Nu sunt vreo învățată, dar îmi amintesc că lumea era așa și când m-am născut eu.

Regele rămase abătut tot restul zilei. Călărind alături de el, Meza îi simți tristețea.

— Onorabile și respectabile soț, toată lumea zice că știi tot. Dar eu știu că ai multe întrebări despre lumea aceasta.

„Femeia asta știe ce simt“, își zise Gesar și se bucură că o luase cu el.

După câteva zile, ajunseră la fosta graniță cu Hor. Trecuseră mai multe decenii și pădurea pe care oștenii din ambele părți aflate în conflict o folosiseră pentru a-și construi taberele putrezise. Pe vechiul câmp de luptă, un altar din piatră marca locul unde Gyatsa Zhakar își sacrificase viața. Gesar descălecă și dădu ocol altarului. Cizmele sale zdrobeau oase de cal putrezite și vârfuri ruginite de săgeți. În pământ se bătătorise deja o potecă.

— Știu cine s-a tot plimbat de colo până colo pe aici, zise Gesar. Arată-te!

Aplecat de mijloc, Shenpa Merutse se ivi de după un chiparos bătrân. Regele strigă de uimire când îi văzu paloarea.

— Remușcarea îmi roade inima ca o insectă otrăvitoare, explică Shanpa Merutse. Acum, că Glingul e în afara oricărei primejdii, las' să mă înghită.

Ploaia cădea repede din cerul senin.

— Știm că ești loial față de Gling, zise Gesar, apucându-l de umeri pe Shanpa Merutse. Când te torturezi singur în felul ăsta, până și cerul varsă lacrimi.

— De ce mi-a salvat viața spiritul lui Gyatsa Zhakar? Noblețea lui mă umilește.

— Ca un om corect, a venit în ajutorul unui alt om corect, zise Gesar. A vrut să mă ajute să făuresc o temelie trainică pentru țara noastră, una care va dura mii de ani.

Cu lacrimi și stropi de ploaie șiruindu-i pe obraji, Shanpa Merutse privi spre cer și strigă:

— Așa este, Gyatsa Zhakar, zeu al războiului?

Tunetul bubui și cerul se înseninã, dând la iveală un curcubeu strălucitor.

— Păcatele mele sunt iertate? întrebă Shanpa Merutse.

Un alt bubuit răsună pe cerul albastru și senin.

— Atunci, pot să mor în pace. Voi muri fericit dacă regele va binevoi să-mi viziteze moșia și va accepta respectul poporului din Hor.

— Ești sigur că oamenii se vor bucura de venirea mea? întrebă Gesar, încruntându-se.

— Da.

— Dar cei pe care i-am întâlnit pe drum s-au ascuns de mine.

— Asta fiindcă n-au știut cine ești.

— Am văzut, de asemenea, mulți cerșetori, care nu aveau nimic. Erau bucuroși să adune de pe jos pietrele prețioase pe care le împrăștiam. De ce? Nu li s-a dat nimic din comorile pe care le-am luat noi de la țările pe care le-am învins?

— Slăvite rege, oștenii și generalii care au luat parte la bătălii au fost răsplătiți.

— Și ce a rămas?

— Nu mult, cel puțin nu aici, în Hor. Ce am luat din războaie am cheltuit pe alte războaie.

— Și femeile și copiii care cerșesc pe drum?

— Sunt mamele și copiii oștenilor care au murit.

— De ce nu li s-a dat ajutor?

— Vom fi în stare să-i ajutăm când nu vor mai fi războaie. Eu, unul, îi voi ajuta. Nu toți eroii puternici și oamenii de vază din Gling sunt miloși.

În Hor, Gesar fu întâmpinat cu bucurie de mulțimi care ovaționau. Văzu că acei oameni se simțau norocoși și mândri că trăiesc într-o țară făurită de un mare rege. În seara de dinaintea plecării din Hor, Gesar și Meza se bucurară să fie împreună după banchet.

— Se pare că a sosit vremea să mă întorc în Cer, zise el.

— Te lasă inima să ne părăsești? întrebă Meza, lipindu-și obrazul de pieptul lui.

— Dacă rămân aici, se pare că războaiele nu vor înceta niciodată.

— Dar tu ai nimicit demonii care provocau suferință oamenilor.

— Și totuși, oștenii continuă să moară, iar soțiile și copiii lor cutreieră pământul ca niște câini fără stăpân.

După ce plecară din Hor, merseră pe domeniul prințului Gralha. Din vârful fortăreței acestuia, într-o noapte înstelată, văzură munții aliniați de la est la vest și un fluviu mare, care curgea de la nord la sud printr-un canion adânc și întunecat. Văzură, de asemenea, flăcările topitoriilor. Gralha îi spuse regelui că a doua zi vor merge să vadă cum făureau meșterii noile arme, după tehnicile deprinse de curând.

— Nu-i nevoie să mergem, zise regele. Putem vedea de aici.

— Dar prezența mărețului rege va fi o imensă onoare pentru meșteri.

— Multă bogăție trebuie să se fi cheltuit pentru făurirea acestor arme, zise Gesar privind flăcările.

— Comorile pe care le-am obținut din războaie au fost de ajuns.

Gesar petrecu trei zile în fortăreața lui Gralha, dar nu pomeni nimic despre arme. Fie stătea de unul singur, în tăcere, fie îl instruia pe Gralha cum să fie un rege care se îngrijește de bătrâni și săraci, un rege așa cum dorise Gesar să fie, dar nu reușise.

— Prin vinele tale curge sângele lui Gyatsa Zhakar, așa că trebuie să fii la fel de deschis ca el când vei deveni regele Glingului, îi zise el lui Gralha.

Prințul Gralha păli auzind vorbele regelui și îngenunche dinaintea lui. Curtenii săi îi spuseseră că nu trebuia să-i dea regelui impresia că era nerăbdător să-i urmeze la tron.

— Tu ești fiul lui Gyatsa Zhakar, îi zise regele, ajutându-l să se ridice. Nu-ți lăsa mintea cuprinsă de astfel de gânduri.

Când plecau din fortăreață, Gesar îi spuse lui Meza:

— Am așezat pe umerii prințului Gralha o sarcină grea. Nu va ști dacă să dăruiască poporului toate bogățiile sau să

continue să facă arme puternice.

— Poate că va învăța să fie un rege măreț.

— Un rege tulburat, râse Gesar.

— Dacă un rege nu poate fi niciodată fericit, de ce vrea tronul Unchiul Khrothung?

Regele îi spuse să-l întrebe chiar pe Khrothung, când vor ajunge pe pământul tribului Tagrong.

Însă ea nu îndrăzni să-l întrebe așa ceva la banchetul somptuos organizat în onoarea lor de tribul Tagrong. Khrothung încă era adâncit în durere, dar când regele încercă să-l consoleze, redeveni cel de odinioară și durerea îi părăsi chipul. După banchet, Khrothung o luă de mână pe Meza și o rugă să-i ofere regelui o bucată de coral de aproape trei metri și o statuie din bronz a lui Buddha, care se formase natural în munți.

Meza îl întrebă dacă dorea ceva în schimb.

— Vestea despre vizita regelui s-a răspândit peste tot. Toată lumea zice că în curând se va întoarce în Cer. Numai eu, Khrothung, am puteri magice asemenea lui.

— Unchiul vrea să zică…

— Să știe că numai Khrothung ar trebui să-i moștenească tronul.

Meza crezuse că regele va refuza daruri atât de scumpe, dar el nu o făcu. Zise doar atât:

— Dacă trăim într-o poveste, atunci totul a fost deja stabilit și în cazul ăsta, la ce îi va folosi că-mi dăruiește aceste lucruri?

Îi spuse lui Meza să vândă darurile negustorilor persani sau chinezi, întotdeauna dornici de comori rare. Banii urmau să fie împărțiți săracilor pe care îi întâlniseră de-a lungul drumului.

— Ne vom întoarce în curând la palatul din Tagste khar, așa că, dacă vom întâlni pe cineva fără casă, îi vom dărui una. Dacă vom întâlni o fată pe cale să se căsătorească, fără colier din coral, îi vom dărui unul. Vom da leacuri bolnavilor, cizme trainice desculților, o speranță de viață deznădăjduiților.

Oftă, apoi continuă:

— Am fost din nou în visul acelui om. Am intrat în corpul lui, dar i-am putut vedea fața.

I-l descrise pe Jigmed lui Meza: un bărbat înalt, foarte slab, cu un chipul tocit de intemperii. Praful de pe cizmele sale dovedea că e mereu pe drumuri, cu lăuta lui. Ochii îi erau lipsiți de strălucire.

— De vreme ce sinele meu celest l-a ales să-mi răspândească povestea în Gling, de ce nu e un om de viță nobilă?

Povestitorul

Respingerea

Jigmed cântă într-un sat. După reprezentație, sătenii nu respectară obiceiul de a-l răsplăti cu hrană și bănuți, crezând că ar trebui să fie plătit de căpetenia satului, de vreme de acesta organizase evenimentul. Contul colectivității nu ar fi trebuit folosit exclusiv pentru inspectorii oficiali; o reprezentație precum cea a lui Jigmed întrunea și ea această condiție. Însă căpetenia satului insistă că o activitate tradițională ar trebui să se desfășoare într-o manieră tradițională.

— Un cal bun va urma întotdeauna o un drum pe care stăpânul său îl cunoaște, zise el.

Nici una dintre părți nu cedă și, în final, un tânăr veni în față și îi dădu lui Jigmed o sută de *yuan*-i. Solicită să fie discipolul lui Jigmed, dar acesta răspunse că, de vreme ce poveștile îi fuseseră dăruite de Cer, nu putea să le predea altora. Tânărul spuse că voia să învețe doar tehnici și melodii la lăută, nu poveștile. Scoțându-și lăuta din husă, tânărul cântă câteva note.

— Vreau să folosesc lăuta asta ca să cânt melodiile tale.

Jigmed crezuse că va dura mult timp să-l învețe pe tânăr, dar acesta învăță în trei zile. Când oboseau mergând pe câmpurile pustii, se așezau și cântau împreună. Jigmed cânta câteva note, după aceea le cânta și tânărul. În curând, procedară la fel și cu pasaje mai lungi. Tânărul le deprinse repede. Într-o zi, ajunseră la o prefectură autonomă care avea reputația de a fi făcut parte din fostul Gling. Vânturi neîncetate îi împingeau din spate în timp ce coborau spre oraș, ajutându-i să își păstreze ritmul de mers chiar și după un drum lung. Vântul bătea spre nord, dar norii pufoși de deasupra lor pluteau iute spre est. Orașul avea o piață publică mare. Acolo, lângă o fântână, stăteau doi bărbați privind mașinile și oamenii care treceau pe lângă ei.

— Profesore, aici trebuie să ne luăm adio, zise tânărul.

Încercă să plătească pentru lecții, dar Jigmed refuză.

— Melodiile însoțesc poveștile, așa că de ce vrei doar melodiile? îl întrebă Jigmed, căci se răzgândise și ar fi fost bucuros să-l învețe lunga poveste pe tânărul cel vesel.

— Vreau să născocesc versuri noi pentru aceste cântece, răspunse tânărul.

Începu să cânte despre iubire, cu ochi triști. La început cântă încet, dar apoi melodia luă avânt. Era melodia lui Jigmed, însă cumva diferită. Jigmed simți că i se umflă inima, întinzându-se dincolo de piață. Când lumea îl auzi pe tânăr cântând, se strânse în jurul lui și, pe măsură ce mulțimea creștea, femeile țipau și bărbații fluierau, căci știau cine era. Jigmed își dădu seama că tânărul era un cântăreț celebru. În ovațiile publicului, cântărețul îl prezentă mulțimii pe „profesorul“ său; oameni îl aplaudară politicos. Apoi, aruncându-și căciulile și baticurile în aer, îl rugară pe tânăr să mai cânte ceva. El mai interpretă un cântec. Jigmed se ridică să plece. Cântărețul nu se putea opri, așa că îi ură din priviri rămas-bun; ochii tânărului erau în ton cu cântecul de dragoste pe care îl interpreta, triști și emoționați. Jigmed plânse când părăsi mulțimea și piața.

— E din cauza vântului, zise el.

Apoi își spuse în sinea lui: „Plâng“.

Și plânse din nou.

Petrecu noaptea pe o pășune care-i amintea de casă. Când focul ațâțat cu bălegar de vacă uscat se stinse, Jigmed adormi, însă în timpul nopți se trezi. O femeie mirosind a oi și a frunze proaspete i se strecură sub pătură. Ținând-o în brațe, Jigmed gemu de plăcere.

— Vocea ta nu pare a fi a unui *grungkan*, zise ea.

— Oh! Oh!

Apoi rămase din nou singur sub pătură.

Adormi în sunetele scoase de pruncul care sugea la sânul femeii care tocmai plecase de lângă el și în lumina stelelor, care se cernea pe iarba plină de rouă.

În vis îi apăru Gesar.

— De vreme ce nu vrei să-mi spui nimic, doresc să-ți văd chipul, zise Gesar. Ești altfel decât mi-am închipuit.

— Cum ar trebui să arat?

— Nu ești chipeș.

— Eram un păstor prost înainte ca zeii să-mi îndese în burtă poveștile despre tine.

— Ai avut o viață bună?

— Uneori. Alteori, nu.

— Ai un cămin?

— Am avut, dar apoi am început să cânt prin țară poveștile despre tine. Cele patru zări sunt casa noastră, a povestitorilor.

— „A noastră“? Mai sunt și alții?

— Da, mai sunt mulți. Dar toți zic că eu sunt cel mai bun.

— Și soția ta?

— Nu am soție.

— Nu pari să ai nici bani.

— Am făcut niște bani, nu demult. O sută de *yuan*-i! arătă Jigmed spre bancnotele din buzunarul său.

— Dar alea sunt doar niște bucăți de hârtie.

— Hârtia cu însemnele băncii înseamnă bani.

— Carevasăzică, pentru tine scrisul e magic. Știi că aici scrisul înseamnă doar niște cuvinte pe hârtie. Mă aflu pe domeniul lui Khrothung.

— Ți-a oferit daruri deoarece vrea să fie rege după tine.

— Va deveni rege? Nu vrei să-mi spui. Dar n-o să-l las. În cercetarea mea, am văzut multă lume care suferă. Sunt rege. Și atunci de ce atât de mulți oameni sunt flămânzi și fără casă? Unde ești tu, sunt mulți oameni care suferă?

— Mulți.

Jigmed vru să-i spună că și el se număra printre ei, dar nu o făcu. În schimb, zise: Există funcționari de seamă și persoane de vază, precum și bogătași.

— Deci lumea nu s-a schimbat.

— Nu.

— Mai sunt războaie?

— La televizor se zice că multe țări din lume sunt în război, dar nu mai sunt lupte între demoni și zei. Oamenii se luptă cu alți oameni – oameni negri, oameni albi, oameni de culoarea noastră.

— Atunci, o să plec înapoi, zise regele și dispăru.

Când se trezi, Jigmed nu știu pe moment unde să meargă în continuare. Apoi își aduse aminte de lama care scria povestea lui Gesar, cel care săpa după comoara din inimă. Așa că o apucă într-acolo. Ajunse după două săptămâni. În foșnetul copacilor, așteptă ca lama să-și termine meditația.

— Le-am spus c-o să te întorci, zise lama, când îl văzu.

— Mă așteptai?

— Da. Vreau să te învăț poveștile noi pe care le-am descoperit în inima mea, ca să le poți cânta.

Gândindu-se la regele din vis, Jigmed lăsă capul în jos.

— Nu vrei? întrebă lama.

Jigmed trecu direct la subiect:

— Despre ce ai scris?

— Au existat mulți *grungkan*-i, dar nici unul nu a spus vreodată o poveste completă. Am fost inspirat de zei să dezvălui toate faptele eroice ale lui Gesar.

— Ce altceva a mai făcut?

— A nimicit mai multe țări ale demonilor, de care nu a auzit nimeni.

Jigmed rămase tăcut un moment, apoi zise:

— Nu vreau să fac asta. Și te rog să nu mai scrii. Regele Gesar e obosit. Vrea să se întoarcă în Cer.

Lama fu foarte surprins.

— Tu, un om de rând, îi faci morală unui lama?

— Te rog, te implor. S-a săturat de război.

— Războiul i-a adus glorie!

Lama părea trufaș.

— Ai fost norocos că zeii te-au ales să fii *grungkan*. Cum îndrăznești să critici poveștile? Aceia dintre noi care am fost aleși de el ar trebui să-i fim slujitori umili.

— Cred… Cred că va uita lumea oamenilor după ce se va întoarce în Cer.

— Zei! Ascultați ce zice nebunul ăsta!

— Te rog…

— Intendent! Dă-l afară pe omul ăsta!

— N-am dreptate?

— Nu.

— Ba am.

— Intendent!

Povestea

Vești din China

În timp ce regele Gesar își vizita teritoriul, de pe meleagurile îndepărtate ale Chinei trei porumbei plecară în zbor. Veneau din Pavilionul Orhideei Parfumate, unde prințesa chineză

locuia singură în palatul de aur. Un porumbel îi ducea regelui Gesar o scrisoare de la prințesă; ceilalți doi aduceau daruri: o bucată de jad fin și semințe de plante exotice din grădina prințesei.

Porumbeii trebuiau să traverseze mai întâi o țară muntoasă numită Minyag, care se întindea între China și Gling. În trecut, Minyagul îl ajutase pe Regele Gesar, dar Yutse Tonpa, regele Dharma din Minyag, era nemulțumit de Gling și impusese taxe mari caravanelor din Gling. Nu peste mult timp, închisese granița și cele două țări nu mai comunicau.

În ziua aceea, în timp ce porumbeii zburau deasupra Minyagului, Yutse Tonpa era în contemplație în munți, chemând vânturile și ploaia pentru a-și spori puterea magică. Zărind porumbeii, chemă nori ca niște șerpi, lăsând doar o mică porțiune de cer senin deasupra capului său, și transformă un toiag fermecat într-un pom încărcat de fructe. Când porumbeii se așezară în pom, acesta se preschimbă într-un sac uriaș și îi prinse.

— Mesageri din China, nu țara mea este destinația voastră, zise el râzând în hohote. Încotro zburați așa zoriți?

— Nu ne mai putem îndeplini datoria, așa că omoară-ne.

— Sunteți prea mici. După un zbor atât de lung, sunteți piele și os. Să vă omor doar ca să vă rontăi oasele? Nu.

Apoi regele citi scrisoarea, după care zise:

— Loiali porumbei ai prințesei chineze, trebuie să-i duceți regelui Gesar această scrisoare.

Îi tratã pe mesageri cu o masă copioasă, ca să-și recapete puterile.

— Acum luați-vă zborul. Și întrebați-l pe Gesar din partea mea cum își va călăuzi oastea până în țara voastră, dacă eu nu

îl voi lăsa să treacă prin a mea? Prințesa voastră va trebui să-mi ceară ajutorul.

— O vei ajuta?

— Dacă va accepta să se mărite cu mine.

Porumbeii zburară spre Gling, dar când ajunseră la palatul din Tagste khar, o găsiră doar pe Brugmo. Aceasta, auzindu-le veștile, deveni geloasă. Le spuse despre vizita regelui, însoțit de Meza, așa că porumbeii zburară în Hor. Însă regele deja plecase de acolo. Când porumbeii ajunseră pe domeniul prințului Gralha, fură cât pe ce să fie omorâți de meșterii din tribul armurierilor, care își puneau săgețile la încercare. Prințul Gralha îi liniști, apoi le arătă drumul spre tribul Tagrong. Înainte ca porumbeii să dispară în văzduh, prințul le ordonă oștenilor să se pregătească pentru o expediție militară în China.

Când porumbeii ajunseră la tribul Tagrong, Khrothung îi întâmpină cu bucurie. Le zise că el era renumitul rege din Gling. Păsările îi dădură scrisoarea și darurile de la prințesă.

— Mergeți și spuneți-i prințesei voastre că Gesar își va trimite oștile în China fără întârziere, zise el, apoi își strânse armata și porni spre palatul chinez.

Când Gesar se întoarse, în sfârșit, la palatul său, Brugmo nu îi spuse despre cererea de ajutor a mesagerilor chinezi, temându-se ca regele să nu pornească într-o altă călătorie lungă. Apoi, într-o zi frumoasă și însorită, la scurt timp după întoarcerea lui, pe când Gesar se odihnea într-un cort, pe o pajiște plină de flori, bând cu dregătorii săi și ascultând cele mai noi cântece, în zare apărură trombe de praf galben.

— Nu s-a chemat oastea, zise regele, surprins.

— Praful se ridică pe drumul public dinspre teritoriul Tagrong, remarcă marele dregător, privind cu atenție la orizont. Doar nu crezi că Khrothung…

Fură trimise solii în toate colțurile regatului, chemând degrabă oștenii din toate triburile, pentru a apăra palatul. La vreo douăsprezece mile de orașul fortificat, gărzile palatului aflate în subordinea lui Danma, stăteau în calea înaintării lui Khrothung.

— Onorată căpetenie a tribului Tagrong, de ce ai plecat de pe pământul tău? Încotro te îndrepți, atât de mândru?

— Am adus în fața regelui o chestiune importantă. Dacă întârzie să ajungă la urechile sale, Danma, să știi că o să-ți pierzi capul.

— Aduci în orașul fortificat o armată mare, fără ca aceasta să fi fost chemată.

Cuvintele lui Danma, aprinseră flăcări în inima lui Khrothung, tot așa cum o suflare de aer reaprinde un tăciune mocnit.

— Cei câțiva oameni pe care îi ai nu pot ține piept oștirii mele.

— Carevasăzică, plănuiești o lovitură de stat.

Khrothung pornise la drum pentru a-i duce mesajul regelui și a-l urma în China; dar, dacă ei credeau că pune la cale o lovitură de stat, de ce să nu facă asta?

— Și dacă ar fi așa?

Mâniat de aroganța lui Khrothung, Danma porni să-l atace.

Se întuneca, dar Khrothung continuă să lupte până când Dongtsan, fiul său, veni călare să-i despartă.

— Danma nu ne-ar ține calea fără încuviințarea regelui, zise el. Poate că regele e îngrijorat de intențiile tale. Nu e nevoie

să forțezi lucrurile, tată. Îi voi duce chiar eu scrisoarea.

— Gesar! blestemă Khrothung. Am venit cu intenții bune, dar în loc să mă tratezi cu vin de soi și ceai bun, îți trimiți generalul să-mi blocheze drumul. Crezi că mă răscol? Prea bine, o să mă răscol!

— N-o fi palatul foarte bine păzit, dar toată lumea știe că Gesar are puteri imense, zise Dongtsan.

— Gesar folosește magia. La fel și eu! Chiar ești fiul meu? Cum poți fi atât de dornic să i te supui?

Khrothung continuă cu glas scăzut:

— Încerc să îndrept o greșeală. Dacă vom reuși, va fi un prilej trimis de Cer. Dacă nu, îi voi spune lui Gesar că Danma a insistat să se lupte cu mine. Pregătește trupele pentru o bătălie mâine-dimineață. Dacă vom învinge, vom merge direct la palat. Dacă nu, tu tot vei avea timp să îi duci scrisoarea din China.

Însă la miezul nopții se lăsă o ceață groasă. Oștenii Tagrong trebuiră să aștepte răsăritul înainte de a lansa atacul. Dar Gesar folosise magia pentru a pogorî ceața și ziua în amiaza mare semăna cu amurgul. Khrothung nu putu ataca. Oricât încerca, nu reușea să risipească ceața, căci zeii munților și regii dragonilor de apă veniseră în ajutorul regelui. În a treia zi, Khrothung își retrase provocarea la luptă și Dongtsan, fiul său, îi arătă lui Danma scrisoarea din China, cerându-i permisiunea de a-l vedea pe rege.

Regele acceptă să primească scrisoarea de la Dongtsan și îl răsplăti.

— Peste câteva zile, triburile se vor aduna aici și atunci vom hotărî ce e de făcut.

— S-a întâmplat doar pentru că Danma l-a forțat… sări Dongtsan în apărarea tatălui său.

— Am fost îngăduitor cu tine. Du-te acum, dar întoarce-te peste trei zile, împreună cu tatăl tău, zise Gesar.

După trei zile, Khrothung veni să ceară iertare regelui.

— Probabil că acum ai sta pe tronul de aur, de n-ar fi fost curajul lui Danma, replică Gesar. Ce mi-ai face dacă ai deveni rege? M-ai omorî? M-ai arunca în temniță? M-ai surghiuni în pustietate, așa cum ai făcut acum mulți ani?

— Citește scrisoarea din China înainte de a hotărî cum să mă pedepsești, zise Khrothung, lovindu-și fruntea de pardoseală. Dacă n-ai nevoie de mine, poți să mă ucizi sau să mă torturezi, iar eu nu voi crâcni.

Regele porunci să i se citească scrisoarea. Plicul dădu la iveală trei foi de mătase subțire, ticsite de cuvinte. Nimeni de la Curte, nici dregătorii, nici vrăjitorii, nu știa să citească scrisul străin. Așa că Gesar porunci ca Khrothung să fie întemnițat. Urma să decidă ce va face cu el după ce scrisoarea avea să fie tălmăcită.

— Dacă mama naturală a lui Gyatsa Zhakar ar fi în viață, ar fi ușor să înțelegem scrisoarea, zise marele dregător.

— Glingul face negoț cu China de mulți ani și cu toate astea, se pare că nu avem pe nimeni a cărui gură să poată vorbi două limbi și ai cărui ochi să poată citi două feluri de scriere spuse regele, încruntându-se.

Fără un cuvânt, bătrânul general Danma îl împinse în față pe prințul Gralha.

— Ai învățat limba asta străină? râse Gesar.

— Nu. Însă lama care traduc sutrele în temple și negustorii care călătoresc între cele două țări o cunosc.

— Adu-i la palat.

Povestea

O consoartă-demon aducătoare de haos

„Prințesa măreței Chine se înclină înlăcrimată la tronul marelui rege Gesar, eroul și leul din Ceruri. Te rog să-mi dai voie să îți spun respectuos ce anume a dus la rugămintea mea.“

Prințesa își depănase povestea în scrisoare.

Împăratul chinez Gela Genggong conducea o țară imensă, cu un popor numeros. Însă nici una dintre cele o mie cinci sute de consoarte din palat nu îl mulțumea pe deplin, așa că nu alese dintre ele pe viitoarea împărătească. Căutase în statele vasale învecinate, dar tot nu găsi vreuna care să-l mulțumească. Într-un târziu, dregătorii prinseseră de veste despre o prințesă, Ngima Khrice, din palatul neamului Dragon de la Oceanul de Răsărit, care ajunsese la vârsta măritișului. Frumusețea ei era descrisă drept neasemuită și tuturor le era limpede că ea îl va mulțumi pe împărat – dacă între cei doi se putea încheia o căsătorie. Fără să-l anunțe, dregătorii trimiseseră o delegație pe o navă încărcată cu aur, pietre prețioase, argint, bronz și lemn de santal, precum și cu elefanți, păuni, dragoni zburători și păsări phoenix.

Însă în palatul neamului Dragon nu exista nici o prințesă de vârsta măritișului. Fusese un șiretlic pus la cale de un demon care voia să stăpânească China. După nouă zile petrecute pe ocean, nava sosise la palatul creat de demon. Falsul rege Dragon consimțise la cererea în căsătorie din China și promisese o zestre care includea comori din adâncul mării. Fură puse la cale trei zile de sărbătoare, după care o prințesă, cameristele ei și comoara rară din ocean ieșiră la suprafața

oceanului și fură luate pe nava chinezească. Vântul bătea din pupa, umflând pânzele, și vasului îi luă mai puțin de trei zile să se întoarcă acasă.

Prințesa avea pielea albă și catifelată, mai delicată ca sideful, și chipul ca o floare îmbobocită și se mișca precum briza care mângâie valurile oceanului. Împăratul fu năucit.

Sosi primăvara, zugrăvind în verde sălciile de lângă zidurile palatului. Era vremea să se ofere jertfe zeilor pământului și celor cinci grâne, dar Ngima Khrice refuză să părăsească palatul.

— Sunt frumoasă? îl întrebă ea pe împărat.

— Cuvântul ăsta nu ajunge pentru a-ți descrie grația și frumusețea.

Ea începu să plângă.

— Scump soț și stăpân, frumusețea mea, care nu poate fi descrisă în cuvinte, e doar pentru ochii tăi, nu pentru ochii supușilor tăi. Privirea lor ar fi un blestem, vorbele lor – o blasfemie. Să mă expui acelor ochi și limbi ar însemna același lucru cu a lăsa o floare delicată în vânt și ger.

De data asta, împăratul merse singur, dar apoi nu se mai duse niciodată. Începu să neglijeze treburile Curții și lăsa cameristele prințesei să transmită mai departe edictele lui. În cea mai mare parte a timpului, ele îi răstălmăceau cuvintele după cum le convenea. În curând, nenorocirile se țineau lanț. Lacurile secau; cocorii migrau, luând cu ei țipetele gălăgioase – chiar și cei pictați pe mătase de artiștii de la Curte. Munții impunători se sfărâmau de la mijloc; râurile își schimbau cursul. Unii oameni rămaseră fără sursele de apă indispensabile vieții; alții aveau prea multă apă, iar drumurile și satele, ba chiar și orașele lor erau inundate.

Când prințesa Agon-tso, copilul împăratului cu împărăteasa-demon, ajunse la majorat, țara aproape că nu mai putea fi salvată. Între timp, dregătorii își dăduseră seama că împărăteasa Ngima Khrice nu venise din palatul neamului Dragon, ci apăruse din sângele a nouă femei-demon.

Trei zei deghizați într-un șchiop, un orb și un mut fură trimiși în ajutor. Sosiră în capitală cu un bou și un măgar. În piața din fața palatului, legară cozile celor două animale și începură spectacolul. Mutul dansa, orbul cânta și șchiopul făcea scamatorii. Lumea îi salută bucuroasă. La asfințit, neputându-și înfrânge curiozitatea, împărăteasa Ngima Khrice își acoperi fața cu o eșarfă din mătase și urcă în turnul de pază care dădea spre piață. Însă când soarele, care se apropia de linia orizontului, își trimise ultimele raze strălucitoare, luminând turnul, o pală de vânt îi desfăcu eșarfa și frumusețea ei fu expusă privirii mulțimii. Ochii lor se delectară cu ea, din gură li se revărsară laude și astfel frumoasa sirenă căzu în puterea unei vrăji rele.

După ce se întoarse în palat, se îmbolnăvi. Nu mai voia să vadă pe nimeni. Numai fiica ei avea voie să o viziteze, dar și ea vedea numai draperiile groase drapate în jurul patului. Din spatele acestora, îi auzi pe tatăl ei spunând:

— Am chemat cei mai renumiți vraci din țară și am cheltuit mult aur din vistierie ca să-i plătesc. De ce nu te vindeci?

— Nu m-aș putea vindeca nici dacă ai folosi toată bogăția țării, zicea împărătească, plângând cu suspine.

— Nu se poate face nimic?

— Ochii și gurile supușilor tăi m-au blestemat, așa că trebuie să mor. Dar mă voi întoarce la tine.

— Te vei naște din nou? N-o să mai iubesc nici o altă femeie.

Împărăteasa îi spuse că se va întoarce numai dacă el făcea întocmai cum îi zicea ea: după ce murea, trupul trebuia să îi fie înfășurat în mătasea cea mai fină și pus într-o cameră întunecată, în care nu pătrundea lumina.

— Trebuie să poruncești ca soarele să fie redus la tăcere cu aurul din tezaur, luna, cu argintul și stelele, cu scoicile de sidef. Nici o pasăre nu trebuie să fie în văzduh și niciun pește în apă, iar în aer nu trebuie să sufle nici măcar o adiere de vânt.

Ea avea să stea nouă ani în locul acela întunecat și tăcut. După aceea, avea să fie și mai frumoasă. Mai mult de atât, avea să fie nemuritoare.

— Tu vei dobândi nemurirea, dar eu voi muri, zise împăratul.

— Te voi ajuta să capeți nemurirea, răspunse împărăteasa, cu glas stins.

Știind că așa ceva era cu neputință, împăratul fu copleșit de durere. Însă împărăteasa-demon știa că viața ei atârna de un fir de păr, așa că adăugă:

— După moartea mea, trebuie să poruncești să fie distruse toate podurile care duc spre Gling și să fie închise toate debarcaderele pentru feriboturi. Vestea morții mele nu trebuie să ajungă niciodată în Gling.

— De ce?

— Gesar va veni să-mi ardă trupul și nu mă voi putea întoarce la tine. Ține minte asta.

Prințesa Agon-tso auzi fiecare cuvânt.

După câteva zile, împărăteasa muri și prințesa fu cuprinsă de o durere adâncă, dar tatăl ei era de o mie de ori mai îndurerat. Petrecea fiecare noapte în camera izolată, dormind lângă împărătească pentru a-i încălzi trupul. Soarele, luna, chiar

și cele mai lipsite de strălucire stele dispărură din China, iar țara se cufundă în întuneric. Păsările nu mai ciripeau, florile încetară să mai înflorească și oamenii nu mai cântau. În cele din urmă, prințesa înțelese că mama ei era un demon, venit să provoace haos în lumea oamenilor. Dacă renăștea, cine putea ști ce calamitate urma să se abată asupra țării? Fata, care avea o inimă bună, hotărî că demonul trebuia ucis și că în țară trebuia să revină lumina. Vorbi despre asta cu fetele alături de care crescuse și deciseră să folosească porumbeii mesageri pentru a cere ajutorul Regelui Gesar.

Astfel ajunse la curtea lui Gesar scrisoarea brodată în beznă cu fir de aur, pe mătase neagră. Ceea ce îi nedumeri fu metoda de ucidere a demonului: o împletitură din pietre prețioase verzi, albe, roșii, galbene și verde-închis, purtată de un *yaksa* pe nume Asal Lokhra. Toată lumea știa de existența lui, dar nimeni nu știa unde putea fi găsit.

Atunci îl auziră pe Khrothung cântând în temniță:

— Trebuie să întrebi norii, dacă vrei să știi când va cădea ploaia. Norii zboară mai sus decât aripile șoimilor, dar cel care știe unde se află Asal Lokhra e închis în temnița regelui.

Auzindu-l, curtenii începură să chicotească, dar zâmbetele dispărură sub privirea aspra a regelui. Khrothung cânta mai departe.

— Era cât pe ce să-l omor pe prizonier, dar acum descopăr că încă mai este folositor, râse Gesar, poruncind să fie adus Khrothung.

Când acesta se află în fața sa, îl întrebă:

— Y*aksa* poartă, într-adevăr, o împletitură de pietre prețioase? Unde se află el acum?

— Mărit rege, am mâinile strâns legate și limba îmi e fără astâmpăr.

— Dar limba ta este încă foarte pricepută la vorbă, deși moartea te pândește. Ești un laș. Acum de ce nu ți-e frică?

— Frica e fără rost când urmează să mori. Iar nepotul meu încă are nevoie de mine pentru a înfrânge demonul din China.

— Dezlegați-l.

De îndată ce i se scoaseră funiile de la mâini, Khrothung căzu în genunchi în fața regelui, zicând:

— Îți mulțumesc că mi-ai cruțat viața.

Povestitorul

Dajian Lu

Dajian Lu era denumirea străveche a unui loc pe care oștile Manchu îl foloseau ca loc de plecare pentru o expediție militară într-o țară străină. Ei au construit acolo furnale – *lu* – pentru a făuri vârfuri de săgeți, dându-i locului acest nume. Mai târziu, a fost redenumit Kangding. Trecu un secol, apoi mai multe, și locul deveni un oraș mare și aglomerat de la graniță, unde călătorii veneau și plecau nestânjeniți, iar alpiniștii își refăceau stocul de echipament pentru ultima dată în centrele de aprovizionare aflate în aer liber. Țăranii veneau în oraș să-și vândă ciupercile și plantele medicinale, iar păstorii veneau cu brânză și unt.

Acum, de hotelul cel mare din oraș era agățat un banner din pânză roșie, pe care scria: „Felicitări cu ocazia deschiderii

Conferinței Științifice despre Gesar“.

Jigmed, care cutreiera pășunile, fu adus la hotel într-un jeep. Acolo îl văzu pe savantul care îl descoperise și în seara aceea cântă povestea despre biruirea demonul din China, intitulată „Consoarta Meza fură prin vicleșug unelte fermecate“. Bătrânul savant o traduse în mandarină și în engleză.

A doua zi participă la sesiunea de dimineață a lucrărilor conferinței, dar nu reuși să priceapă despre ce se discuta. În timpul mesei de prânz, se holbă la candelabrul de deasupra capului său, dar încetă când, spre jena lui, băgă de seamă că lumea îl privea.

— La ce te uitai așa? îl întrebă bătrânul savant.

— Atât de multă sticlă… Îmi era teamă că ar putea să cadă, răspunse Jigmed.

— Tinere, aceea nu e sticlă. E cristal.

— Atât de mult cristal? zise Jigmed, făcând ochii mari.

— Ești surprins? În cântecele tale, cânți despre imensele cantități de cristal pe care Gesar le obține din tezaurele dușmanilor săi.

— Dar e doar o poveste, pe când candelabrul ăsta e adevărat…

Cuvintele sale fură auzite întâmplător de un expert în legenda lui Gesar, care stătea în apropiere.

— *Grungkan* crede că cristalul și alte comori există doar în povești, că nu ar putea exista în asemenea cantități în viața reală? întrebă acesta.

Un profesor de la altă masă se mută lângă ei, spunând:

— Se pare că nu sunt singurul care pune la îndoială credibilitatea poveștii, dacă până și un *grungkan* faimos se îndoiește.

Cu un braț pe după umerii lui Jigmed, continuă:

— Maestre Povestitor, spune-mi de ce nu crezi că povestea e adevărată.

— Dar n-am zis asta, protestă Jigmed, înroșindu-se la față.

— Dar ai sugerat că astfel de lucruri se pot petrece doar în povești.

— Nu vorbeam despre povești. Spuneam doar…

Ridică privirea spre candelabrul din cristal și se bâlbâi:

— Eu… eu… eu nu zic că povestea…

— Ar trebui să-l lăsăm să cânte, interveni prietenul lui Jigmed.

Bătrânul savant îl conduse pe Jigmed de la masă, în jos pe scările late, scoțându-l afară, până la râul cu ape repezi care curgea prin centrul orașului. Briza care adia dinspre râu îi limpezi capul și Jigmed zise:

— Nu-mi plac oamenii ăia.

— Nu te așteptai să dezbatem la o conferință dedicată lui Gesar dacă povestea e adevărată sau nu, așa-i? râse savantul.

Jigmed scoase un zgomot din gâtlej, aprobând.

— N-ar fi trebuit să te amestec în treburile astea. Am sugerat să te invităm doar ca să cânți pentru specialiști.

— Vreau să plec înapoi.

Privirea lui Jigmed se întoarse spre vest, urmând cursul râului. Știa că dincolo de vârful de la capătul canionului se afla Khampa, cu pășunile sale, cu munții cu creste înzăpezite și lacuri albastre ca nestematele. La trecătoarea din munți, șoseaua principală se ramifica precum un copac; fiecare drum secundar ducea la un sat din vale sau la o pășune de munte. Un povestitor era asemenea unei păsări, zburând printre aceste ramificații înainte de a se așeza pe una pentru a-și cânta

minunatul său cântec. De generații, așa călătoriseră poveștile printre oameni.

— Cunoști toate acele locuri, îi zise Jigmed savantului vârstnic. De cealaltă parte a muntelui se află Minyag, iar dacă o ții spre vest, ajungi la pășunea Ashug, unde s-a născut Gesar, cu lacul în care s-a scăldat Brugmo. Apoi ajungi la locul unde se afla așezarea tribului armurierilor. La nord sunt lacurile sărate, iar dacă mergi în aval, de-a lungul marelui fluviu, vezi culmile abrupte și munții înalți din Monyul.

Bătrânul savant îi zise lui Jigmed că, de astă dată, nu l-a invitat acolo doar ca să cânte. Un artist al poporului era o comoară națională, iar comitetul de specialiști urma să-l numească în cadrul conferinței, Maestru al Artei Populare. Acest titlu însemna că guvernul avea să-i dea o casă, un salariu lunar și îngrijire medicală.

— Aproape ca un activist de partid.

— Eu, activist de partid?

— Guvernul nostru pune mare accent pe moștenirea noastră culturală orală, așa că noi considerăm oamenii ca tine o comoară rară, spuse savantul, emoționându-se. Nu mai zic nimic. Dar vreau să știi că m-am gândit întruna la tine, de când ne-am întâlnit prima oară.

— M-ai dus la postul de radio și mi-ai înregistrat vocea, ca s-o ascult.

— Iar tu ai fugit, râse savantul.

Jigmed rămase tăcut la amintirea acelui incident.

— De ce vorbea ea așa în studioul de înregistrări? M-am gândit că poate așa vorbea Brugmo.

— Ar fi foarte fericită dacă te-ar auzi spunând asta.

— Mă ura. Originea mea umilă era o jignire pentru ea.

— A avut remușcări și mi-a spus să-ți cer scuze din partea ei, dacă te mai văd vreodată.

— Chiar a făcut asta?

— Toate astea aparțin trecutului. Sunt bătrân și mă pregătesc să ies la pensie. Oricine cutreieră țara își pierde într-o bună zi puterea picioarelor și ar trebui să se stabilească într-un loc. Ți-ar plăcea să faci asta?

— Nu știu.

— Vino, te duc să vezi pe cineva.

Traversară un pod și o merseră pe o stradă șerpuită, până la o clădire mare și gri de beton, cu o scară slab luminată. La auzul soneriei, le deschise ușa o bătrână care ținea în mână un șirag de mătănii budiste. Când dădu cu ochii de savant, pe chip îi apăru un zâmbet larg. Jigmed îi zări dinții din aur strălucind în holul întunecos. Femeia se răsuci și strigă:

— Avem oaspeți de seamă! Fă niște ceai!

Când ajunseră în sufrageria bine luminată, Jigmed o recunoscu. Era Yangcan Drolma, femeia cu care cântase la postul de radio. Devenise o femeie bătrână și rotofeie. Când ea îl recunoscu, făcu o fața lungă, cu buzele strânse peste dinții sclipitori, dar apoi râse și îl chemă pe soțul ei, zicându-i:

— Ăsta e tipul care a fugit de la postul de radio.

Întorcându-se spre Jigmed, îi spuse:

— I-am povestit totul despre tine.

Cuvintele ei risipiră tensiunea.

— Ce *grungkan* extraordinar ai ajuns! Auzim de tine, cânți peste tot, zise bătrânul, înclinându-se și apoi atingând respectuos cu fruntea lăuta pe care o căra Jigmed. Încă mai cânți povestea eroului. Asta arată cât de mult te place zeul.

— Zeul place pe toată lumea.

— N-am auzit-o niciodată pe Yangcan Drolma cântând, cu excepția casetelor.

— Ți-am cântat o dată, zise Yangcan Drolma.

— Câteva fragmente, nu o poveste întreagă. Zeul a luat înapoi poveștile din capul tău.

Jigmed știa că zeul nu dăruia întotdeauna unui artist o poveste întreagă și, chiar dacă o făcea, putea să-i permită povestitorului să o țină minte doar pentru scurt timp. Jigmed o întrebă pe Yangcan Drolma dacă asta pățise și ea.

— După ce m-am întors de la postul de radio, am rămas la Muzeul Culturii și Artei, unde am cântat în fiecare zi, iar colecționarii de povești m-au înregistrat, zise ea. Am cântat povestea de la cap la coadă, înregistrând multe casete. Însă una a fost distrusă. O pisică a dărâmat o casetă și a scos banda să se joace cu ea, târând-o până la sobă, unde a ars. Așa că oamenii care făceau înregistrările au decis să refacă partea aceea, dar când a sosit momentul, mintea mi s-a golit și n-am mai putut găsi nici o poveste. Trei zile mi-am simțit capul ca un cer înnorat – fără oameni, cai, munți sau lacuri în el. Zeul care îmi dăruise poveștile le luase înapoi. Colecționarii de povești s-au întors după trei luni, dar au plecat cu mâinile goale. Au venit din nou după un an, apoi în anul următor, dar de fiecare dată au plecat dezamăgiți.

Yangcan Drolma zâmbi, dezvelindu-și iar dinții din aur, apoi continuă:

— Zeul mă iubește și pe mine. Altfel, cum ar putea o fiică de țăran să fie plătită de guvern ca să stea confortabil acasă și să bea ceai, fără să trebuiască să facă nimic? Jigmed, uite cât de mult m-am îngrășat. Nu trebuie să-mi fac griji pentru mâncare și îmbrăcăminte. Așa nu e chip să rămâi zveltă. Doctorii mă

sfătuiesc să merg mai mult pe jos, să urc pe munte, dar eu nu-i ascult. Dacă aș fi vrut să fac asta, aș fi rămas în sat, să muncesc la câmp și să cresc animale. Zeul vrea să am o viață bună. Mă iubește.

Monologul o obosise pe bătrână, care încheie dintr-un fotoliu confortabil:

— Beți ceai. Eu am nevoie să mă odihnesc nițel.

Spunând asta, femeia adormi.

Jigmed și savantul mai stătură o vreme înainte să plece. Ochii bătrânei se deschiseră brusc în timp ce ei mergeau spre ușă.

— Nu-ți iei la revedere, Jigmed? Iar încerci să pleci pe furiș de lângă mine? Dă-mi un pupic. Nu ai de ce să te rușinezi dacă pupi o femeie bătrână.

Își atinseră frunțile una de alta. Încăperea se umplu de mirosul puternic al ceaiului care fierbea.

— Zeul încă este cu tine. I-am simțit din nou mirosul, îi șopti femeia lui Jigmed.

După încă două zile petrecute la conferință, Jigmed îl întrebă pe savant:

— O să ajung ca ea, în cele din urmă?

— Nu știu.

— Nu vreau să fiu ca ea. *Nu voi fi* ca ea. Gesar a venit de multe ori în visele mele.

— Mulți *grungkan*-i spun asta.

— Nu mă refer la zeu, ci la regele Gesar.

Bătrânul savant cugetă, apoi zise:

— Așadar, crezi că poveștile acelea nu te vor părăsi niciodată?

— Gesar m-a întrebat în vis ce să facă în continuare.

— Carevasăzică, ești foarte încântat de tine însuți.

— Nu i-am spus că povestea este și un fel de secret.

— Pentru mine, experiența ta e adevăratul secret de neînțeles.

— Pur și simplu s-a întâmplat.

— Dar de ce s-a întâmplat așa?

— Zeitatea a vrut ca eu să îi cunosc poveștile.

— De ce în acest mod? Multora, asta li s-ar părea o prostie.

— N-ar trebui să spui asta.

— Suntem prieteni vechi, așa că pot să-ți vorbesc despre îndoielile mele.

Jigmed simți că, dacă vor continua să vorbească așa, el va jigni povestea. O simțea ridicându-se să plece.

— Îmi cer scuze, dar trebuie să plec. Povestea e supărată pe mine.

Se îndepărtă, liniștind povestea în capul său, apoi se întoarse și-l văzu pe bătrânul savant cărunt privindu-l. „Ar fi trebuit să îmi iau la revedere de la el așa cum se cuvine. Ei bine, o să cutreier marginile pământului atâta timp cât n-o să mă părăsești. Nu pot să trăiesc doar ca să fac ceai într-o casă în fiecare zi“, gândi el.

— Unde pleci? strigă savantul în urma lui.

— La Minyag.

După ce merse o vreme de-a lungul autostrăzii, apucă pe o cărăruie ce șerpuia printre tufe de azalee. Clădirile înghesuite dispăruseră, când se opri să privească înapoi. Era de parcă ar fi intrat într-o altă lume – mirosul viu al copacilor se contopea cu cel al crengilor moarte și al frunzelor căzute. Lumea animată,

luminată de un candelabru de cristal scânteietor, dispăruse. Care lume era cea reală? Nu știa. Însă cărarea șerpuită flancată de șiruri neîntrerupte de copaci i se părea familiară.

Sperie o ciocârlie care își făcea cuib în iarbă și aceasta țâșni în văzduh, printre nori. Vântul începu să bată deasupra copacilor și peste iarbă trimițând în depărtare valuri de lumină verde.

Povestea

Minyag sau Meza

În cele din urmă, Khrothung vorbi:

— Rege slăvit, împletitura fermecată, din pietre prețioase, e purtată de un *yaksa* pe nume Asal Lokhra, care se ascunde în Minyag.

— Trebuie să fie o țară îndepărtată.

— Nu, interveni Danma. Minyag este o țară vecină de la est, între Gling și China.

— De ce nu știu de ea?

— Eu nu i-am lăsat să-ți spună despre ea, zise marele dregător, adunându-și puterile.

— Carevasăzică, regele totuși nu știe tot, ceea ce înseamnă că regele nu își controlează țara pe deplin, spuse Gesar înfuriat. Cu ani în urmă, nu știam că mulți oameni trăiau în sărăcie, deși noi deschiseserăm tezaurele multor dușmani. Iar acum, o țară numită Minyag se află la mine în prag.

— O țară foarte mare, profită Khrothung de ocazie pentru a pune paie pe foc.

Regele porunci să fie desfăcută o hartă desenată pe un pergament și văzu că țara numită Minyag nu era trecută acolo.

Îngenunchind, marele dregător îi arătă o zonă neclară dintre Gling și China. Gesar văzuse harta de nenumărate ori; după fiecare victorie militară, poruncea cuiva să șteargă hotarul inițial al Glingului și să deseneze o graniță nouă, care să includă noul teritoriu cucerit. Bătând tare cu degetul pe linia de tuș, care șerpuia de la nord la sud, între Gling și China, sparse coralul montat în inelul său, dar reuși să-și înăbușe îndeajuns mânia pentru a întreba:

— Ce-i asta?

— Un fluviu. Partea sa de nord este granița dintre Gling și China, iar partea sudică ... regele știe deja despre asta.

Gesar zări o porțiune de pe hartă deosebit de neclară, unde o ceață ușoară se ridica și se risipea dinaintea ochilor săi.

— Spuneți-mi, câte mi-ați ascuns?

— Regele este înțelept! strigă Khrothung. Au ascuns țara aceea deoarece plănuiesc să comploteze cu străinii pentru a uzurpa tronul.

— Și atunci, de ce nu mi-ai zis despre intrigile lor?

Regele se tăiase la deget în inelul spart și sângele curgea pe hartă, absorbit de locul în care era situat Minyagul.

— Îmi voi trimite oștile să facă una cu pământul țara asta, care se ascundea în văzul lumii.

— Eu voi fi avangarda regelui, zbieră Khrothung.

— Regele nu trebuie să înceapă un război așa de ușor, îl sfătui marele dregător pe Gesar. Gling și Minyag au convenit să rămână în relații prietenești. Lasă-mă să-ți spun tot. Va fi timp

berechet să hotărăști ce-i de făcut. La început, când a fost întemeiat Glingul și ți-ai amânat întoarcerea acasă după ce ai învins țara demonului, Hor a trimis o oaste mare, să cotropească Glingul. Minyagul, situat la est, își ținea trupele la graniță, cu aceeași intenție. La vremea aceea, Minyagul era condus de doi frați, Regele Dharma Yutse Tonpa și Regele Lumesc, Yu-ngog Tonpa. Inima celui dintâi era aspră ca oțelul negru, pe când inima celui de-al doilea era gingașă precum jadul alb. De obicei, regele Dharma lua toate deciziile, iar Yu-ngog Tonpa hotăra numai când fratele său se izola în contemplare. Când Horul și-a început planul de invazie, Yutse Tonpa i-a spus fratelui său că trebuie să-și trimită trupele în același timp cu Horul pentru a distruge Glingul. Altfel, Glingul avea să devină o amenințare și nimeni nu avea să mai poată dormi sau mânca în pace. Tânărul rege din Gling, se zicea, se delecta într-atât cu femei și băutură, că uitase să se întoarcă în țara sa. Glingul avea treizeci de eroi războinici, dar, fără un conducător, nu puteau să facă nimic. Era o ocazie perfectă ca Minyagul să-și unească forțele cu Horul, pentru a distruge Glingul. Nevrând în a porni un război, fratele mai mic a răspuns că toată lumea zicea că Gesar e un zeu trimis din Cer să scape oamenii de suferință. Și că ei nu ar trebui să distrugă o țară bună numai pentru a ajuta la ascensiunea unei țări de agresori. Dar, în final, el și-a ascultat fratele și a trimis la graniță o armată, cu armele îndreptate spre vest, așteptând cel mai prielnic moment pentru a ataca.

Marele dregător își izbi fruntea de pardoseală, apoi continuă:

— La vremea aceea, regele zăbovea în țara demonului și Khrothung uneltea cu dușmanul. Gyatsa Zhakar era în zona

graniței de nord, respingând atacurile cotropitorilor, așa că eu n-am avut de ales și am luat cu mine câțiva însoțitori până la granița răsăriteană, pentru a negocia cu Minyagul. Din fericire, Yu-ngog Tonpa știa că regele nostru e un zeu trimis din Cer pentru a ajuta oamenii și și-a convins fratele să semneze un tratat de pace prin care ne asiguram că țările noastre nu se vor ataca niciodată una pe alta.

— Și de ce nu mi-ai spus adevărul când m-am întors? întrebă regele, rușinat.

— Regele avea poruncă din Cer să nimicească demonii și nu ar fi îngăduit niciodată ca o țară învecinată să răspândească magia în munți. În Minyag sunt mulți oameni cu puteri demonice. De aceea ți-am ascuns adevărul. Acum, regele știe tot.

— Oamenii sunt atât de complicați, oftă regele. Cum pot ști ce e bine și ce e rău?

Gesar se întoarse în haremul său regal. Însă Meza, plină de remușcări din pricina faptelor sale, alese să nu petreacă noaptea cu el. Când răsări luceafărul de dimineață, se hotărî să plece singură în Minyag, pentru a aduce împletitura fermecată. Se sculă și începu să se pregătească de călătorie.

Nici Brugmo nu-și petrecu noaptea cu regele, căci era îngrijorată din cauza lungii călătorii în China, a munților înalți și a fluviilor mari peste care trebuiau să treacă oamenii, precum și din cauza frumoasei prințese chineze. Cu inima arzând de focul geloziei, se îmbrăcă și merse în grădina cea mare, în lumina slabă a lunii. Acolo o zări pe Meza, într-o mantie neagră.

— Pot să întreb unde merge Meza, Sora Mai Tânără? o strigă Brugmo.

— În Minyag, să aduc împletitura și să-mi ispășesc vina, zise Meza, cu lacrimile șiroindu-i pe obraji.

— L-ai mai fermecat pe rege o dată, când l-ai reținut în țara demonului, îi spuse disprețuitor Brugmo. Acum ai de gând să-l aștepți în Minyag.

Meza îngenunche în fața lui Brugmo, zicând:

— Știu că încăpățânarea mea de a-l păstra pe rege numai pentru mine a avut urmări grave și mi-am exprimat remușcarea în fața lui Buddha, în repetate rânduri. Dar de data asta chiar merg să-mi răscumpăr greșeala. Soră dragă, lasă-mă să plec, te rog. Dacă mă voi întoarce teafără, îmi voi rade capul și voi trăi departe de lume, călugărindu-mă. Dacă nu mă voi întoarce, va fi o pedeapsă dreaptă.

Apoi se ridică și plecă, fluturându-și mantia, de parcă ar fi vrut să își ia zborul ca un cocor, cu aripile întinse.

Lacrimile lui Meza stinseră focul din inima lui Brugmo.

— Voi merge cu tine, zise ea. Știu vrăji care te vor ajuta. Iar dacă te duci acolo ca să-l aștepți pe rege, atunci nu o să mai fie doar al tău.

Scrise repede o scrisoare pentru rege și i-o puse lângă pernă, rugându-l să trimită o oaste care să le salveze pe cele două consoarte ale sale, dacă acestea nu se întorceau în zece zile. Apoi, cele două femei își preschimbară mantiile în aripi și zburară spre Minyag la prima geană de lumină.

La răsăritul soarelui, în față le apăru un munte înalt, iar călare pe munte ședea Gesar, ca un uriaș, având în spatele său razele aurii. Cele două consoarte își strânseră aripile și îngenunchează dinaintea lui.

— Știu ce faceți și vă dau binecuvântarea mea, le zise el, ajutându-le să se ridice.

Femeile se înclinară adânc.

— Însă nu trebuie să vă grăbiți atât de tare. Ar trebui să vă pregătiți cum se cuvine pentru călătoria spre Minyag.

Cei trei zburară la poalele muntelui. Acolo, într-un crâng, fusese ridicat un cort mare. Toate consoartele, în afară de Atag Lhamo, care staționa cu trupele la graniță, se adunară pentru un banchet, la care Gesar le învață pe femei vrăji de transformare. Khrothung le spuse cum să ia împletitura fermecată de pe capul lui *yaksa* Asal Lokhra: aveau nevoie de rădăcina unei anumite specii de bambus care creștea în forma unei palme de om, cu excrescențe care semănau cu niște degete. Dacă se rostea o incantație, acestea puteau fi făcute să se deschidă și să se miște, ca degetele omenești. Numai această rădăcină putea apuca împletitura din pietre prețioase.

Deghizate în cocori albi, cele două consoarte fâlfâiră din aripi și își luară zborul. Dar când ajunseră deasupra Minyagului, nu reușiră să vadă nimic, căci Regele Dharma, practicându-și magia în munți, iscase o ceață deasă, care ascundea pământul. Folosindu-se de vrăjile învățate, consoartele își făcură aripile foarte mari și le fâlfâiră cât de tare putură, îndepărtând norii și ceața și dând la iveală un cer albastru și senin, cu întinderea deschisă de pământ de dedesubt, înconjurată de munți cu râuri sinuoase. Pe malurile apelor se înșirau ordonat case.

După ce făcură un ocol scurt prin văzduh, femeile observară locul unde trei munți se întâlneau la confluența a două râuri și unde un crâng de bambus emana o strălucire verde. Plutiră în jos pe un curent de aer și luară gheara de bambus.

— Transformă-te!

Recitară incantația și rădăcina se mișcă, întocmai ca o mână de om.

Pe când se întorceau în văzduh, Brugmo râse și zise:

— Dacă ar fi venit regele după ea, cine știe prin câte trecători ar fi mers sau câți oșteni ar fi omorât?

Însă Meza, mai prevăzătoare, se miră cu voce tare:

— E ciudat că am luat cu atâta ușurință rădăcina asta fermecată de la regele din Minyag, de vreme ce el are puteri magice atât de mari.

Sub ele apăru un lac înconjurat de o dumbravă cu arbori de un verde-aprins. Pe crengile acestora erau stoluri de păsări viu colorate, iar din ei se înălța parfum de flori.

— Zburăm de mult timp și sunt obosită, zise Brugmo. Hai să ne odihnim un pic lângă lac.

Culeseră flori și își făcură cununi pe care și le așezară pe cap, apoi merseră să se hârjonească în apă, care era mai caldă decât cea a lacurilor de munte din Gling. Brugmo își lepădă mantia din pene și intră în apă, iar Meza și-o dăduse jos pe a ei, dar încă nu apucase să ajungă în apă, când un copac de lângă lac se transformă într-un general fioros, cu chip palid.

— Ha! zbieră el. Înțeleptul nostru Rege Dharma a zis că ar trebui să vă așteptăm aici.

Meza îmbrăcă mantia din pene, dar șovăi când o văzu pe Brugmo în apă, cuprinsă de panică.

— Suntem zâne din Ceruri, nu femei de rând! strigă Meza.

— S-ar putea să fiți mai frumoase decât zânele, dar sunteți oameni din Gling. Regele meu zice că o să vă iubească mai mult decât v-a iubit Gesar vreodată, dacă veți veni cu mine și veți înapoia comoara pe care ați furat-o.

— Ajută-mă, Meza! țipă deznădăjduită Brugmo.

Lepădase toate hainele, în afară de un văl de mătase și, pe când se îndrepta spre țărm tremurând, mătasea udă i se lipea de trup. Se albi la față de rușine.

— Soră dragă, voi distrage atenția tânărului general, în timp ce tu zbori de aici cu comoara, zise Meza printre lacrimi, scoțându-și veșmântul din pene și punându-l pe Brugmo.

— Care dintre voi e Brugmo, consoarta preferată a lui Gesar?

Aruncându-i o privire lui Brugmo, Meza zise cu un surâs dulce:

— Eu sunt renumita frumusețe Brugmo. Îmi voi aduce omagiile regelui din Minyag. Cât despre sora mea, las-o să se întoarcă acasă, pentru a le spune tuturor că sunt teafără.

Bărbatul le măsură din ochi, dar nu vorbi.

— Uită-te la ea, zise Meza. Și-a dezvăluit trupul privirilor tale. Se sperie la primul semn de pericol. Se poartă ca o consoartă favorită?

Asta îl convinse:

— Voi fi îngăduitor, atâta vreme cât nu te împotrivești.

Dar când Brugmo auzi cele spuse de Meza, își alungă temerile și zise:

— Un pas în față valorează cât o sută de armăsari frumoși, iar un pas în spate valorează cât o sută de iaci. O sută de bărbați se holbează și o sută de femei oftează din cauza ghinionului lor când mă văd. Eu sunt consoarta preferată a lui Gesar, Regina din Gling, a cărei frumusețe e cunoscută pretutindeni.

Privirea ei cochetă îl fâstâci atât de tare pe general, încât deschise un sac din piele de om, din care ieși un vârtej care le trase pe ambele femei înăuntru. Își aruncă sacul pe umăr și porni spre capitală. Femeilor, înghesuite în sacul întunecat, li se părea fără rost să se plângă.

Când fură eliberate din sac, Meza văzu că Brugmo se transformase într-o vrabie, în vreme ce ea însăși părea să fi devenit o pasăre. Zgomotul oamenilor le răsuna în timpane ca tunetul. Privind în sus, îi văzură pe cei doi regi din Minyag așezați pe tronurile lor, ca niște munți impunători.

— A fost un șiretlic, zise regele Dharma, cu mare satisfacție. Cum altfel puteau să încapă doi oameni într-un sac din piele de om?

Brugmo își dă seama acum că și ea, la fel ca Meza, fusese transformată într-o pasăre necunoscută și ciripi mânioasă. Temându-se de pierderea frumuseții chiar mai mult decât de pierderea vieții, se repezi să ciugulească ochii regelui, dar el scutură clopoțelul de bronz pe care îl ținea în mână și lumina aurie a acestuia o doborî din aer.

— Transformați-vă, porunci regele.

Femeile își recăpătară forma omenească.

— Care dintre voi e Brugmo?

— Eu, răspunse iute Brugmo, temându-se că Meza va încerca din nou să se dea drept ea.

— Legați-o și prindeți-o cu piroane de un stâlp.

Fratele lui dădu să-l oprească, dar Regele Dharma zise:

— Ai încredere în mine.

Apoi, cu un zâmbet, continuă:

— Așadar, tu ești Meza.

Meza privi în lături, tăcută.

— Am avut norocul să ne întâlnim cu mulți ani în urmă. Nu-ți aduci aminte? Fiindcă sunt generos, nu le-am spus să înfigă în tine piroane de bronz. Pe când te aflai încă în țara demonului, m-am dus acolo să vorbesc cu regele-demon. Am gustat vinul pe care mi l-ai oferit și de aceea sunt bun cu tine acum.

— Dacă regele este cu adevărat bun, nu ar trebui să uite pactul pe care l-a încheiat cu Glingul.

Vorbele ei îl înfuriară pe Regele Dharma, care interveni:

— Cu ani în urmă, bunătatea fratelui meu m-a împiedicat să atac Glingul când era slab. Dar acum Glingul se poartă cu Minyagul de parcă aceasta nu ar fi existat. Nu ni se arată nici un fel de recunoștință, nici măcar un simplu salut. Acum, că Glingul a devenit puternic, uită de legăturile sale de dinainte, mai rău, ați venit să ne furați comoara. Veți fi urmate de o oștire condusă de Gesar. Ne răsplătiți bunătatea cu nerecunoștință.

— Nu poți spune că ești un călăreț desăvârșit dacă îți fososești biciul pe un măgar. Voi sta de vorbă cu tine numai dacă nu te vei purta rău cu regina.

Regele porunci ca Brugmo să fie dezlegată. Văzând cât de blând se purta Regele Lumesc cu Brugmo, Meza se gândi că poate va reuși să-l ajute pe Gesar și să o salveze pe Brugmo, dacă ar găsi o modalitate să scape de Regele Dharma cel rău și să trateze cu fratele mai mic al acestuia. Așa că se adresă Regelui Dharma:

— Regele-demon m-a tratat cu bunătate iubitoare în țara sa. Cum aș putea să-l uit? Eu și dregătorul Sheng-ngon am jurat să-l răzbunăm. Mărite rege, acum Sheng-ngon este la conducerea țării demonului. Dacă ni te vei alătura, putem purta război cu Glingul. Mă întreb doar dacă mărețul rege poate să ne asigure izbânda.

— Prea bine. Îl voi trimite pe fratele meu în țara demonului, să comploteze cu Sheng-ngon.

— Mă tem că Regelui Lumesc îi va fi greu să…

— Ai dreptate. Fratele meu ia lașitatea drept bunătate. Yu-ngog Tonpa, rămâi cu Meza și fii cu ochii pe Brugmo. Mă voi

duce eu la Sheng-ngon și mă voi întoarce peste câteva zile, cu vești bune.

Spunând acestea, încălecă pe o pasăre și zbură spre nord.

După ce Yutse Tonpa plecă, Brugmo și Meza făcură tot posibilul să îl farmece pe regele mai tânăr. Deși vrăjit de frumusețea lui Brugmo, el se plictisi în curând de vorbăria ei și preferă să bea cu Meza, a cărei sinceritate îl făcu să o îndrăgească. Gândurile lui Meza erau la Gesar, care vorbea iar de întoarcerea în Cer.

— Pot deveni nemuritoare? îl întrebă ea pe Yu-ngog Tonpa.

— Unii spun că trebuie să practici magia, ca fratele meu. Alții sunt de părere că depinde de norocul fiecăruia. Nu știu…

— Trupul meu va deveni fum și țărână pe lumea asta, zise Meza și începu să plângă.

— La un moment dat, Gesar se va întoarce în Cer, spuse Yu-ngog Tonpa, luându-o cu gingășie de mâini. Dar dacă dorești să rămâi în Minyag, noi doi am putea trăi împreună până la adânci bătrâneți.

— Mărite rege, Gesar nu va îngădui niciodată ca o consoartă de-a lui să devină soția altui bărbat.

— Atunci, o să aștept până când se va întoarce în Cer și apoi voi veni la tine.

Și Meza îi spuse regelui adevărul:

— Nu e cum a crezut Regele Dharma. Nu există nici un plan de cucerire a Minyagului. Dar, dacă mă vei ajuta, poate că Gesar îmi va îngădui să rămân aici ca tovarășa a ta.

În noaptea aceea, săvârșiră ritualul de nuntă. Apoi, Yu-ngog Tonpa deschise cele optsprezece depozite aflate în stăpânirea sa și Meza căută în ele, până găsi o bucată de santal inimă-de-șarpe, într-o cutie neagră de metal. Cu ajutorul acesteia, puteau

călători fără primejdie prin pădurile înăbușitoare din China, căci lecuia bolile provocate de miasmele nesănătoase. Apoi, în timp ce Yu-ngog Tonpa dormea, Meza se furișă din pat și găsi încăperea în care era ținută prizonieră Brugmo. O ajută să îmbrace mantia cu pene și îi zise să se întoarcă degrabă în Gling, ducând rădăcina ca o mână și lemnul de santal. Brugmo nu zăbovi nici o clipă și, înălțându-se pe cerul nopții, zbură spre Gling în lumina lunii.

Între timp, Yutse Tonpa zbura la Sheng-ngon. Acesta, când îi auzi râsul, știu că sosise regele din Minyag. Se tot întrebase de ce Meza și Brugmo nu se întorseseră din călătoria în Minyag și deschise poarta pentru a-și întâmpina oaspetele, nerăbdător să afle vești despre cele două consoarte. Regele din Minyag îi povesti repede lui Sheng-ngon despre planul lui Meza și îi ceru să își adune oastea.

— Trebuie să văd un mesaj scris de Meza.

— N-a avut timp să scrie, bătu Yutse Tonpa din picior.

— Are cumva regele un lucru de la consoartă, în chip de dovadă?

Nu avea.

Totul îi deveni limpede lui Sheng-ngon: Meza și Brugmo erau prinse în Minyag, iar el trebuia să-i dea lui Gesar această veste.

— Nici eu, nici Meza nu l-am uitat pe fostul rege. Dar, fără o scrisoare sau un semn de la ea, nu pot să-ți urmez ordinele.

Yutse Tonpa nu avu de ales și se întoarse în Minayg, iar Sheng-ngon îi trimise un mesaj lui Gesar. Când Yutse Tonpa reveni cu o dovadă, Sheng-ngon își dădu imediat consimțământul: peste douăzeci și una de zile, oștile din fosta

țară a demonului aveau să-și unească forțele cu cele din Minyag pentru a ataca Glingul.

Întorcându-se vesel din țara demonului, Yutse Tonpa puse să se organizeze un ospăț de bun-venit și îi porunci lui Meza să îi țină companie. Îngrijorată, femeia înălță pocalul pentru a-l felicita și, temându-se că el ar putea întreba de Brugmo, făcu în așa fel încât regele avu mereu cupa plină cu băutură. În curând, acesta se cufundă într-un somn adânc.

Sheng-ngon porni la drum să-l vadă pe rege. După ce-i ascultă raportul, Gesar îl întrebă:

— Ce plănuiești să faci?

— Îmi voi duce oastea în locul stabilit de regele din Minyag. Când va sosi timpul, armata din țara demonului, sub un steag roșu, și trupele din Minyag, sub un strag negru, vor sosi în locul în care Glingul va avea pregătită o ambuscadă. Noi, dinăuntru, și tu, din afară, ne vom uni forțele pentru a nimici Minyagul, răspunse Sheng-ngon.

Gesar se întoarse spre Gralha, care era lângă el:

— Sheng-ngon e un om curajos și deștept. Te poți baza pe el în viitor.

— Pentru a ajunge în Minyag, trebuie să traversezi optsprezece trecători periculoase, acoperite cu zăpadă, îi reaminti Gralha regelui. E cu neputință ca oștenii pedeștri să poată ajunge acolo la ziua hotărâtă.

Spunându-le slujitorilor să-i aducă mai multe plante verzi de coada-calului, Gesar îi zise lui Sheng-ngon că, dacă își legau aceste cozi de mijloc, puteau traversa trecătorile nevătămați.

Sheng-ngon ajunse în Minyag în ziua convenită, iar Yutse Tonpa le oferi lui și generalilor săi de vază un banchet. Neliniștit de hotărârea fermă a fratelui său de a invada Glingul, Yu-ngog Tonpa încercă să-l descurajeze, spunând că nimeni nu se putea măsura cu puterile lui Gesar.

— Mărite rege, răspunse Sheng-ngon, nu previi necazurile fiindcă ai închis ochii, la fel cum tunetul bubuie chiar dacă îți astupi urechile. Gesar va ataca, oricum ar fi.

Peste zece zile, Sheng-ngon conduse oastea din Minyag în capcana întinsă de Gling. La început, oștenii din Minyag se luptară, dar apoi văzură că soldații din țara demonului li se întorseseră împotrivă. Până la asfințit, jumătate din oștenii Minyagului căzură. Atunci, Gesar veni călare pe câmpul de luptă și îl captură pe regele din Minyag. Cu un geamăt, regele închise ochii și își dezgoli gâtul, să i se taie capul.

— Așteptați! strigă Gesar. Aud remușcare în suspinul acestui om. Yutse Tonpa, spune-mi la ce te gândești.

— Rege Gesar, tot ce-ți cer e să te gândești la pactul dintre țările noastre și să-mi tratezi supușii bine. Fratele meu, Yu-ngog Tonpa, e un om bun și e loial Glingului. Cruță-i viața, dacă acest lucru e pe placul tău.

— Ar trebui să te trimit în iad, dar cuvintele tale m-au înduplecat. Nu te teme. Îți voi conduce sufletul pe un tărâm budist pur.

Apoi, din palma lui Gesar ieși o lumină strălucitoare și trupul lui Yutse Tonpa se prăbuși la pământ, dar sufletul lui se înălță pe un Tărâm Pur, unde nu exista nici teamă, nici fericire, nici dorință.

Povestea

Moartea lui Khrothung

Când văzu că Gesar trimisese sufletul regelui din Minyag pe Tărâmul Pur, Khrothung îi ceru regelui din Gling să facă Minyagul una cu pământul. Însă Sheng-ngon îl sfătui pe rege să dea dovadă de bunătate.

— Sheng-ngon are dreptate, zise Gesar, zâmbind. Voi lua cu mine doar câțiva dregători, ca să o aducem înapoi pe Meza și împletitura fermecată. Va fi de ajuns.

Apoi încălecă și porni spre Minyag. În timp ce galopa, calul cânta cu glas omenesc:

— Zbor precum un erete de stuf. Coada mea se întinde ca o cascadă de o mie de li înălțime. Le strig zeilor din Cer: „Ajutați-ne să deschidem ușile munților înzăpeziți din Minyag!“.

Și munții impunători care stăteau unul lângă altul la graniță începură să se miște, dezvăluind un șir de canioane. Când regele din Gling și însoțitorii săi intrară călare în văile întunecate, Minyagul, care fusese izolat în spatele munților, se deschise către lume.

La palatul din Minyag, Yu-ngog Tonpa și Meza coborâră treptele abrupte pentru a-i întâmpina. După ce îi oferi lui Gesar o *hada*, Yu-ngog Tonpa îi zise:

— Onorate rege Gesar, Leule din Gling, îți mulțumesc că nu mi-ai trimis fratele în iad. Acum, dacă îmi vei cruța supușii de suferințele războiului, sunt gata să-ți dăruiesc tot ce are Minyagul.

— N-am adus cu mine nici măcar un singur oștean, îl liniști Gesar. Glingul nu râvnește nici măcar la un strop de rouă din

Minyag și nu vom lua nici măcar o umbră de parfum de la florile de pe pajiștile voastre. Vei rămâne regele Minyagului.

Meza îi întinse lui Gesar mâna ei frumoasă, spunându-i:

— Slăvite rege, m-am născut în Gling și am fost fiica preferată a părinților mei înainte de a-ți deveni consoartă iubitoare. Dar l-am slujit pe regele din țara demonului cât timp am fost captivă acolo și te-am făcut să-l pierzi pe marele erou al Glingului, Gyatsa Zhakar, iubitul tău frate. Acum am devenit încă o dată consoarta unui alt rege. Slăvite rege, nu doresc să mai trec de la un bărbat la altul. Te implor să-mi dai voie să rămân în Minyag pentru tot restul vieții.

— Meza, nu ai nici o vină, zise Gesar, ajutând-o să se ridice în picioare. Oamenii din Gling știu acest lucru, la fel și zeii din Cer. Grăbește-te de te pregătește să te întorci în Gling, cu mine.

La o fluturare a mâinii lui Gesar, mantia din pene a lui Meza se înfășură în jurul femeii; o altă mișcare a mâinii lui o înălță în aer. Ea dădu de trei ori ocol deasupra palatului din Minyag, strigându-și bucuria și durerea cu glas de cocor.

Yu-ngog Tonpa simțea că inima îi fusese străpunsă de un pumnal, dar, neîndrăznind să-și arate suferința în fața lui Gesar, le ură regelui și dregătorilor săi bun-venit la banchetul din palatul său și întrebă ce altă comoară dorea din Minyag. Gesar îi povesti despre împletitura bătută cu nestematea aflată în stăpânirea lui *yaksa*.

Yu-ngog Tonpa știa de existența lui *yaksa* căci Asal Lokhra fusese un prieten apropiat al fratelui său, însă nu știa unde își făcea acesta magia. Îi dădu lui Gesar aceleași chei pe care i le dăduse lui Meza, spunând:

— Nu pot să te ajut cu împletitura, dar ai îngăduința mea să iei ce dorești din tezaurul nostru.

Gesar și oamenii lui se duseră să deschidă tezaurul. Acolo, găsiră un vas făurit din piatra unui meteorit, plin cu ulei din inima unui cerb moscat. Yu-ngog Tonpa le spuse să se ungă pe corp cu acel ulei, ca să fie protejați când vor trece prin pădurile dese din China, pline de șerpi veninoși și de insecte și animale dăunătoare.

Apoi, Gesar și dregătorii săi se întoarseră în Gling.

Când vestea întoarcerii regelui ajunse la Brugmo, aceasta ieși din palat ca să-l întâmpine, îmbrăcată în cele mai frumoase haine ale ei. Chipul ei oval era ca luna la căderea serii, sprâncenele-i arcuite erau precum munții îndepărtați, unde abia s-a topit zăpada. Când privea în jur, părea că o adiere mângâia luciul unui lac. Strălucea ca un vis.

Ea îi dădu regelui comoara pe care o adusese din Minyag.

— Vom ține minte cu toții ce ați făcut tu și Meza, zise Gesar.

Brugmo nu fu pe deplin fericită să audă asta, dar Gesar schimbă vorba, întrebând dacă știa cineva unde era de găsit Asal Lokhra. Întrebarea sa fu urmată de o tăcere răsunătoare.

— E posibil ca un asemenea *yaksa* nici să nu existe? strigă el.

Dregătorii lăsară capul în piept, dar Khrothung părea nespus de mulțumit de sine. Trecuseră doar câteva zile de când soarta lui se aflase în cumpănă în temniță, iar chipul lui păstra încă o nuanță pământie. Dar se îndreptă de spate, cu barba îngrijit tunsă strălucind, și zise răspicat:

— Marele dregător știe tot. Sau ar trebui să știe tot.

Însă marele dregător tăcu în continuare.

— Dacă regele mi-ar fi luat viața, acum nimeni nu i-ar fi putut spune unde se află *yaksa*, continuă Khrothung. Dacă regele nu află unde este *yaksa*, atunci demonul din China nu va

fi înfrânt. Dacă demonul va reveni la viață, nu doar China se va cufunda în întuneric, ci și Glingul…

Aruncă o privire spre fața lui Gesar și schimbă tonul:

— Chiar voiam să-i spun regelui că Asal Lokhra trăiește pe un munte roșu ca arama de lângă granița dintre Gling și Minyag. Cu mulți ani în urmă, când Glingul se războia cu Horul, l-am întâlnit când m-am ținut după o turmă de cai sălbatici peste graniță. Ne-am luptat de pe crestele muntelui până la poalele acestuia, dar nici unul dintre noi nu a învins. Asta ne-a făcut să ne prețuim reciproc îndemânarea. Am ars tămâie și am jurat să împărtășim greutățile acestei lumi. Însă, la fel ca toți ceilalți, regele n-o să mă creadă că pot să obțin de la *yaksa* împletitura din nestemate.

— Vino cu ea și atunci te vom crede, zise marele dregător.

— Nu contează dacă tu nu mă crezi, spuse Khrothung, dându-și ochii peste cap. Numai regele…

Gesar râse.

— Încă porți pică, deși încă nu am hotărât cum vei fi pedepsit pentru că ai râvnit la tron. Și n-ar trebui să uiți că, după ce am devenit rege, nu te-am pedepsit că ne-ai exilat pe mine și pe mama. Uiți și că, după bătălia cu Horul, te-am iertat că ai complotat cu inamicul. De ce nu te-aș crede? Spune-ne doar cum putem obține de la *yaksa* împletitura din nestemate.

În timp ce-l asculta pe rege enumerându-i fărădelegile, pe fruntea lui Khrothung apărură broboane de sudoare.

— Îi mulțumesc regelui că mi-a cruțat viața. Voi face tot ce pot, dar regele trebuie să știe că mă pot întâlni cu *yaksa* doar într-o anumită perioadă. Încă nu mi-am revenit după întemnițare. Deocamdată, nu pot face o călătorie atât de lungă.

— Când vei putea pleca?

— În cea de-a cincisprezecea zi a următoarei luni.

— Atunci, voi aștepta până la următoarea lună plină, pe cincisprezece. Dar ia aminte, căpetenie a tribului Tagrong. E ultima oară când îți încredințez o sarcină atât de importantă.

Nici nu ajunsese la fortăreața lui, că Khrothung începu să-și regrete oferta. Gesar îi cruțase viața de multe ori, dar poate că de data asta era pierdut. Într-adevăr, Khrothung îl întâlnise pe *yaksa* cândva, dar nu erau prieteni juruiți, așa cum se lăudase el. Se luptaseră, e drept, pe muntele de aramă, dar Khrothung pierduse. Asal Lokhra se cutremurase de râs înainte de a-și întinde mantia și de a zbura înapoi pe vârful muntelui. Mai rău, împletitura din nestemate era o amuletă care proteja viața lui *yaksa*, așa că acesta nu avea să renunțe ușor la ea. Khrothung se gândi la necazul în care se băgase: pedeapsa pentru crima de a fi complotat la uzurparea tronului nu se stabilise încă, iar acum adăuga crima de a-l fi mințit. Nu prea vedea cum avea să fie lăsat în viață în Gling. Gândul acesta îl făcu să-i piară somnul și pofta de mâncare. Apoi, într-o noapte, se ridică în capul oaselor și își trase două palme zdravene, dojenindu-se aspru: „Cine m-a pus să fiu un erou?“.

Își aduse aminte că, pe când era tânăr, familia sa nu dorise ca el să devină cutezător și curajos și că folosise magia pentru a-l face timid și bănuitor, dar ambițios. Gândul acesta îi umplu ochii de lacrimi. „Nu plâng pentru mine însumi. Sunt bătrân și n-o să mai trăiesc mult. Plâng pentru fiul meu Tonggod, care ar fi fost în viață de n-ar fi existat ambiția mea. Plâng pentru tribul Tagrong, care se va alege cu dușmănia poporului“.

După ce Gesar venise la tron, poporul din Gling încetase să își venereze zeii falși și se îndreptase spre budism. Dar Khrothung avea un iatac tainic în odăile sale. Acolo păstra un

idol străvechi. Se furișă acum acolo și îngenunche în fața idolului, rugându-se:

— Dacă dorești, dăruiește-mi puterea de a trece peste acest necaz.

Însă ochii cruzi ai idolului erau goliți de lumină, iar opaițul lui Khrothung pâlpâi șovăitor și se stinse. Khrothung se rugă pe întuneric:

— Dacă nu mă poți ajuta, fă așa fel încât să mă îmbolnăvesc înainte de cincisprezece ale lunii.

Plecă din iatacul tainic și se întinse în pat. Se simțea slăbit. Crezu că zeul lui îi ascultase ruga și îl îmbolnăvise. Așa că gemu când se trezi a doua zi, dar nu apucă să scoată al doilea geamăt, când își dădu seama că era bine, sănătos. Inima îi bătea vioaie, sângele îi curgea prin vene, iar bărbăția sa împungea în sus, dreaptă ca o suliță.

— Sunt bolnav, îi zise el soției când aceasta veni să-l salute de dimineață.

Văzându-i fața de un roșu sănătos și ochii luminoși, ea zâmbi și îi oferi un bol cu ceai parfumat, ca să-și clătească gura.

— De ce nu mă crezi? urlă Khrothung, izbind bolul de perete.

Rămase în pat până la prânz, când îl chemă pe Dongtsan.

— Mă gândesc la fratele tău ori de câte ori te văd, zise el, cu lacrimi adevărate în ochi.

Aceste cuvinte îl întristară și pe Dongtsan.

— Sunt pe moarte, zise Khrothung îndurerat.

— Tata nu arată nici un semn de boală. Ai avut un vis rău azi-noapte?

— Boala din inima mea o să-mi aducă moartea! țipă Khrothung cu glas strident, ca de femeie. Gesar o să mă ducă la

pierzanie.

— Tată, regele tocmai ți-a cruțat viața, se încruntă Dongtsan.

— Pleacă!

— Tată…

— Pleacă!

Cea de-a cincisprezecea zi din lună sosi curând.

Știind că Khrothung nu va veni de bună voie, Gesar trimise slujitori să-l aducă, dar aceștia fură împiedicați să-și îndeplinească misiunea de o grămadă de stânci din fața fortăreței bătrânului. Când cineva era grav bolnav în Gling, se obișnuia să i se pună un morman de pietroaie la ușă, pentru a se arăta acest fapt. Așa că slujitorii se întoarseră la rege, iar acesta înțelese că Khrothung apelase iar la vicleșuguri. De data asta îi trimise pe Danma și pe Michung, care era foarte priceput la medicină.

Văzând că pietroaiele îi păcăliseră pe mesagerii lui Gesar, Khrothung se bucurase și sărise din pat, să se bucure cu o masă bună. Dar când servitorii veniră să-l anunțe că Danma și Michung erau la ușă, se băgă iar în pat și îi zise soției sale să-i facă niște ceai.

Soția le spuse musafirilor că Khrothung nu voia ca boala lui să îi jignească pe oaspeții de seamă și de aceea rămăsese retras. Îi rugă să-i transmită regelui că, din păcate, Khrothung nu putea să îl însoțească în expediția sa în China.

— Regele a prevăzut boala căpeteniei tribului Tagrong, așa că l-a trimis pe Michung, zise Danma.

Firește, Khrothung se înverșună și mai mult să nu îi primească.

— Atunci, îi vom lua pulsul cu un fir.

Un fir roșu fu întins din dormitor, printr-o crăpătură a ușii, îngăduindu-i lui Michung să interpreteze semnele de boală ale pacientului în funcție de tremurul slab al firului. Khrothung legă celălalt capăt al firului de gâtul unui papagal, dar Michung își dădu seama de șiretlic. Khrothung îl legă apoi de o pisică, dar Michung nu se lăsă păcălit. În cele din urmă, Khrothung nu avu încotro și îl puse pe propriu-i trup, înfășurându-l în jurul degetului mic. Michung râse:

— Pulsul e stabil. Oare doar se preface că e bolnav?

La aceste cuvinte, soția lui Khrothung se rușină. Intră în camera acestuia și îi ceru să se scoale. El refuză. Ca ultimă soluție, Khrothung îi spuse soției să le spună lui Danma și Michung că partea superioară a trupului său ardea ca focul, în timp ce partea inferioară îi era rece ca gheața. Ea încercă să-l ajute, punându-l într-un loc în care energia *yin* o întâlnea pe cea *yang*, unde partea superioară a corpului lui era la soare, iar cea inferioară, la umbră. Chiar atunci, Danma și Michung intrară în odaia ferită și nu știură dacă să se înfurie sau să râdă când văzură cum se chinuia Khrothung. Când îi zări, acesta se prefăcu mort. Își ținu respirația, închise ochii și își înțepeni picioarele.

Danma crezu că Khrothung era într-adevăr mort, dar Michung își dădu seama de înșelătorie. Îi făcu cu ochiul lui Danma, care-l ridică pe Khrothung, îl cără afară din fortăreață și îl așeză pe calul său. Porniră spre palat, iar Khrothung înțelese că cei doi nu l-ar duce la rege dacă ar crede că era cu adevărat mort. Atunci știu că, pentru a-l păcăli pe rege, trebuia să moară de-adevăratelea. Așa că își închise toate orificiile trupului și își opri sângele în loc. Își trimise sufletul afară din corp și îi mitui cu avuții pe cei ce prindeau sufletele, ca să-i

acorde trei zile înainte de a-l duce pe lumea cealaltă. Se gândea că Gesar nu va vrea un cadavru rece, așa că tribul său îl va lua înapoi, iar odată întors în fortăreața sa, avea să învie.

În ziua aceea, toată lumea din palat află că Danma și Michung aduseseră cadavrul lui Khrothung și cel puțin jumătate din ei l-au văzut zăcând pe o lespede pătrată, din vestul palatului. Gesar veni la piatră și atinse trupul; brațele și picioarele erau reci ca gheața. Aplecându-se, șopti la urechea lui Khrothung:

— Ești mort de-a binelea?

Khrothung nu răspunse.

Sufletul lui Khrothung tremura în timp ce plutea prin văzduhul de deasupra trupului fără viață, dar nu scoase nici un sunet. Gesar simți adierea unei brize reci, așa că privi spre cer și zise cu glas tare:

— Se pare că Unchiul chiar ne-a părăsit.

Treizeci de maeștri ai sutrelor se așezară în jurul pietrei și recitară sutre pentru sufletul plecat dintre cei vii. Treizeci de trompete din piton și treizeci de trompete din cochilii albe răsunară la unison. Aprinseră un rug uriaș, iar Gesar porunci ca, dacă mortul nu revenea la viață, cadavrul să fie ars a doua zi, înainte de răsăritul soarelui.

— Unchiul Khrothung avea mari puteri magice, anunță Gesar. Probabil că și-a lăsat deoparte trupul bătrân, cu picioare nevolnice, pentru a recupera împletitura de la Asal Lokhra. Dacă-i așa, ar trebui să se întoarcă până mâine dimineață.

Auzind asta, Khrtohung regretă ceea ce făcuse, dar, cu toți oamenii aceia în jurul lui, îi era cu neputință să-și întoarcă sufletul în trup și să consimtă să-l ducă pe rege la *yaksa* Asal Lokhra. Dar sufletul lui zbură pe muntele de aramă roșie, unde

se întâlnise cu Asal. Acolo, nu zări nici o viețuitoare, numai lumina rece a stelelor căzând ca o cascadă pe vârful muntelui. Când se crăpă de ziuă, sufletul lui se întoarse la palat și văzu că oamenii îi așezaseră deja trupul pe rug. Femeile jeleau în timp ce aruncau petale parfumate pe corpul lui.

Regele Gesar luă o torță, una alcătuită din trei focuri adevărate – aer, piatră și lemn –, iar aceasta avea să reteze toate legăturile omenești de pe parcursul unei vieți.

— Trimiteți pe cineva născut în anul Tigrului să aprindă rugul.

Danma luă torța de la rege, iar acesta îl instrui să deschidă poarta focului, aflată pe latura estică. În clipa aceea, sufletul lui Khrothung coborî în zbor să stingă focul și un curent de aer rece suflă peste toți cei din preajmă. Însă focurile adevărate continuau să ardă cu putere și Khrothung își chemă sufletul înapoi în trup. Odată ajuns în trup, fu legat atât de strâns de carnea rece și rigidă, încât atunci când încercă să strige la Danma să se oprească și la rege, pentru a-i cere iertare, nu putu deschide gura încleștată. Încercă să deschidă ochii, dar pleoapele grele înțepeniseră. Apoi poarta focului se deschise și din rugul înalt se ridică o flacără veselă. Un fuior gros de fum se înălță pieziș în aer și, cu un *trosnet* zgomotos, rugul se prăbuși. Cei prezenți crezură că aud un țipăt speriat, deși nu zăriseră nimic altceva decât flăcările albe.

Gesar stătea nemișcat, cu ochii închiși și cu palmele împreunate, în timp ce recita o sutră pentru trupul ce ardea pe rug. Auzi cum sufletul lui Khrothung îi dădea ocol acestuia, ciripind ca o pasăre. Îl simți oprindu-i-se pe umăr și îl auzi rostind cu glas omenesc:

— Drogod Tenzin.

— Știu. Mama mea celestă mi-a spus azi-noapte, în vis, dar am vrut ca Unchiul să-mi spună el însuși asta. Khrothung, remușcarea ta din clipa morții ți-a trimis sufletul în Tărâmul Pur din vest.

Sufletul lui Khrothung se roti deasupra cenușii, privind cum oamenii strângeau bucățile de os într-o urnă de lut. Rostiră binecuvântări în timp ce urna fu sigilată. Apoi, fiul lui Khrothung, Dongtsan, luă urna. Însoțit de o parte dintre oamenii săi, o duse pe muntele unde sălășluia pasărea-sufletului a neamului Tagrong.

Povestitorul

În Minyag

Jigmed merse la o mică școală, care avea un singur învățător. Elevii nu erau cu dascălul. Terenul de sport, foarte mic, era presărat cu bălțoace înconjurate de alge verzi. Învățătorul purta o pălărie cu boruri late și ședea pe trepte, citind o carte. Era perioadă de vacanță pentru școlile de la munte – elevilor li se acordau două săptămâni în plus, pentru a ajuta acasă. Copiii de țărani curățau câmpurile de buruieni; copiii de păstori ajutau la ducerea turmelor pe pășunile de vară din munți.

Când auzi pașii lui Jigmed, învățătorul își scoase pălăria și îi oferi un ceai.

Jigmed îl întrebă ce citea. Dascălul îi răspunse că era o carte despre țările lumii – cel puțin două sute de state.

— *Grungkan*, numărul țărilor reale e mult mai mare decât cel din poveștile dumitale.

Răspunsul lui Jigmed mișcă inima învățătorului:

— Deși cunoști foarte multe despre lume, cine știe de tine și de locul ăsta mic?

Învățătorul își puse pălăria la loc, acoperindu-și ochii, și Jigmed schimbă vorba:

— Caut un loc numit Minyag.

— Un loc de legendă, zise învățătorul, după care îl duse pe Jigmed în clasă. Cu indicatorul pe care îl folosea pentru a ajuta elevii să identifice caracterele scrise, îi arătă o hartă: Acestea sunt locuri reale, iar Minyag nu se află printre ele.

Jigmed plecă de la școală și merse în satul din vale, unde o familie construia o casă nouă. Zidarii făceau un zid de piatră, în vreme ce proprietarul așeză un wok sub un nuc. Îl rugă pe Jigmed să mai rămână o vreme, spunându-i:

— Cântecele unui *grungkan* ar fi o mare binecuvântare pentru noua noastră casă.

Zidarii se opriră din lucru pentru a asculta cântecul lui Jigmed. După ce termină, oamenii se binecuvântară unii pe alții.

— Caut Minyagul, le spuse el, și vorbele sale fură întâmpinate cu hohote de râs.

— De unde tocmai ai venit și locurile prin care vei trece când vei pleca – toate acestea au fost străvechiul Minyag, i se spuse.

— Chiar așa?

— Observi că arătăm altfel decât dumneata? întrebară ei, apropiindu-și mult fețele de chipul lui.

Într-adevăr, toți aveau nasul ascuțit, ușor strâmb, și ochi căprui.

— Și nu ți se pare că vorbim altfel?

Carevasăzică, ei erau rămășițele străvechiului Minyag, unde fuseseră deschise văi late și unde pe pământul dintre pădure și apă se cultiva grâu și orz. Pe zidurile cu frontoane ale clădirilor de piatră erau desenate cu cretă simboluri norocoase. Satele erau înconjurate de nuci și meri, iar la marginea câmpului unde se treiera orzul creșteau pâlcuri de scaieți. Vântul sufla fâșii lungi de nori deasupra văilor deschise.

În seara aceea cântă pentru treierători și își petrecu noaptea în cortul zidarilor.

— Minyag, Minyag, mormăi el, în timp ce adormea.

Locul părea liniștit, fără nici o urmă de magie. În noaptea aceea, visă iar.

Bărbatul îi apăru din nou în vis. Se așeză în capul lui Jigmed cu picioarele încrucișate, dar, spre deosebire de întâlnirile lor de dinainte, era tăcut.

— Rege? întrebă încet Jigmed.

— Da, răspunse Gesar, cu glas scăzut. Astăzi l-am ucis pe Khrothung.

Jigmed scoase un țipăt slab de uimire.

— Am venit în lumea oamenilor să omor demoni și spirite rele, dar acum am ucis o ființă omenească.

Jigmed păstră tăcerea.

— Am auzit un țipăt. De ce te-ai mirat? întrebă Gesar.

— Ai schimbat povestea.

— Atunci, Khrothung n-ar fi trebuit să moară?

Jigmed tăcu din gură.

— Sau poate că tainele Cerului n-ar trebui dezvăluite, continuă Gesar, cu sarcasm evident. Însă trupul i s-a transformat în cenușă și sufletul său s-a îndreptat spre Tărâmul Pur. Te aștepți să revină la viață?

— Se prefăcea mort.

— Știu asta. Dar a refuzat să-și recunoască greșeala și să-mi ceară iertare chiar și atunci când trupul i-a fost pus pe rug.

— Ba nu! După ce Danma a aprins rugul, Khrothung s-a târât afară, să-ți ceară iertare.

— A ars până s-a făcut scrum, iar sufletul lui mi s-a așezat pe umăr, ca o pasăre.

— Ai schimbat povestea, murmură Jigmed.

— În curând se va crăpa de ziuă, așa că trebuie să te părăsesc. Regret moartea lui Khrothung. Misiunea mea era să omor demoni, nu să iau vieți omenești.

— Nu era un om bun, zise Jigmed, simțind nevoia să-l consoleze.

— M-a silit să-l omor.

Jigmed nu spuse nimic.

— Dar eu sunt un zeu și nu era nevoie să ucid un om.

— Ești și om. De aceea ești nefericit.

— De ce oamenii provoacă altor oameni nefericire? Uneori, Brugmo și Meza mă întristează. La fel și marele dregător. Până și mama mea umană.

În sat se auzi cântatul unui cocoș.

— Poate că Khrothung nu e mort. Poate că a fost un vis, zise Gesar.

— Nu știu. Dar te rog să nu îmi mai apari în vise, îl rugă Jigmed, îngenunchind în vis.

Gesar se ridică învăluit de lumina cenușie a zorilor și zise cu fermitate:

— Indiferent ce spui, acum povestea e diferită.

Când se trezi, Jigmed dădu fuga afară, dar zări doar o ceață ușoară care se ridica încet din valea râului până pe dealuri. Cuvintele regelui îi răsunau în urechi. „Acum povestea e diferită.“

Khrothung murise și sufletul lui fusese călăuzit pe Tărâmul Pur, dar… Jigmed încercă să-și amintească sfârșitul lui Khrothung, așa fusese la început. Stând în ceața jilavă, intră în panică: pierduse sfârșitul poveștii. Însă, într-un târziu, sfârșitul i se derulă aievea prin fața ochilor.

Își lipi capul de o stâncă și simți cum răceala acesteia îi cuprinde trupul.

Povestea

Comoara și jurămintele

— Acum sunt un rege crud, îi zise Gesar marelui dregător, după ce trimisese sufletul lui Khrothung pe Tărâmul Pur.

— Ești un rege bun și drept, îl contrazise marele dregător.

— Cine a fost Drogod Tenzin?

— Un zeu al pământului, de pe meleagurile dintre Gling și Minyag.

— Chiar le știi pe toate?

Simțind răutatea din glasul regelui, marele dregător zise:

— Dacă regele vrea să spună că nu știu unde trăiește Asal Lokhra, chiar nu știu, căci nu i-am mai auzit numele.

— La fel ca, regele Glingului, care n-a auzit niciodată de Minyag, țara care se afla chiar sub nasul lui.

— Slăvite rege, știu că moartea lui Khrothung te frământă. Dacă trebuie să pedepsești pe cineva, ia-mi rangul.

Fără o vorbă, Gesar se întoarse în palat, dar trimise un mesaj ca marele dregător să păzească palatul. El luă câțiva oameni și porni să-l caute pe Drogod Tenzin, zeul pământului.

— Sunt ușurat că mânia i-a trecut atât de repede, râse marele dregător.

Când ajunseră la dealurile roșii de la graniță, Gesar bătu din picioare pentru a-l chema un zeu al locului. Danma îl întrebă pe zeu de ce nu îngenunchease în fața regelui.

— Nu știu de ce țară aparțin, răspunse zeul regiunii, încruntându-și sprâncenele albe ca neaua.

Apoi adăugă cu oarecare mândrie:

— Un zeu nu are țară.

Le spuse că se afla pe acele meleaguri de peste o mie de ani, cu mult înainte să fie stabilită granița dintre Gling și Minyag.

Nerăbdător, Danma încercă să forțeze zeul să îngenuncheze dinaintea regelui, dar trupul bătrânului intră în pământ și apoi apăru din nou, în altă parte.

— Regele este răspunzător pentru oameni, vite și recolte, însă eu răspund de esența pământului, de filoanele de metal din mine și de lucruri invizibile ochiului omenesc.

Pe regele Gesar, adâncit în tristețe de la moartea lui Khrothung, zeul acesta îl amuza. Când Danma ridică arcul,

Gesar se transformă în geamănul bătrânului zeu cărunt, silindu-l pe Danma să lase arcul în jos.

— Carevasăzică, nu ești om, remarcă zeul.

— Este regele trimis de Cer să conducă Glingul.

Pe cer apăru un curcubeu și o muzică răsună încet.

— Așadar, ai venit din casa zeilor? întrebă zeul.

Gesar zâmbi, scoase sabia din teacă și o agită. Un fir de argint se scurse pe versant, un filon de minereu, pe care zeul pământului îl îngrijise.

Acum, în sfârșit, zeul fu dispus să îngenuncheze în fața lui Gesar.

— Nu, îl opri Gesar, încă deghizat drept bătrânul zeu al pământului. Îngenunchezi în fața ta însuți. Spune-mi unde pot să-l găsesc pe *yaksa* Asal Lokhra.

— Nu pot…

Gesar ridică mâna și o pală de vânt îl răsuci pe zeul pământului ca pe un titirez. Fu dus la marginea Pământului, la vidul înghețat, unde nu exista nici început, nici sfârșit. Zeul plânse când fu azvârlit înapoi pe versantul muntelui.

— Spune-mi!

— Traversezi doi munți roșii și un lanț muntos negru și vei găsi tărâmul lui Asal. Dar nici unul dintre cei care îl căutaseră nu se întorsese vreodată. Iarba și copacii, precum și apele care curg din munți, sunt otrăvitoare. Pe culmea neagră se află un copac singuratic, sub o stâncă mare care există din ziua în care Cerul și Pământul s-au despărțit. De la stânca aceea pleacă Asal să cutreiere ținutul. Dar să nu-i faci rău, te rog.

În timp ce vorbea, răsună un bubuit de tunet și în fața lor își făcu apariția *yaksa*. Trupul i se întindea până la cer; printre șuvițele de păr încurcat atârna o împletitură bătută cu pietre

prețioase. Plângea și lacrimile sale uriașe cădeau pe pământul roșu ca arama, emanând un miros de fier ruginit.

— Nu-ți voi face nici un rău, îi zise regele.

Yaksa scutură din cap, iar lacrimile sale zburară până pe șesurile dintre munți, formând bălți.

— Rege Gesar, tu nu știi. M-am ocupat de magie sute de ani, fără să provoc necazuri în lumea oamenilor, căci mă bazez pe faptul că cei care știu unde trăiesc își vor respecta jurământul de tăcere. Fiecare nod din împletitura mea de nestemate este simbolul unei promisiuni de a-mi păstra taina. De mulți ani, oamenii păstrează secretul acesta. La fel și păsările din văzduh, și regele din Minyag. Însă împletitura mea se va deșira acum, că Drogod Tenzin a vorbit.

Yaksa coborî muntele clătinându-se și adăugă:

— Trupul și puterea mea sunt doar o acumulare de energie. Nici nu mănânc, nici nu beau, și nu fac rău nimănui. Dimpotrivă, prezența mea a împiedicat demoni și spirite rele să provoace necazuri. Nu e adevărat, Drogod Tenzin?

— Ei vor să împrumute comoara ta. Nu-ți vor lua nici viața, nici pământul, îl asigură zeul.

— Ți-ai încălcat promisiunea! răcni *yaksa*. Odată ce le-ai spus secretul meu, puterea mea a început să slăbească și în curând trupul meu va dispărea.

Cu chipul și corpul înceţoșate, continuă:

— Gesar, de acum încolo nimeni nu va mai practica magia doar de plăcere și nimeni nu-și va mai respecta promisiunile.

Yaksa țipă când Danma scoase rădăcina de bambus în formă de mână, pentru a-i lua împletitura:

— Om nebun, ce vrei tu să faci e inutil acum, că legământul a fost încălcat.

Vocea și trupul i se topiră, iar muntele de aramă căpătă o nuanță un pic mai întunecată. Nestematele din împletitură căzură la pământ și se rostogoliră la picioarle lui Gesar, care se uita fix la vidul rămas în locul lui Asal. Nestematele sclipiră în timp ce se răceau și se așezau la loc. Însoțitorii regelui se puseră iute pe treabă: folosind iarbă, coada-calului, fir de mătase, ba chiar și fire de păr smulse de pe capetele lor, înșirară pietrele laolaltă. Odată ce comoara ajunse în mâna sa, Gesar se pregăti de plecare. Zeul pământului îl rugă să-i lase pietrele, ca să le poată îngropa în pământul unde vârful muntelui se ivise prima oară. Pietrele urmau să crească iar, hrănind pământul, iar muntele avea să se acopere cu o pădure deasă și pâraie limpezi.

Danma, care credea că Gesar va regreta nimicirea inofensivului *yaksa*, deoarece îi pusese la îndoială toate faptele de după moartea lui Khrothung, se răsti la bătrânul zeu:

— De ce tot pălăvrăgești așa? Speri să primești o recompensă?

— Ar trebui să-l răsplătim pe Drogod Tenzin, zise Gesar.

— Dacă regele intenționează să acorde o recompensă, îl rog să o dea pământului, nu mie.

— Dacă voi face asta, pământul se va dezvolta așa cum ai spus?

— Eu și pământul meu nu avem nevoie de recompense din partea ta, zise zeul.

Gesar râse:

— Dorința mea e ca acest meleag să aibă păduri și ape limpezi.

În timp ce rostea aceste vorbe, un stol de păsări zbură deasupra lor, aducând semințe pe care le strânseseră din toate colțurile lumii.

— Acum, o singură ploaie va face ca iarba și copacii să rodească pe pământul tău, îi zise Gesar zeului.

— Dar munții în flăcări au secat norii.

— Voi avea grijă ca pământul să primească ploaia după care tânjește.

După șapte zile, ajunseră din nou la palat. Regele porunci ca marele dregător și prințul Gralha să vegheze în continuare asupra țării și îi zise lui Gralha să se poarte ca un rege. Marele dregător îl rugă să se întoarcă degrabă, căci se temea că nu avea să-l revadă pe rege. Shanpa Merutse părea mai bătrân ca oricând. Și el era nerăbdător ca regele să se întoarcă repede.

În loc de vin, Brugmo și Meza îi dădură regelui două săgeți ascuțite, urându-i să se întoarcă în curând.

Și astfel Gesar plecă din Gling, însoțit de Danma, Sheng-ngom și Michung. Pe când treceau muntele de aramă, Gesar îl chemă pe zeul ploii, ca să trimită apă pe pământul arid.

Povestea

Demonul din China

Gesar și tovarășii săi de drum călătoriră prin întunecata Chină, unde zilele erau palide, iar nopțile, de un cenușiu-închis. Lumina se estompă și mai mult când se apropiară de centrul țării. În ultima noapte ridicară tabăra într-un crâng des de bambuși, sub un cer mai negru și mai profund decât cunoscuseră vreodată.

Când își montară corturile, demonul din palat se cutremură și bambușii din jurul taberei se transformară în șerpi veninoși. Gesar topi deasupra flăcării grăsimea din inima cerbului moscat, luată din tezaurul din Minyag. Mirosul ei ciudat alungă șerpii. Când simțiră un miros neplăcut, Gesar scoase bucata de lemn de santal.

— Dormiți. Mâine-dimineață vom intra în orașul care adăpostește palatul din China, le zise Gesar.

— Cum vom ști când se face dimineață? întrebă Danma.

— Ne vom trezi când păsările vor începe să caute de mâncare și când se vor deschide florile. Atunci va fi dimineață.

— Cum pot înflori florile, dacă nu e lumină? întrebă Sheng-ngon.

Gesar tăcu.

Când porniră din nou, zăriră pâlpâiri de lumină pe marginea drumului. Privind cu atenție, văzură că proveneau din interiorul bobocilor de flori. În întunericul de nepătruns, ajunseră la un pod construit din jad alb chinezesc. Prințesa veni să-i întâmpine la mijlocul podului, ducând un lampion a cărui lumină era înconjurată de o pânză neagră.

— Aștept aici de trei sute de zile, zise ea. Nu speram să vă mai văd.

— Știi că am venit să o ucid pe mama ta, zise Gesar.

— Eu sunt fiica împăratului.

Drumul lor prin oraș fu ca un vis în care casele, fântânile și mărfurile din piețe erau slab conturate. Umbrele mai întunecate, ca niște goluri, erau oamenii; și lampioanele lor erau acoperite cu pânze negre. În cercurile de umbră mai slabă, oamenii își vedeau de treburile lor: bârfeau, se sărutau, citeau

cărți, alăptau prunci... Dădeau impresia că întunericul tainic le făcea o plăcere deosebită.

Prințesa îi duse la cel mai bun han din oraș. Acolo, umbre negre se mișcau iute de colo până colo. Dinaintea drumeților fură așezate mâncăruri alese și ceai fierbinte. Apoi, prințesa se duse să-i spună împăratului că regele Gesar și alaiul său sosiseră în China.

— Cum îndrăznește să vină fără îngăduința mea? mârâi împăratul.

Așa că Gesar îl trimise la palat pe Sheng-ngon, ca emisar. Sheng-ngon putea să audă vocea împăratului, dar nu reuși să vadă nimic în afară de jilțul de aur în formă de dragon, de unde o voce vlăguită îi vorbi.

— Ne vom întâlni cu regele tău în piața din fața palatului.

Astfel, întâlnirea fu stabilită în a cincisprezecea zi din luna a cincea, când urmau să se alinieze două constelații de bun augur – Casa Stafiei și Steaua Copacului.

Pentru a marca acea zi, împăratul îngădui să apară o micuță crăpătură pe cer: pentru a pătrunde un pic de lumină, astfel încât oamenii să poată vedea evenimentul, și porunci să fie atârnate încă nouă straturi de draperii groase, negre, în jurul încăperii în care zăcea trupul demonului.

Gesar și împăratul chinez se întâlniră în piața palatului. Când o rază de lumină străluci printre nori și lumină piața, din mulțime răsunară ovații zgomotoase.

— Supușii mei mă iubesc atât de mult, încât nu pot părăsi palatul prea des, pentru că nu vreau ca ei să izbucnească în urale, zise împăratul.

— Poate că aclamă schimbarea vremii.

— Supușii mei sunt fericiți că eu controlez vremea. Asta îi scapă de grija de a o face ei.

— Este întuneric.

— Dar nu avem uragane sau inundații, iar soarele nu pârjolește niciodată. Oamenii pot totuși să vadă.

— Ei folosesc lampioane în taină.

— Nu mănânci fructele și nu bei ceaiul puse în fața ta?

— Fără soare, fructele și ceaiul și-au pierdut aroma.

— Ai venit să mă insulți? întrebă împăratul, sărind în picioare.

— Am venit să-ți ajut țara să vadă din nou lumina zilei.

Împăratul înșfăcă mânerul sabiei; pe zidurile orașului apărură legiuni de arcași, cu arcurile pregătire.

Gesar creă iluzia unor mii de oșteni și mulțimea fu cuprinsă de panică.

— Nu vă fie teamă, ridică el glasul. Războinicii din Gling și din China organizează un turnir.

Mulțimea se liniști.

— Va trebui să organizăm un turnir, zise împăratul.

Ambele părți conveniră să înceapă cu o cursă de cai care să pornească din piață și să ia sfârșit la sacrul Munte Wutai. Un general chinez încălecă pe armăsarul lui care fugea ca vântul, în timp ce un general din Gling se sui pe un cal ca o pasăre de jad verde. Țâșniră din piață ca niște fulgere. Împăratul și regele stăteau de vorbă cu glas scăzut și beau vin. În curând, auziră tropotul copitelor și generalul din Gling intră călare în piață, ținând în mână o ferigă de pe Muntele Wutai. Nu se vedea nici urmă de generalul chinez. Calul său iute fusese în frunte, dar se prăbușise, căci ochii săi obișnuiți cu întunericul nu putuseră

îndura lumina puternică de pe Muntele Wutai. Atât calul, cât și călărețul se răniseră. De rușine, generalul își tăiase beregata.

Împăratul scutură mânios din mânecile-i lungi, închizând colțul de cer pe care îl desfăcuse mai devreme, iar ținutul se cufundă iar în întuneric.

Apoi, strălucind în armura de aur, Danma își luă arcul și toți ochii se îndreptară spre el. Slobozi o săgeată ce tăie aerul și magia neagră, iar ceața cenușie începu să se risipească. Cerul se lumină, soarele atinse munții și fluviile. Peștii de la suprafața lacurilor plonjară în adâncuri, iar păsările acoperiră ochii cu aripile. La fel ca supușii săi, împăratul își acoperi fața când soarele străluci din nou peste țara lui, unde încă domnea o tăcere profundă. Însă lumina, care se răspândea spre toate colțurile țării, zumzăia ca o albină.

Gesar se preschimbă într-o pasăre roc de aur și îi duse pe Sheng-ngon și Michung în oraș, unde găsiră palatul înfășurat în draperii negre. Căutând prin coridoarele cufundate în beznă și întortocheate, descoperiră trupul împărătesei-demon.

— Puneți-o într-un sicriu de oțel, porunci Gesar.

Luară împletitura de nestemate a lui Asal, o înfășurară de trei ori în jurul împărătesei-demon și o așezară în liniștea rece a sicriului de oțel. Apoi Gesar îi duse în locul unde cerul se întâlnea cu pământul, la capătul Pământului, și acolo așezară sicriul. Dădu foc trupului și îl privi cu arse până se transformă în cenușă.

Împăratul și supușii lui auziră un vânt care începu să agite iarba, copacii și suprafața nemișcată a lacurilor. Când deschiseră încet ochii, văzură păsările din văzduh și florile care își întorceau corolele după soare. Din pământul jilav se ridica

un miros bogat. Oamenii dădură fuga acasă, să se spele și să se îmbrace în haine viu colorate.

Însă împăratului i se păru că aude un țipăt ascuțit și strigă:

— Împărătească!

Dar văzu doar o păsăre roc ce-și împreună aripile în fața lui, apoi pe Gesar zâmbind și spunând:

— Împărăteasa ta era un demon.

Împăratul Chinei leșină. Când se trezi, era pe înserat.

— Prindeți-l pe Gesar și sfârtecați-i trupul în o mie de bucăți, porunci el, din vârful patului.

Când deschise din nou ochii, Gesar zâmbea și privea în jos spre el.

— Poți să faci ce vrei cu mine, îi zise acesta împăratului. Nu mă voi împotrivi. Dar trebuie să-ți vii în fire și să ai încredere în zei.

— Spânzurați-l!

Gesar fu spânzurat de turnul porții orașului. După trei zile, un dregător veni să-i spună împăratului că păsările veneau zilnic să îl hrănească pe Gesar cu nectar și sucuri alese. Așa că împăratul porunci ca Gesar să fie aruncat într-o temniță plină cu scorpioni. În loc să-l înțepe, aceștia se plecară în fața lui. Împăratul puse apoi ca Gesar să fie aruncat de pe o stâncă înaltă, dar păsările se ridicară din ocean să-l prindă și îl duseră înapoi în oraș. Împăratul porunci să fie ars, dar după șapte zile și șapte nopți, rugul deveni un lac și în mijlocul acestuia era un copac *ruyi* sacru. Gesar ședea pe coroana copacului înalt.

Văzând asta, împăratul veni împreună cu dregătorii de rang înalt să îi ceară iertare lui Gesar.

— Demonii au fost alungați din China, zise Gesar. Le doresc împăratului și poporului său pace și fericire veșnică.

— Căminul tău este într-un ținut înalt, cu ger cumplit, în vreme ce țara mea este îmbelșugată, zise împăratul recunoscător. Sunt bătrân și fiica mea e prea slabă ca să cârmuiască. Rămâi aici, să domnim împreună.

Gesar îi spuse că prințesa avea o voință puternică și o preocupa bunăstarea și binele poporului. Faptul că era femeie nu o împiedica să devină o împărătească bună. Atunci, împăratul îi ură lui Gesar drum bun și îi zise prințesei să îi însoțească pe oaspeți până la hotarele țării.

Povestea

Moartea lui Shanpa Merutse

La începutul primăverii, Gesar și însoțitorii săi ajunseră la granița cu Glingul. Primul care le ură bun sosit fu zeul pământului, care aduse comori din munți. Urmară apoi generalii și dregătorii care veniseră anume ca să-l aștepte pe rege la graniță.

— Prințul Gralha și Brugmo au așteptat cu nerăbdare, îi ziseră ei lui Gesar.

— Asta e o veste bună.

— Marele dregător e încă bine, sănătos.

— Și aceasta e o veste bună.

— Prințul Gralha se ocupă de treburile țării cu aplecare și chibzuință.

— Asta mă liniștește. Și atunci, care e vestea proastă?

— Sub pavăza Cerului, Glingul nu a suferit din cauza furtunilor sau invaziilor de insecte.

— Care e vestea proastă?

— Marele dregător ne-a zis să nu pomenim nimic care ar putea să-l îngrijoreze pe rege.

— Sunt deja îngrijorat.

Bătrânul general Shanpa Merutse nu se simțea bine. Prințul Gralha îl adusese din Hor la palat, pentru tratament, dar starea lui nu se îmbunătățise. Gesar știa că Shanpa Merutse ar fi pierit pe câmpul de bătălie când se luptaseră cu Khridan Gyalpo și că supraviețuise atât de mult timp numai datorită protecției primite de la sufletul lui Gyatsa Zhakar. Însă în ultimii ani îi fusese mai rău decât dacă ar fi fost mort, așa că pentru el o moarte grabnică ar fi fost o eliberare.

Un cocor cu creastă roșie se opri lângă ei. Unul dintre dregători luă scrisoarea legată de piciorul păsării și i-o înmână regelui. Era de la Shanpa Merutse, care aflase de întoarcerea regelui. Temându-se că era posibil să moară înainte ca Gesar să ajungă la palat, îi cerea regelui permisiunea de a se întâlni cu el la jumătatea drumului, pentru a-și lua adio.

Prințul Gralha călărea lângă Shanpa Merutse, aflat pe moarte. Tușind cu sânge, muribundul îi zise prințului:

— Sunt onorat că am slujit un rege atât de viteaz.

Când zăriră steagurile regelui, Shanpa Merutse porunci ca gura să-i fie ștearsă de sânge, își trecu un pieptene prin părul argintiu și își adună puterile, ca să se ridice în capul oaselor. Când regele sări de pe cal și veni la el cu pași mari, Shanpa Merutse spuse:

— Slăvite rege, sunt un păcătos, și cu toate astea regele mi-a îndeplinit ultima dorință. Însă nu mai am puterea de a-mi arăta

respectul.

— Shanpa Merutse, cândva ai comis o crimă împotriva Glingului, dar de atunci ți-ai dovedit loialitatea față de țară. Soarele și luna sunt martorii faptelor tale.

Shanpa Merutse zâmbi și își ținu privirea ațintită asupra regelui, în timp ce lumina din ochi i se stingea încet. Regele însuși îi închise pleoapele.

Gesar era amețit de prea multe toasturi la banchetul de bun-venit, dar marele dregător îi zise că era timpul să-și primească supușii. Glingul devenise o țară atât de puternică, încât dură aproape patru ore ca toți să-și prezinte omagiile și să primească binecuvântările lui – dregători, generali, chiliarhi și sutași ale căror nume le știa, precum și slujitorii de rang mai înalt de la palat. Deși lui Gesar acest lucru îi făcea plăcere, Brugmo observă că era încruntat.

Bătându-se ușurel pe capul îngreunat de vin, Gesar zise:

— Încerc să-mi amintesc un chip cunoscut, pe care încă nu l-am zărit. E chipul consoartei mele curajoase, Atag Lhamo. Brugmo, tu ești consoarta mea aleasă, dar Atag Lhamo a luptat pentru Gling și acum veghează singură la graniță. Cum ai putut să uiți de ea?

Brugmo lăsă capul în jos.

— Femeie, credeam că focul geloziei din inima ta s-a stins.

— Atag Lhamo este foarte bolnavă. De aceea nu i-am spus de întoarcerea regelui.

— Aduceți pe cineva care slujește sub comanda generalului Atag Lhamo, porunci marele dregător.

— N-ai numit-o consoartă, ci general, remarcă Gesar.

— Regele meu, aceasta este o dovadă a respectului pe care i-l port. Ea are nu doar frumusețea unei consoarte, ci și curajul unui general.

De ei se apropie un bărbat cu piele albă și ochi vioi.

— Ce anume faci pentru consoartă? îl întrebă Gesar.

— Sunt tălmaci și întocmesc hărți. Am venit cu o scrisoare din partea generalului Atag Lhamo.

— Dă-mi-o.

— Regele știe că generalul nu știe să scrie. Ea mi-a dictat-o mie, iar eu am memorat-o.

Mesajul lui Atag Lhamo era plin de afecțiune profundă: nu regreta că își trădase fratele pentru binele poporului ei și, deși ea și Regele Gesar petrecuseră mai mult timp despărțiți decât împreună, plăcerile împărtășite de un bărbat și o femeie erau mai prețioase decât aurul și avea să și le amintească toată viața. Era fericită că, deși era femeie, luptase pentru Gling în bătălii. Dar se născuse într-o țară a demonilor: înainte de a jura credință Glingului, se înfruptase din carne de om și dormise pe pielea victimelor. Din cauza asta, se îmbolnăvise. Țintuită la pat, îi era dor de rege, tânjea după iubirea lui tandră. Știa că regele traversase munți înalți și fluvii întinse pentru a nimici un demon dintr-o țară străină. Cum zilele ei pe lumea aceasta erau numărate, voia ca acea scrisoare să fie un adio din partea ei.

Pe când îl ascultau pe tânărul funcționar cu pielea albă recitând cuvintele lui Atag Lhamo, regele și dregătorii plângeau. Rușinată, Brugmo lăsă capul în jos, udându-și rochia cu lacrimi.

— Rkayngkar Perpo! strigă Gesar.

Calul celest veni la stăpânul său și după ce Gesar îl încălecă, zbură până la trecătoarea de la granița păzită de Atag Lhamo.

Însă Gesar ajunsese prea târziu. Ea murise de câteva zile, iar acum supușii ei îngenuncheară la picioarele lui Gesar, plângând.

— De ce nu-i faceți un ritual de eliberare? se miră Gesar.

— Generalul a cerut să nu aibă parte de așa ceva.

Un lama care venise să recite o sutră pentru ea fusese alungat, căci ea spusese: „Să reciți sutre e ca și cum ai chema fantomele“. Lama clătinase din cap și zisese că Gesar nu-i schimbase complet firea: ea încă era demon.

Înainte de a muri, le spusese slujitorilor: „Să nu-l lăsați pe călugărul budist să se apropie de trupul meu. Rostește sutre, dar se gândește la cai și la argint. Zice că eliberează suflete, dar astea-s vorbe goale. Când va veni regele, dați-i aceste câteva lucrușoare ca amintire din partea mea“.

Povestitorul

Salvând o soție din iad

În cele din urmă, povestitorul renunță să mai stea cu picioarele încrucișate și se ridică. Scuturând panglicile colorate de la pălărie, începu să cânte:

Pieptenii de aur și argint din părul ei,
Semănând cu stelele de pe cer,
Dați-i regelui.

Șiragurile de coral și chihlimbar de la gâtul ei,

Semănând cu florile câmpului,
Dați-le regelui.

Rochia de mătase de pe trupul ei,
Semănând cu un curcubeu de pe cer,
Dați-o regelui.

Coiful alb de pe capul ei,
Oțelit de focul demonilor,
Dați-l regelui.

Cele trei săgeți de aur din tolba de la mijlocul ei,
Primite în dar de la rege,
Dați-le regelui.

Atag Lhamo, născută în țara demonilor,
Plecată departe din porunca regelui,
Urează Glingului zece mii de ani de prosperitate.

Cântecul lui Jigmed îi făcu pe spectatori să lăcrimeze, dar un lama tânăr sări în picioare și îl întrerupse, acuzându-l pe Jigmed că îl atacase pe maestrul lui și toată doctrina budistă:

— Cum îndrăznești să respingi învățăturile budiste?

— Eu doar spun o poveste. Sunt un *grungkan*, un… se poticni Jigmed, care nu se pricepea să se poarte cu oamenii în afara poveștilor.

— Asta înseamnă că ești un demon, i-o reteză lama, lovind din palme.

Oamenii care cu o clipă în urmă fuseseră emoționați de poveste îi porunceau acum lui Jigmed să tacă. El se ridică în

picioare, zicând:

— Știți cu toții că eu sunt doar...

Lama bătu iar din palme și Jigmed își strânse lucrurile, înspăimântat de expresia feroce oglindită pe atât de multe chipuri. Nu reușea să-și stăpânească tremuratul în timp ce mergea pe drum, dar își aduse aminte că zeii voiau ca el să spună povestea, că nu avea motice să se teamă. Se gândi să se întoarcă și să termine de povestit, dar îi lipsi curajul. Pe când lăsa orașul în urma lui, se urî pentru lașitatea sa. În cele din urmă, se opri sub un pin uriaș, se așeză și se rezemă de trunchiul gros, ca să-și tragă răsuflarea. În curând adormi.

Era atât de liniște când se trezi, că auzea conurile de pin căzând la pământ. Pe când stătea și asculta, își veni în fire. Destinul lui era să spună povestea, așa că de ce s-ar fi temut? Auzise de povestitori care fuseseră alungați din alte locuri. Motivul era același: cuvintele și faptele personajelor din poveste contraziceau învățăturile budiste. Se întâmplase la fel cu o generație mai vârstnică de povestitori, când povestea lui Gesar fusese interzisă în multe temple.

Merse mai departe și temină povestea lui Atag Lhamo în satul următor, unde îl ascultară mai mult de doisprezece oameni.

După moartea lui Atah Lhamo, sufletul ei pluti fără țintă timp de patruzeci de zile, înainte de a fi escortat în odăile lui Yama, Stăpânul Lumii de Dincolo.

— Ești pe jumătate femeie, pe jumătate bărbat, zise acesta uimit. Gura ta duhnește a moarte și sângele nu ți s-a uscat încă pe mâini.

Și Atag Lhamo era surprinsă, căci își simțise propria existență fără să-și perceapă corpul.

— Cine ești? strigă Yama.

— Atag Lhamo, consoarta din Gling și generalul grănicer al țării.

Yama izbucni în râs:

— Ai făcut mult prea puține fapte bune în lumea oamenilor, așa că acum firea ta demonică iese la iveală.

— Să ucizi demoni nu e o faptă bună?

— Construirea și repararea drumurilor sunt mai bune.

— Dar păzirea granițelor pentru a apăra oamenii?

— N-ai făcut decât să măcelărești oameni.

Pe umărul ei apăru un omuleț alb, de mărimea unui deget.

— Puternice Yama, zise acesta, judecător Dharma al binelui și răului, ca zeu al călătoriei acestei femei, îi cunosc povestea. A fost o eroină din Gling, încarnarea unui șoim și consoarta regelui Gesar. Te rog, trimite-o în paradis, căci a săvârșit multe fapte minunate.

Apoi pe umărul ei stâng se materializă un omuleț negru, care zise:

— Și eu sunt zeul călătoriei ei. E odrasla demonului cu nouă capete. De când avea trei ani, a omorât nenumărate păsări și animale, dregători de vază, eroi, călăreți minunați și femei cu părul lung. Cum poate fi eliberat sufletul unui astfel de demon? Trebuie trimisă în iad.

Yama le spuse diavolilor să aducă balanța. Diavolul care o mânuia ceru ceva la urechea lui Atag Lhamo. Ea îi răspunse că nu avea nimic de oferit, de vreme ce-și pierduse corpul. Astfel că fu cântărită de optsprezece ori și de fiecare dată micuțul

diavol îi zise lui Yama că faptele rele ale femeii cântăreau mai mult decât cele bune.

Așa că sufletul lui Atag Lhamo fu trimis în iad.

Povestea

Gesar încearcă să își salveze soția din iad

După ce trupul neînsuflețit al lui Atag Lhamo fu ars pe un vârf de munte, lângă hotarul nordic, Gesar se retrase și recită sutre pentru a-i elibera sufletul în Tărâmul Pur. Chemă un *yaksa*, care-i spuse că sufletul lui Atag Lhamo zăbovise mult timp înainte de a fi condus în iad de micuții diavoli ai lui Yama, chiar cu o zi înainte de sosirea regelui.

Cu un strigăt de tristețe, Gesar încălecă pe Rkayngkar Perpo și plecă în goană, dar când ajunse în sala lui Yama, Atag Lhamo deja suferea. Regele urlă, chemându-l pe Yama.

— Omul ăla urlă și din cer plouă cu flori, le zise Yama servitorilor. Trebuie să fie un mare mântuitor sau un *sadhaka*[1]. Întrebați-l ce vrea.

— Spuneți-i Regelui Yama să vină încoace! țipă Gesar din nou.

Când auzi asta, Yama știu că Gesar veni după sufletul lui Atag Lhamo și nu se grăbi să vină. În nerăbdarea sa, Gesar răsturnă tronul lui Yama, apoi își scoase sabia de cristal și o roti deasupra capului, mai să despice poarta de oțel a iadului. Asta îl făcu pe Yama să iasă afară.

— Tu nu ești aproape de ceasul morții. Întoarce-te de unde ai venit.

Gesar crezuse că Yama se va înclina în fața sa, însă acesta îl dezamăgi.

— Întoarce-te la viața ta din lumea oamenilor. Îmi dau seama că ai făcut fapte bune, dar ai și ucis mulți oameni, așa că te-aș putea osândi la pedeapsa veșnică.

— Am fost trimis în lumea oamenilor de Zeul Suprem.

— Așadar, tu ești fiul zeilor, Thosba Gawa, Regele Gesar din Gling, râse Yama. Gesar, știu multe despre tine și ar trebui să știi că în locul ăsta nici măcar eroii nu mă pot învinge. Privește în sus – cerul albastru e gol. Nimeni nu va veni să te ajute. Nimeni nu va veni pe drumul pustiu să te călăuzească. Domnesc aici din ziua în care Pământul s-a desprins de Cer.

— Ești nedrept. Atag Lhamo n-ar trebui să fie în iad.

— Ai ajuns prea târziu. Ea nu va putea să renască decât după ce va suferi aici timp de cinci sute de ani.

— Te implor, rege Yama!

— Vino înapoi la mine peste cinci sute de ani, dacă încă îți va păsa de ea.

Gesar scoase iarăși sabia, dar cu o simplă fluturare a mânecilor, Yama readuse poarta de oțel contorsionat la forma inițială.

— Toate sufletele aduse aici sunt fără formă și substanță, iar sala asta e o nălucire. Du-te.

— Atag Lhamo a mea chiar trebuie să petreacă cinci sute de ani în iad?

Yama nu-i răspunse. Își puse mâna pe umărul lui Gesar și păși alături de el. Merseră cale lungă prin ceață și Gesar văzu că tărâmul lui Yama era alcătuit din prăpăstii, că drumul nu era

altceva decât un șir de poduri construite peste acestea. Ajunseră într-un loc de unde puteau vedea soarele, care atârna pe cerul îndepărtat ce tremura ușor, ca o draperie uriașă.

— Aici trebuie să ne despărțim, Gesar. Poate ne vom mai întâlni.

— Nu există alt mod prin care aș putea să o salvez pe Atag Lhamo?

Yama parcă voia să mai spună ceva, dar apoi se dizolvă în ceață, și la fel se întâmplă cu podurile și prăpăstiile. Gesar și calul lui se pomeniră stând în lumina strălucitoare a soarelui. După tăcerea de mormânt a lumii de dincolo, Gesar se simțea de parcă era în stare să audă revărsarea luminii soarelui. Călări peste șes și, după o vreme, îi zise calului:

— Lumea de dincolo e altfel decât lumea oamenilor, unde țările au o poziție precisă. Lumea de dincolo există chiar în interiorul lumii oamenilor.

În timp ce vorbea, din Cer se auzi un glas limpede:

— Thosba Gawa, fiu al zeilor, înțelegi sensul din spatele lui *yin* și *yang*, realul și iluzoriul. Această înțelepciune te va conduce la adevăr.

Gesar privi în sus și văzu un nor strălucitor la marginea cerului. Pe el ședea Bodhisattva Guanyin, cu o vază prețioasă în mână. Gesar se simțea ca lipit de șaua calului.

— Bodhisattva Guanyin.

Bodhisattva zâmbi.

— De ce te-ai dus la Yama? îl întrebă.

— Ca să-mi salvez consoarta.

— Ea era un demon.

— Dar mi-a jurat credință…

— Nu vreau să mă amestec în treburile lui Yama. Trebuie să vorbești cu Padmasambhava, Maestrul Lotus. Însă deocamdată du-te acasă. Pentru că l-ai jignit pe Yama, o să te îmbolnăvești. Când te vei vindeca, du-te la Maestrul Lotus.

Pe când vorbea, Bodhisattva dispăru.

Într-adevăr, Gesar se îmbolnăvi după ce se întoarse la palat. Se rugă Cerului:

— Zeu Suprem, te rog să nu mă lași să mor, ci îngăduie-mi să merg în Cer cu demnitate.

Auzi doar tunetul care răsuna precum cântul unui dragon.

Într-o lună se vindecă și îi spuse lui Brugmo că va merge să-l vadă pe Padmasambhava.

În trecut, ori de câte ori Gesar pleca undeva, Brugmo încerca să-l oprească. Acum, se simți sfârtecată de o durere ascuțită, ca un fulger. Se prosternă în fața lui și zise:

— Dacă regele pleacă, ar trebui să o ia pe Brugmo cu el, altminteri, va muri de durere.

— De ce încerci să mă oprești de câte ori plec în călătorie? o întrebă Gesar cu tristețe.

— Soțul meu, am greșit în trecut când ți-am stat în cale. Cauza era iubirea mele egoistă pentru tine. Dar acum mă tem că te vei întoarce în Ceruri și mă vei lăsa singură în această lume.

— Nu știu cât va dura această călătorie, dar nu o să plec în Cer.

Brugmo lăsă capul în jos.

Gesar își chemă dregătorii și le zise:

— Mă duc să mă sfătuiesc cu Padmasambhava. Cât sunt plecat, trebuie să păstrați pacea. Vânătorii trebuie să-și pună

deoparte arcurile și săgețile, iar pescarii, să-și lase plasele să se usuce la soare. Ții minte asta!

Se preschimbă într-o sclipire puternică de lumină și zbură în văzduh, spre vest.

Maestrul Lotus trăia în Țara Yaksașilor, un meleag brăzdat de cărări primejdioase prin văi cu arbori plini de țepi și stânci din care ieșea otravă. Gesar fu uimit că maestrul cârmuia un loc atât de înspăimântător. Însă palatul era diferit. Zidurile lui străluceau în lumina soarelui precum cristalul. Prin aer se învârtejea ceva ce ar fi putut fi muzică sau parfum. Deodată, Gesar își simți propriul miros – izul de cadavru, de râuri de sânge curgând pe un câmp de luptă. Slujitorul înveșmântat în alb ridică o urnă și îi turnă pe cap apa binecuvântată a compasiunii, ca să-l purifice, iar apoi pielea sa emană doar mirosul neobișnuit al copacului de santal.

Își făcu apariția Maestrul Lotus.

— În afară de acest palat mic, tot restul acestei țări se află într-o stare mai rea decât Glingul de pe vremuri. Dacă n-aș fi fost atât de obosit, ai fi avut mai puține de făcut, râse el.

— Bodhisattva Guanyin mi-a zis că poți să mă îndrumi.

— Bodhisattva nu e niciodată mulțumită să mă vadă trândăvind. Dar ce pot face pentru tine?

— Am venit aici să te întreb dacă vrei să-mi spui cum să-mi salvez consoarta.

— Ești nespus de zelos că ai venit atât de departe pentru a o salva pe fosta prințesă dintr-o țară a demonilor, zise maestrul. Gândește-te bine. Mai vrei să mă întrebi și altceva?

Glasul maestrului deveni mai blând. Luă urna de la slujitorul său și stropi fața lui Gesar cu apă.

Gesar se auzi spunând:

— Vreau să știu cât o să mai rămân în Gling și cum pot trăi mai departe în pace oamenii cu părul negru ai Glingului.

Din trupul maestrului țâșniră raze de lumină, care îl străpunseră pe Gesar. Ridicându-se de pe tron, cântă un imn budist:

Armăsarul de soi trebuie să galopeze des,
Arma înțelepciunii trebuie lustruită,
Karma trebuie să protejeze trupul ca o armură.
Glingul va trăi în pace.

Cu aceste cuvinte, maestrul dispăru, cu tot cu palat.
Lui Gesar îi luă aproape trei ani să se întoarcă acasă.

Gesar nu-l zări pe marele dregător printre cei veniți să-i ureze bun venit acasă, așa că se duse să-l caute.

— Fie ca regele să-l ierte pe bătrânul său dregător că nu a venit să-l întâmpine, zise Rongtsa Khragan, cu glas slăbit.

— Te-a cercetat vraciul?

— Slăvite rege, nu sunt bolnav. Sunt bătrân, am mai mult de o sută de ani. Am văzut cum a luat naștere Glingul și cum a prosperat. Nu vreau să plec, dar în curând va trebui să o fac.

Gesar strânse mâinile lui Rongtsa Khragan.

— De ce a durat atât de mult timp să ne întoarcem acasă? își întrebă Gesar calul după ce plecă de la marele dregător.

— În drum spre casă, te-ai dus într-o țară îndepărtată, îi răspunse calul.

— Unde?

— Ai călătorit până acolo în vise, pe când călăreai pe spinarea mea. Te-ai dus în viitor.

Povestitorul

Viitorul

Lui Jigmed îi era tot mai greu să cutreiere prin țară. Însă el continua să meargă cu pași obosiți, fiindcă se afla în drum spre Khampa, unde Gesar era foarte respectat.

Într-o seară, se duse la oficiul poștal dintr-un orășel. Funcționarul îi spuse că putea să folosească telefonul și se miră foarte tare când văzu că Jigmed nu știa cum să telefoneze. Jigmed scoase o carte de vizită șifonată și i-o dădu funcționarului, ca să formeze numărul. Când funcționarul îi dădu receptorul, Jigmed auzi doar un pârâit. Apoi bătrânul savant vorbi:

— Alo?

Lui Jigmed i se părea greu să stea de vorbă cu cineva pe care nu-l vedea.

— Alo? întrebă iar vocea.

— Eu sunt.

— Nu ți-a luat mult timp să mă cauți.

Bătrânul savant râdea.

— Mersul pe jos devine tot mai greu pentru mine. Dar nu sunt obosit. Doar că simt o durere în spate.

— Atunci du-te la doctor.

Înainte de a închide, bătrânul savant îi zise să memoreze numărul de telefon. Pe urmă, Jigmed se duse la clinica din oraș, unde un medic îl puse să stea în fața unui aparat, ca să-i facă o radiografie la spate. Îi spuse că avea oase sănătoase.

— Mai există și altceva în afară de oase în spatele meu? întrebă Jigmed.

— Ce altceva crezi că mai e acolo?

— O săgeată.

Din nou pe drum, Jigmed simțea cum săgeata din el, de la gât până la noadă, îl făcea să meargă cu greutate. Se întrebă de ce începuse să-l doară după atâta amar de ani. Privind spre cer, își aduse aminte de ceea ce-i zisese regele Yama lui Gesar în poveste: „Dacă te uiți în sus, cerul albastru e gol“.

„Zeule, plănuiești să-ți recuperezi săgeata?“ întrebă el în sinea lui. Acest gând îl mâhni. „Zeule, ai de gând să-ți iei înapoi povestea odată cu săgeata?“

După ce mai merse o vreme, ajunse la o răscruce unde aerul era plin de praful stârnit de camioanele aflat în trecere. Întrebă un trecător unde duceau cele trei drumuri.

— *Grungkan*, acesta este pentru dumneata. Te va duce pe câmpia Ashug, zise omul, arătându-i drumul cel mai puțin circulat.

Câmpia Ashug – locul de naștere al Regelui Gesar.

Își petrecu noaptea aceea pe câmp. Fluviul Yalong îi răsuna cu putere în urechi, iar deasupra lui sclipeau stelele. Când se trezi a doua zi dimineața, știu că nu visase nimic. Săgeata invizibilă, pe care nu putea nici să o atingă, nici să o vadă, era încă acolo, îngreunându-i mersul, făcându-l să simtă durere.

La asfințit, ajunse la un templu, unde câțiva lama repetau o piesă de teatru despre Gesar, sub îndrumarea unui Buddha cel

Viu. Lama cei tineri, cu chipurile pictate și îmbrăcați în costume țipătoare, veniră pe scenă în ritmul tobelor. Lama care îi interpretau pe nemuritori începură să danseze grațios în jurul lui Gesar, care purta coiful și armura lui de aur.

— Ce pasaj e acesta? Cel în care regele se întoarce în Ceruri? întrebă Jigmed.

— Acesta e locul de naștere al eroului, așa că oamenilor le place să-i privească nașterea, zise Buddha cel Viu. Dar aș putea să aranjez să cânți despre întoarcerea regelui în Cer.

Buddha cel Viu nu-și dădu jos ochelarii cu lentile fumurii, dar Jigmed îi putea simți privirea atentă ațintită asupra sa.

— *Grungkan*, ai un miros.

— Un miros?

— Miroși a sfârșit.

— Sunt pe moarte?

— Simt sfârșitul poveștii. Vrei să ne cânți ultima parte, sfârșitul poveștii eroului?

Piesa încă era în desfășurare când apuse soarele și pe cer apărură primele stele. În seara aceea, Buddha cel Viu îi aduse lui Jigmed de mâncare și îl invită la ceai. Jigmed îi povesti despre locul din care fusese alungat de lama, pentru că interpretase în cântecul lui cuvintele nerespectuoase ale lui Atag Lhamo despre călugări. Buddha cel Viu surâse, dar nu făcu nici un comentariu. Însă îl întrebă pe Jigmed:

— Ești sigur că ești pregătit să cânți sfârșitul?

— Nu mai pot merge pe jos.

Discutară apoi despre faptul că mulți *grungkan*-i se fereau să cânte ultima scenă din povestea eroului, deoarece se temeau că după aceea povestea îi va părăsi. Jigmed îi spuse lui Buddha cel Viu că, dacă și-ar duce povestea în oraș ca să-și înregistreze

cântecele, guvernul ar avea grijă de el pentru tot restul vieții, iar apoi îi zise de povestitoare – despre cum se întâlniseră la postul de radio și despre recenta lor reîntânire. Pomeni chiar și dinții ei din aur și despre cum îl sărutase înainte de plecare.

— Nici povestea pe care a înregistrat-o ea nu e completă, râse Jigmed. O pisică a distrus caseta, iar femeia nu a fost în stare să înregistreze din nou ce s-a pierdut.

Stătură în tăcere, privind luna care se ivea dintre norii de la răsărit.

Încă o dată, Jigmed nu visă nimic.

A doua zi, pe când se apropia amiaza, tot nu știa dacă avea să cânte. Buddha cel Viu îl duse să vadă o sală recent construită a templului, Sala lui Gesar. Începură de la etaj, unde erau expuse multe portrete reprezentându-l pe Gesar. Unele erau pictate pe pânză, altele – gravate în piatră. Era înfățișat galopând pe spinarea calului, încordându-și arcul, mânuind sabia pentru a omorî vreun demon, distrându-se alături de fete frumoase. Existau și relicve: șei, un coif, tolbe pentru săgeți, arcuri din oțel, săbii de bronz și unelte magice, toate colecționate de Buddha cel Viu, care afirma că erau lucruri pe care Gesar le folosise în lumea oamenilor. Jigmed îl întrebă dacă îi era îngăduit să atingă obiectele, căci din cauza văzului său slab le putea vedea. Erau reci și tari și nu reuși să simtă dacă erau sau nu relicve adevărate.

În centrul sălii slab luminate, Jigmed se opri în fața unei statui aurite, reprezentându-l pe Gesar flancat de generalii care îl ajutaseră să construiască Glingul. Le rosti numele pe rând: Rongtsa Khragan, Prințul Gralha, generalul Danma, bătrânul general Xinba Muiraze, Prințul Yulha Thoggyur din Jang,

Prințesa Atag Lhamo din țara demonilor și Gyatsa Zhakar, care murise mult prea tânăr. Sala păru să se cutremure când Jigmed rosti ultimul nume, așa că îl repetă, dar de data asta nu se mai întâmplă nimic.

Pe urmă, Jigmed se întoarse spre Gesar, către statuia sclipitoare a zeului, eroul din povestea lui și cel care îi hotăra destinul:

— Slăvite rege!

Lui Gesar, care se întorcea la palat călare pe Rkayngkar Perpo, i se păru că auzise o chemare. Se îndreptă în șa și de data asta o auzi clar:

— Regele meu, destinul meu.

Știu că era povestitorul. Pe când îl asculta, trupul i se înălță în aer, deși calul său continua să meargă la trap. Gesar îl auzi pe Jigmed întrebând:

— N-ai vrut tu mereu să știi sfârșitul poveștii? A sosit vremea.

Gesar se pomeni pe câmpia Ashug, cu mii de ani în viitor. Nu știa cum de putuse ajunge acolo, dar locul îi era cunoscut, locul nașterii lui. Îi văzu pe lama îmbrăcați în robe roșii cântând la cornuri de alamă, în timp ce interpretau pe scenă ce făcuse el după venirea în lumea oamenilor. Apoi zări o statuie care îl zugrăvea și pe povestitor atingând cu fruntea picioarele acesteia.

Îl auzi pe Jigmed întrebând:

— Voi termina povestea? Dacă da, alungă-mi durerea pe care mi-ai provocat-o. Sunt bătrân, nu mai pot s-o îndur.

— Ce durere? întrebă Gesar.

— Ai uitat de săgeata pe care mi-ai înfipt-o în trup?

— Săgeată?
— Nu aud ce spui, zise Buddha cel Viu.
Jigmed se întoarse spre Buddha cel Viu și îi zâmbi, spunând:
— Implor mila zeului.

Mai târziu, Buddha cel Viu avea să povestească despre cum văzuse cu ochii lui statuia ridicându-și mâna și mângâind ușor spatele lui Jigmed. Și le spuse despre zăngănitul de oțel ce răsunase pe pardoseala din piatră când săgeata căzuse din trupul lui Jigmed. Săgeata deveni cea mai sacră relicvă din templu. După ce săgeata căzu, Jigmed simți că povestea începea să-l părăsească; la fel ca praful stârnit de un vânt puternic, povestea își luă zborul în văzduh. Știu că trebuie să cânte. Își luă lăuta, își puse pălăria de povestitor și păși pe scena unde călugării încă repetau de zor. Toată lumea își ținu respirația.

Jigmed mai cântă o dată, înainte ca povestea să-l părăsească. După ce buzele sale rostiră ultimele cuvinte, mintea i se goli. Nici măcar nu își aduse aminte să ridice privirea ca să vadă dacă Gesar, în forma sa umană de rege, mai zăbovea pe acolo. Însă Buddha cel Viu înregistrase ultimul său cântec cu un mic casetofon.

Grungkan-ul aproape orb rămase în templul de pe pășune și în fiecare dimineață se ducea pe bâjbâite în sală, să măture în jurul statuii care îi zugrăvea regele din Gling și pe dregătorii săi. Îmbătrâni acolo. Când veneau vizitatori, în templu se auzea caseta cu înregistrarea pasajului final cântat de el, iar Jigmed își ridica fața, ascultând cu atenție. Și uneori, când sala imensă era tăcută, atingea săgeata, simțind răceala și greutatea oțelului.

Povestea

Leul se întoarce în Cer

Mama pământeană a lui Gesar murise cât timp fusese plecat.

Când se întoarse, Brugmo căzu în genunchi în fața lui, dar Gesar oftă și zise:

— Trebuie să aflu unde s-a dus sufletul ei.

Puterile sale magice crescuseră în anii scurși de la vizita sa la Maestrul Lotus și la Bodhisattva. Îl chemă de pe tărâmul regelui Yama pe cel care se ocupa cu prinderea sufletelor, iar acesta îi spuse că mama sa fusese și ea trimisă în iad.

Gesar se duse din nou la Yama.

— Tu, Yama, nu ești în stare să deosebești binele de rău. Mama mea a trăit o viață plină de compasiune, dar tu ai trimis-o în iad.

Regele Yama se ridică de pe tron și zise:

— Rege ca un Leu, a cărui faimă și putere au ajuns pretutindeni în lumea oamenilor, ai avut binecuvântarea Cerului pentru a omorî demonii din lumea oamenilor, dar ai ucis și oameni. N-a fost nici măcar un singur război în care să nu se piardă vieți omenești sau din cauza căruia oamenii să nu-și piardă căminele.

— Dar asta a fost crima mea, nu a mamei mele.

— Legea karmei zice că mama ta trebuie să sufere pentru tine.

Gesar ridică sabia, dar lama trecu prin Yama și prin slujitorii acestuia fără a-i vătăma în vreun fel. Atunci, Gesar își aduse aminte incantația pe care i-o dăduse Maestrul Lotus și vârî sabia în teacă. Când rosti cuvintele magice, Yama dispăru și

poarta turnată în fier a iadului se deschise cu zgomot. Înăuntru văzu mii de suflete în suferință, dar nu și pe mama lui sau pe Atag Lhamo. În iad se cufundaseră atât de multe suflete, încât stăteau îngrămădite în mormane, umplând coridoarele înguste. Gesar înălță sabia să-și facă loc.

— Armele din lumea oamenilor nu-ți sunt de folos aici, îi zise unul dintre paznicii iadului, apropiindu-se de el.

— Dar trebuie să-mi găsesc mama.

— Pentru asta, trebuie să eliberezi toate sufletele.

Gesar văzu că chinurile pe care le îndurau sufletele depășeau cu mult pedeapsa pentru crimele lor și asta îl umplu de milă. Se rugă la Padmasambahva, la Bodhisattva Guanyin și la toți Buddha din Cerul Apusean, ca sufletele să fie eliberate de suferință și să intre în Tărâmul Pur din vest.

Cânt termină rugăciunea, sufletele se ridicară din abisul întunericului, spre cer, în drum spre Tărâmul Pur. Printre ele le zări pe mama lui și pe Atag Lhamo, dar ele nu-l recunoscură și dispărură într-o rază de lumină celestă.

— Îți mulțumesc, rege Gesar, zise regele Yama, apărând din nou. Au trecut atât de mulți ani, dar nici măcar un singur om nu a acumulat destule fapte bune pentru a elibera toate sufletele care ticseau iadul. Cel puțin o mie de ani de acum încolo, n-o să mai am grija de a face loc pentru sufletele nou-venite.

Gesar nu înțelegea de ce nu putuse să-și salveze consoarta când venise prima oară în Iad, dar acum reușise să salveze toate sufletele.

— Întreabă pe Padmasambhava, zise Yama fluturând din mâini.

Gesar porni călare înapoi în Gling. Abia coborî de pe cal, când animalul, fără să aștepte să-i fie scoasă șaua, alergă la munte să se alăture cailor care pășteau acolo. Gesar primi un mesaj din partea marelui dregător: „Am visat că pe muntele sacru din Gling vântul a zburlit pana unui șoim. Dacă pana aceea ar cădea, oare florintele[2] ar fi milos?“.

Regele știu atunci că timpul lui Rongtsa Khragan în lumea oamenilor se apropia de sfârșit. Se duse la patul lui de suferință, în jurul căruia se adunaseră și alții. Când îl zări pe rege, în ochii stinși ai lui Rongtsa Khragan sclipi o lumină.

— Gesar, permite-mi să-ți vorbesc nu ca unui rege, ci ca unui nepot iubit.

— Unchiule, spune-mi ce te frământă.

— M-am bucurat de mai multă glorie decât oricine din toate generațiile din cele trei ramuri ale Glingului, și asta pentru că te-am urmat. Slăvite Rege din Gling, ultima mea dorință e ca poporul Glingului să se bucure de pace și prosperitate în veci.

Cu aceste cuvinte, ochii i se închiseră. Gesar și ceilalți rămaseră la capătâiul lui în ultimele sale ore petrecute în lumea oamenilor. Chiar înainte de zori, se trezi și se uită cu atenție la chipurile oamenilor alături de care își petrecuse viața. Când soarele lumină vârful muntelui sacru acoperit de zăpadă, zâmbi și își dădu ultima suflare. În acea clipă, un cal alb ieși în galop din lumina puternică din cer, apoi dispăru, asemenea strălucirii slabe a unui curcubeu. Când oamenii se întoarseră să se uite la pat, Rongtsa Khragan dispăruse, lăsând în urmă doar hainele și căldura slabă a trupului său.

Socotind pe degete, Gesar își dădu seama că el însuși se afla în lumea oamenilor de optzeci și unu de ani. Era vremea să se întoarcă în Ceruri. Porunci ca toate comorile să fie scoase din

palat și împărțite în toată țara. După trei zile de ospăț și muzică la palat, îl chemă pe prințul Gralha, care veni cu un dar – o *hada* pentru longevitate – și cu o rugăminte:

— Regele nu e legat de o anumită durată a vieții, ca restul oamenilor. Te rog, rămâi de-a pururi cu noi!

Toată lumea din Gling, dregători și cetățeni, îl imploră să rămână.

Gesar cântă un cântec compus de el:

Bătrâna pasăre roc trebuie să zboare în înalt,
Căci aripile tinerelor păsări au devenit puternice.
Leul cel bătrân trebuie să părăsească muntele
Căci ghearele tinerilor lei s-au ascuțit.
Luna va apune la vest
Căci soarele e gata să răsară la est.

Apoi îl proclamă rege al Glingului pe prințul Gralha, fiul lui Gyatsa Zhakar, și îl conduse la tron.

— Dragul meu nepot Gralha, eu am făcut tot ce am putut pentru Gling. Însă tu nu trebuie să te temi pentru viitorul Glingului. Demonii au fost nimiciți și acum au devenit zeii protectori ai Glingului.

Gesar îl chemă și pe fiul lui Khrothung, Dongtsan, și le vorbi celor doi tineri:

— Am eliberat sufletul Unchiului Khrothung pe Tărâmul Pur, punând capăt faptelor lui încurcate din lumea aceasta. Iar Tonggod din tribul Tagrong și-a sacrificat viața pentru Gling. Așa că, Gralha, trebuie să te porți bine cu fratele tău Dongtsan. Iar tu, Dongtsan, trebuie să-i arăți respect fratelui tău, Gralha.

Frații se îmbrățișară și își jurară dragoste și respect, în viață și în moarte.

Apoi Rkayngkar Perpo, calul celest, necheză de trei ori. Știa că sosise timpul ca el și stăpânul lui să se întoarcă în Cer. Armăsarii care galopaseră în lupte din toate toate colțurile țării se adunară în jurul lui: calul cu potcoave albe, calul alb ca o perlă, calul roșu ca focul, calul care alerga o mie de li pe noapte, calul cu coamă roșie și ochi de șoim și calul cu mijloc de șarpe și păr verde.

— Prieteni, le zise Rkayngkar Perpo, am bătut împreună nenumărate drumuri și am luptat alături în bătălii fără număr. Acum stăpânul meu se va întoarce în Ceruri și eu voi merge cu el. Îi las moștenire șaua mea strașnicului cal al prințului Gralha. Fie ca fiecare dintre voi să lase în urmă o legendă minunată, încheie el.

Apoi, cu un ultim nechezat, se avântă în văzduh.

Săgeata de fulger din tolba lui Gesar își luă rămas bun de la celelalte săgeți:

— Mă întorc în Cer cu regele, dar voi veni la voi dacă se vor aprinde din nou focurile care vestesc războiul, zise săgeata, apoi, cu ajutorul unui arc, țâșni în aer.

Sabia spintecătoare de demoni a lui Gesar își luă rămas-bun de la celelalte arme:

— Trebuie să arătați dușmanilor Glingului partea ascuțită a lamelor voastre, dar unele față de altele să o arătați pe cea fără tăiș.

Strălucind roșiatic, sabia se avântă spre cer.

Când Gesar își văzu calul, săgeata și sabia rotindu-se în văzduh, în așteptarea lui, își luă ultimul rămas-bun.

Binecuvântă pentru ultima oară pământul Glingului și fiecare viețuitoare de pe el.

Tunetul primăverii bubui când porțile Cerului se deschiseră, dându-i la iveală pe părinții cerești ai lui Gesar și pe cei zece mii de zei adunați să-i ureze bun venit acasă fiului lor, Thosba Gawa. Pământul se umplu de muzică divină și de parfum de flori neobișnuite. O *hada* de un alb imaculat atârna din Ceruri. Gesar păși încet spre cărarea care se deschisese spre Ceruri, cu Brugmo și Meza alături. Se întoarseră să privească o ultimă dată spre munții și fluviile din Gling și spre oamenii de acolo. Apoi se înălțară la porți și intrară, în timp ce o ploaie ușoară începu să cadă.

Gesar n-a mai coborât niciodată în lumea oamenilor, dar povestea faptelor sale eroice se mai spune și astăzi.

1. Persoană care urmează un anumit mod de viață, menit să ducă la realizarea țelului său final, fie că e vorba de ajungerea în realitatea cea mai înaltă, fie de dobândirea statutului de zeu.
2. *Fringilla chloris*, mică pasăre cântătoare cu penaj verzui.